

М.І. Оніщук

**ОСНОВИ
ВІЙСЬКОВОГО
ПЕРЕКЛАДУ**

Польська мова

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

М. І. Онищук

**ОСНОВИ
ВІЙСЬКОВОГО ПЕРЕКЛАДУ
ПОЛЬСЬКА МОВА**

**Навчальний посібник
для курсантів і студентів третього–п'ятого курсів**

За загальною редакцією
генерал-майора В. В. Балабіна, канд. філол. н., проф.

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України
як навчальний посібник
для студентів (курсантів) вищих навчальних закладів*

УДК 811.162.1'276.6'25(075,8)
ББК 81.2 Пол-923
О-58

Рецензенти:

д-р філол. наук, проф., чл.-кор. НАН України Р.П. Радишевський (Київський національний університет імені Тараса Шевченка)
д-р техн. наук, проф., акад. Міжнародної академії інформатизації ім. М.І. Сенченко (Державна наукова установа "Книжкова палата України імені Івана Федорова")
д-р військ. наук, проф. В.М. Шемаєв (Военно-дипломатична академія)

*Рекомендовано до друку Вченою радою Військового інституту
(протокол № 6 від 20 грудня 2012 року).*

*Ухвалено науково-методичною радою
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
17 березня 2011 року*

Онищук М. І.

О-58 Основи військового перекладу (польська мова) : навч. посіб. для курсантів і студентів 3–5 курсів / за загальн. ред. В. В. Балабіна. — К. : ВПЦ "Київський університет", 2013. — 426 с.

ISBN 978-966-439-625-4

Укладено відповідно до освітньо-професійних програм підготовки військових фахівців кадрової служби та запасу за спеціальністю "Переклад" із метою набуття базових військово-спеціальних знань з основних галузей воєнної науки, структури збройних сил, воєнно-політичного та військово-технічного співробітництва, формування й розвитку первинних навичок усного (послідовного і двостороннього) та письмового перекладу. У додатках наведено польсько-український словник базових лексико-термінологічних одиниць, польсько-український словник військових скорочень, терміни, що стосуються дійсної військової служби у Війську Польському.

Для студентів і курсантів, слухачів курсів іноземних мов, а також усіх тих, хто цікавиться питаннями двостороннього воєнно-політичного та військово-технічного співробітництва, військового перекладу.

УДК 811.162.1'276.6'25(075,8)

ББК 81.2 Пол-923

**Гриф надано Міністерством освіти і науки,
молоді та спорту України
(лист № 1/1 1/4094 від 25.05.11)**

ISBN 978-966-439-625-4

© Онищук М.І., 2013

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
ВПЦ "Київський університет", 2013

Słowo wstępne

Bardzo się cieszę z możliwości przedstawienia Państwu podręcznika dotyczącego zasad tłumaczenia wojskowego, który ukazał się w wyniku żmudnych prac Instytutu Wojskowego Narodowego Uniwersytetu Kijowskiego imienia Tarasa Szewczenki oraz dzięki wkładowi Biura Attache Obrony przy Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej w Kijowie. Jest to pierwszy podręcznik z serii tego typu przeznaczony do nauczania polskiej terminologii wojskowej.

Podręcznik "Zasady tłumaczenia wojskowego" składa się z 7 bloków tematycznych. Każdy z nich omawia ogólne pojęcia związane z bezpieczeństwem światowym i regionalnym, strukturą, składem osobowym Sił Zbrojnych RP, systemem edukacji wojskowej w Polsce i innych państwach Europy Zachodniej, specjalistycznym szkoleniem wojskowym, wyposażeniem i uzbrojeniem Sił Zbrojnych, a także użycie pododdziałów wojskowych (oddziałów, związków taktycznych i związków operacyjnych) na polu walki. Natomiast załączniki: "Polsko-ukraiński słownik podstawowej terminologii wojskowej", "Polsko-ukraiński słownik skrótów wojskowych" oraz "Słownik popularnych haseł i zwrotów dotyczących czynnej służby wojskowej" mają na celu zarówno ułatwić korzystanie z podręcznika, jak również pogłębić wiedzę o warunkach służby w Wojsku Polskim.

W podręczniku wykorzystano teksty, terminologię i zwroty zaczerpnięte z różnych źródeł (dokumentów państwowych, regulaminów wojskowych, prasy i z Internetu), dzięki czemu spektrum omawianych zagadnień jest bardzo szerokie i wyczerpujące.

Leksyka odzwierciedla zarówno pojęcia ogólne związane z polityką bezpieczeństwa, jak i również szczegółowe słownictwo związane z osiągnięciami w dziedzinie wojskowej, zmianami w strukturze organizacyjnej Sił Zbrojnych, a także wykorzystaniem taktycznym oddziałów i pododdziałów wojskowych.

Ćwiczenia leksykalne w każdej jednostce lekcyjnej pozwalają na opanowanie słownictwa wojskowego, popularnych haseł i zwrotów stosowanych w Wojsku Polskim. Zadania te są ukierunkowane na zdobycie umiejętności i doświadczenia w tłumaczeniach dwustronnych, pisemnych oraz z nagrań dźwiękowych. Ponadto pozwalają na nabycie możliwości precyzyjnego i płynnego tłumaczenia.

Podręcznik "Zasady tłumaczenia wojskowego" jest więc doskonałym narzędziem do kształcenia tłumaczy wojskowych. Wykorzystany może być również przez studentów wyższych uczelni cywilnych, oficerów Sił Zbrojnych Ukrainy i Wojska Polskiego, a także przez wszystkich zainteresowanych powyższymi zagadnieniami. Bez wątpienia będzie on niezastąpioną pomocą w pracy nad przekładami z dziedzin wojskowych.

Attache Obrony, Wojskowy, Morski i Lotniczy przy Ambasadzie
Rzeczypospolitej Polskiej w Kijowi Płk dypl. inż. pil. Krzysztof Lis

З М І С Т

Передмова	6
Методична записка	9
Умовні позначки і скорочення	14
Змістовний модуль 1. Загальні поняття про світову і регіональну безпеку	
Урок 1. Загальне поняття про безпеку і оборону.....	15
Урок 2. Природа війн і воєнних дій.....	25
Урок 3. Національна безпека Республіки Польща.....	34
Урок 4. Основи забезпечення національної безпеки Польщі....	45
Урок 5. Збереження миру і безпеки.....	56
Урок 6. Міжнародні військові організації.....	66
Змістовний модуль 2. Структура збройних сил	
Урок 7. Загальна структура збройних сил Республіки Польщі.	76
Урок 8. Міністерство національної оборони РП.....	88
Урок 9. Організаційна структура формувань збройних сил.....	99
Урок 10. Роди військ і служб збройних сил РП.....	109
Змістовний модуль 3. Особовий склад	
Урок 11. Комплектування Війська Польського та порядок проходження військової служби.....	121
Урок 12. Військові звання в збройних силах РП.....	132
Урок 13. Форма одягу військовослужбовців Війська Польського.....	144
Урок 14. Проходження військової служби та розпорядок дня	153
Змістовний модуль 4. Система військової освіти	
Урок 15. Підготовка офіцерських кадрів для Війська Польського.....	165
Урок 16. Реформування системи військової освіти в Польщі...	173
Урок 17. Система підготовки військових кадрів в державах Західної Європи.....	1810

Змістовний модуль 5. Військово-спеціальна підготовка

Урок 18. Розвідка, засоби і способи її ведення.....	188
Урок 19. Радіоелектронна боротьба.....	198
Урок 20. Інформаційно-психологічна боротьба.....	208
Урок 21. Захист від зброї масового ураження.....	219
Урок 22. Топографічна підготовка.....	229
Урок 23. Штаби та бойові документи.....	239

Змістовний модуль 6. Техніка та озброєння

Урок 24. Стрілецька зброя.....	249
Урок 25. Ракетно-артилерійське озброєння.....	257
Урок 26. Бронетанкові війська та їхні завдання.....	266
Урок 27. Повітряно-десантні війська.....	276
Урок 28. Техніка і озброєння ВМС.....	285
Урок 29. Повітряні сили, призначення та завдання	297

Змістовний модуль 7. Застосування військових формувань (частин, з'єднань і об'єднань) в бойових умовах

Урок 30. Наступ.....	307
Урок 31. Завдання і бойові порядки військ у наступі.....	317
Урок 32. Ведення бойових дій в обороні.....	327
Список використаних джерел.....	3376
Додаток А. Польсько-український словник базових лексико-термінологічних одиниць.....	339
Додаток Б. Польсько-український словник військових скорочень.....	411
Додаток В. Терміни, що стосуються дійсної військової служби у Війську Польському.....	422
Зміст (польською мовою).....	425

Передмова

В умовах подальшого реформування та розвитку Збройних Сил України значна увага надається створенню сучасних, боездатних, мобільних і необтяжливих для держави Збройних Сил. Реалізація державної політики у сфері військово-технічної взаємодії з іноземними державами, розширення військового українсько-польського співробітництва, участь Збройних Сил України у миротворчій діяльності викликають необхідність подальшого вдосконалення системи лінгвістичного забезпечення, підготовки професійних перекладачів з польської мови.

Посібник "Основи військового перекладу" (польська мова) продовжує серію видань принципово нового навчально-методичного комплексу "Військовий переклад" (шифр "НМК ВП"), що має гармонійно інтегрувати різні навчально-методичні матеріали (посібники, курси лекцій, практикуми, збірки навчальних текстів, навчальні словники, тестові завдання) з воєнно-політичного, військово-технічного і військово-спеціального перекладу і стати основою навчально-методичного забезпечення для нової, ступеневої, фахово зорієнтованої системи підготовки військових перекладачів в Україні, спрямованої на гарантоване формування функціональної (службової) компетенції військового перекладача на професійному рівні.

Посібник укладено у відповідності з новими освітньо-професійними програмами підготовки курсантів та студентів 4-5 курсів, які навчаються за програмами підготовки військових

фахівців для проходження військової служби за контрактом, у запасі та резерві за спеціальностями “Міжнародна інформація”, “Міжнародні відносини”, “Переклад”, для офіцерів-слухачів постійно діючих курсів іноземних мов, а також всіх тих, хто цікавиться питаннями двостороннього воєнно-політичного і військово-технічного співробітництва, військового перекладу.

Метою посібника є формування первинних військово-спеціальних знань щодо структури збройних сил, воєнно-політичного і військово-технічного співробітництва, формування і розвинення навичок усного (послідовного і двостороннього) та письмового перекладу.

Після успішного засвоєння матеріалу курсанти і студенти зможуть виконувати обов’язки військового перекладача та здійснювати перекладацьке супроводження різних заходів міжнародного військового співробітництва на мінімально-професійному рівні (відділення, взвод, рота, підрозділ).

Тексти посібника відібрано з відкритих автентичних матеріалів нормативно-правового, довідково-реферативного, навчального й інформативного характеру (статутів, настанов, інструкцій, poradників, словників, довідників, енциклопедій, підручників, ЗМІ, Інтернету). Список усіх використаних джерел запропоновано в кінці посібника.

В додатках наведено польсько-український словник базових лексико-термінологічних одиниць, польсько-український словник військових скорочень, терміни, що стосуються дійсної військової служби у Війську Польському.

У посібнику використовується орфографія оригінальних текстів різних варіантів польської мови з притаманними їм орфографічними відмінностями.

Всі запозичені матеріали текстового, графічного або іншого ілюстративного характеру використовуються виключно в навчальних (некомерційних) цілях. Автор не має на меті одержати з них будь-яку фінансову винагороду або прибуток під час або після видання, тиражування, розповсюдження цього видання.

Автор висловлює глибоку вдячність В.С. Петрухину і І.В. Скопіній за їхні матеріали і статті, які використані у навчальному посібнику.

Особливу вдячність автор адресує Вальдемару Ярушевському, військовому аташе з питань оборони Республіки Польща в Україні за участь у підготовці та аудіюванні навчального посібника, цінні зауваження і рекомендації.

Відгуки, рекомендації та побажання просимо направляти за адресою: Кафедра військового перекладу, к. 234, корп. 8, вул. Ломоносова, 81, м. Київ-680, 03680. Тел.: 521-35-48, e-mail: onyschuk.m@gmail.com

Методична записка

Навчання військового перекладу має інтегрувати найкращі досягнення методики викладання усного і письмового суспільно-політичного і науково-технічного перекладу, врахувати положення теорії мовної комунікації, психолінгвістики, базуватися на принципах лінгводидактики, оскільки на перший план виходить надзвичайно складне завдання – навчити курсантів і студентів умінню не тільки адекватно передавати загальний зміст вихідних текстів різної тематики і стилів (з чим військовий перекладач стикається щоденно у службовій діяльності), а й точно і грамотно перекладати специфічні військові поняття, терміни, скорочення, прецизійні слова в усному і письмовому мовленні.

Методика навчання основ військового перекладу (ОВП) має передбачати вирішення таких завдань курсу:

- безумовне розуміння вихідного тексту (як письмового, так і усного) в межах запропонованої тематики;
- розвиток смислового і механічного запам'ятовування (тренування оперативної слухової і зорової пам'яті);
- формування спеціальних перекладацьких навичок і умінь (підстановки, переключення, трансформації, смислового розвитку, моторності, синхронізації слухового/візуального сприйняття і мовлення);
- навчання вмінню грамотно оформлювати переклад;
- здійснення постійного самоконтролю;
- набуття базових військово-спеціальних знань з основних

напрямів воєнної політики, безпеки і оборони, структури збройних сил, воєнно-політичного і військово-технічного співробітництва, комплектування, військової освіти, проходження служби, бойового застосування, технічного оснащення;

- формування активного білінгвального (польсько-українського) лексико-термінологічного мінімуму готових перекладацьких рішень в обсязі 1500 і 2300 одиниць на репродуктивному та рецептивному рівнях відповідно.

В основу посібника закладено принцип свідомого цілеспрямованого навчання, оскільки усвідомлення необхідності набуття професійних знань, навичок і вмінь є потужним внутрішнім мотивом ефективної освітньої діяльності. Курсанти і студенти мають розуміти спрямованість кожної вправи, усвідомлюючи її роль і місце в системі формування професійних якостей військового перекладача.

При відпрацюванні вправ з усного перекладу слід постійно звертати увагу на неприпустимість типових перекладацьких "хвороб": буквалізмів, повторів, невпевненості, смислової й інтонаційної незавершеності. Це особливо важливо для перекладу з польської на українську мову і навпаки, оскільки в цих мовах існує чимало подібних слів і словосполучень. Слід привчати курсантів і студентів до щоденної кропіткої роботи над вдосконаленням власного усного мовлення (українського й польського), без чого неможливо досягти вершин перекладацької майстерності і професіоналізму. Вправи з усного перекладу спрямовані на:

- формування вміння публічно (голосно і виразно) читати

іноземною й українською мовами;

- запобігання монотонного мовлення;
- оформлення перекладу за коректними фонетично-інтонаційними моделями цільової мови;
- вдосконалення плавності, виразності, строкатості мовлення;
- відпрацювання навички грамотно закінчити будь-яку фразу;
- збагачення лексико-фразеологічних ресурсів власного мовлення;
- розвиток вміння замінювати незнайоме слово синонімом або описовими засобами.

Робота над завданнями з письмового перекладу, вдосконаленням власних варіантів (перевірка, редагування, стилістична правка) є основою і необхідною передумовою формування навичок і вмінь письмового перекладу. До того ж, саме в письмовій роботі наочно викриваються навіть непомітні недоліки у змісті та формі мислення. Письмова мова робить думку особливо чіткою, розвиває мислення і, як результат, сприяє вдосконаленню й збагаченню загальної мовної компетенції.

Вміння здійснювати самоконтроль за якістю перекладу набуває у військовому перекладі першорядного значення. Кожне тимчасове зниження результатів повинно стати об'єктом аналізу з боку викладача, адже воно може бути викликано поганим настроєм, хворобою, збігом особистих неприємних обставин, психофізіологічним перевантаженням, монотонністю вправ, непосильністю завдань, що має враховуватись на занятті.

Вирішення головних завдань курсу ОВП безпосередньо

залежить від оптимальної організації аудиторної і позааудиторної (самостійної) роботи над матеріалами посібника. На підставі успішної апробації рукопису посібника в навчальному процесі, можна рекомендувати проходження матеріалу кожного уроку протягом 6 год. аудиторних занять та 6 год. самостійної роботи.

Протягом першого практичного заняття (1–2 год.) відбувається **введення нового матеріалу**, в ході якого головні зусилля слід спрямувати на ознайомлення з новою термінологією для активного засвоєння, читання, попередній аналіз основного тексту уроку (ОТ), з'ясування всіх складних місць, пошук і аналіз робочих варіантів перекладу, відбір найкращих перекладацьких рішень. Викладач на цьому етапі виступає в ролі “керівника колоквиуму”, дозволяє кожному запропонувати, оцінити, відібрати найкращий варіант перекладу. Завершується перше двогодинне заняття повторенням активних лексичних одиниць, аналізом роботи курсантів (без обов’язкового виставлення оцінок) і постановкою завдання на самостійну роботу (2 год.), що полягає у вивченні активної лексики, підготовці “чистового” зорово-усного перекладу ОТ по реченнях з попереднім читанням вголос.

На другому практичному занятті (3–4 год.) проводиться попереднє оцінювання ступеня засвоєння активної (репродуктивної) лексики, а також навичок виразного читання і зорово-усного перекладу ОТ по реченнях. Потім виконують розвивальні вправи: розшифрування і переклад аббревіатур, переклад усталених виразів і типових конструкцій, активізацію словникового запасу. Завданням на самостійну підготовку (2 год.) є опрацювання додаткової

(рецептивної) лексики, синтаксичний і перекладознавчий аналіз польсько-українських текстів відповідного тематичного спрямування.

На третьому практичному занятті (5–6 год.) здійснюється підсумкове оцінювання ступеня засвоєння базової (активної і додаткової) лексики, подальше відпрацювання і закріплення основних фахових навичок і умінь військового перекладача шляхом виконання формувальних вправ. В ході самостійної роботи (2 год.) курсанти і студенти виконують письмовий переклад польського або українського тексту.

Більшість вправ посібника можна використовувати для відпрацювання навичок як зорово-усного перекладу (з аркуша) так і перекладу на слух (з голосу викладача або за допомогою аудіотехніки).

Зрозуміло, що досвідчений викладач військового перекладу не обмежується лише запропонованими вправами, використовує на заняттях фонетичну розминку, мнемонічні тренінги, рольові ігри, переклад “гарячих новин” тощо.

В. Балабін

Умовні позначки і скорочення

- – рекомендується для активного засвоєння
- – існує аудіозапис вправи
- – основний текст уроку
- – дайте відповіді на запитання (*вправа на розвинення навички інішомовного мовлення, перевірку знання фактичної інформації*)
- – прочитайте, розшифруйте і перекладіть скорочення (*вправа на засвоєння спеціального фонетичного алфавіту радіообміну та найуживаніших скорочень*)
- – знайдіть визначення терміну та перекладіть його
- – вправа для одностороннього послідовного перекладу (*на українську*)
- – вправа для одностороннього послідовного перекладу (*на польську*)
- – вправа для двостороннього послідовного перекладу (*з української на польську і навпаки*)
- – вправа для зорово-усного перекладу (*з аркуша*)
- – вправа для усного перекладу (*на слух*)
- – вправа для збагачення тематичного словникового запасу
- – вправа для письмового перекладу
- – рольова гра
- adj.* – adjective – прикметник
- Ibid.* – так само
- див.* – дивись
- конт.* – контекстуальне значення
- пор.* – порівняй
- розм.* – розмовний стиль
- сленг.* – військовий сленгізм

Lekcja 1. Ogólne pojęcia bezpieczeństwa i obrony

Terminologia i wyrażenia

degradacja środowiska naturalnego	забруднення навколишнього середовища
destabilizacja systemu finansowego	дестабілізація фінансової системи
dostosowania metod pracy do nowych wyzwań	приспособування методів діяльності до нових викликів
epidemie groźnych chorób	епідемії тяжких хвороб
frustracja	фрустація (от лат. frustatio – обман, невдача)
napiecia etniczne	етнічні протиріччя (напруга)
napiecie	напруга
narkobiznes	наркобізнес
niekontrolowane migracje	неконтрольовані міграції
nieprzewidywalna polityka reżimów autorytarnych	не прогнозована політика авторитарних режимів
niestabilność	нестабільність
operacje ratownicze i antyterrorystyczne	рятувальні і антитерористичні операції
polityka zagraniczna	зовнішня політика
pranie brudnych pieniędzy	відмивання брудних грошей
prolifracja (rozprzestrzenianie) broni masowego rażenia	розповсюдження зброї масового ураження
przeciwdziałanie polityczno-militarnym zagrożeniom	протидія військово-політичним загрозам
przed ewentualną agresją zbrojną	при загрозі можливої збройної агресії

przemysł broni	контрабанда зброї
reagowanie na zagrożenia kryzysowe	реагування на загрози в кризових ситуаціях
skuteczność strategii bezpieczeństwa	ефективність стратегії безпеки
terroryzm międzynarodowy	міжнародний тероризм
ubóstwo	біднота
uczestnictwo w akcjach zapobiegania konfliktom	участь в акціях запобігання конфліктів
udział w umacnianiu mechanizmów kontrolnych	участь у зміцненні механізмів контролю
ustawa	закон
warunki (sytuacja) międzynarodowa	міжнародні умови (ситуація)
współdziałanie instytucji państwowych	взаємодія державних інститутів
wykrywanie zagrożeń	викриття загроз
wyzwania i zagrożenia	виклики та загрози
zaangażowanie w międzynarodowe wysiłki	підтримання зусиль міжнародної спільноти
zagrożenia pozamilitarne w dziedzinie bezpieczeństwa	загрози в галузі безпеки за межами військової сфери
zapewnianie bezpieczeństwa	забезпечення безпеки
zapewnienie możliwości ciągłego funkcjonowania organów państwowych	забезпечення можливості постійного функціонування державних органів
zapóźnienia rozwojowe	відставання в розвитку
zjawisko “państwa w stanie rozkładu”	явище «держави в стані розпаду»
zobowiązania sojusznicze	зобов'язання перед союзниками
zorganizowana przestępczość międzynarodowa	організована міжнародна злочинність

Tekst: Założenia ogólne bezpieczeństwa narodowego

Skuteczność strategii bezpieczeństwa zależy od harmonijnego współdziałania wszystkich instytucji państwowych, organów władzy i administracji państwowej zgodnie z uprawnieniami i zadaniami przypisanymi im przez Konstytucję RP i ustawy. Przed tymi instytucjami i organami stoi zadanie odpowiedniego dostosowania ich metod pracy do nowych wyzwań w dziedzinie bezpieczeństwa.

Zapewnianie bezpieczeństwa państwa w nowych warunkach międzynarodowych wymaga zwiększonej aktywności w sferze polityki zagranicznej. Celem polityki zagranicznej jest kształtowanie korzystnego międzynarodowego środowiska bezpieczeństwa Polski. Do jej najważniejszych zadań w tym zakresie należy dbanie o sprawność mechanizmów sojuszniczych, skuteczność instytucji międzynarodowych i prawa międzynarodowego, przyjazne stosunki z partnerami, w tym z państwami sąsiednimi, wspieranie procesów transformacji w Europie Wschodniej i Południowej, udział w umacnianiu mechanizmów kontrolnych w dziedzinie nieprolifracji broni masowego rażenia i środków jej przenoszenia, gotowość do uczestnictwa w akcjach zapobiegania konfliktom i utrzymania pokoju, zaangażowanie w międzynarodowe wysiłki na rzecz ochrony środowiska naturalnego, udział w działaniach na rzecz promocji demokracji i poszanowania praw człowieka.

Zadaniem polityki i systemu obronnego państwa jest przeciwdziałanie polityczno-militarnym zagrożeniom, w tym przede wszystkim obrona terytorium Polski przed ewentualną agresją zbrojną oraz zapewnienie nienaruszalności granic, ochrona organów państwowych i

instytucji publicznych oraz zapewnienie możliwości ich ciągłego funkcjonowania, ochrona ludności oraz zapewnienie jej warunków przetrwania w sytuacji kryzysu lub konfliktu. System obronny odpowiedzialny jest za wykrywanie zagrożeń, kierowanie przygotowaniem obronnymi w czasie pokoju, reagowanie na zagrożenia kryzysowe, obronę państwa i udział we wspólnej sojuszniczej obronie zgodnie z art. 5 Traktatu Północnoatlantyckiego. W ramach przygotowań obronnych organy administracji publicznej, siły zbrojne i określone przedsiębiorcy uczestniczą w procesie planowania obronnego obejmującego planowanie operacyjne i programowanie obronne.

We współczesnych warunkach pojawiły się nowe wyzwania i zagrożenia globalne. Są one związane przede wszystkim z napięciami i niestabilnością wywoływaną przez terroryzm międzynarodowy i proliferację broni masowego rażenia, a także nieprzewidywalną politykę reżimów autorytarnych i zjawiska “państwa w stanie rozkładu”, które w dużej mierze zaostrza groźbę terroryzmu międzynarodowego i rozprzestrzeniania broni masowego rażenia. Polska jako członek wspólnoty euroatlantyckiej jest wystawiona bezpośrednio na wynikające z tego zagrożenia.

Nasze bezpieczeństwo w coraz większym stopniu zależy bowiem od skutków procesów globalizacji i fragmentacji postępujących we współczesnym świecie. Wyzwania dla bezpieczeństwa wiążą się przede wszystkim z osłabianiem możliwości regulacyjnych państw i organizacji międzynarodowych, pogłębiającą się polaryzacją poziomu rozwoju i życia między krajami bogatymi i biednymi, rosnącą na tym tle frustracją i niezadowoleniem społecznym. Zapóźnienia rozwojowe, ubóstwo,

degradacja środowiska naturalnego, epidemie groźnych chorób, niekontrolowane migracje i napięcia etniczne coraz widoczniej zakłócają stabilność układu międzynarodowego.

Zagrożeniem dla bezpieczeństwa Polski jest zorganizowana przestępczość międzynarodowa, z uwagi na zarówno charakter jej działalności (przemyt broni, niebezpiecznych materiałów oraz ludzi, narkobiznes), jak i sposób działania (korupcja, pranie brudnych pieniędzy, destabilizacja systemu finansowego).

Дайте відповіді на запитання до тексту

1. Od czego zależy skuteczność strategii bezpieczeństwa?
2. Jakie są zadania polityki zagranicznej w zakresie zapewniania bezpieczeństwa państwa w nowych warunkach międzynarodowych?
3. Co jest głównym zadaniem polityki i systemu obronnego państwa?
4. Co powoduje ewolucja nowych zagrożeń globalnych dla bezpieczeństwa państwa?
5. Jak wpływają nowe zagrożenia na zadania sił zbrojnych?
6. Jakie nowe wyzwania i zagrożenia globalne pojawiły się we współczesnych warunkach?
7. Od czego z w coraz większym stopniu zależy nasze bezpieczeństwo?
8. Co jest zagrożeniem dla bezpieczeństwa Polski?

Зробіть переклад на слух

Wzrasta znaczenie sfery bezpieczeństwa wewnętrznego, którą tworzą wszystkie organy administracji publicznej oraz inne podmioty społeczne i gospodarcze, realizujące zadania w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony. Odpowiedzialną rolę w ramach tego sektora

odgrywają obrona cywilna, służby specjalne, policja, straż graniczna, straż pożarna, jednostki ratownictwa i inne wyspecjalizowane agencje, inspekcje i służby.

Нові виклики і загрози диктують необхідність створення комплексної державної системи реагування у кризових ситуаціях, яка б відповідала за реагування на сучасні загрози безпеці, як міжнародного так і внутрішнього характеру. Відповідні державні установи будуть проводити діяльність, спрямовану на задіяння інтегрованої системи організації і управління на випадок кризової ситуації. Необхідним стає спільне регулювання завдань і компетенцій державних органів і установ, а також громадських організацій, які здійснюють свою діяльність в інтересах безпеки держави.

Zadaniem właściwych instytucji publicznych jest informowanie społeczeństwa o międzynarodowej sytuacji w dziedzinie bezpieczeństwa i możliwych zagrożeniach dla Polski, propagowanie naszych interesów bezpieczeństwa na arenie międzynarodowej, umacnianie postaw patriotycznych, determinacji społeczeństwa w warunkach ewentualnych zagrożeń i kryzysów lub konieczności wypełniania sojusznicznych zobowiązań. Zadania w tym zakresie w sytuacji pokoju obejmują rozwijanie świadomości o powinnościach obywateli na rzecz bezpieczeństwa i obronności państwa oraz pozyskiwanie wiarygodnych informacji o zagrożeniach związanych z potencjalnymi zewnętrznymi działaniami ofensywnymi o charakterze propagandowym, wywiadowczym lub dywersyjnym.

Перекладіть українською мовою

skuteczność strategii bezpieczeństwa; dyktować potrzebę; na rzecz bezpieczeństwa państwa; współdziałanie instytucji państwowych; dostosowania metod pracy do nowych wyzwań; ustawa; polityka zagraniczna; udział w umacnianiu mechanizmów kontrolnych; uczestnictwo w akcjach zapobiegania konfliktom; przeciwdziałanie polityczno-militarnym zagrożeniom; wykrywanie zagrożeń; reagowanie na zagrożenia kryzysowe; zaangażowanie w międzynarodowe wysiłki; zapewnienie możliwości ciągłego funkcjonowania organów państwowych; operacji ratownicze i antyterrorystyczne; zagrożenia pozamilitarne.

Зробіть переклад на слух

Nowe wyzwania dyktują potrzebę utworzenia państwowego kompleksowego systemu reagowania kryzysowego, odpowiadającego na współczesne zagrożenia bezpieczeństwa zarówno międzynarodowego, jak i wewnętrznego. Odpowiednie instytucje państwowe będą prowadzić działania zmierzające do powołania zintegrowanego systemu kierowania i zarządzania na wypadek kryzysu. Niezbędne staje się spójne uregulowanie zadań i kompetencji organów i instytucji państwowych, a także organizacji społecznych działających na rzecz bezpieczeństwa państwa.

Письмовий переклад

Sytuacja międzynarodowa ulega wszakże dynamicznym zmianom. Pojawiają się nowe wyzwania i zagrożenia, których skalę uświadomiły tragiczne wydarzenia w USA z września 2001 roku. Zmieniają się przy tym uwarunkowania bezpieczeństwa. Nowy kontekst dla polityki państwa tworzy rychłe wejście do Unii Europejskiej. Rozszerza się i przeobraża NATO, które zacieśnia jednocześnie współpracę z wschodnimi sąsiadami Polski – Rosją, a także Ukrainą. Istotne wnioski dla organizacji międzynarodowych i poszczególnych państw płyną również z konfliktu irackiego oraz innych współczesnych kryzysów międzynarodowych.

Wielkość, organizacja i wyposażenie sił zbrojnych będą stale dostosowywane do potrzeb obronnych, konieczności wypełniania zobowiązań sojuszniczych i międzynarodowych oraz możliwości społeczno-ekonomicznych państwa. Ze względu na ewolucję charakteru zagrożeń bezpieczeństwa, statyczne siły zbrojne, mające na celu obronę terytorialną, będą stopniowo zastępowane przez nowoczesne, mobilne, wysoce wyspecjalizowane jednostki. Z charakteru nowych zagrożeń wynika konieczność rozwoju współpracy sił zbrojnych ze strukturami cywilnymi w zakresie reagowania na zagrożenia pozamilitarne oraz podejmowania operacji ratowniczych i antyterrorystycznych w kraju i poza jego granicami.

Зробіть двосторонній переклад

З чим пов'язані в сучасних умовах нові глобальні виклики та загрози?

Nowe wyzwania i zagrożenia globalne związane są przede wszystkim z napięciami i niestabilnością wywoływanymi przez terroryzm międzynarodowy i proliferację broni masowego rażenia, a także nieprzewidywalną polityką reżimów autorytarnych i zjawisk “państwa w stanie rozkładu”.

Яка мета зовнішньої політики Польщі?

Celem polityki zagranicznej jest kształtowanie korzystnego międzynarodowego środowiska bezpieczeństwa Polski.

Назвіть, будь ласка, основні завдання політики та оборонної системи Республіки Польщі.

Zadaniem polityki i systemu obronnego państwa jest przeciwdziałanie polityczno-militarnym zagrożeniom, w tym przede wszystkim obrona terytorium Polski przed ewentualną agresją zbrojną oraz zapewnienie nienaruszalności granic, ochrona organów państwowych i instytucji publicznych.

Яке завдання мають громадські організації в галузі безпеки?

Які заходи необхідно вживати в умовах нових викликів і загроз?

Zadaniem instytucji publicznych jest informowanie społeczeństwa o międzynarodowej sytuacji w dziedzinie bezpieczeństwa i możliwych zagrożeniach dla Polski.

Nowe wyzwania dyktują potrzebę utworzenia państwowego kompleksowego systemu reagowania kryzysowego, odpowiadającego na współczesne zagrożenia.

Lekcja 2. Historia wojen i działań wojennych

Terminologia i wyrażenia

bezpieczeństwo międzynarodowe	міжнародна безпека
bezpieczeństwo obywatela, społeczeństwa, państwa	безпека особистості, суспільства та держави
destabilizacja systemu finansowego	дестабілізація фінансової системи
istota zmian	сутність змін
kluczowe elementy infrastruktury gospodarczo-finansowej	ключові елементи економічно- фінансової інфраструктури
możliwości regulacyjne	можливості регулювання
oddziaływać	впливати
podejmować inicjatywę	виступати з ініціативами
pranie brudnych pieniędzy	відмивання брудних грошей
procesy globalizacji	процеси глобалізації
przeciwdziałanie katastrofom ekologicznym	протидія екологічним катастрофам
przestępczość międzynarodowa	міжнародна злочинність
rozprzestrzeniania (prolifracja) broni masowego rażenia	розповсюдження зброї масового ураження
stabilność sytuacji finansowo- kapitałowej i gospodarczej	стабільність фінансового капіталу і економіки
stworzenie odpowiednich warunków	створення належних умов

środowisko bezpieczeństwa	середовище безпеки
terroryzm międzynarodowy	міжнародний тероризм
wyzwania w dziedzinie bezpieczeństwa	виклики в сфері безпеки
zagrożenia klasyczne	класичні загрози
zagrożenia w sferze teleinformatycznej	загрози у сфері телеінформатики
zanieczyszczenie atmosfery i wody	забруднення atmosfery та водоймищ
zaostrzenie groźby terroryzmu	загострення загрози тероризму
zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego	забезпечення безпеки енергетики
zapobieganie degradacji środowiska naturalnego	запобігання деградації природнього середовища

Підготуйте переклад основного тексту

Tekst: Współczesne wyzwania i zagrożenia bezpieczeństwu narodowemu

Polska niezmiennie opowiada się za utrzymaniem przewidzianej w Karcie NZ odpowiedzialności ONZ za utrzymanie pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego. W tym celu Polska będzie podejmować odpowiednie inicjatywy i uczestniczyć w wysiłkach mających na celu zarówno adaptację Organizacji do nowych wyzwań, jak i przeciwdziałanie zagrożeniom w tej sferze, także tym, które wynikają z niedorozwoju gospodarczego i wyzwań społecznych. Należy usuwać słabości Organizacji, których skalę uświadomił dobitnie kryzys iracki.

Polska będzie dążyć do rozwoju norm prawa międzynarodowego, tak, aby było ono skutecznym narzędziem podejmowania nowych wyzwań międzynarodowych, w tym zwłaszcza związanych z terroryzmem międzynarodowym, proliferacją broni masowego rażenia, zjawiskiem “państwa w stanie rozkładu” i wspierających terroryzm. Sprzyjać to powinno rozwojowi możliwości podejmowania przez społeczność międzynarodową działań zapobiegawczych wobec pojawiających się zagrożeń. Polska jako członek wspólnoty euroatlantyckiej jest wystawiona bezpośrednio na wynikające z tego zagrożenia.

Bezpieczeństwo RP w coraz większym stopniu zależy bowiem od skutków procesów globalizacji i fragmentacji postępujących we współczesnym świecie. Wyzwania dla bezpieczeństwa wiążą się przede wszystkim z osłabianiem możliwości regulacyjnych państw i organizacji międzynarodowych, pogłębiającą się polaryzacją poziomu rozwoju i życia między krajami bogatymi i biednymi, rosnącą na tym tle frustracją i niezadowoleniem społecznym. Zapóźnienia rozwojowe, ubóstwo, degradacja środowiska naturalnego, epidemie groźnych chorób, niekontrolowane migracje i napięcia etniczne coraz widoczniej zakłócają stabilność układu międzynarodowego.

Istota zmian w naszym środowisku bezpieczeństwa polega zatem na przesuwaniu się punktu ciężkości z zagrożeń klasycznych (inwazja zbrojna), których znaczenie się zmniejsza, na zagrożenia nietypowe, których źródłem stają się także trudne do zidentyfikowania podmioty pozapaństwowe. Zagrożenia te mogą dotyczyć bezpieczeństwa naszych obywateli, obiektów oraz służb istotnych dla sprawnego funkcjonowania państwa.

Najpoważniejsze niebezpieczeństwo wśród nowych zagrożeń dla systemu międzynarodowego i bezpieczeństwa poszczególnych państw, w tym Polski, stwarza zorganizowany terroryzm międzynarodowy, aczkolwiek stopień zagrożenia terroryzmem dla poszczególnych państw jest różny. Zagrożeniem dla poszczególnych państw, całych regionów, a także – w szczególnych okolicznościach – całego układu globalnego stała się niekontrolowana proliferacja broni masowego rażenia oraz środków jej przenoszenia.

Zagrożeniem dla bezpieczeństwa naszego kraju jest zorganizowana przestępczość międzynarodowa, z uwagi na zarówno charakter jej działalności (przemyt broni, niebezpiecznych materiałów oraz ludzi, narkobiznes), jak i sposób działania (korupcja, pranie brudnych pieniędzy, destabilizacja systemu finansowego).

? *Дайте відповіді на запитання до тексту*

1. Za czym niezmiennie opowiada się Polska?
2. Jak Polska będzie dążyć do rozwoju norm prawa międzynarodowego?
3. Z czym powiązane są nowe wyzwania globalne?
4. Od czego zależy bezpieczeństwo Polski?
5. Na czym polega istota zmian w naszym środowisku bezpieczeństwa?
6. Co stwarza dziś najpoważniejsze niebezpieczeństwo wśród nowych zagrożeń dla systemu międzynarodowego i bezpieczeństwa poszczególnych państw?
7. Z uwagi na co zorganizowana przestępczość międzynarodowa stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa naszego kraju?

Перекладіть усно у швидкому темпі

wyzwania i zagrożenia; rozprzestrzeniania broni masowego rażenia; procesy globalizacji; zagrożenia klasyczne; możliwości regulacyjne; podmioty pozapaństwowe; przestępczość międzynarodowa; pranie brudnych pieniędzy; destabilizacja systemu finansowego; zagrożenia w sferze teleinformatycznej; oddziaływać; zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego; stabilność sytuacji finansowo-kapitałowej i gospodarczej; zapobieganie degradacji środowiska naturalnego.

Зробіть письмовий переклад зі словником

У національній безпеці виділяють три рівні безпеки: особистості, суспільства та держави.

Безпека особистості – це стан, при якому особистості не загрожує небезпека. Безпека особистості полягає у формуванні комплексу правових і моральних норм, суспільних інститутів та організацій, які дозволили б їй розвивати й реалізовувати соціально-значущі здібності й потреби, не зазнаючи при цьому протидії держави й суспільства.

Безпека суспільства полягає в наявності суспільних інститутів, норм, розвинених форм суспільної свідомості, які дозволяють реалізувати права та свободи усіх груп населення і протистояти діям, що ведуть до розколу суспільства (в тому числі і з боку держави).

Безпека держави – це положення, при якому державі не загрожує небезпека. Досягається наявністю ефективного механізму управління і координації діяльності політичних сил та громадських організацій, а також активних інститутів (органів) їхнього захисту.

Перекладіть усно

виклики і загрози; класичні загрози; міжнародний тероризм; розповсюдження зброї масового ураження; процеси глобалізації; можливості регулювання; міжнародна злочинність; відмивання брудних грошей; дестабілізація фінансової системи; загрози у сфері телеінформатики; впливати; стабільність фінансового капіталу і економіки; ключові елементи економічно-фінансової інфраструктури; забезпечення безпеки енергетики; запобігання деградації природнього середовища; протидія екологічним катастрофам; забруднення атмосфери і водоймищ.

Зробіть переклад на слух

Wzrasta potencjalne zagrożenie tym, że obce służby specjalne, a także ugrupowania terrorystyczne, ekstremistyczne oraz zorganizowane grupy przestępcze mogą podejmować próby uzyskania nieuprawnionego dostępu do informacji niejawnych, w tym wymienianych w ramach współpracy sojuszniczej. Coraz bardziej realne stają się dla Polski zagrożenia w sferze teleinformatycznej.

В сучасних умовах виникають нові виклики і загрози національній безпеці. Зростають потенційні загрози, які полягають в тому, що іноземні спеціальні служби, а також організовані

злочинні угруповання можуть здійснювати спроби отримати несанкціонований доступ до таємної інформації. Найбільш актуальними загрозами сьогодні стають загрози у сфері телеінформатики.

Rośnie zagrożenie operacjami mającymi na celu dezorganizację kluczowych systemów informacyjnych instytucji rządowych oraz niektórych sfer sektora prywatnego, oddziałujących na system bezpieczeństwa państwa, a także operacjami związanymi z penetracją baz danych i prowadzeniem działań dezinformacyjnych.

Proces rozwoju technik informatycznych i komunikacyjnych, globalizacja rynków kapitałowych niosą ze sobą zagrożenia działań naruszających stabilność sytuacji finansowo-kapitałowej i gospodarczej. Państwo dbać będzie o stworzenie należytych warunków do sprawnego funkcjonowania kluczowych elementów infrastruktury gospodarczo-finansowej państwa

Innym poważnym wyzwaniem jest zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju, w tym dywersyfikacja zaopatrzenia w nośniki energii, zwłaszcza ropę naftową i gaz ziemny. Przedmiotem naszej troski pozostaje zapobieganie degradacji środowiska naturalnego, zwłaszcza w naszym najbliższym otoczeniu, a także przeciwdziałanie katastrofom ekologicznym, które mogą nastąpić z winy człowieka, w tym zapobieganie awariom elektrowni atomowych i zakładów chemicznych, katastrofom transportowym z niebezpiecznymi materiałami, wielkim zanieczyszczeniom atmosfery i wody, skażeniom wód powierzchniowych i gleby przez odpady radioaktywne, zanieczyszczeniom powietrza przez związki metali ciężkich, siarki i dwutlenku

Письмовий переклад

Wyzwania w dziedzinie bezpieczeństwa dyktują potrzebę podejścia całościowego. Zaciera się bowiem różnica między zewnętrznymi i wewnętrznymi aspektami bezpieczeństwa. Rośnie znaczenie czynnika międzynarodowego i rola współdziałania międzynarodowego, w tym zwłaszcza w układzie sojuszniczym. Zwiększa się wpływ czynników pozawojkowych, w tym ekonomicznych, społecznych i ekologicznych. Na stan bezpieczeństwa międzynarodowego wpływa w istotnej mierze poszanowanie uniwersalnych praw człowieka, zasad demokracji i praworządności.

Polska będzie kontynuować politykę aktywnego zaangażowania w sprawę utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa zarówno w skali regionalnej, jak i globalnej. Mamy jednocześnie świadomość, że nasza aktywna rola w koalicji antyterrorystycznej może wystawiać nas na ryzyko ataków i wrogich działań ze strony ugrupowań, którym społeczność międzynarodowa wydała walkę.

Зробіть двосторонній переклад

Від чого залежить
безпека Республіки
Польщі?

В чому полягає сутність
змін в сфері безпеки?

Bezpieczeństwo RP w coraz
większym stopniu zależy bowiem od
skutków procesów globalizacji i
fragmentacji postępujących we
współczesnym świecie.

Istota zmian w środowisku bezpie-
czeństwa polega na przesuwaniu się
punktu ciężkości z zagrożeń

Кого можуть
стосуватись загрози?

Визначіть, будь ласка,
найбільш важливу
небезпеку для
міжнародної системи і
безпеки окремих
держав.

Від кого зростає
потенційна загроза
здійснити спроби
отримати
несанкціонований
доступ до таємної
інформації?

klasycznych (inwazja zbrojna), na
zagrożenia nietypowe, których
źródłem stają się trudne do zidenty-
fikowania podmioty pozapaństwowe.
Zagrożenia mogą dotyczyć
bezpieczeństwa obywateli, obiektów
oraz służb istotnych dla sprawnego
funkcjonowania państwa.

Najpoważniejsze niebezpieczeństwo
wśród nowych zagrożeń dla systemu
międzynarodowego i bezpieczeństwa
poszczególnych państw, w tym
Polski, stwarza zorganizowany
terrorizm międzynarodowy.

Wzrasta potencjalne zagrożenie tym,
że obce służby specjalne, a także
ugrupowania terrorystyczne,
ekstremistyczne oraz zorganizowane
grupy przestępcze mogą
podejmować próby uzyskania
nieuprawnionego dostępu do
informacji niejawnych.

Lekcja 3. Bezpieczeństwo narodowe Republiki Polskiej

Terminologia i wyrażenia

bezpieczeństwo obywateli	безпека громадян
ciągłość dążeń państwa	послідовність прагнень держави
członkostwo w NATO	членство в НАТО
dodatkowe wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa	додаткове зміцнення відчуття безпеки
dostosować swoje metody działania do nowych wyzwań	приспосовувати свої методи діяльності до нових викликів
dowództwa operacyjne	оперативні командування
dublowanie wysiłków	дублювання зусиль
dysponować gwarancjami bezpieczeństwa	мати гарантії безпеки
dziedzictwo narodowe	національне багатство
Europejska Polityka Bezpieczeństwa i Obrony	європейська політика безпеки та оборони
Europejski Plan Rozwoju Zdolności Obronnych	європейський план розвитку оборонних можливостей
groźba	загроза
grupa poszukiwawczo-ratownicza	пошуково-рятувальна група
integralność terytorialna	територіальна цілісність
istotne wnioski	вагомі висновки
kłaść nacisk	робити наголос

kontynuować politykę	продовжувати політику
kryzys międzynarodowy	міжнародна криза
należyte wykonanie zadań	належне виконання завдань
nienaruszalność granic	недоторканість кордонів
niezakłócone warunki	сприятливі умови
oparty na gwarancjach	ґрунтуючись на гарантіях
podjęcie się funkcji stabilizacyjnej	започаткування функції стабілізації
podstawowe założenia	основні положення
polityka bezpieczeństwa narodowego	політика національної безпеки
polski aspiracje	польські прагнення
potrzeba refleksji	потреба роздумів
poziom bezpieczeństwa	рівень безпеки
prawa człowieka i podstawowy wolności (swobody)	основні свободи та права людини
problematyka bezpieczeństwa i obrony	проблематика безпеки та оборони
przejrzyste oraz efektywne mechanizmy współdziałania	прозорі та ефективні механізми співробітництва
relacja	звіт; стосунки
rozwój integracji politycznej	розвиток політичної інтеграції
skala regionalna i globalna	регіональний та глобальний рівень
suwerenność i niezawisłość	суверенність та незалежність
sytuacja międzynarodowa	міжнародна обстановка
tankowanie w powietrzu	дозаправка в повітрі

tożsamość narodowa	національна самобутність
utrzymanie nienaruszalności granic	забезпечення непорушності кордонів
uwarunkowania bezpieczeństwa	умови забезпечення безпеки
zacieśniać współpracę	зміцнювати співробітництво
zasady	принципи
zasady demokracji i praworządności	принципи демократії та правопорядку

Pідготуйте переклад основного тексту

Tekst: Bezpieczeństwo narodowe Rzeczypospolitej Polskiej

Problematyka bezpieczeństwa i obrony jest jednym z obszarów szczególnego zainteresowania Unii Europejskiej. Jest zarazem jednym z głównych czynników stymulujących dalszy rozwój integracji politycznej w Unii Europejskiej. Z tego względu, aktywny udział Polski w realizacji Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony (European Security and Defence Policy – ESDP) pozostaje drugim, obok członkostwa w NATO, podstawowym założeniem polskiej polityki bezpieczeństwa.

Polska jest częścią sojuszniczego systemu obronnego. NATO oraz dwustronna współpraca polityczno-wojskowa z USA i innymi głównymi państwami członkowskimi stanowią najważniejszą gwarancję zewnętrznego bezpieczeństwa i stabilnego rozwoju naszego kraju. Nasze stosunki dwustronne z USA są także istotnym ogniwem więzi transatlantyckich. Aktywne i bliskie kontakty polityczne i wojskowe z USA, wzmocnione współpracą w akcjach zbrojnych i operacji stabilizacyjnej w Iraku, składają się na znaczący dorobek polskiej polityki bezpieczeństwa.

Dla Polski NATO jest kluczową platformą współpracy wielostronnej i dwustronnej w zakresie bezpieczeństwa i obronności oraz głównym filarem stabilności polityczno-wojskowej na kontynencie. Istotnym zadaniem jest obecnie wzmocnienie Sojuszu Północnoatlantyckiego jako płaszczyzny pogłębionych powiązań transatlantyckich i wypracowywania sojuszniczych procedur.

Polityka bezpieczeństwa narodowego wolnej i demokratycznej Polski cechuje się niezmiennością celów i zasad. Zapewniła wyjątkowy w historii państwa poziom bezpieczeństwa, oparty m. in. na gwarancjach Sojuszu Północnoatlantyckiego. Wyrazem ciągłości dążeń państwa w tym względzie były strategie bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej przyjęte w latach 1992 oraz 2000.

Polska angażuje się w realizację Europejskiego Planu Rozwoju Zdolności Obronnych (ECAP). Uczestniczy ona w pracach grup projektowych zajmujących się dowództwami operacyjnymi, tankowaniem w powietrzu, grupami poszukiwawczo-ratowniczymi, strategicznym transportem powietrznym oraz ochroną przed bronią masowego rażenia. Ponadto, Polska zgłosiła kontrybucję do unijnej bazy danych nt. zdolności do usuwania skutków ataków terrorystycznych.

Odnośnie relacji UE-NATO, Polska kieruje się zasadą, iż tylko w drodze bliskiej współpracy obu organizacji będzie można efektywnie sprostać współczesnym zagrożeniom dla bezpieczeństwa międzynarodowego. Stąd też, popieramy wszelkie rozwiązania usprawniające mechanizmy współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa między Unią a Sojuszem Północnoatlantyckim, które zapewnić mają przejrzystość oraz zapobiec zbędnej duplikacji podejmowanych działań.

Sytuacja międzynarodowa ulega we współczesnych warunkach dynamicznym zmianom. Pojawiają się nowe wyzwania i zagrożenia, których skalę uświadomiły tragiczne wydarzenia w USA z września 2001 roku. Zmieniają się przy tym uwarunkowania bezpieczeństwa. Nowy kontekst dla polityki państwa tworzy rychłe wejście do Unii Europejskiej. Rozszerza się i przeobraża NATO, które zacieśnia jednocześnie współpracę ze wschodnimi sąsiadami Polski – Rosją, a także Ukrainą. Istotne wnioski dla organizacji międzynarodowych i poszczególnych państw płyną również z konfliktu irackiego oraz innych współczesnych kryzysów międzynarodowych.

Dynamika i skala zmian dyktują zatem potrzebę refleksji i dostosowania strategii Rzeczypospolitej Polskiej do zmieniających się uwarunkowań.

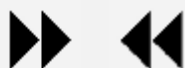
Podstawowe cele polityki bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej są niezmiennie związane z ochroną suwerenności i niezawisłości państwa, utrzymaniem nienaruszalności granic i integralności terytorialnej kraju. Polityka państwa służy zapewnieniu bezpieczeństwa obywateli Polski, praw człowieka i podstaw wolności oraz demokratycznego porządku w kraju, stworzenia niezakłóconych warunków do cywilizacyjnego i gospodarczego rozwoju Polski oraz wzrostu dobrobytu jej obywateli, ochronie dziedzictwa narodowego i tożsamości narodowej, realizacji zobowiązań sojuszniczych, a także obronie i promowaniu interesów państwa polskiego.

Дайте відповіді на запитання до тексту

1. Jakie są podstawowe założenia polskiej polityki bezpieczeństwa?
2. Czym cechuje się polityka bezpieczeństwa narodowego wolnej i demokratycznej Polski ?

3. W jakie mechanizmy współpracy angażuje Polska w dziedzinie bezpieczeństwa między Unią Europejską a Sojuszem Północnoatlantyckim?
4. Co zapewnia polityka bezpieczeństwa narodowego wolnej i demokratycznej Polsce?
5. Co możecie powiedzieć o aktualnej sytuacji międzynarodowej?
6. Jakie są podstawowe cele polityki bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polski?
7. Czemu służy polityka państwa?

Перекладіть українською і польською мовами

W kontekście polityki bezpieczeństwa i obrony, istotną kwestię stanowią relacje pomiędzy Unią Europejską a NATO, jako dwoma podstawowymi filarami bezpieczeństwa RP. Relacje UE-NATO opierają się na zasadach komplementarności i strategicznego partnerstwa. Potrzeba wypracowania przejrzystych oraz efektywnych mechanizmów współdziałania UE-NATO wynika przede wszystkim z konieczności efektywnej realizacji przyjętych zadań, przy jednoczesnym unikaniu dublowania wysiłków. Wiąże się to z kwestią podwójnego członkostwa dużej części państw europejskich oraz prymatem NATO w polityce bezpieczeństwa wielu z krajów UE.

Національна безпека – це категорія політичної науки (політології), що характеризує стан соціальних інститутів, який забезпечує їхню ефективну діяльність для підтримки оптимальних умов існування особистості і суспільства.

Europejskie środowisko bezpieczeństwa rozwijało się w ostatnich latach w korzystnym, z punktu widzenia strategicznych celów, kierunku. Znikła groźba wybuchu w Europie poważnego konfliktu militarnego, który zagrażałby bezpośrednio realizacji polskich aspiracji. Jako członek NATO Polska dysponuje solidnymi gwarancjami bezpieczeństwa, w przyjaznym duchu rozwija stosunki z sąsiadami, wkrótce zyskamy dodatkowe wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa poprzez członkostwo w Unii Europejskiej.

Теорія національної безпеки – наука, яка поєднує в собі прикладні аспекти соціальних, воєнних, гуманітарних, технічних, психологічних, біологічних та інших наук, з метою дослідження суті, змісту, форм і засобів забезпечення безпеки особистості, суспільства та держави.

Головними об'єктами національної безпеки є: громадянин – його права і свободи; суспільство – його духовні та матеріальні цінності; держава – її конституційний лад, суверенітет, територіальна цілісність і недоторканість кордонів.

Udział Polski w realizacji Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony ma zarówno wymiar polityczny, jak i wojskowy. Polska aktywnie włączyła się w rozwój ESDP jeszcze przed formalnym przystąpieniem do Unii Europejskiej. Po wstąpieniu do UE, zaangażowanie Polski w ESDP uległo zdynamizowaniu.

Zробіть переклад на слух у швидкому темпі

sytuacja międzynarodowa; poziom bezpieczeństwa; uwarunkowania bezpieczeństwa; podstawowe cele polityki bezpieczeństwa; potrzeba

refleksji; realizacja aspiracji; dysponować gwarancjami bezpieczeństwa; ochrona suwerenności i niezawisłości Rzeczypospolitej; nienaruszalność granic i integralności terytorialnej kraju; bezpieczeństwo obywateli; prawa człowieka i podstawowych wolności; dziedzictwo narodowe.

Перекладіть польською мовою у швидкому темпі

міжнародна обстановка; політика національної безпеки; принципи; рівень безпеки; зміцнювати співробітництво; ґрунтуючись на гарантіях; послідовність прагнень держави; виклики і загрози; підтримання непорушності кордонів; недоторканість кордонів; територіальна цілісність; суверенність і незалежність; вагомі висновки; міжнародна криза; права людини і основні свободи.

Зробіть зорово-усний переклад

Polityka państwa służy zapewnieniu bezpieczeństwa obywateli Polski, praw człowieka i podstaw wolności oraz demokratycznego porządku w kraju, stworzeniu niezakłóconych warunków do cywilizacyjnego i gospodarczego rozwoju Polski oraz wzrostu dobrobytu jej obywateli, ochronie dziedzictwa narodowego i tożsamości narodowej, realizacji zobowiązań sojuszniczych, a także obronie i promowaniu interesów państwa polskiego.

Забезпечення національної безпеки – це забезпечення прав і свобод громадян; духовних та матеріальних цінностей суспільства; конституційного ладу, суверенітету, територіальної цілісності і недоторканості кордонів держави.

Письмовий переклад

Wyzwania w dziedzinie bezpieczeństwa dyktują potrzebę podejścia całościowego. Zaciera się bowiem różnica między zewnętrznymi i wewnętrznymi aspektami bezpieczeństwa. Rośnie znaczenie czynnika międzynarodowego i rola współdziałania międzynarodowego, w tym zwłaszcza w układzie sojuszniczym. Zwiększa się wpływ czynników pozawojkowych, w tym ekonomicznych, społecznych i ekologicznych. Na stan bezpieczeństwa międzynarodowego wpływa w istotnej mierze poszanowanie uniwersalnych praw człowieka, zasad demokracji i praworządności.

Polityka bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej kładzie nacisk na potrzebę zacieśniania współpracy międzynarodowej, wzmocnienia roli prawa międzynarodowego i instytucji wielostronnych. Instytucje międzynarodowe dostosowują obecnie swoje metody działania do nowych wyzwań. Szczególnie istotne znaczenie dla bezpieczeństwa Polski ma adaptacja Sojuszu Północnoatlantyckiego do wypełniania zadań niezbędnych dla stabilizacji globalnej, przy jednoczesnym zachowaniu jego klasycznych funkcji obronnych. Sprawność instytucji międzynarodowych i ich zdolność do podejmowania nowych wyzwań wpływać będą korzystnie na bezpieczeństwo Polski.

Polska będzie kontynuować politykę aktywnego zaangażowania w sprawy utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa zarówno w skali regionalnej, jak i globalnej. Wyrazem gotowości do odgrywania odpowiedzialnej roli międzynarodowej jest zaangażowanie Polski w proces stabilizacji w Iraku. Podjęcie się stabilizacyjnej funkcji w Iraku podnosi pozycję międzynarodową Polski, a należyte wykonanie

powierzonych tam zadań będzie źródłem dodatkowego prestiżu, utrwali obraz Polski jako odpowiedzialnego i solidarnego partnera na arenie międzynarodowej.

Зробіть двосторонній переклад

Що складає основу польської політики безпеки?

Podstawowym założeniem polskiej polityki bezpieczeństwa, obok członkostwa w NATO, pozostaje aktywny udział Polski w realizacji Europejskiej polityki bezpieczeństwa i Obrony (European Security and Defence Policy – ESDP).

Що становить найважливішу гарантію зовнішньої безпеки і стабільного розвитку Польщі?

Najważniejszą gwarancję zewnętrznego bezpieczeństwa i stabilnego rozwoju Polski stanowią NATO oraz dwustronna współpraca polityczno-wojskowa z USA i innymi głównymi państwami członkowskimi.

Назвіть, будь ласка, чинники, які впливають на стан міжнародної безпеки.

Zwiększa się wpływ czynników pozawojskowych, w tym ekonomicznych, społecznych i ekologicznych. Na stan bezpieczeństwa międzynarodowego wpływa w istotnej mierze poszanowanie uniwersalnych praw

Виконання яких завдань має особливо істотне значення для забезпечення безпеки Польщі?

З чим пов'язані головні цілі політики забезпечення безпеки Республіки Польщі?

człowieka, zasad demokracji i praworządności.

Szczególnie istotne znaczenie dla bezpieczeństwa Polski ma adaptacja Sojuszu Północnoatlantyckiego do wypełniania zadań niezbędnych dla stabilizacji globalnej, przy jednoczesnym zachowaniu jego klasycznych funkcji obronnych.

Podstawowe cele polityki bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej są niezmiennie związane z ochroną suwerenności i niezawisłości państwa, utrzymaniem nienaruszalności granic i integralności terytorialnej kraju.

Lekcja 4. Podstawowe zasady regulujące bezpieczeństwo narodowe Polski

Terminologia i wyrażenia

dalszy rozwój ustawodawstwa	подальший розвиток законодавства
dziedzina	сфера, галузь
edukacja społeczeństwa	просвітницька робота у суспільстві
filar stabilnego bezpieczeństwa	опора стабільної безпеки
istota zagrożeń	сутність загроз
istotny warunek	суттєва умова
klęska żywiołowa	стихійне лихо
naruszenie tajemnicy państwowej	розголошення державної таємниці
niekontrolowane przeniknięcie przez granice	неконтрольоване проникнення через кордон
nielegalna produkcja, posiadanie i obrót bronią	нелегальне виробництво, користування та торгівля зброєю
ochrona granicy państwowej	охорона державного кордону
ochrona infrastruktury teleinformatycznej	захист телеінформаційної інфраструктури
ochrona kontrwywiadowcza	контррозвідувальне забезпечення
ochrona majątku narodowego	захист національного майна
państwowa infrastruktura telekomunikacyjna	урядова телекомунікаційна структура

przeciwdziałanie przestępczości	проти́дія злочинності
przestępczość komputerowa	комп'ютерна злочинність
przestępczość pospolita	звичайна злочинність
przestępczość zorganizowana	організована злочинність
razem z policją	разом з поліцією
reagowanie kryzysowe	реагування у кризових ситуаціях
rozpoznanie zagrożeń	визначення загроз
rozwój różnorodnych form edukacji obywatelskiej	розвиток різних форм громадянського виховання
służby specjalne	спеціальні служби
Straż Graniczna	Державна прикордонна служба
szpiegostwo	шпигунство
wdrażania rodzimej kryptografii	впровадження вітчизняної криптографії
wdrożenia systemu cywilnego	впровадження цивільної системи
wewnętrzne aspekty bezpieczeństwa	внутрішні аспекти безпеки
wykształcenie specjalistyczne	спеціальна підготовка
wzmocnienie porządku publicznego	зміцнення громадського порядку
zagrożenia dla bezpieczeństwa państwa	загрози для безпеки держави
zapewnienie bezpieczeństwa państwa	забезпечення безпеки держави
zdolności władz samorządowych	спроможність органів самоврядування
źródła zagrożeń nowego typu	джерела загроз нового типу

Tekst: Wewnętrzne aspekty bezpieczeństwa

Zapewnienie bezpieczeństwa obywateli oraz ochrona majątku narodowego i granic Rzeczypospolitej stają się w coraz większym stopniu domeną instytucji i służb działających w sferze bezpieczeństwa wewnętrznego państwa. Istota zagrożeń nowego typu polega na tym, że ich źródła tkwią niejednokrotnie w geograficznie oddalonych miejscach, mogą się natomiast zmaterializować na terytorium kraju po niekontrolowanym przeniknięciu przez granice. Tym samym wzrasta znaczenie wewnętrznego aspektu bezpieczeństwa państwa.

Do zadań państwa w tej sferze należy: wzmocnienie porządku publicznego i instytucji odpowiedzialnych za jego zapewnienie; przeciwdziałanie przestępczości zorganizowanej i pospolitej, tak aby poprawić poczucie bezpieczeństwa obywateli; ochrona ludności przed zagrożeniami i skutkami klęsk żywiołowych, katastrof ekologicznych oraz “biozagrożeń” w rodzaju epidemii nieznanymi i nieuleczalnymi chorobami, a także zapewnienie sprawnej i efektywnej ochrony granicy państwowej zgodnie z naszymi zobowiązaniami międzynarodowymi, wynikającymi zwłaszcza z integracji z UE.

Odpowiedzialną funkcję w sferze bezpieczeństwa wewnętrznego pełnią służby specjalne, w tym kontrwywiad. Realizują one, zgodnie z obowiązującym prawem, główne zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa wewnętrznego RP, zwłaszcza poprzez:

- rozpoznawanie zagrożeń dla bezpieczeństwa wewnętrznego i porządku konstytucyjnego, w szczególności suwerenności, nienaruszalności terytorium i obronności państwa, zapobieganie im, ich zwalczanie;

- rozpoznawanie i zwalczanie przestępstw terrorystycznych, szpiegostwa, naruszenia tajemnicy państwowej, godzących w podstawy ekonomiczne państwa, korupcji osób pełniących ważne funkcje publiczne; przestępstw dotyczących produkcji i obrotu towarami, technologiami i usługami o strategicznym znaczeniu dla bezpieczeństwa państwa; przestępstw nielegalnego wytwarzania, posiadania i obrotu bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi, bronią masowej zagłady i środkami jej przenoszenia oraz narkotykami;

- podejmowanie przedsięwzięć związanych z kontrwywiadowczą ochroną kraju, zwłaszcza w zakresie odpowiedzialności za funkcjonowanie strategicznych elementów infrastruktury gospodarczo-obronnej;

- zwalczanie, razem z policją i innymi służbami państwowymi, transgranicznych zagrożeń dla bezpieczeństwa państwa;

- wykonywanie – w zakresie ochrony informacji niejawnych, w tym także wymienianych w ramach współpracy sojuszniczej i międzynarodowej – zadań służby ochrony państwa i krajowej władzy bezpieczeństwa określonych w ustawach oraz umowach międzynarodowych.

Ochrona infrastruktury teleinformatycznej to zwalczanie zagrożeń dla systemów i sieci teleinformatycznych. Należy ona do kompetencji wyspecjalizowanych komórek cywilnych i wojskowych służb państwowych. Ich zadaniem jest zwalczanie przestępczości komputerowej wymierzonej w rządową i samorządową infrastrukturę telekomunikacyjną, w tym przeciwdziałanie atakom na jej elementy.

Do zapewnienia należytej ochrony tej infrastruktury niezbędny jest rozwój i utrzymanie zdolności do zapobiegania wszelkim zakłóceniom,

jakie mogą wystąpić w tej sferze, a także zdolności do koordynacji procesów dochodzeniowych w ramach instytucji posiadających elementy rządowej infrastruktury teleinformatycznej. Wyznaczone służby będą podejmować działania wspólnie z sojusznikami, a także producentami i dostawcami urządzeń oraz oprogramowania informatycznego, krajowymi operatorami telekomunikacyjnymi i dostawcami usług internetowych, ośrodkami badawczymi i szkoleniowymi.

Aby podejmowane działania w tej dziedzinie były skuteczne, należy w sposób priorytetowy podejść do rozwoju i wdrażania rodzimej kryptografii oraz dostosować przepisy prawa telekomunikacyjnego, które wraz z szybkim postępem technologicznym mogą okazać się niewystarczające do zapewnienia bezpieczeństwa chronionej infrastrukturze teleinformatycznej.

Ważną rolę w zapewnianiu bezpieczeństwa ludności, majątku trwałego oraz szerzej – bezpieczeństwa państwa, odgrywają urzędy państwowe, agencje, inspekcje, straż i służby wyspecjalizowane. Należą do nich Straż Graniczna, Straż Pożarna, w tym jej ochotnicze oddziały, krajowy system ratownictwa, zwłaszcza ratownictwa medycznego, morska służba poszukiwawcza i ratownicza.

Szczególne role Straży Granicznej wynika z jej zadania skutecznej ochrony granicy państwowej. Wysokie rygory, które powinny charakteryzować pracę Straży Granicznej, są również pochodną postanowień układu z Schengen, które będą nas wiązać, a także intensywności i specyfiki wyzwań oraz zagrożeń płynących ze strefy euroazjatyckiej.

Дайте відповіді на запитання до тексту

1. Na czym polega istota zagrożeń nowego typu ?
2. Co należy do zadań państwa w sferze wewnętrznego aspektu bezpieczeństwa państwa?
3. Proszę przedstawić główne zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa wewnętrznego Rzeczypospolitej.
4. Zwalczenie zagrożeń dla systemów i sieci teleinformatycznych należy do kompetencji wyspecjalizowanych komórek cywilnych i wojskowych. Jakie są ich zadania?
5. Na czym polega skuteczność podejmowanych działań w tej dziedzinie?
6. Z czego wynika szczególna rola Straży Granicznej?

Перекладіть усно у швидкому темпі

naruszenie tajemnicy państwowej; nielegalne wytwarzania, posiadania i obrót bronią; kontrwywiadowcza ochrona kraju; broń masowej zagłady; rozpoznanie zagrożeń; zagrożenia dla bezpieczeństwa państwa; ochrona infrastruktury teleinformatycznej; przestępczość komputerowa; Straż Graniczna; klęska żywiołowa; wdrażanie rodzimej kryptografii.

Зробіть переклад на слух

Сутність загроз нового типу полягає в тому, що їх джерела знаходяться далеко за межами держави. Після неконтрольованого переміщення через кордон вони можуть реалізуватися на території країни. До завдань держави з питань забезпечення внутрішньої безпеки належать: зміцнення громадського порядку; протидія організованій злочинності; захист населення від стихійного лиха і

екологічних катастроф; захист від невідомих епідемій і хвороб, що не лікуються; забезпечення належної і ефективної охорони державного кордону у відповідності до міжнародних зобов'язань.

Głównymi zadaniami związanymi z zapewnieniem bezpieczeństwa wewnętrznego są:

- rozpoznawanie zagrożeń dla bezpieczeństwa wewnętrznego i porządku konstytucyjnego, w szczególności suwerenności, nienaruszalności terytorium i obronności państwa, zapobieganie im oraz ich zwalczanie;

- rozpoznawanie i zwalczanie przestępstw terrorystycznych, szpiegostwa, naruszenia tajemnicy państwowej, godzącej w podstawy ekonomiczne państwa, korupcją osób pełniących ważne funkcje publiczne;

- zwalczanie, razem z policją i innymi służbami państwowymi, transgranicznych zagrożeń dla bezpieczeństwa państwa;

- wykonywanie – w zakresie ochrony informacji niejawnych, w tym także wymienianych w ramach współpracy sojuszniczej i międzynarodowej – zadań służby ochrony państwa i krajowej władzy bezpieczeństwa określonych w ustawach oraz umowach międzynarodowych.

Назвіть польські відповідники слів і словосполучень

забезпечення безпеки держави; захист національного майна; сутність загроз; джерела загроз нового типу; протидія злочинності; охорона державного кордону; зміцнення громадського порядку; неконтрольоване проникнення через кордон; визначення загроз; міжнародні зобов'язання; стихійне лихо; розголошення державної таємниці.

Письмовий переклад

Przyjęte w ostatnim czasie regulacje prawne stwarzają podstawy do wdrożenia systemu cywilnego reagowania kryzysowego z wykorzystywaniem zespołów reagowania kryzysowego funkcjonujących na wszystkich szczeblach administracji rządowej i władz samorządowych. Dalsze rozwijanie ustawodawstwa dotyczącego bezpieczeństwa obywatelskiego powinno służyć wzmocnieniu zdolności władz samorządowych i rządowych do rozwiązywania problemów w stanach normalnych i kryzysowych oraz ich współdziałania. Będą także prowadzone działania w celu stworzenia podstaw ustawowych organizacji jednolitego – krajowego systemu ratowniczego, który obejmie wszystkie podmioty niezbędne w przeprowadzaniu akcji ratowniczych.

Istotnym warunkiem demokratycznej stabilności i trwałego bezpieczeństwa państwa w świecie podlegającym przyśpieszonym procesom modernizacji i globalizacji jest wykształcenie społeczeństwa. Państwo będzie tworzyć warunki do podnoszenia poziomu ogólnej edukacji społeczeństwa Polski oraz wykształcenia specjalistycznego, zapewniającego nam udział w badaniach naukowych i w światowym postępie technologicznym. W tym zadaniu mieści się kształcenie wysokiej klasy specjalistów na potrzeby obronności i bezpieczeństwa Polski.

Зробіть двосторонній переклад

В чому полягає сутність
загроз нового типу?

Istota zagrożeń nowego typu polega na tym, że ich źródła tkwią niejednokrotnie w geograficznie oddalonych miejscach, mogą się natomiast zmaterializować na terytorium kraju po niekontrolowanym przeniknięciu przez granice.

Що належить до завдань
держави у сфері
забезпечення
внутрішньої безпеки
держави?

Do zadań państwa w tej sferze należy: wzmocnienie porządku publicznego i instytucji odpowiedzialnych za jego zapewnienie; przeciwdziałanie przestępczości zorganizowanej i pospolitej; ochrona ludności przed zagrożeniami i skutkami klęsk żywiołowych, katastrof ekologicznych oraz “biozagrożeń” w rodzaju epidemii nieznanych i nieuleczalnych chorób, a także zapewnienie sprawnej i efektywnej ochrony granicy państwowej zgodnie z naszymi zobowiązaniami międzynarodowymi, wynikającymi zwłaszcza z integracji z UE.

Назвіть основні завдання, які пов'язані з забезпеченням внутрішньої безпеки держави.

Głównymi zadaniami związanymi z zapewnieniem bezpieczeństwa wewnętrznego państwa są:

- rozpoznawanie zagrożeń dla bezpieczeństwa wewnętrznego i porządku konstytucyjnego, w szczególności suwerenności, nienaruszalności terytorium i obronności państwa;
- rozpoznawanie i zwalczanie przestępstw terrorystycznych, szpiegostwa, naruszenia tajemnicy państwowej, godzących w podstawy ekonomiczne państwa, korupcji osób pełniących ważne funkcje publiczne;
- zwalczanie, razem z policją i innymi służbami państwowymi, transgranicznych zagrożeń dla bezpieczeństwa państwa;
- wykonywanie – w zakresie ochrony informacji niejawnych, w tym także wymienianych w ramach współpracy sojuszniczej i międzynarodowej – zadań służby ochrony państwa i krajowej władzy bezpieczeństwa określonych

У компетенції яких
служб знаходиться
боротьба із загрозами в
телеінформаційних
системах та мережах?

w ustawach oraz umowach
międzynarodowych.

Zwalczanie zagrożeń dla systemów i
sieci teleinformatycznych należy
do kompetencji specjalizowanych
komórek cywilnych i wojskowych
służb państwowych.

Lekcja 5. Zapewnienie bezpieczeństwa i pokoju

Terminologia i wyrażenia

całokształt pokojowej działalności	діяльність за мирного часу у повному обсязі
centralne (resortowe) i terenowe organy dowodzenia sił zbrojnych	центральні (відомчі) та місцеві органи управління збройними силами
dostosowania metod pracy do nowych wyzwań	приспособування методів діяльності до нових викликів
dowodzić siłami zbrojnymi pozostającymi w narodowym podporządkowaniu	керувати збройними силами, що знаходяться під національним командуванням
dowództwa sojusznicze	союзні командування
ewolucja charakteru zagrożeń bezpieczeństwa	еволюція характеру (змісту) загроз безпеки
na szczeblach struktury państwowej	на рівні державної структури
na wypadek kryzysu	на випадок кризи
najwyższe organy kierowania obronnością	вищі органи управління обороноздатністю держави
Najwyższy Zwierzchnik Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej	Верховний головнокомандувач збройних сил Республіки Польщі
operacja antyterrorystyczna	антитерористична операція
operacja ratownicza	рятувальна операція
organ doradczy	консультативний орган
organ planowania strategicznego	орган стратегічного планування

organ ustawodawczy	законодавчий орган
organy kierowania	органи управління
podsystem kierowania	підсистема управління
podsystem wykonawczy	виконавча підсистема (структура)
pojawienie się polityczno- militarnych sytuacji kryzysowych	виникнення кризових військово- політичних ситуацій
polityczno-wojskowe organy kierowania NATO	військово-політичні органи управління НАТО
pozamilitarne ogniwa obronne	невійськові оборонні структури
Rada Bezpieczeństwa Narodowego	Рада національної безпеки і оборони
skuteczność strategii bezpieczeństwa	ефективність стратегії безпеки
sprawować ogólne kierownictwo	здійснювати загальне керівництво
system narodowy i sojuszniczy	національна та союзницька система
uczestnictwo w akcjach zapobiegania konfliktom	участь в акціях попередження конфліктів
udział w umacnianiu mechanizmów kontrolnych	участь у зміцненні механізмів контролю
w czasie pokoju	у мирний час
w czasie wojny	у воєнний час
w narodowym podporządkowaniu	в національному підпорядкуванні
w razie konieczności	при необхідності
wojenny system dowodzenia	система управління у воєнний час

wprowadzać dodatkowe procedury	впроваджувати додаткові процедури
wszechstronne zabezpieczenia	всебічне забезпечення
zaangażowanie w międzynarodowe wysiłki	брати участь в міжнародних зусиллях
zadania szczególne	особливі завдання
zagrożenia pozamilitarne	загрози в цивільному секторі
zapewniać realizację polityki	забезпечувати реалізацію політики

Підготуйте переклад основного тексту

Tekst: Kierowanie systemem obronności Rzeczypospolitej Polskiej

System obronności Rzeczypospolitej Polskiej stanowią wszystkie siły i środki przeznaczone do realizacji zadań obronnych, odpowiednio do tych zadań zorganizowane, utrzymywane i przygotowywane. Składa się on z trzech podstawowych elementów: podsystemu kierowania oraz dwóch podsystemów wykonawczych – militarnego (Siły Zbrojne RP) i pozamilitarnego (pozamilitarne ogniwa obronne).

Realizację decyzji państwa w dziedzinie obronności zapewniają organy kierowania na wszystkich szczeblach struktury państwowej – centralnym (resortowym) i terenowym, w tym organy dowodzenia sił zbrojnych – stosownie do swych kompetencji stawiając zadania podległym jednostkom organizacyjnym lub zlecając zadania obronne innym jednostkom organizacyjnym państwa. Organy kierowania, odpowiadające za realizację zadań obronnych, powiązane informacyjnie i pozostające w ustanowionych prawnie relacjach kompetencyjnych,

wraz ze swoim aparatem wykonawczym (administracyjnym, sztabowym, organizacyjnym) oraz niezbędną infrastrukturą tworzą podsystem kierowania obronnością. Podsystem ten, przygotowywany w czasie pokoju, jest zdolny do stosownego rozwinięcia na czas zagrożenia bezpieczeństwa państwa (zewnętrznego kryzysu polityczno-militarnego) i wojny.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej i Rada Ministrów – jako organy sprawujące władzę wykonawczą – są naczelnymi organami kierowania obronnością i wykonują swoje zadania w tym zakresie na podstawie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i innych ustaw. Zgodnie z Konstytucją, Prezydent stoi na straży suwerenności i bezpieczeństwa państwa oraz nienaruszalności i niepodzielności jego terytorium. Jest on też Najwyższym Zwierzchnikiem Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Jego organem doradczym w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego jest Rada Bezpieczeństwa Narodowego. Rada Ministrów prowadzi politykę wewnętrzną i zagraniczną Rzeczypospolitej Polskiej, zapewnia jej bezpieczeństwo wewnętrzne i zewnętrzne oraz sprawuje ogólne kierownictwo w dziedzinie obronności.

Rada Ministrów kieruje obronnością w czasie pokoju, współdziałając z Prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej w ramach prowadzenia polityki wewnętrznej i zagranicznej. W razie konieczności realizacji zadań szczególnych – wynikających bądź to z potrzeb wyłącznie narodowych, bądź też wykonywanych w ramach NATO lub innych organizacji międzynarodowych – mogą być wprowadzane dodatkowe procedury i tworzone doraźne struktury operacyjne (komitety, zespoły, komisje, pełnomocnicy itp.)

W czasie pokoju – zgodnie z zasadą cywilnej i demokratycznej kontroli nad armią – całością sił zbrojnych, łącznie z żołnierzami i jednostkami organizacyjnymi wydzielonymi do struktur sojuszniczych, kieruje minister obrony narodowej przy pomocy Ministerstwa Obrony Narodowej. Zasadniczym organem planowania strategicznego sił zbrojnych jest Sztab Generalny WP. Dowództwa Rodzajów Sił Zbrojnych dowodzą w pełni wszystkimi podległymi wojskami, ponosząc odpowiedzialność za całokształt pokojowej działalności podległych wojsk oraz za przygotowanie ich do działań w czasie kryzysu i wojny. Współpracują z dowództwami sojuszniczymi, w których podporządkowanie wydzielają swoje wojska, a po ich wydzieleniu kierują procesem ich wszechstronnego zabezpieczenia.

W czasie wojny siłami zbrojnymi dowodzi Naczelny Dowódca Sił Zbrojnych RP, mianowany przez Prezydenta RP na wniosek Prezesa Rady Ministrów. Dla zapewnienia bezkolizyjnego rozwijania Sił Zbrojnych RP oraz kierowania nimi w czasie wojny utworzony zostaje Wojenny System Dowodzenia. Proces dowodzenia odbywa się w systemie narodowym i sojuszniczym. System narodowy zapewnia pełne dowodzenie siłami nie wydzielonymi do struktur NATO oraz dowodzenie pozaoperacyjne wojskami wydzielonymi do zgrupowań sojuszniczych. Po przekazaniu wojsk operacyjnych dowództwom sojuszniczym dowództwa narodowe nadal odpowiadają za szkolenie rezerw oraz uzupełnienie i wsparcie logistyczne przekazanych wojsk, a także zapewniają warunki do przyjęcia sił wzmocnienia na terytorium kraju. Naczelny Dowódca Sił Zbrojnych dowodzi w pełni siłami zbrojnymi pozostającymi w narodowym podporządkowaniu. Całością

wojsk wydzielonych do sił zbrojnych NATO dowodzą operacyjnie wielonarodowe dowództwa sojusznicze, na których decyzje władze polskie mogą wpływać poprzez polityczno-wojskowe organy kierowania NATO.

Дайте відповіді на запитання до тексту

1. Co stanowi system obronności Rzeczypospolitej Polskiej?
2. Co jest głównym zadaniem polityki i systemu obronnego państwa?
3. Co powoduje ewolucja charakteru zagrożeń bezpieczeństwa?
4. Co wynika z charakteru nowych zagrożeń dla sił zbrojnych?
5. Jaki organ kieruje obronnością państwa w czasie pokoju?
6. Kto dowodzi siłami zbrojnymi w czasie wojny?
7. Proszę opowiedzieć o Wojennym Systemie Dowodzenia Rzeczypospolitej Polskiej.

Перекладіть усно (абзацно-фразовий переклад)

Szczególne rozwiązania wprowadza się na potrzeby kierowania działaniami wojennymi. W warunkach wojennych, jeśli Sejm nie może się zebrać na posiedzenie, funkcję organu ustawodawczego sprawuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek Rady Ministrów wydaje rozporządzenia z mocą ustawy, w tym zwłaszcza dotyczące prowadzenia działań wojennych. Prezes Rady Ministrów zapewnia realizację polityki Rady Ministrów w zakresie obrony państwa, określając sposoby jej wykonania. Na czas wojny uruchamia się Centralne Stanowisko Kierowania Obroną Państwa, obejmujące stanowiska kierowania Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesa

Rady Ministrów i wyznaczonych przez niego członków Rady Ministrów.

Нові виклики і загрози диктують необхідність створення комплексної державної системи реагування у кризових ситуаціях, яка б відповідала за реагування на сучасні загрози безпеці, як міжнародного так і внутрішнього характеру. Відповідні державні установи будуть проводити діяльність, спрямовану на задіяння інтегрованої системи організації і управління на випадок кризової ситуації. Необхідним стає спільне регулювання завдань і компетенцій державних органів і установ, а також громадських організацій, які здійснюють свою діяльність в інтересах безпеки держави.

W razie zaistnienia polityczno-militarnych sytuacji kryzysowych stwarzających pośrednie zagrożenia dla bezpieczeństwa Polski, nie będą wprowadzane nadzwyczajne zmiany w ogólnych zasadach kierowania obronnością, a jedynie uruchomione zostaną dodatkowe środki i procedury kierowania reagowaniem kryzysowym. Kierowanie siłami zbrojnymi w czasie kryzysu odbywa się według zasad kierowania pokojowego, wojskami wydzielonymi do międzynarodowych zgrupowań, wykonujących zadania w ramach reagowania kryzysowego, dowodzą operacyjnie dowódcy tych zgrupowań.

Zadaniem właściwych instytucji publicznych jest informowanie społeczeństwa o międzynarodowej sytuacji w dziedzinie bezpieczeństwa i możliwych zagrożeniach dla Polski, propagowanie naszych interesów bezpieczeństwa na arenie międzynarodowej, umacnianie postaw patriotycznych, determinacji społeczeństwa w warunkach ewentualnych

zagrożeń i kryzysów lub konieczności wypełniania sojuszniczych zobowiązań. Zadania w tym zakresie w sytuacji pokoju obejmują rozwijanie świadomości o powinnościach obywateli na rzecz bezpieczeństwa i obronności państwa oraz pozyskiwanie wiarygodnych informacji o zagrożeniach związanych z potencjalnymi zewnętrznymi działaniami ofensywnymi o charakterze propagandowym, wywiadowczym lub dywersyjnym.

Назвіть українські відповідники слів і словосполучень

dyktować potrzebę; skuteczność strategii bezpieczeństwa; na rzecz bezpieczeństwa państwa; współdziałanie instytucji państwowych; dostosowania metod pracy do nowych wyzwań; ustawa; polityka zagraniczna; udział w umacnianiu mechanizmów kontrolnych; uczestnictwo w akcjach zapobiegania konfliktom; przeciwdziałanie polityczno-militarnym zagrożeniom; wykrywanie zagrożeń; reagowanie na zagrożenia kryzysowe; zaangażowanie w międzynarodowe wysiłki; zapewnienie możliwości ciągłego funkcjonowania organów państwowych; operacji ratownicze i antyterrorystyczne; zagrożenia pozamilitarne.

Зробіть переклад на слух

Nowe wyzwania dyktują potrzebę utworzenia państwowego kompleksowego systemu reagowania kryzysowego, odpowiadającego na współczesne zagrożenia bezpieczeństwa zarówno międzynarodowego, jak i wewnętrznego. Odpowiednie instytucje państwowe będą prowadzić działania zmierzające do powołania zintegrowanego systemu kierowania i zarządzania na wypadek kryzysu. Niezbędne staje się spójne

uregulowanie zadań i kompetencji organów i instytucji państwowych, a także organizacji społecznych działających na rzecz bezpieczeństwa państwa.

Письмовий переклад

Sytuacja międzynarodowa ulega wszakże dynamicznym zmianom. Pojawiają się nowe wyzwania i zagrożenia, których skalę uświadomiły tragiczne wydarzenia w USA z września 2001 roku. Zmieniają się przy tym uwarunkowania bezpieczeństwa. Nowy kontekst dla polityki państwa tworzy rychłe wejście do Unii Europejskiej. Rozszerza się i przeobraża NATO, które zacieśnia jednocześnie współpracę ze wschodnimi sąsiadami Polski – Rosją, a także Ukrainą. Istotne wnioski dla organizacji międzynarodowych i poszczególnych państw płyną również z konfliktu irackiego oraz innych współczesnych kryzysów międzynarodowych.

Wielkość, organizacja i wyposażenie sił zbrojnych będą stale dostosowywane do potrzeb obronnych, konieczności wypełniania zobowiązań sojuszniczych i międzynarodowych oraz możliwości społeczno-ekonomicznych państwa. Ze względu na ewolucję charakteru zagrożeń bezpieczeństwa, statyczne siły zbrojne, mające na celu obronę terytorialną, będą stopniowo zastępowane przez nowoczesne, mobilne, wysoce wyspecjalizowane jednostki. Z charakteru nowych zagrożeń wynika konieczność rozwoju współpracy sił zbrojnych ze strukturami cywilnymi w zakresie reagowania na zagrożenia pozamilitarne oraz podejmowania operacji ratowniczych i antyterrorystycznych w kraju i poza jego granicami.

Зробіть двосторонній переклад

З чого складається система обороноздатності Республіки Польща?

System obronności Rzeczypospolitej Polskiej stanowią wszystkie siły i środki przeznaczone do realizacji zadań obronnych, odpowiednio do tych zadań zorganizowane, utrzymywane i przygotowywane.

З яких основних елементів вона складається?

Składa się on z trzech podstawowych elementów: podsystemu kierowania oraz dwóch podsystemów wykonawczych - militarnego (Siły Zbrojne RP) i pozamilitarnego (pozamilitarne ogniwa obronne).

Які органи управління забезпечують реалізацію рішень держави у сфері оборони?

Realizację decyzji państwa w dziedzinie obronności zapewniają organy kierowania na wszystkich szczeblach struktury państwowej - centralnym (resortowym) i terenowym, w tym organy dowodzenia sił zbrojnych - stosownie do swych kompetencji stawiając zadania podległym jednostkom organizacyjnym lub zlecając zadania obronne innym jednostkom organizacyjnym państwa.

Хто виконує функцію законодавчого органу під час війни?

W warunkach wojennych funkcję organu ustawodawczego sprawuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej.

Lekcja 6. Międzynarodowe organizacje wojskowe

Terminologia i wyrażenia

ambasador	посол
bezpieczeństwo narodowe	національна безпека
Europa Środkowa i Wschodnia	центрально-східна Європа
gwarancja bezpieczeństwa	гарантія безпеки
istniejące i potencjalne zagrożenia	існуючі та потенційні загрози
istotne ogniwo	ключова ланка
istotne zadanie	важливе завдання
kluczowa platforma współpracy	ключова ланка співробітництва
kształtowanie środowiska międzynarodowego	формування міжнародного середовища
Kwatera Główna	штаб-квартира
misja pokojowa	миротворча місія
obrazy	засідання
operacja stabilizacyjna	операція з стабілізації
państwo członkowskie	країна-учасниця
“Partnerstwo dla pokoju” (PdP)	“Партнерство заради миру” (ПЗМ)
Sekretarz Generalny	генеральний секретар
Sojusz Północnoatlantycki (NATO)	Організація північно-атлантичного договору (НАТО)

sojuszniczy system obronny	союзницька система оборони
sprzyjające warunki	сприятливі умови
stosunki dwustronne	двосторонні стосунки
szef sztabu	начальник штабу
Unia Europejska	Європейський Союз
uprawnienie	повноваження
utrwalanie wartości	закріплення цінностей
uzmocnienie bezpieczeństwa	забезпечення безпеки
współpraca	співробітництво
współpraca wielostronna	багатостороннє співробітництво
wytyczna	директива
zakres bezpieczeństwa	сфера безпеки
Zwierzchnik Sił Zbrojnych	Верховний головнокомандувач збройними силами

Підготуйте переклад основного тексту

Tekst: Polska a Sojusz Północnoatlantycki i Unia Europejska

Polska jest częścią sojuszniczego systemu obronnego. Działalność w NATO oraz dwustronna współpraca polityczno-wojskowa z USA i innymi głównymi państwami członkowskimi stanowią najważniejszą gwarancję zewnętrznego bezpieczeństwa i stabilnego rozwoju naszego kraju. Stosunki dwustronne z USA są także istotnym ogniwem więzi transatlantyckich. Aktywne i bliskie kontakty polityczne i wojskowe z USA, wzmocnione współpracą w akcjach zbrojnych i operacjach

stabilizacyjnych w różnych częściach świata, składają się na znaczący dorobek polskiej polityki bezpieczeństwa.

Dla Polski NATO jest kluczową platformą współpracy wielostronnej i dwustronnej w zakresie bezpieczeństwa i obronności oraz głównym filarem stabilności polityczno-wojskowej na kontynencie. Istotnym zadaniem jest obecnie wzmocnienie Sojuszu Północnoatlantyckiego jako płaszczyzny pogłębionych powiązań transatlantyckich i wypracowywania sojuszniczych procedur podejmowania decyzji.

Sojusz Północnoatlantycki jest nietypową organizacją międzynarodową, ponieważ posiada struktury i środki do pełnienia jednocześnie funkcji politycznych i militarnych. I choć o NATO mówi się – sojusz obronny, ta organizacja odgrywa istotną rolę w dziedzinach pozamilitarnych, sferze gospodarczej, naukowej, a nawet kulturalnej.

Sprawne działanie Sojuszu umożliwia struktura organizacyjna, którą w najszerszym zakresie można podzielić na cywilną i wojskową. W takim podziale zaznacza jednocześnie swą obecność sprawowanie cywilnej kontroli nad siłami zbrojnymi.

Najważniejszym organem sprawującym władzę polityczną z mocą podejmowania decyzji jest Rada Północnoatlantycka (NACC). W jej skład wchodzi w randze ambasadorów Stali Przedstawiciele wszystkich państw członkowskich. Obradom Rady przewodniczy z reguły Sekretarz Generalny NATO, który zawsze jest cywilem i politykiem międzynarodowego formatu.

Najważniejszym organem wojskowym, podległym Radzie Północnoatlantyckiej i Komitetowi Planowania Obrony, a w sprawach nuklearnych Grupie Planowania Nuklearnego, jest Komitet Wojskowy (MC).

Komitet przedkłada władzom politycznym profesjonalne rekomendacje działań niezbędnych do zapewnienia wspólnej obrony, zaś wyższym dowódcom NATO przekazuje wytyczne w sprawach wojskowych Sojuszu. Komitet tworzą szefowie sztabów wszystkich państw członkowskich z wyjątkiem Francji i Islandii.

Obronę terytorium państw członkowskich przeciwko zagrożeniu ich bezpieczeństwa zabezpiecza Zintegrowana Struktura Dowodzenia, którą tworzą wszystkie siły zbrojne wydzielane przez państwa członkowskie dla wspólnej obrony.

Gdy wyłaniają się nowe zadania i zagadnienia do rozwiązania przez organizację, mogą być tworzone nowe komitety i grupy robocze. Uprawnienia takie ma Rada Północnoatlantycka. Tak, w celu dalszego rozwoju dialogu, współpracy i konsultacji pomiędzy NATO i państwami partnerskimi z Europy Środkowej i Wschodniej został utworzony polityczno-wojskowy komitet kierujący programem “Partnerstwo dla pokoju”.

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej wzmacnia podstawy szeroko rozumianego bezpieczeństwa narodowego. Polska włącza się we współpracę w ramach UE w dziedzinie bezpieczeństwa wewnętrznego oraz Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa (WPZiB), mających na celu m.in. skuteczne przeciwdziałanie istniejącym i potencjalnym zagrożeniom, utrwalanie wartości, na których opiera się Unia, oraz wpływanie – poprzez współpracę i instrumenty reagowania kryzysowego – na kształtowanie środowiska międzynarodowego, w tym szczególnie w najbliższym sąsiedztwie Unii. Pozytywne skutki dla naszego bezpieczeństwa przyniesie udział w

Jednolitym Rynku UE oraz jej wspólnej polityce handlowej, a także korzystanie z unijnych środków wsparcia dla regionów słabiej rozwiniętych. Stworzy to bowiem sprzyjające warunki do rozwoju gospodarczego i postępu cywilizacyjnego Polski, przyczyniając się zarazem do wzmocnienia bezpieczeństwa.

Дайте відповіді на запитання до тексту

1. Co stanowi najważniejszą gwarancję zewnętrznego bezpieczeństwa i stabilnego rozwoju Polski?
2. Na czym polega znaczący dorobek polskiej polityki bezpieczeństwa?
3. Czym jest dla Polski NATO w zakresie bezpieczeństwa i obronności?
4. W jakich pozamilitarnych dziedzinach istotną rolę odgrywa NATO?
5. Proszę opowiedzieć o strukturze organizacyjnej NATO.
6. Jakie skutki przyniosło wstąpienie Polski do Unii Europejskiej?

Зробіть зорово-усний переклад

Військово-політичний союз НАТО було створено 4 квітня 1949 року. Спочатку до нього входило десять країн, США й Канада, до яких пізніше приєднались ФРН, Італія, Туреччина та Іспанія. Нині перед штаб-квартирою НАТО в Брюсселі майорять прапори держав-учасниць і держав-партнерів. Останні об'єднані в рамках програми "ПзМ". З багатьма державами, які планують в майбутньому стати повноправними членами НАТО, підписані "індивідуальні програми партнерства". Відповідно до нової ситуації зазнала змін і військова структура НАТО, реорганізацію якої було завершено 1 червня 1994 року.

Symbolem Sojuszu widniejącym przed wejściem do Kwatery Głównej w Brukseli jest róża kompasu wpisana w koło. Koło ma

symbolizować jedność i współpracę państw członkowskich, a róża wyraża wartości akceptowane przez nie oraz kierunki wspólnych politycznych działań, to jest pokój, stabilizację i demokrację. Emblemat ten został przyjęty w październiku 1953 roku.

Усією військовою діяльністю НАТО керує Військовий Комітет, який складають начальники штабів усіх країн-членів, крім Франції та Ісландії. На такому рівні комітет збирається приблизно двічі на рік.

Komórką wspomagającą prace Komitetu Wojskowego jest Międzynarodowy Sztab Wojskowy (IMS). Tworzą go przedstawiciele wojskowi poszczególnych państw członkowskich i pomocniczy personel cywilny. Jest regułą, że sztabem kieruje generał innej narodowości niż Przewodniczący Komitetu Wojskowego. Generałowie, zastępcy dyrektora IMS, kierują departamentami: wywiadu, planów i polityki, operacyjnym, logistyki i zasobów, systemów łączności i informacji, uzbrojenia i standaryzacji.

Військовому Комітетові та Міжнародному Штабові підпорядковуються два Головні командування: об'єднаних сил в Атлантиці та об'єднаних сил у Європі і Регіональна група планування.

AA *Прочитайте, розшифруйте та перекладіть абрєвіатури*

NATO	– Sojusz Północnoatlantycki	– НАТО
UE	– Unia Europejska – Європейський Союз	– ЄС
ONZ	– Organizacja Narodów Zjednoczonych	– ООН
OBWE	– Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie	– ОБСЄ
WNP	– Wspólnota Niepodległych Państw	– СНД

Прослухайте і перекладіть на польську мову

Програма “Партнерство заради миру” була прийнята весною 1994 року під час зустрічі на вищому рівні в Брюсселі. Ця програма практичного партнерства, що прийнята в рамках Ради північноатлантичної співпраці, виходить поза межі діалогу і співпраці, спрямованих на встановлення партнерства між НАТО і країнами-учасницями. Програма, в якій беруть участь 27 країн, стала стійким елементом європейської безпеки. Основними країнами-учасниками програми “ПЗМ” є: Австрія, Азербайджан, Албанія, Вірменія, Білорусія,

Болгарія, Угорщина, Грузія, Казахстан, Латвія, Литва, Молдова, Польща, Румунія, Росія, Словаччина, Словенія, Туркменистан, Узбекистан, Україна, Фінляндія, Чехія, Швейцарія, Швеція, Естонія, Македонія, Киргизія.

Зробіть зорово-усний переклад словосполучень

Вищі військові органи НАТО, начальник генерального штабу, функції Головнокомандувача збройними силами, знаходитись в розпорядженні командування НАТО, військове керівництво, оперативна зона головного командування, об’єднані сили, здійснювати керування, постійно діючий комітет, вийти зі складу військових органів, приймати рішення, брати участь в миротворчих місіях, ефективна оборона, європейська безпека, бути повноправним членом, національні інтереси держави.

Проведіть короткий діалог: питання польською, а відповіді – українською мовою

1. Які можливості надає членство в НАТО?

Pakt Północnoatlantycki jest organizacją o wyraźnie określonej strukturze, umożliwiającej zarówno realizację głównych celów sojuszu, jak i poszanowanie suwerenności i niepodległości jej członków. Państwa członkowskie mają zapewnione możliwości konsultowania się wzajemnego w sprawach dotyczących wojskowych, a także pozawojskowych aspektów działalności Paktu.

2. Назвіть основні завдання Північно-Атлантичного союзу.

Do podstawowych zadań Sojuszu zaliczamy dążenie do utrzymania pokoju i niedopuszczenie do wybuchu wojny między państwami członkowskimi, utrzymanie zdolności wojskowej, wystarczającej do zagwarantowania skutecznej obrony, aktywne rozwijanie dialogu poza państwami Paktu oraz współpracę na rzecz bezpieczeństwa europejskiego, obejmującą także problematykę zbrojeń i rozbrojenia.

3. Завдяки чому здійснюється реалізація завдань НАТО?

Zadania te są realizowane dzięki wypracowanym mechanizmom postępowania w sytuacjach kryzysowych, ścisłej koordynacji działań pomiędzy międzynarodowym personelem cywilnym i wojskowym, władzami wojskowymi NATO i rządami państw członkowskich.

Письмовий переклад

Program “Partnerstwo dla Pokoju” stał się przykładem konsekwencji w tworzeniu nowych możliwości współpracy, porozumienia i dialogu, nie tylko w kwestiach politycznych, lecz także militarnych.

Fakt współdziałania państw tworzących jeszcze niedawno przeciwstawne ugrupowania polityczno-wojskowe nadaje mu bezprecedensowe znaczenie i należne miejsce w historii stosunków międzynarodowych. Dla Polski aktywny udział w programie był inspiracją i swoistym zobowiązaniem do strukturalnej i technicznej modernizacji sił zbrojnych. Do niewątpliwie korzystnych rezultatów można zaliczyć określenie niezbędnych poziomów interoperacyjności w poszczególnych elementach systemu dowodzenia i łączności, zapoznanie się z NATO-wskim podejściem do zasad współdziałania czynników politycznych i wojskowych w rozwiązywaniu hipotetycznych sytuacji kryzysowych, a także funkcjonowanie międzynarodowych dowództw i sztabów. Bez względu na przystąpienie do NATO, Polska zamierza nadal aktywnie uczestniczyć w programie “PdP”.

Зробіть двосторонній переклад

Що є найважливішою гарантією зовнішньої безпеки та стабільного розвитку Польщі?

Najważniejszą gwarancję zewnętrznego bezpieczeństwa i stabilnego rozwoju Polski stanowi działalność w NATO oraz dwustronna współpraca polityczno-wojskowa z USA i innymi głównymi państwami członkowskimi.

В чому полягає нетиповість військово-політичного союзу НАТО?

Sojusz Północnoatlantycki jest nietypową organizacją międzynarodową, ponieważ posiada struktury i środki do pełnienia

В які напрями співпраці
включилась Польща в
рамках Європейського
Союзу?

jednocześnie funkcji politycznych i
militarnych. Choć o NATO mówi się
– sojusz obronny, to organizacja ta
odgrywa istotną rolę w dziedzinach
pozamilitarnych, sferze
gospodarczej, naukowej, a nawet
kulturalnej.

Polska włączyła się we współpracę w
ramach UE w dziedzinie
bezpieczeństwa wewnętrznego oraz
Wspólnej Polityki Zagranicznej i
Bezpieczeństwa (WPZiB), mających
na celu m.in. skuteczne
przeciwdziałanie istniejącym i
potencjalnym zagrożeniom,
utrwalanie wartości, na których
opiera się Unia, oraz wpływanie –
poprzez współpracę i instrumenty
reagowania kryzysowego – na
kształtowanie środowiska
międzynarodowego, w tym
szczególnie w najbliższym
sąsiedztwie Unii.

Lekcja 7. Ogólna struktura Sił Zbrojnych Republiki Polskiej

Terminologia i wyrażenia

bezpieczeństwo zbiorowe	колективна безпека
brać udział w działaniach koalicji antyterrorystycznej	брати участь у діях антитерористичної коаліції
być w dyspozycji	перебувати в розпорядженні
być w dyspozycji Sił Zbrojnych	бути в розпорядженні збройних сил
dowództwa rodzajów sił zbrojnych	командування видів збройних сил
formacje wojskowe	військові формування
klęska żywiołowa	стихійне лихо
kompetencje	компетенція
konieczność	необхідність
Marynarka Wojenna	Військово-морські сили
obrona narodowa	національна оборона
ochrona przed (kim, czym)	охорона, захист від (кого, чого)
ochrona struktur państwa	охорона структур держави
ogniwo informacyjne	інформаційна ланка
okręg wojskow	військовий округ
podlegać	підпорядковуватись
praworządność	правопорядок

przeciwdziałania zagrożeniom	протидія загрозам
rejon odpowiedzialności	район відповідальності
rodzaje Sił Zbrojnych	види збройних сил
rodzaje wojsk	роди військ
siły i środki	сили та засоби
Siły Powietrzne	Повітряні сили
skrócenie zasadniczej służby wojskowej	скорочення терміну строкової військової служби
skuteczne wykorzystania możliwości bojowych	ефективне використання бойових можливостей
sprawny	чіткий, дієвий
sprostac wyzwaniom	справитись з завданнями
system dowodzenia i kierowania	система організації і управління
system obrony terytorium kraju	система територіальної оборони
system zarzadzania	система управління
udzielanie niezbędnej pomocy	надання необхідної допомоги
układ pozamilitarny	не військовий сектор
warunek	умова
Wojska Lądowe	Сухопутні війська
wojska obrony terytorium kraju	війська територіальної оборони
wojska operacyjne	оперативні війська
z mocą podejmowania decyzji	з правом прийняття рішень
zadania edukacyjno-propagandowe	просвітньо-пропагандистські завдання

zagrożenie	загроза
zapewniać bezpieczeństwo	забезпечувати безпеку
zespoły specjalne i służby	спеціальні війська та служби
zobowiązania sojusznicze	союзницькі зобов'язання
zwalczać	знищувати
zwiększyć zdolności operacyjne	збільшити оперативні можливості

Підготуйте переклад основного тексту

Tekst: Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polski

Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polski (SZ RP) dzielą się na Wojska Lądowe, Siły Powietrzne, Marynarkę Wojenną. Każdy z tych rodzajów posiada własne dowództwo. Wszystkie dowództwa rodzajów sił zbrojnych podlegają jednemu kierownictwu wojskowemu, tj. Ministerstwu Obrony Narodowej (MON) w sprawach planowania strategiczno-obronnego, zaopatrywania i szkolenia. W każdym z rodzajów sił zbrojnych występuje wewnętrzny podział na rodzaje wojsk lub zespoły specjalne i służby. Podział sił zbrojnych na rodzaje wynika z ich przeznaczenia i sposobów użycia, ze zdolności bojowej każdego z nich do samodzielnego wykonywania zadań, z potrzeby najbardziej skutecznego wykorzystania możliwości bojowych różnych środków prowadzenia wojny oraz z właściwościami bojowymi i przeznaczeniem różnych rodzajów broni i sposobami ich użycia w walce.

Ze względów funkcjonalnych została przyjęta zasada podziału na wojska operacyjne i wojska obrony terytorium kraju. W skład wojsk

operacyjnych wchodzi kontyngenty ze wszystkich rodzajów sił zbrojnych oraz rodzajów wojsk i służb. W skład wojsk obrony terytorium kraju wchodzi wojska obrony powietrznej kraju, jednostki wojsk lądowych, marynarki wojennej oraz inne oddziały i pododdziały specjalne.

Administracyjną zasadą budowy sił zbrojnych jest podział kraju na okręgi wojskowe (OW). Dowództwa okręgów sprawują zwierzchnią funkcję w stosunku do wszystkich jednostek sił lądowych stacjonujących na obszarze terytorialnym okręgu wojskowego. Jednostki lotnictwa i marynarki wojennej podlegają dowództwom własnego rodzaju sił zbrojnych.

Siły Zbrojne RP służą zapewnieniu bezpieczeństwa Polski i niosą pomoc sojuszniczą zgodnie z art. 5 Traktatu Północnoatlantyckiego, ich celem jest także ochrona polskich interesów oraz budowa pozycji Polski w NATO i Unii Europejskiej.

Udział w obronie narodowej polega na odpowiednim przygotowaniu i wykorzystaniu sił oraz środków będących w dyspozycji Sił Zbrojnych w celu przeciwdziałania wszelkiego rodzaju zagrożeniom dla bezpieczeństwa państwa oraz ochrony interesów Polski. Jednocześnie Siły Zbrojne RP uczestniczą w realizacji zobowiązań sojuszniczych oraz w zapewnianiu bezpieczeństwa zbiorowego w Europie zgodnie z umowami międzynarodowymi i w ramach organizacji, których Polska jest członkiem. Współdziałają w zapewnieniu bezpieczeństwa w sytuacji zagrożenia atakami terrorystycznymi na terytorium Polski oraz biorą udział w działaniach koalicji antyterrorystycznej na obszarze NATO i poza nim.

Podstawową misją Sił Zbrojnych RP w czasie pokoju jest utrzymanie sił i zdolności potrzebnych do realizacji zadań w zakresie ochrony i zapewnienia bezpieczeństwa Polski oraz udzielanie władzom cywilnym niezbędnej pomocy wojskowej, głównie w wypadku zagrożeń niemilitarnych (klęsk żywiołowych i katastrof).

Z członkostwa Polski w NATO wynika konieczność rozwoju sojuszniczej interoperacyjności, zapewnienia zdolności w ramach ustalonej specjalizacji narodowej oraz gotowości do budowy zdolności obronnych opartych na współpracy międzynarodowej.

Siły Zbrojne RP są włączone w kształtowanie bezpieczeństwa w bezpośrednim sąsiedztwie Polski i na terytorium całej Europy poprzez rozwój współpracy wojskowej z innymi państwami. Uczestniczą w utrwalaniu porządku międzynarodowego poprzez udział w militarnych działaniach stabilizacyjnych, głównie w ramach operacji prowadzonych przez ONZ, OBWE, NATO i UE.

Дайте відповіді на запитання до тексту

1. Na jakie rodzaje sił zbrojnych są podzielone SZ RP?
2. Czym jest podyktowany taki podział?
3. Jak dzielą się siły zbrojne ze względów funkcjonalnych?
4. Na czym polega administracyjna zasada budowy sił zbrojnych?
5. Zgodnie z jakimi dokumentami Siły Zbrojne RP służą zapewnieniu bezpieczeństwa Polski i niosą pomoc sojuszniczą?
6. Na czym polega udział SZ RP w obronie narodowej?
7. Jakie jest podstawowe zadanie Sił Zbrojnych RP w czasie pokoju?
8. Jakie zadania wynikają dla Polski w związku z członkostwem w NATO?

AA *Знайдіть в тексті та перекладіть вирази*

збройні сили; військове керівництво; Міністерство національної оборони; види збройних сил, оборонно-стратегічне планування; оперативні війська; війська територіальної оборони; адміністративний принцип; дислокуватись на території військового округу; забезпечення безпеки Польщі; надання цивільним органам влади необхідної військової допомоги; брати участь у військових стабілізаційних діях.

Зробіть переклад на слух

System obronny RP tworzą Siły Zbrojne, przeznaczone do ochrony niepodległości państwa i niepodzielności jego terytorium. Tworzą je: Wojska Lądowe, Siły Powietrzne, Marynarka Wojenna.

W strukturach Sił Zbrojnych występują: wojska operacyjne, przygotowane do wykonywania głównych zadań w czasie działań wojennych; siły obrony terytorialnej, przygotowywane do wspierania i zabezpieczenia działań wojsk operacyjnych, a także samodzielnego wykonywania zadań ochronno-obronnych w wyznaczonych rejonach odpowiedzialności.

Układ pozamilitarny składa się z ogniw: ochrony struktur państwa, tworzony przez organy resortów spraw wewnętrznych i administracji, wymiaru sprawiedliwości; gospodarczo-obronnych, odpowiedzialnych za przygotowanie i utrzymanie gospodarki na poziomie odpowiadającym potrzebom obronnym państwa; ochrony ludności; społeczno-obronnych, przeznaczonych do realizacji zadań edukacyjno-propagandowych na rzecz obronności.

Перекладіть слова та словосполучення, користуючись словником

sprostać wyzwaniom; organ doradczy; zlecać zadania obronne; zgrupowania sojusznicze; ogniwo informacyjne; przemysł obronny; zasoby materiałowe; determinacja obronna; reagowanie kryzysowe; wielonarodowe dowództwo sojusznicze; zasilanie zasobami ludzkimi; całokształt działalności pokojowej; zewnętrzne bezpieczeństwo państwa; gestia; sprawować kontrolę.

Перекладіть усно, користуючись словником

Видом Збройних сил (ЗС) є частина ЗС держави, призначена для ведення воєнних дій у певному середовищі (на суші, на морі, у повітряному просторі). Кожен вид ЗС складається з родів військ (сил), спеціальних військ і тилу. Вид ЗС очолюється командувачем (головнокомандувачем) і має свій штаб (головний штаб). У більшості держав ЗС складаються з таких видів: сухопутних військ (СВ) – сил, армій; повітряних сил (ПС) та військово-морських сил (ВМС).

Ракетні війська стратегічного призначення є основою бойової сили країни. На їх озброєнні знаходяться міжконтинентальні балістичні ракети зі звичайною або ядерною боеголовкою, сила вибуху якої (у кілотоннах) у десятки чи сотні разів перевищує силу бомби, що була скинута на Хіросіму в 1945 році.

Війська ППО призначені для захисту території країни від можливого нападу на неї з повітря.

Завданням ВМФ є запобігання можливим агресивним діям потенційного противника на морському театрі воєнних дій.

ВПС покликані не допустити перенесення бойових дій на територію країни, завдати нищівної поразки будь-якому агресорові, що вторгся у повітряний простір країни.

   Перекладіть українською мовою

Stan liczebny WP w nadchodzących latach ulegnie zasadniczym zmianom. Założenia programu "Armia 2012" przewidują zmniejszenie liczebności wojską do 100–120 tysięcy żołnierzy. Znacząco wzrośnie liczba żołnierzy zawodowych. Wyraźnym przekształceniom ulegną także poszczególne korpusy osobowe – można oczekiwać zmniejszenia liczby oficerów, więcej będzie natomiast podoficerów. Ten wyraźny kierunek na profesjonalizację kadr staje się szczególnie ważny w związku z rezygnacją Polski z żołnierzy zasadniczej służby wojskowej.

 Збагачайте свій словниковий запас

cudzy	чужий
obcy	чужий, іноземний
cudze terytorium	чужа територія
obcy człowiek	чужа (постороння) людина
obce wojska	іноземні армії
obcym wstęp wzbroniony	стороннім вхід заборонено
obcokrajowiec	іноземець
traktat	договір, трактат
pakt	договір, пакт

układ	договір, угода, пакт
umowa	договір, угода, контракт
ustawa	закон
zakon, ~ krzyżacki	орден, ~ хрестоносців
porozumienie	угода, порозуміння
traktat pokojowy	мирний договір
Pakt Północno-Atlantycki (NATO)	Північно-Атлантичний союз (НАТО)
umowa handlowa	торговельна угода, договір
wojenny	воєнний
wojskowy	військовий
stan wojenny	воєнний стан
obowiązek wojskowy	військовий обов'язок
służba wojskowa	військова служба
honory wojskowe	військові почесті
formacje wojskowe	військові формування
kraje członkowskie	країни-учасниці
kraje-sygnatariusze	країни-учасниці
kraje-uczestnicy	країни-учасниці

Письмовий переклад

Збройні сили РП поділяються на оперативні війська і війська територіальної оборони. Перші з них становлять оперативно-стратегічну силу, що призначена для ведення бойових дій на зовнішньому фронті, другі відповідають за захист території країни (внутрішній фронт). Частини і з'єднання оперативно-стратегічного призначення, а також війська територіальної оборони оснащені сучасною зброєю та бойовою технікою.

До основних завдань системи територіальної оборони відносять:

- захист повітряного простору країни;
- знищення повітряних і морських десантів противника;
- захист населення, об'єктів, що мають важливе політико-адміністративне значення;
- підтримання суспільної безпеки і внутрішнього порядку в країні;
- створення оптимальних умов для оперативно-стратегічного розгортання збройних сил, перегрупування по території країни оперативних військ і їх дій на зовнішньому фронті;
- підготовка резервів для потреб зовнішнього та внутрішнього фронтів.

Зробіть двосторонній переклад

На які види Збройних Сил поділяється Військо Польське?

Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polski dzielą się na Wojska Lądowe, Siły Powietrzne, Marynarkę Wojenną. Każdy z tych rodzajów posiada własne dowództwo.

Чим викликаний такий поділ на види Збройних Сил?

Podział sił zbrojnych na rodzaje wynika z ich przeznaczenia i sposobów użycia, ze zdolności bojowej każdego z nich do samodzielnego wykonywania zadań, z potrzeby najbardziej skutecznego wykorzystania możliwości bojowych różnych środków prowadzenia wojny oraz z właściwościami bojowymi i przeznaczeniem różnych rodzajów broni i sposobami ich użycia w walce.

Як поділяються війська з точки зору функціонального застосування?

Ze względów funkcjonalnych została przyjęta zasada podziału na wojska operacyjne i wojska obrony terytorium kraju.

Які контингенти входять до складу оперативних військ, а які до військ територіальної оборони?

W skład wojsk operacyjnych wchodzi kontyngenty ze wszystkich rodzajów sił zbrojnych oraz rodzajów wojsk i służb. W skład wojsk obrony terytorium kraju wchodzi wojska obrony powietrznej kraju, jednostki wojsk lądowych, marynarki wojennej oraz inne oddziały i pododdziały specjalne.

Визначіть головне призначення та основні завдання Збройних Сил Республіки Польщі у мирний час?

Podstawowym zadaniem Sił Zbrojnych RP w czasie pokoju jest utrzymanie sił i zdolności potrzebnych do realizacji zadań w zakresie ochrony i zapewnienia bezpieczeństwa Polski oraz udzielanie władzom cywilnym niezbędnej pomocy wojskowej, głównie w wypadku zagrożeń niemilitarnych (klęsk żywiołowych i katastrof).

Lekcja 8. Ministerstwo Obrony Narodowej RP

Terminologia i wyrażenia

być mianowany	бути призначеним
całokształt działalności Sił Zbrojnych w czasie pokoju	повний обсяг діяльності збройних сил у мирний час
dowodzić	управляти
duszpasterstwo wojskowe	капеланство
gospodarka finansowa	фінансова діяльність
jednostki kontroli	підрозділи контролю
jednostki kontroli wyszkolenia	підрозділи контролю за бойовою підготовкою
kierować	керувати
kierować resortem obrony narodowej	керувати відомством національної оборони
kontakty międzynarodowe	міжнародні контакти
Najwyższy Zwierzchnik Sił Zbrojnych	Верховний головнокомандуючий збройних сил
obsługa prawna	правове забезпечення
ogólne kierownictwo	загальне керівництво
ogólny nadzor nad realizacją zadań	загальний нагляд за реалізацією завдань
organy administracji państwowej	органи державної адміністрації
podlegać bezpośrednio	безпосередньо підпорядковуватись

polityka kadrowa	кадрова політика
ponosić odpowiedzialność	нести відповідальність
prawo realizacji uprawnień prezydenta	право реалізації повноважень президента
Prezydent Rzeczypospolitej	президент Польщі
realizacja zadań obronnych	виконання оборонних завдань
sekretarz stanu	державний секретар
sprawować zwierzchnictwo	здійснювати керівництво
sprawowanie	здійснення
sprawowanie ogólnego nadzoru	здійснення загального нагляду
udział w międzynarodowych misjach pokojowych	участь у міжнародних миротворчих місіях
w czasie wojny (pokoju)	у воєнний (у мирний) час
w imieniu Ministra Obrony Narodowej	від імені Міністра оборони
wyszkolenie i gotowość bojowa	бойова підготовка та бойова готовність
wytyczna	директива; постанова
zaistnienie polityczno-militarnych sytuacji kryzysowych	виникнення військово- політичних кризових ситуацій
zakres odpowiedzialności	сфера відповідальності
zapis rangi ustawowej	чинне законодавство
zawieranie umów międzynarodowych	заклучення міжнародних угод

Tekst: Ministerstwo Obrony Narodowej

Najwyższym Zwierzchnikiem Sił Zbrojnych jest Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej. W czasie pokoju Prezydent Rzeczypospolitej sprawuje zwierzchnictwo nad Siłami Zbrojnymi za pośrednictwem Ministra Obrony Narodowej.

Całością działalności Sił Zbrojnych w czasie pokoju kieruje Minister Obrony Narodowej. Swoje zadania minister wykonuje przy pomocy Ministerstwa Obrony Narodowej, w skład którego wchodzi Sztab Generalny Wojska Polskiego.

Siłami Zbrojnymi, w czasie pokoju, w imieniu Ministra Obrony Narodowej, dowodzi szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, który pod względem pełnionej funkcji jest najwyższym żołnierzem w czynnej służbie wojskowej.

W czasie wojny Siłami Zbrojnymi oraz innymi podporządkowanymi jednostkami organizacyjnymi dowodzi Naczelny Dowódca Sił Zbrojnych, który jest mianowany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i podlega mu bezpośrednio.

Zapis rangi ustawowej określa ministra obrony narodowej naczelnym organem administracji państwowej w dziedzinie obronności państwa. Kieruje on resortem obrony narodowej, w tym przede wszystkim całością działalności Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Przygotowuje projekty założeń obronnych państwa oraz sprawuje w sprawach wykonywania powszechnego obowiązku obrony. Konstytucja RP przyznaje ministrowi obrony narodowej prawo

realizacji uprawnień prezydenta w zakresie zwierzchnictwa nad siłami zbrojnymi w czasie pokoju.

W zakresie odpowiedzialności urzędu ministra obrony narodowej znajduje się m.in.:

- kierowanie w czasie pokoju całokształtem działalności Sił Zbrojnych;

- przygotowywanie założeń obronnych państwa, w tym propozycji dotyczących rozwoju i struktury Sił Zbrojnych;

- realizowanie generalnych założeń, decyzji i wytycznych Rady Ministrów w zakresie obrony państwa;

- sprawowanie, w zakresie powierzonym przez Radę Ministrów, ogólnego nadzoru nad realizacją zadań obronnych przez organy administracji państwowej, instytucje państwowe, samorzady, podmioty gospodarcze itp.;

- sprawowanie ogólnego kierownictwa w sprawach wykonywania powszechnego obowiązku obrony;

- zawieranie umów międzynarodowych, wynikających z decyzji Rady Ministrów, dotyczących udziału polskich kontyngentów wojskowych w międzynarodowych misjach pokojowych i akcjach humanitarnych oraz ćwiczeń wojskowych prowadzonych wspólnie z innymi państwami lub organizacjami międzynarodowymi.

Minister ON kieruje działalnością resortu obrony i sił zbrojnych bezpośrednio oraz przy pomocy szefa Sztabu Generalnego WP, sekretarza stanu i podsekretarzy stanu. Minister sprawuje nadzór nad:

- gospodarką finansową;

- polityką kadrową;

jednostkami kontroli gospodarczo-finansowej;
jednostkami kontroli wyszkolenia i gotowości bojowej Sił
Zbrojnych;
działalnością obsługi prawnej;
kontaktami międzynarodowymi;
duszpasterstwem wojskowym.

Дайте відповіді на запитання до тексту

1. Хто є Верховним Головнокомандуючим збройних сил Республіки Польща?
2. Хто здійснює керівництво Міністерством національної оборони і збройними силами в мирний час?
3. Хто керує збройними силами Республіки Польща у воєнний час?
4. Що входить в сферу відповідальності апарату Міністра національної оборони?
5. Через кого здійснює Міністр національної оборони керівництво оборонним відомством і збройними силами в цілому?
6. Що знаходиться у сфері відповідальності Міністерства оборони?
7. За якими напрямками діяльності здійснює надзор Міністр оборони?

Перекладіть усно (абзацно-фразовий переклад на слух)

Міністерство національної оборони є головним органом державної адміністрації в сфері оборони держави. Керівництво міністерством, і в першу чергу всією діяльністю збройних сил Польщі здійснює міністр національної оборони.

Конституція Речі Посполитої надає Міністру національної оборони право реалізовувати повноваження президента в сфері управління збройними силами в мирний час.

В сфері відповідальності апарату Міністра національної оборони, зокрема, знаходиться: здійснення керівництва в мирний час всією діяльністю збройних сил, підготовка оборонних принципів держави, в тому числі і пропозицій, які стосуються розвитку і структури збройних сил; здійснення загального керівництва в справах виконання загального обов'язку оборони держави; підготовка міжнародних угод, що виникають з рішень Кабінету міністрів і стосуються участі польських військових контингентів у міжнародних миротворчих місіях і гуманітарних акціях, а також спільних військових навчань і ін.

Керівництво оборонним відомством і збройними силами в цілому Міністр національної оборони здійснює безпосередньо сам, а також через начальника Генерального штабу Війська Польського і державного секретаря та його заступників.

Перекладіть польською мовою

право реалізації повноважень президента; загальний нагляд за реалізацією завдань; здійснення загального нагляду; сфера відповідальності; виконання оборонних завдань; органи державної адміністрації; заключення міжнародних угод; загальне керівництво; директива, постанова; державний секретар; кадрова політика; підрозділи контролю за бойовою підготовкою; діяльність у повному обсязі (вся діяльність).

Перекладіть українською мовою

jednostki kontroli wyszkolenia; prawo realizacji uprawnień prezydenta; ogólny nadzor nad realizacją zadań; realizacja zadań obronnych; zakres odpowiedzialności; organy administracji państwowej; zawieranie umów międzynarodowych; ogólne kierownictwo; wytyczna; sekretarz stanu; polityka kadrowa; całokształt działalności.

Зробіть зорово-усний переклад

Центральні органи військового управління армії та ВМФ зосереджені в Міністерстві оборони України. МО очолює Міністр оборони. Йому підпорядковуються усі види ЗС. Міністр оборони відповідає за виконання законів та постанов уряду, що стосуються ЗС, видає накази та інструкції згідно з діючими законами і перевіряє їх виконання. Найвищим органом військового управління ЗС України, що підлягає безпосередньо МО, є Генеральний штаб, який керує роботою центральних і територіальних військових органів.

Перекладіть українською мовою

W czasie pokoju – zgodnie z zasada cywilnej i demokratycznej kontroli nad armią – całością sił zbrojnych, łącznie z żołnierzami i jednostkami organizacyjnymi wydzielonymi do struktur sojusznich, kieruje minister obrony narodowej przy pomocy Ministerstwa Obrony Narodowej. Zasadniczym organem planowania strategicznego sił zbrojnych jest Sztab Generalny WP. Dowództwa rodzajów Sił Zbrojnych dowodzą w pełni wszystkimi podległymi wojskami, ponosząc odpowiedzialność za całokształt pokojowej działalności podległych

wojsk oraz za przygotowanie ich do działań w czasie kryzysu i wojny. Współpracują z dowództwami sojuszniczymi, w których podporządkowanie wydzielają swoje wojska, a po ich wydzieleniu kierują procesem ich wszechstronnego zabezpieczenia.

Minister Obrony Narodowej Polski kieruje działalnością resortu obrony i sił zbrojnych bezpośrednio oraz przy pomocy szefa Sztabu Generalnego WP, sekretarza stanu i podsekretarza stanu. Minister sprawuje nadzór nad: gospodarką finansową; polityką kadrową; jednostkami kontroli gospodarczo-finansowej; jednostkami kontroli wyszkolenia i gotowości bojowej Sił Zbrojnych; działalnością obsługi prawnej, kontaktami międzynarodowymi; duszpasterstwem wojskowym.

W razie zaistnienia polityczno-militarnych sytuacji kryzysowych stwarzających pośrednie zagrożenia dla bezpieczeństwa Polski, nie będą wprowadzane nadzwyczajne zmiany w ogólnych zasadach kierowania obronnością, a jedynie uruchomione zostaną dodatkowe środki i procedury kierowania reagowaniem kryzysowym. Kierowanie Siłami Zbrojnymi w czasie kryzysu odbywa się według zasad kierowania pokojowego. Wojskami wydzielonymi do międzynarodowych zgrupowań, wykonujących zadania w ramach reagowania kryzysowego, dowodzą operacyjnie dowódcy tych zgrupowań.

Письмовий переклад

Szczególne rozwiązania wprowadza się tylko na potrzeby kierowania działaniami wojennymi. W warunkach wojennych, jeśli Sejm nie może się zebrać na posiedzenie, funkcję organu ustawodawczego sprawuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej. Na

wniosek Rady Ministrów wydaje on rozporządzenia z mocą ustawy, w tym zwłaszcza dotyczące prowadzenia działań wojennych. Prezes Rady Ministrów zapewnia realizację polityki Rady Ministrów w zakresie obrony państwa, określając sposoby jej wykonania.

Na czas wojny uruchamia się Centralne Stanowisko Kierowania Obroną Państwa, obejmujące stanowiska kierowania Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesa Rady Ministrów i wyznaczonych przez niego członków Rady Ministrów.

W czasie wojny siłami zbrojnymi dowodzi Naczelny Dowódca Sił Zbrojnych RP, mianowany przez Prezydenta RP na wniosek Prezesa Rady Ministrów.

Dla zapewnienia bezkolizyjnego rozwijania Sił Zbrojnych RP oraz kierowania nimi w czasie wojny utworzony zostaje Wojenny System Dowodzenia. Proces dowodzenia odbywa się w systemie narodowym i sojuszniczym.

System narodowy zapewnia pełne dowodzenie siłami nie wydzielonymi do struktur NATO oraz dowodzenie pozaoperacyjne wojskami wydzielonymi do zgrupowań sojuszniczych. Po przekazaniu wojsk operacyjnych dowództwom sojuszniczym dowództwa narodowe nadal odpowiadają za szkolenie rezerw oraz uzupełnienie i wsparcie logistyczne przekazanych wojsk, a także zapewniają warunki do przyjęcia sił wzmocnienia na terytorium kraju.

Naczelny Dowódca Sił Zbrojnych dowodzi w pełni siłami zbrojnymi pozostającymi w narodowym podporządkowaniu.

Зробіть двосторонній переклад

Хто є Верховним
Головнокомандувачем
Збройними Силами
Республіки Польщі?

Najwyższym Zwierzchnikiem Sił
Zbrojnych jest Prezydent
Rzeczypospolitej Polskiej. W czasie
pokoju Prezydent Rzeczypospolitej
sprawuje zwierzchnictwo nad Siłami
Zbrojnymi za pośrednictwem
Ministra Obrony Narodowej.

Хто керує діяльністю
збройних сил у мирний
час у повному обсязі?

Całokształtem działalności Sił
Zbrojnych w czasie pokoju kieruje
Minister Obrony Narodowej. Swoje
zadania minister wykonuje przy
pomocy Ministerstwa Obrony
Narodowej, w skład którego wchodzi
Sztab Generalny Wojska Polskiego.
Siłami Zbrojnymi, w czasie pokoju,
w imieniu Ministra Obrony
Narodowej, dowodzi szef Sztabu
Generalnego Wojska Polskiego,
który pod względem pełnionej
funkcji jest najwyższym żołnierzem
w czynnej służbie wojskowej.

Хто здійснює управління
збройними силами у
мирний час?

W czasie wojny Siłami Zbrojnymi
oraz innymi podporządkowanymi
jednostkami organizacyjnymi

За якими напрямками
діяльності здійснює
надзор Міністр оборони?

dowodzi Naczelny Dowódca Sił
Zbrojnych, który jest mianowany
przez Prezydenta Rzeczypospolitej
Polskiej i podlega mu bezpośrednio.
Minister obrony sprawuje nadzór
nad: gospodarką finansową; polityką
kadrową; jednostkami kontroli
gospodarczo-finansowej;
jednostkami kontroli wyszkolenia i
gotowości bojowej Sił Zbrojnych;
działalnością obsługi prawnej,
kontaktami międzynarodowymi;
duszpasterstwem wojskowym.

Lekcja 9. Struktura organizacyjna Sił Zbrojnych RP

Terminologia i wyrażenia

batalion, ~ czołgów	батальйон, танковий ~
bateria, ~ moździerzy	батарея, мінометна ~
dowodzić (czym?) pułkiem	командувати полком
drużyna	відділення
dywizjon artyleryjski	артилерійський дивізіон
dywizjon okrętów III i IV rangi	з'єднання кораблів III та IV рангу
działon (obsługa działa)	гарматний розрахунок
formacja wojskowa	військове формування
jednostka napełnienia (jn)	(одна) заправка пального
jednostka ognia (jo)	боекомплект
jednostki bojowe (jb)	бойова одиниця
kompania	рота
korpus armijny	армійський корпус
medyczny	медичний
oddział, jednostka	частина; відділ
ogólnowojskowy	загальновійськовий
okręt II rangi	корабель II рангу
pluton, ~ zmechanizowany	взвод, моторизований ~

pododdział	підрозділ
prowadzenie walki (działań bojowych)	ведення бойових дій
rozpoznawczy	розвідувальний
samodzielna jednostka	окрема частина
samodzielny batalion	окремий батальйон
samodzielny dywizjon	окремий дивізіон
samodzielny pododdział	самостійний підрозділ
skład organizacyjny	організаційно-штатна структура
szwadron	ескадрон
śmigłowiec	гелікоптер
taktyczne szczeble dowodzenia	тактичні рівні управління
uczelnia wojskowa	військовий навчальний заклад
zabezpieczenie bojowe	бойове забезпечення
zadanie bojowe	бойове завдання
zagrożenia wojną	воєнна загроза
załoga	екіпаж
zgrupowania wojsk	угруповання військ
związek operacyjny	об'єднання
związek taktyczny	з'єднання

Tekst: Struktura organizacyjna Wojska Polskiego

Na strukturę organizacyjną wojsk wpływają dwa podstawowe zadania. Po pierwsze – jak najskuteczniejsze prowadzenie działań wojennych. Po drugie – stworzenie i utrzymanie jak najsprawniejszego narzędzia dla tych działań. Współpraca między nimi jest niezbędna i najlepiej gdy łączą te funkcje w jednym dowództwie. Tak też jest na niskich szczeblach dowodzenia – taktycznych. Jednak przy większych zgrupowaniach wojsk, bardzo często stosuje się wyraźny rozdział tych kompetencji (często pod wpływem polityki). Istnieją więc dowództwa zajmujące się wyłącznie prowadzeniem walk (związki operacyjne) jak i dowództwa skoncentrowane na pracy administracyjnej (okręgi wojskowe). W momencie zagrożenia wojną powyższe kompetencje łączy się w jednym dowództwie – związki operacyjne otrzymują kompetencje okręgów wojskowych.

Każdy z rodzajów Sił Zbrojnych podzielony jest na szereg większych i mniejszych jednostek, zwanych ogólnie związkami (taktycznymi i operacyjnymi), oddziałami i pododdziałami. Związkiem nazywa się każdą jednostkę wojskową większą od oddziału. Może ona mieć stały lubi zmienny skład organizacyjny. Wśród związków rozróżnia się związki taktyczne i operacyjne.

Dywizja, jest najpowszechniejszym związkiem taktycznym sił zbrojnych. Składa się ona z kilku oddziałów typu pułk, brygada lub batalion oraz pododdziałów zabezpieczających. Wchodzi zwykle w skład korpusu lub armii. Zależnie od rodzaju wojsk rozróżnia się

dywizje: piechoty, zmechanizowane, pancerne, kawalerii, powietrzno-desantowe, obrony wybrzeża, górskie, artylerii, lotnicze.

Korpus jest związkiem operacyjnym o niejednolitej strukturze organizacyjnej. Składa się z kilku dywizji (lub brygad) oraz szeregu oddziałów wsparcia i zabezpieczenia. Elementem organizacyjnym niższym od związku jest oddział. Oddziałem nazywa się każdą jednostkę wojskową bez względu na jej skład i organizację, a także każdą oddzielną grupę żołnierzy. W ścisłym znaczeniu jest to jednostka o stałej strukturze organizacyjnej, samodzielna pod względem gospodarczym i administracyjnym. Oddziałami są pułki, brygady, grupy bojowe, samodzielne bataliony.

Do pododdziałów zalicza się: bataliony, dywizjony, eskadry, kompanie, plutony, drużyny i inne równorzędne.

Дайте відповіді на запитання до тексту

1. Jakie dwa podstawowe zadania wpływają na strukturę organizacyjną wojsk?
2. Na czym polega niezbędność współpracy między nimi?
3. Jakie rozróżnia się zasadnicze związki będące składową Wojska Pojskiego?
4. Z jakich elementów pod względem organizacyjnym, składa się dywizja?
5. Jakie znasz rodzaje dywizji zależne od rodzaju wojsk?
6. Co to jest oddział?
7. Co możemy nazwać pododdziałem?

Збагачайте свій словниковий запас

військове формування; підрозділи; частина; постійна штатна структура; розрізняються з'єднання і об'єднання; найбільш розповсюджене з'єднання; підрозділи забезпечення; дивізія берегової оборони; неоднорідна організаційна структура; ряд підрозділів підтримки та забезпечення; у вузькому значенні; самостійне формування з економічної та адміністративної точки зору, самостійний батальйон; осередок, що становить посередню сходинку між відділом та управлінням; дивізіони, роги, взводи та інші, подібні до них.

Наведіть українські відповідники слів та словосполучень

oddział zaporowy; teren skażony; szwadron; dywizja artylerii przeciwlotniczej; korpus armijny; samodzielna jednostka; uzbrojenie i wyposażenie; stwarzać dogodne warunki dowodzenia; ugrupowanie marszowe; rejon ześrodkowania wojsk; oddział rozpoznawczy; rubież obronna; opanowywać i utrzymywać ważne obiekty; drogi dowozu i ewakuacji; pododdział zabezpieczenia; eskadra; lotnictwo armijne; batalion rozpoznawczy; pododdziały zabezpieczenia bojowego; artyleria przeciwlotnicza.

Письмовий переклад

Jednostkę wojskową nazywamy pododdział, oddział lub związek organizacyjny wojska, wyodrębniony pod względem gospodarczym i administracyjnym. Ogólnie biorąc rozróżnia się trzy typy jednostek wojskowych, a mianowicie.

- jednostki bojowe, przeznaczone do bezpośredniego prowadzenia działań bojowych lub ich zabezpieczenia,
- jednostki tyłowe, przeznaczone do zaopatrywania pod względem materiałowo-technicznym jednostek bojowych oraz. ich obsługi;
- instytucje wojskowe, do których zalicza się różne nadrzędne dowództwa i szefostwa poszczególnych rodzajów wojsk i służb, departamenty, uczelnie, szkoły wojskowe itp.

W wojsku stosuje się jeszcze dwa inne pojęcia jednostek: jednostka ognia i jednostka napełnienia.

Jednostka ognia (jo) oznacza liczbę amunicji ustaloną na jednostkę broni lub wóz bojowy. Wielkość jednostki ognia dla każdego rodzaju środka walki ustala się na podstawie doświadczeń wojennych oraz właściwości taktyczno-technicznych i przeznaczenia danego środka.

Jednostkę napełnienia (jn) stanowi ilość paliwa ustalona dla jednego pojazdu kołowego lub gąsienicowego. Jednostka napełnienia jest również jednostką kalkulacyjną. Wyrażona przez nią wielkość służy do planowania dowozu materiałów pędnych i smarów.

Obecnie podział organizacyjny jednostek Sił Zbrojnych RP wygląda następująco:

związki operacyjne (tylko na czas wojny)	armia (flota)
związki taktyczne	korpus (okręg wojskowy), dywizja (flotylla okrętów), brygada (brygada okrętów)
oddziały	pułk (dywizjon okrętów II rangi, okręt I rangi, grupa okrętów II rangi),

	<p>samodzielny batalion (samodzielny dywizjon, samodzielna eskadra, dywizjon okrętów III i IV rangi, okręt II rangi, baza)</p>
pododdziały	<p>batalion (dywizjon, grupa okrętów III i IV rangi), kompania (bateria, szwadron, eskadra, okręt III rangi), pluton (klucz, okręt IV rangi), drużyna (działon, obsługa, załoga, samolot, śmigłowiec)</p>

Зробіть зорово-усний переклад на польську мову

Об'єднання, частина, підрозділ – військова одиниця, структуру якої визначають офіційна особа або документ, наприклад, штатно-організаційний розклад.

Дивізія – тактичне з'єднання, що включає всі роди військ та служби, які необхідні для ведення довготривалих бойових дій. За чисельністю вона більша за полк чи бригаду, але менша від корпусу.

Бригада – військове формування, чисельність якого, як правило, менша від дивізії. Бригада формується з батальйонів та інших менших підрозділів, кількість яких визначається завданнями, що необхідно буде виконати.

Виберіть з переліку терміни, що означають поняття “підрозділ”, та надайте їх польські еквіваленти

армія, окремий батальйон, ескадрилья, дивізіон, екіпаж, рота, дивізія, відділення, бригада, взвод, корпус, батальйон.

Дайте відповіді на запитання до тексту

1. Назвіть підрозділи безпосереднього забезпечення бойових дій.
2. Які батальйони входять до складу механізованої дивізії?
3. Чим відрізняється механізована дивізія від піхотної?
4. На які відділи і відділення поділяється штаб дивізії?
5. З чого складається штабна рота дивізії?
6. Які завдання виконує розвідувальний батальйон дивізії?
7. Які підрозділи входять до складу тилу дивізії?
8. Які військові формування називають частинами?

Письмовий переклад

Відповідно до існуючої організації сухопутні війська розділяються на роди військ та служби.

До родів військ належать частини і підрозділи, які виконують бойові завдання (піхота, бронетанкові війська, польова та зенітна артилерія) або завдання бойового забезпечення (інженерні війська, війська зв'язку, армійська авіація, військова розвідка, хімічні війська).

До служб належать частини та підрозділи, які виконують завдання тилового та спеціального забезпечення (транспортна, фінансова, медична служби), інженерні, хімічні війська, війська зв'язку, які іноді розглядають як рід військ і як службу.

Зробіть двосторонній переклад

Які основні принципи закладені в організаційну структуру військ?

Na strukturę organizacyjną wojsk wpływają dwa podstawowe założenia. Po pierwsze - jak najskuteczniejsze prowadzenie działań wojennych. Po drugie – stworzenie i utrzymanie jak najsprawniejszego narzędzia dla tych działań.

Який поділ з точки зору організаційно-штатної структури існує у кожному виді збройних сил?

Każdy z rodzajów Sił Zbrojnych podzielony jest na szereg większych i mniejszych jednostek, zwanych ogólnie związkami (taktycznymi i operacyjnymi), oddziałami i pododdziałami.

Які Ви можете назвати дивізії в залежності від роду військ?

Zależnie od rodzaju wojsk rozróżnia się dywizje: piechoty, zmechanizowane, pancerne, kawalerii, powietrzno-desantowe, obrony wybrzeża, górskie, artylerii, lotnicze.

Дайте визначення, що таке боєкомплект?

Jednostka ognia (jo) oznacza liczbę amunicji ustaloną na jednostkę broni lub wóz bojowy.

Назвіть, будь ласка, три
основних типи військових
частин.

Ogólnie biorąc rozróżnia się trzy
typy jednostek wojskowych:
jednostki bojowe, przeznaczone do
bezpośredniego prowadzenia działań
bojowych lub ich zabezpieczenia;
jednostki tyłowe, przeznaczone do
zaopatrywania pod względem
materiałowo-technicznym jednostek
bojowych oraz ich obsługi;
instytucje wojskowe, do których
zalicza się różne nadrzędne
dowództwa i szefostwa poszcze-
gólnych rodzajów wojsk i służb.

Lekcja 10. Rodzaje wojsk i służb występujących w SZ RP

Terminologia i wyrażenia

artyleria	артилерія
być zdolnym do	бути здатним
dysponować dużą siłą ognia	мати велику вогневу міць
funkcjonowanie Sił Lądowych	функціонування сухопутних військ
gotowość bojowa	бойова готовність
chronić przed działaniem	захищати від дії
jednostki chemiczne	частини РХБЗ (радіаційного, хімічного, бактеріологічного захисту)
na spadochronach	на парашутах
natarcie wojsk pancernych	наступ танкових військ
nieprzyjaciół (npl)	противник
obrona cywilna	цивільна оборона
obrona przeciwlotnicza	протиповітряна оборона
obserwacja przestrzeni powietrznej	спостереження за повітряним простором
oddział prawny	правовий відділ
opanować	зайняти
pancerny	бронетанковий

pion szkolenia	структура бойової підготовки
powietrzno-desantowy	повітряно-десантний
przewodzić działania bojowe	вести бойові дії
rakietowy	ракетний
rodzaje Sił Zbrojnych	види збройних сил
rodzaje wojsk	роди військ
rozpoznanie	розвідка
samolot myśliwski	винищувач
siła uderzeniowa	ударна міць
śmigłowiec	вертоліт
sprzęt bojowy (sb)	бойова техніка
środki przeciwlotnicze	зенітні засоби
szefostwo finansów	фінансова служба
używać broń	застосовувати зброю
włączać w skład	включати до складу
wojska inżynieryjne	інженерні війська
wojska łączności	війська зв'язку
wojska radiotechniczne	радіотехнічні війська
wojska specjalne: transportowe, inżynieryjne, łączności	спеціальні війська: транспортні, інженерні, зв'язку
zabezpieczenie logistyczne	тилове забезпечення
zapewniać dowodzenie	забезпечувати управління
zaplecze	тил
zmechanizowany	механізований

Tekst: Rodzaje wojsk i służb

Największa ilość różnych rodzajów wojsk i służb znajduje się w Wojskach Lądowych. Przeznaczone one są do prowadzenia działań bojowych (obronnych i zaczepnych) na lądzie. Głównym ich zadaniem jest obrona terytorium i rozgromienie sił lądowych agresora.

Podstawową siłę uderzeniową Lądowych Sił Zbrojnych stanowią wojska pancerne i zmechanizowane. Jednostki wojsk pancernych i zmechanizowanych odznaczają się dużą odpornością na działanie broni jądrowej, mobilnością i zdolnością manewrową. Mogą prowadzić działania bojowe z użyciem broni masowego rażenia i za pomocą klasycznych środków walki. Wyposażone są w czołgi, charakteryzujące się silnym uzbrojeniem, odpornym pancerzem, dużą mobilnością, doskonałym systemem kierowania oraz transportery opancerzone (TO) o dużych możliwościach poruszania się po bezdrożach.

Wojska powietrzno-desantowe są przeznaczone do działania na zapleczu nieprzyjaciela. Mogą one wysadzać desanty spadochronowe lub na samolotach transportowych, szybowcach czy śmigłowcach. Wojska powietrzno-desantowe są wyposażone w lżejszy sprzęt bojowy niż inne wojska, aby łatwiej można było go przewieźć drogą powietrzną i dostarczyć na miejsce walki.

Artyleria dysponuje dużą siłą ognia, zadania swoje wykonuje w ścisłym współdziałaniu z innymi rodzajami wojsk.

Wojska obrony przeciwlotniczej posiadają rakiety przeciwlotnicze "ziemia-powietrze", artylerię przeciwlotniczą, jednostki radiotechniczne

i reflektory przeciwlotnicze. Wojska OPL najczęściej współdziałają z lotnictwem myśliwskim.

Wojska inżynieryjne stwarzają warunki do zapewnienia wysokiego tempa natarcia wojsk pancernych i zmechanizowanych lub spotęgowania siły obrony tych wojsk.

Pododdziały i oddziały wojsk chemicznych wchodzą organicznie w skład jednostek różnych rodzajów wojsk oraz stanowią jednostki samodzielne. Zapewniają wojskom obronę przed bronią jądrową, chemiczną i biologiczną.

Wojska łączności zapewniają łączność dowodzenia, współdziałania i powiadamiania. Zadanie te realizują za pomocą środków telefonicznych, radiowych i radiofalowych.

Wojska radiotechniczne organizują ciągłą obserwację przestrzeni powietrznej, wcześnie wykrywają powietrznego nieprzyjaciela, powiadamiają o nim wojska i naprowadzają własne samoloty myśliwskie lub rakiety przeciwlotnicze na wykryte cele.

Organem odpowiedzialnym za funkcjonowanie Sił Lądowych jest Dowództwo Wojsk Lądowych, utworzone na podstawie decyzji ministra obrony narodowej z 4 kwietnia 1997 roku. Jest ono organem dowodzenia szczebla operacyjnego odpowiedzialnym za kierowanie okręgami wojskowymi, korpusem zmechanizowanym oraz jednostkami bezpośrednio podległymi. Odpowiada za ich przygotowanie do realizacji zadań strategiczno-operacyjnych, gotowość bojową i mobilizacyjną, a także zabezpieczenie logistyczne. Dowództwu Wojsk Lądowych jest także podporządkowana Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Lądowych oraz trzy centra szkolenia.

W strukturze organizacyjnej Dowództwa występują trzy pionory funkcjonalne:

- pion planowania i dowodzenia, czyli sztab, w którego kompetencjach znajdują się m.in. problematyka operacyjna i mobilizacyjna, szkolenie dowództw i sztabów, łączność i informatyka, rozpoznanie i walka radioelektroniczna oraz obrona terytorialna. Sztab odpowiada też za przygotowanie jednostek do operacji pokojowych i współpracy sojuszniczej, problematykę społeczno-wychowawczą oraz kadrową;

- pion szkolenia – grupujący szkolenie bojowe i szkolenie rodzajów wojsk, przygotowanie ogólnowojskowe i fizyczne oraz problematykę rozwoju bazy szkoleniowej;

- pion logistyki – odpowiada za zabezpieczenie procesu szkolenia i działań bojowych, zaopatrzenie materiałowe i zabezpieczenie techniczne oraz standaryzację.

W bezpośredniej podległości dowódcy Wojsk Lądowych znajduje się szefostwo finansów, które odpowiada za problematykę ekonomiczno-finansową oraz oddział prawny, który realizuje obsługę prawną dowództwa.

Дайте відповіді на запитання до тексту

1. Jakie rodzaje wojsk stanowią podstawową siłę uderzeniową Sił Lądowych?
2. Jakie jest wyposażenie w WL?
3. Dla czego przeznaczone są wojska powietrzno-desantowe?

4. Czym dysponuje artyleria?
5. Jakiego typu rakiety posiadają wojska obrony przeciwlotniczej?
6. Do czego wykorzystuje się wojska inżynieryjne?
7. Do czego przeznaczone są pododdziały i oddziały wojsk chemicznych?
8. Co realizują wojska radiotechniczne?
9. Jakie pionory funkcjonalne występują w strukturze organizacyjnej Dowództwa Wojsk Lądowych?

AA *Прочитайте, розшифруйте та перекладіть абрєвіатури*

dca	Dowódca	командир
DP	dywizja piechoty	піхотна дивізія (пд)
Dpanc	dywizja pancerna	танкова дивізія (тд)
DPD	dywizja powietrzno-desantowa	повітряно-десантна дивізія (пдд)
oplot	obrona przeciwlotnicza	протиповітряна оборона (ППО)
oppanc	obrona przeciwpancerna	протитанкова оборона (ПТО)
pp	pułk piechoty	піхотний полк (пп)
Wzmech	wojska zmechanizowane	механізовані війська
Wpanc	wojska pancerne	бронетанкові війська
WPDes	wojska powietrzno-desantowe	повітряно-десантні війська

Збагачуйте свій словниковий запас

samoloty myśliwskie, wysadzać desant spadochronowy, szybowiec, odporny pancierz, ściśle współdziałanie wojsk, siła ognia, droga powietrzna, wysokie tempo natarcia, stwarzać dogodne warunki dla prowadzenia działań bojowych, obserwacja terenu, doprowadzić do stanu gotowości bojowej, dotyczący przemysłu zbrojeniowego, skażenia i zakażenia, zaplecze.

Перекладіть у швидкому темпі

інженерні війська, бронетанкові війська, піхота, артилерія, війська зв'язку, протиповітряна оборона, винищувальний літак, рід військ, зенітні гармати, спостереження, перевезти повітряним шляхом, вогнева сила, знищувати противника, бойова готовність, хімічні та бактеріологічні засоби, військово-промисловий, оснащення.

Перекладіть і дайте відповідь на запитання польською мовою

1. Коли ви вступили на військову службу?
2. Де знаходиться штаб сухопутних військ (СВ)?
3. Які роди військ є у складі СВ?
4. В чому полягає різниця між родами військ та службами?
5. Як організована медична служба СВ?
6. Яким командним інстанціям підпорядковуються СВ у випадку війни?

Перекладіть польською мовою

Мотострілецькі війська, виконувати завдання, знищити живу силу противника, визначений район або місцевість, основна ударна міць, вести активні бойові дії, після десантування з літаків, у тилу противника, головна вогнева сила, повітряний противник, успішні бойові дії, до їхнього складу включені спеціальні війська, радіотехнічні та автомобільні війська, війська хімічного захисту, залізничні війська, тил і постачання, державна безпека, військова юстиція, адміністративна служба, медична та ветеринарна служба, вести бойові дії, дії противника, висаджуватись з літаків, юридична служба, відбивати атаки противника з повітря, боронити власне узбережжя, міжконтинентальні ракети, остаточний розгром противника, надзвукові літаки, удари з моря.

Зробіть переклад на слух

Rolę i miejsce Wojsk Lądowych w narodowym systemie obronnym określają “Założenia polskiej polityki bezpieczeństwa” oraz “Polityka bezpieczeństwa i strategia obronna RP”. Zawarte w nich zapisy stanowią, że siły lądowe są trzonem Sił Zbrojnych RP, przeznaczonym do odparcia lądowo-powietrznych uderzeń agresora aktywnymi działaniami obronnymi. Działania bojowe WL będą realizowane w ścisłym współdziałaniu z siłami powietrznymi i MW. Ich skład bojowy, poziom wyszkolenia bojowego powinny zapewniać zdolność do działania w dowolnym rejonie kraju, na każdym kierunku i wobec każdej formy zagrożenia militarnego. Narodowa doktryna obronna przewiduje, że WL uczestniczą również w realizacji zadań

wynikających z międzynarodowych zobowiązań Polski, związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa, pełnieniem misji pokojowych i humanitarnych, a także w akcjach związanych z likwidacją skutków klęsk żywiołowych. Czynnikiem określającym strukturę organizacyjną oraz potencjał WL są również funkcje wynikające z członkostwa Polski w NATO.

Перекладіть українською мовою

Zgodnie z “Założeniami Programu modernizacji Sił Zbrojnych”, do roku 2012 lądowy komponent armii przejdzie głęboką transformację. Jej celem jest pełne dostosowanie potencjału Sił Lądowych do narodowych potrzeb obronnych, zapewnienie zgodności struktur dowodzenia ze standardami NATO, zwiększenie mobilności i aeromobilności, podniesienie możliwości bojowych, zwiększenie zdolności do obrony przeciwpancernej i obrony przeciwlotniczej oraz wprowadzenie nowoczesnych metod szkolenia. Nastąpi zmniejszenie liczebności WL. Równoległe ze zmianami organizacyjnymi nastąpi zwiększenie profesjonalizacji do poziomu około 60 proc. Docelowo na zasadniczy potencjał operacyjny WL składać się będzie sześć dywizji oraz samodzielnych brygad ogólnowojskowych i aeromobilnych.

Перекладіть польською мовою

Сухопутні війська (СВ), за оцінкою політичного керівництва США, Німеччини і НАТО, є одним із найважливіших видів ЗС. Вважається, що СВ можуть вести бойові дії на будь-яких театрах воєнних дій незалежно від їх обладнання. Основним завданням СВ є розгром угруповань противника під час операції та бою в умовах

застосування зброї масового ураження або звичайної зброї. На сьогоднішній день СВ оснащені найсучаснішими видами зброї та бойової техніки, вдосконалюється організаційна структура частин та з'єднань, розробляються нові принципи їх бойового використання. При цьому велика увага приділяється підтримці їх високої боєздатності. На думку командування Німеччини, в мирний час СВ є найбільш укомплектованим видом ЗС.

Письмовий переклад

Głównym celem obrony cywilnej jest zapewnienie wszechstronnej obrony ludności, zakładów pracy, urzędów użyteczności publicznej, dóbr kulturalnych i materialnych narodu przed niszczącymi skutkami działań nieprzyjaciela, zwłaszcza przed bronią masowego rażenia oraz niesienie pomocy wszystkim poszkodowanym.

Do głównych przedsięwzięć obrony cywilnej należy:

1. Przygotowanie i zapewnienie działania systemu powszechnego ostrzegania ludności o zagrożeniu uderzeniami z powietrza, skażeniami i zakażeniami.
2. Przygotowanie i zapewnienie gotowości do wykorzystania: budowli obronnych, a w szczególności schronów, szczelin przeciwlotniczych, ukryć zabezpieczających w podpiwniczeniach oraz ukryć przed skażeniami.
3. Zapewnienie sprzętu i środków ochrony indywidualnej przed bronią masowego rażenia dla ludności, a w szczególności masek przeciwgazowych i odzieży ochronnej.
4. Przygotowanie i przeprowadzenie rozśrodkowania ludności i załóg zakładów pracy.

5. Organizowanie ochrony zwierząt, płodów rolnych, produktów żywnościowych i wody przed skażeniami i zakażeniami.

6. Organizowanie i prowadzenie szkolenia ludności w zakresie powszechnej samoobrony oraz działalności propagandowej w dziedzinie obrony cywilnej.

Зробіть двосторонній переклад

В якому виді збройних сил знаходиться найбільша кількість родів військ та служб і які їхні основні завдання?

Największa ilość różnych rodzajów wojsk i służb znajduje się u Wojskach Lądowych. Przeznaczone one są do prowadzenia działań bojowych (obronnych i zaczepnych) na lądzie. Głównym ich zadaniem jest obrona terytorium i rozgromienie sił lądowych agresora.

Які роди військ складають основну ударну силу Сухопутних військ?

Podstawową siłę uderzeniową Sił Lądowych stanowią wojska pancerne i zmechanizowane.

Для чого призначені повітряно-десантні війська?

Wojska powietrzno-desantowe są przeznaczone do działania na zapleczu nieprzyjaciela. Mogą one wysadzać desanty na samolotach, spadochronach, szybowcach lub śmigłowcach.

Назвіть їх бойові можливості?

Для чого створюють умови інженерні війська?

Wojska inżynieryjne stwarzają warunki do zapewnienia wysokiego tempa natarcia wojsk pancernych i zmechanizowanych lub spotęgowania siły obrony tych wojsk.

До складу яких родів військ входять підрозділи і частини хімічних військ?

Pododdziały i oddziały wojsk chemicznych wchodzą organicznie w skład jednostek różnych rodzajów wojsk oraz stanowią jednostki samodzielne. Zapewniają wojskom obronę przed bronią jądrową, chemiczną i biologiczną.

Які завдання виконують війська зв'язку?

Wojska łączności zapewniają łączność dowodzenia, współdziałania i powiadamiania. Zadanie te realizują za pomocą środków telefonicznych, radiowych i radiofalowych.

Lekcja 11. Ukompletowanie Wojska Polskiego, zasady odbywania służby wojskowej

Terminologia i wyrażenia

absolwent	випускник
czynna służba wojskowa	дійсна військова служба
dokumenty ewidencji wojskowej	документи військового обліку
dyscyplina, karność	дисципліна, дисциплінованість
ewidencja wojskowa	військовий облік
garnizon, garnizonowy	гарнізон, гарнізонний
kadra oficerska	офіцерський склад
karta mobilizacyjna	мобілізаційна повістка
kategoria zdrowia	категорія придатності
komisja kwalifikacyjna	відбіркова комісія
komisja lekarska	медична комісія
kwalifikacja wojskowa	(військова) атестаційна комісія
mieć obowiązki	мати обов'язки
mieć szereg uprawnień	мати низку прав
naruszenie dyscypliny wojskowej	порушення військової дисципліни
obywatel Polski	громадянин Польщі

ochotnicza służba zawodowa	добровільна професійна служба
odroczenie	відтермінування
określać kategorię zdrowia	визначати групу здоров'я
pion dowódczy	командна ланка
poborowy	призовник
ponosić odpowiedzialność	нести відповідальність
powoływać do służby	призивати на (дійсну військову) службу
profesjonalizacja sił zbrojnych	професіоналізація збройних сил
prymus	відмінник
przeniesienie do rezerwy	зарахування в резерв
przeszkolenie	перепідготовка
rezerwa	запас, резерв
służba kontraktowa	служба за контрактом
służba stała	постійна служба (на постійній основі)
służba zastępcza	альтернативна служба
służba zawodowa	професійна (військова) служба
służba żołnierzy rezerwy	служба військовослужбовців запасу
stan ewidencyjny	загальна чисельність
stawić się do służby	прибути для проходження служби
szkolenie wojskowe	військова підготовка

uzupełniać	КОМПЛЕКТУВАТИ
wcielić do wojska	ПРИЗВАТИ В АРМІЮ
wezwanie imienne, karta powołania	ПОВІСТКА
wiek poboru	ПРИЗОВНИЙ ВІК
Wojskowy Komendant Uzupełnień	ВІЙСЬКОВИЙ КОМІСАРІАТ
zachować w tajemnicy	ЗБЕРІГАТИ В ТАЄМНИЦІ
zasadnicza służba wojskowa	СТРОКОВА ВІЙСЬКОВА СЛУЖБА
zastąpienie służby obowiązkowej	ЗАМІНА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ СЛУЖБИ
zwolniony	ЗВІЛЬНЕНИЙ
żołnierz zawodowy	КАДРОВИЙ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЕЦЬ

Підготуйте переклад основного тексту

Tekst: Profesjonalizacja Sił Zbrojnych RP

Profesjonalizacja Sił Zbrojnych RP to proces transformacji zasadniczych dziedzin funkcjonalnych Sił Zbrojnych RP, w tym modernizacja techniczna sprzętu, gwarantujący gotowość do wykonywania konstytucyjnych funkcji oraz wypełniania misji wynikających z zobowiązań sojuszniczych i umów międzynarodowych, na terenie kraju i poza jego granicami poprzez zastąpienie służby obowiązkowej, ochotniczą służbą zawodową i kontraktową - obejmujący dostosowanie stanu faktycznego do nowych wyzwań i zagrożeń oraz oczekiwań społecznych w zakresie bezpieczeństwa narodowego.

Celem procesu profesjonalizacji Sił Zbrojnych RP w zakresie zarządzania zasobami osobowymi jest doskonalenie systemu uzupełnień gwarantującego osiągnięcie gotowości do wykonywania konstytucyjnych funkcji oraz wypełniania misji wynikających z zobowiązań sojuszniczych i umów międzynarodowych na terenie kraju i poza jego granicami.

Cel zamierza się osiągnąć głównie poprzez zastąpienie służby obowiązkowej, ochotniczą służbą wojskową (zawodową i kontraktową) uwzględniając aktualną sytuację demograficzną oraz oczekiwania społeczne.

Istota profesjonalizacji sprowadza się do “wypierania” żołnierzy zasadniczej służby wojskowej przez ochotników powoływanych do służby kontraktowej. Zatem, w miarę rozwoju służby kontraktowej ulegać będzie zmniejszaniu liczba żołnierzy z tzw. obowiązkiem służby wojskowej. W rezultacie po obsadzeniu wszystkich stanowisk żołnierzami zawodowymi i kontraktowymi, obowiązkowa zasadnicza służba wojskowa, pozostawałaby w przepisach prawa jako ewentualność działania pozwalającego uruchomić ponownie zasadniczą służbę wojskową przez Prezydenta RP na wniosek Rady Ministrów.

Profesjonalizacja pozwoli na lepsze przygotowanie wojska do reagowania na aktualne i przewidywane zagrożenia militarne i niemilitarne. Doprowadzi też do zwiększenia liczby jednostek bojowych, wsparcia i zabezpieczenia o charakterze uniwersalnym, zdolnych do reagowania na zagrożenia niemilitarne przy jednoczesnej poprawie ich zdolności ekspedycyjnych tj. przerzutu i użycia poza granicami kraju w operacjach sojuszniczych i koalicyjnych.

Czynna służba wojskowa – forma służby wojskowej, polegająca na ciągłym pełnieniu obowiązków służbowych (zasadnicza służba wojskowa, nadterminowa zasadnicza służba wojskowa, przeszkolenie wojskowe, ćwiczenia wojskowe, okresowa służba wojskowa).

Służba zawodowa – forma służby wojskowej, polegająca na wykonywaniu obowiązków bezterminowo, na podstawie powołania.

Zawodowa służba stała – forma zawodowej służby wojskowej podejmowana na podstawie dobrowolnego zgłoszenia, polegająca na wykonaniu obowiązków służbowych bezterminowo, do osiągnięcia wieku określonego przepisami.

Żołnierz w służbie stałej – żołnierz przyjęty do służby stałej, na podstawie dobrowolnego zgłoszenia i pełniący ją na podstawie decyzji o przyjęciu.

Zawodowa służba kontraktowa – forma zawodowej służby wojskowej podejmowana na podstawie dobrowolnego zgłoszenia, polegająca na wykonaniu obowiązków na podstawie kontraktu terminowego zawartego pomiędzy żołnierzem a uprawnionym organem.

Żołnierz kontraktowy – żołnierz przyjęty do służby kontraktowej, na podstawie dobrowolnego zgłoszenia i pełniący ją na podstawie kontraktu.

Służba kandydacka – forma zawodowej służby wojskowej podejmowana na podstawie dobrowolnego zgłoszenia, polegająca na przygotowaniu do objęcia pierwszego stopnia służbowego w ramach służby zawodowej.

Kandydat na żołnierza – osoba powołana, na podstawie dobrowolnego zgłoszenia, do służby kandydackiej i pełniąca ją na podstawie decyzji o przyjęciu lub powołaniu.

Okresowa służba wojskowa – rodzaj czynnej służby wojskowej dla żołnierzy rezerwy, pełnionej w ramach Narodowych Sił Rezerwowych przez określony czas, w razie realnego zagrożenia kryzysowego lub potrzeby wykonywania przez jednostkę wojskową zadań poza granicami państwa.

Służba wojenna – forma służby wojskowej, pełniona bezterminowo w razie konfliktu na dużą skalę lub wojny.

Służba wojskowa w rezerwie – pełnienie określonego rodzaju czynnej służby wojskowej przewidzianej dla żołnierzy rezerwy posiadających nadany przydział kryzysowy w ramach Narodowych Sił Rezerwowych, którymi są ćwiczenia wojskowe. Dla żołnierzy rezerwy posiadających nadany przydział kryzysowy służba w rezerwie oznacza również ich gotowość (dyspozycję) do natychmiastowego rozpoczęcia pełnienia czynnej służby wojskowej w przypadku wystąpienia takich potrzeb.

W ramach kwalifikacji wojskowej w poszczególnych elementach komisji kwalifikacyjnej sprawdza się tożsamość stawiającej się osoby, określa kategorię zdrowia oraz zakłada dokumenty ewidencji wojskowej i wydaje książeczki wojskowe. Kwalifikacja kończy się przeniesieniem osób, które przybyły na kwalifikację, do rezerwy.

Zgłoszenie się do kwalifikacji wojskowej obejmuje wizytę przed komisją lekarską, spotkanie z przedstawicielem wójta, burmistrza (prezydenta miasta) oraz wojskowego komendanta uzupełnień. Wszystkie te trzy elementy kwalifikacji odbywają się w jednym miejscu i czasie, a dzięki współpracy części administracji samorządowej i

wojskowej pobyt każdego powołanego, młodego człowieka ogranicza się do kilkunastu minut.

Podczas prac komisji przedstawiciel Wojskowego Komendanta Uzuppełnień udziela także szczegółowych informacji osobom zainteresowanym ochotniczymi formami służby wojskowej. Osoby podlegające kwalifikacji wojskowej nie unikają stawiennictwa na komisji wiedząc, że tym samym będą miały uregulowany stosunek do służby wojskowej.

? *Дайте відповіді на запитання до тексту*

1. Proszę wytłumaczyć co to jest proces profesjonalizacji Sił Zbrojnych RP!
2. Co jest celem procesu profesjonalizacji Sił Zbrojnych RP?
3. W jaki sposób zamierza się osiągnąć cel profesjonalizacji armii?
4. Jakie są formy służby wojskowej?
5. Co obejmuje zgłoszenie się do kwalifikacji wojskowej?
6. Jakie przyczyny mogą usprawiedliwić niestawienie się do służby w terminie?
7. Jak długo miała miejsce zasadnicza służba wojskowa w Wojsku Polskim?

Наведіть українські відповідники слів та словосполучень

czynna służba wojskowa; powoływać; poborowy; wezwanie imienne; zasadnicza służba wojskowa; stawienie się; wcielenie do wojska; rezerwa; górna granica wieku; pełnienie służby wojskowej; wojskowe szkolenie poborowych; uznać za zdolnego do służby; odbywać ćwiczenia wojskowe; w drodze obwieszczenia.

Знайдіть польські відповідники слів та словосполучень

строкова військова служба, призовник, призивати на військову службу, дійсна військова служба, прибути у військову частину, військова підготовка студентів, запас, оголосити мобілізацію, закон, оповіщення, визнати непридатним для проходження військової служби, воєнний час, оголосити мобілізацію, визнати запізнення з поважних причин.

Перекладіть польською мовою (відповідає інший курсант)

1. Що являє собою процес професіоналізації армії?
2. Чи можуть бути на військовій службі особи без громадянства або іноземні громадяни?
3. В якому випадку в/с може заключити контракт про продовження служби в армії?
4. Якою є кінцева вікова межа призову резервістів?
5. Які звання можуть бути присвоєні особам, що проходять військову службу за контрактом?

Збагачуйте свій словниковий запас

być powołanym (do czegoś),

бути призваним (покликаним),

być powołanym do wojska

бути призваним в армію

wojska lądowe są powołane do obrony terytorium

сухопутні війська покликані захищати територію

odgrywać rolę, nie odgrywa to żadnej roli, odgrywać decydującą rolę

відігравати роль, це не відіграє жодної ролі, мати вирішальне значення

zadawać cios, zadać straty w ludziach i w broni

завдавати удару, завдавати втрат у живій силі та техніці

przed wejściem do działań bojowych

на момент початку бойових дій

Письмовий переклад

Powołanie do służby wojskowej następuje przez doręczenie powołanemu imiennej karty powołania lub wezwania imiennego. Do służby wojskowej można powołać również za pomocą kart mobilizacyjnych, w drodze obwieszczeń lub w inny sposób określony przez ministra obrony narodowej.

Powołany jest obowiązany stawić się do służby w określonym terminie i miejscu. Z chwilą stawienia się do służby następuje wcielenie powołanych: stają się oni wówczas żołnierzami w czynnej służbie wojskowej.

Na żołnierzach zawodowych spoczywa wiele obowiązków; mają oni też szereg uprawnień. Szczególne uprawnienia i obowiązki, wynikające ze stosunku służbowego, są określone jednakowo dla wszystkich korpusów żołnierzy zawodowych. Oto niektóre z nich. Żołnierz jest zobowiązany zachować w tajemnicy wszystkie sprawy, które poznał bezpośrednio lub pośrednio w związku z pełnieniem służby, jeżeli sprawy te uznano za tajne lub jeśli utrzymanie ich w tajemnicy nie jest dobrem publicznym lub względami służbowymi. Obowiązek ten trwa zarówno w czasie służby, jak i po zwolnieniu z niej. Żołnierz ponosi odpowiedzialność przed przełożonym za naruszenie dyscypliny wojskowej oraz przed sądem honorowym za czyny, które naruszają honor i godność żołnierską.

Зробіть двосторонній переклад

Визначте, будь ласка, поняття “процес професіоналізації збройних сил”.

Яка мета процесу професіоналізації збройних сил?

Profesjonalizacja Sił Zbrojnych RP to proces transformacji zasadniczych dziedzin funkcjonalnych Sił Zbrojnych RP, w tym modernizacja techniczna sprzętu, gwarantująca gotowość do wykonywania konstytucyjnych funkcji oraz wypełniania misji wynikających z zobowiązań sojuszniczych i umów międzynarodowych, na terenie kraju i poza jego granicami poprzez zastąpienie służby obowiązkowej, ochotniczą służbą zawodową i kontraktową – obejmujący dostosowanie stanu faktycznego do nowych wyzwań i zagrożeń oraz oczekiwań społecznych w zakresie bezpieczeństwa narodowego.

Celem procesu profesjonalizacji Sił Zbrojnych RP w zakresie zarządzania zasobami osobowymi jest doskonalenie systemu uzupełnień gwarantującego osiągnięcie gotowości do wykonywania konstytucyjnych funkcji oraz wypełniania misji wynikających z zobowiązań

Хто може стати кадровим
військовослужбовцем?

Що включає проходження
військової атестаційної
комісії?

Які обов'язки кадрових
військовослужбовців щодо
збереження військової
таємниці?

sojuszniczych i umów międzynarodowych na terenie kraju i poza jego granicami.

Żołnierzem zawodowym może zostać obywatel Polski o nieposzlakowanej opinii, mający odpowiednie kwalifikacje.

Zgłoszenie się do kwalifikacji wojskowej obejmuje wizytę przed komisją lekarską, spotkanie z przedstawicielem wójta, burmistrza (prezydenta miasta) oraz wojskowego komendanta uzupełnień. Wszystkie te trzy elementy kwalifikacji odbywają się w jednym miejscu i czasie.

Żołnierz jest zobowiązany zachować w tajemnicy wszystkie sprawy, które poznał bezpośrednio lub pośrednio w związku z pełnieniem służby, jeżeli sprawy te uznano za tajne lub jeśli utrzymanie ich w tajemnicy wymagane jest dobrem publicznym lub względami służbowymi. Obowiązek ten trwa zarówno w czasie służby, jak i po zwolnieniu z niej.

Lekcja 12. Stopnie wojskowe w Siłach Zbrojnych RP

Terminologia i wyrażenia

belka	нашивка на петлицях
bezpośredni przełożeni	безпосередні начальники
być na stanowisku	обіймати посаду
być zobowiązany	бути зобов'язаним
dożywotnie	на все життя
etat (etatowo)	штат (за штатом)
hierarchia stopni w wojsku	класифікація військових звань
kadra oficerska	офіцерський склад
korpus oficerów	офіцерський корпус
korpus osobowy	категорія особового складу
korpusówki	емблеми
krókieвка	нарукавна нашивка
mianować na stopień wojskowy	присвоїти військове звання
misje pokojowe	миротворчі місії
najwyższy stopień wojskowy	найвище військове звання
obniżenia stopnia wojskowego	пониження у військовому званні
określony stopień etatowy	звання, що визначено штатним розкладом
osoba wykonująca zadania bojowe	особа, що виконує бойові завдання

oznaki stopni	знаки розрізнення
pełnić służbę wojskową	знаходитись на військовій службі
podstawowa jednostka	основна одиниця
polecenia	вказівки
powielać (powielanie)	розповсюджувати (розповсюдження)
przełożony; podwładny	начальник; підлеглий
przepustka	звільнення
rozkazy	накази
siły szybkiego reagowania	сили швидкого реагування
skład osobowy	особовий склад
służba mundurowa	виконання службових обов'язків у відповідній формі одягу
starszy i młodszy	старший та молодший
stopień wojskowy	військове звання
szczególne zasługi	особливі заслуги
warunkować zajmowanie stanowiska	обумовлювати можливість обіймати посаду
wyróżniać	заохочувати
zawieszać w czynnościach służbowych	усувати від виконання службових обов'язків
zawodowy	професійний
żołnierz Sił Zbrojnych	військовослужбовець збройних сил

Tekst: Stopnie wojskowe Wojska Polskiego

Stopnie wojskowe – są tytułami żołnierzy zaznaczającymi miejsce danego żołnierza w hierarchii wojskowej oraz warunkują zajmowanie stanowiska służbowego o określonym stopniu etatowym.

Żołnierz to osoba pełniąca służbę w Siłach Zbrojnych danego kraju i zobowiązana do obrony jego granic. Żołnierzem jest również osoba wykonująca zadania bojowe poza granicami własnego kraju, zarówno wówczas, gdy kraj ten jest agresorem, jak i w przypadku uczestniczenia sił zbrojnych danego kraju w misjach pokojowych lub siłach szybkiego reagowania w sytuacjach zmuszających społeczność międzynarodową do natychmiastowego zbrojnego współdziałania. Żołnierz jest podstawową jednostką w wojsku, formacji zbrojnej powołanej przez organizm społeczno-polityczny dla obrony własnego terytorium przed najazdem, utrzymania w ryzach ludności lub dokonywania podbojów.

Stopnie wojskowe mają swoje oznaki składające się najczęściej z gwiazdek, tzw. diamentów, belek i krokiewek. Oznaki stopni umieszcza się na mundurze. W Wojsku Polskim oznaki stopni nosi się na naramiennikach, nakryciu głowy (czapce garnizonowej, berecie czy furażerze), rękawach mundurów (w Marynarce Wojennej) lub na lewej piersi kurtki mundurowej. Hierarchia stopni w wojsku często bywa powielana w innych służbach mundurowych danego kraju (policji, służbach granicznych, straży pożarnej, służbie więziennej itp.) a także w Biurze Ochrony Rządu.

W Wojsku Polskim żołnierze noszący określone stopnie wojskowe wchodzi w skład Korpusów Kadry Sił Zbrojnych RP. Korpusami tymi są korpusy: szeregowych, podoficerów i oficerów (nie należy ich mylić z tzw. korpusami osobowymi).

Żołnierze mogą być dla siebie przełożonymi, podwładnymi, starszymi lub młodszymi, a także równi stopniem. W zasadzie tylko bezpośredni przełożeni mogą podwładnym wydawać wiążące polecenia, czyli rozkazy. W sprawach nadzwyczajnych oraz w wypadku naruszania przez żołnierzy młodszych dyscypliny żołnierz starszy stopniem może wydać rozkaz żołnierzowi młodszemu stopniem. Przełożony powinien posiadać stopień wyższy lub równy swoim podwładnym.

Stopnie wojskowe są dożywotnie, ale żołnierz może stracić stopień wojskowy w wyniku zastosowania przez sąd środka karnego degradacji albo przez przełożonego kary dyscyplinarnej obniżenia stopnia wojskowego. (W związku z wprowadzeniem w życie z dniem 1 lipca 2004 ustawy o zawodowej służbie wojskowej kara dyscyplinarna obniżenia stopnia wojskowego przestała obowiązywać).

Marszałek Polski – najwyższy stopień wojskowy dla całości Sił Zbrojnych RP. Na stopień ten mianuje Prezydent RP na wniosek Ministra Obrony Narodowej generała albo admirała za szczególne zasługi dla Sił Zbrojnych. Ostatnim żyjącym (nie ostatnim mianowanym) Marszałkiem Polski był Michał Rola-Żymierski. Obecnie żaden żołnierz nie nosi stopnia marszałka. Zwyczajowo powołuje się marszałków jedynie podczas wojny lub w obliczu zagrożenia wojną.

Дайте відповіді на запитання до тексту

1. Co oznaczą i co warunkują stopnie wojskowe dla żołnierzy w hierarchii wojskowej?
2. Do czego zobowiązany jest żołnierz danego kraju?
3. Z jakich oznak składają się najczęściej stopnie wojskowe?
4. Gdzie nosi się w Wojsku Polskim oznaki stopni wojskowych?
5. Jakie korpusy występują wśród kadry Sił Zbrojnych RP?
6. Kto może wydawać podwładnym wiążące polecenia, lub rozkazy?
7. Co możecie powiedzieć o najwyższym stopniu wojskowym w całości Siłach Zbrojnych RP?

Перекладіть українською мовою

mianować na stopień oficerski, warunkować zajmowanie stanowiska, określony stopień etatowy, osoba wykonująca zadania bojowe, podoficer, zawieszać w czynnościach służbowych, obniżenia stopnia wojskowego, bezpośredni przełożeni, żołnierz starszy stopniem, najwyższy stopień wojskowy.

Перекладіть польською мовою у швидкому темпі

військовослужбовець ЗС; особовий склад; військове звання; присвоїти військове звання; заохочувати; займати посаду; обумовлювати; можливість займати посаду; звання, що визначено штатним розкладом; знаходитись на військовій службі; бути зобов'язаним; особа, що виконує бойові завдання; миротворчі місії.

Запам'ятайте команди

Zbiórka

Шикуйсь!

Baczność na prawo patrz
Do dwóch odlicz!
W lewo zwrot!
Biegiem marsz!
Powstań!
Baczność!
Spocznij!
Siadaj!

Струнко, рівняння праворуч!
На перший, другий - розрахуйсь!
Ліво-руч!
Бігом, руш!
Встати!
Струнко!
Вільно!
Сідай!

Зробіть письмовий переклад (переклад-диктант)

1. Zwróć się w tej sprawie do pułkownika.
2. Na posiedzeniu została omówiona propozycja zawarcia porozumienia o dostawach broni.
3. Zmarłemu oddano honory wojskowe.
4. Pokój zostanie zawarty pod warunkiem całkowitego wyrzeczenia się przez zaborcę wszelkich pretensji terytorialnych.
5. W jakich formacjach odbywałś służbę wojskową?
6. Kilku obcokrajowców rozmawiało w jakimś języku obcym.

Зробіть переклад на слух

Korpus osobowy jest określeniem przyjętym w wojsku i w innych służbach mundurowych, oznaczającym zasoby przeszkolonych specjalistów, wykonujących określone zadania, wymagających określonej wiedzy, umiejętności lub praktyki. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Obrony Narodowej we współczesnym Wojsku Polskim istnieje 16 korpusów osobowych. Są to korpusy następujące:

korpus osobowy ogólnowojskowy; korpus osobowy łączności i informatyki; korpus osobowy radiotechniczny; korpus osobowy raketowy i artylerii; korpus osobowy przeciwlotniczy; korpus osobowy inżynierii wojskowej; korpus osobowy wojsk chemicznych; korpus osobowy lotnictwa; korpus osobowy marynarki wojennej; korpus osobowy logistyki; korpus osobowy medyczny; korpus osobowy Wojskowych Służb Informacyjnych; korpus osobowy Żandarmerii Wojskowej; korpus osobowy sprawiedliwości i obsługi prawnej; korpus osobowy duszpasterstwa; korpus osobowy finansowy.

STOPNIE WOJSKOWE

generałowie (генерали)	
generał broni	генерал брони (генерал армії)
generał dywizji	дивізійний генерал (генерал-лейтенант)
generał brygady	бригадний генерал (генерал-майор)
oficerowie starsi (старші офіцери)	
pułkownik	ПОЛКОВНИК
podpułkownik	ПІДПОЛКОВНИК
major	майор
oficerowie młodszy (молodші офіцери)	
kapitan	капітан
porucznik	старший лейтенант
podporucznik	лейтенант
chorążowie (хорунжі)	
starszy chorąży sztabowy	старший штабний хорунжий
chorąży sztabowy	штабний хорунжий

starszy chorąży	старший хорунжий
chorąży	хорунжий
młodszy chorąży	молодший хорунжий
podoficerowie starsi (старші підофіцери)	
starszy sierżant sztabowy	старший штабний сержант
sierżant sztabowy	штабний сержант
starszy sierżant	старший сержант
sierżant	сержант
podoficerowie młodszy (молодші підофіцери)	
plutonowy	пЛЮТОНОВИЙ
starszy kapral	старший капрал
kapral	капрал
szeregowcy (рядові)	
starszy szeregowiec	старший солдат
szeregowiec	рядовий

Reformą pragmatyczną z 1 lipca 2004 zniesiono następujące stopnie wojskowe: starszy plutonowy, sierżant sztabowy, starszy sierżant sztabowy, młodszy chorąży sztabowy, chorąży sztabowy. W Marynarce Wojennej – starszy bosmanmat, bosman sztabowy, starszy bosman sztabowy, młodszy chorąży sztabowy marynarki, chorąży sztabowy marynarki. Żołnierze zawodowi i rezerwy posiadający jeden z ww. stopni zachowują go dożywotnio. Żołnierze rezerwy mający jeden z ww. stopni są powoływani do służby czynnej w stopniu bezpośrednio niższym, nie zniesionym (np. st. sierż. sztab - st. sierż., chor. sztab. – st. chor.). Dodatkowo zniesiono korpus chorążych i przeniesiono żołnierzy z tego korpusu do korpusu podoficerów.

Зробіть зорово-усний переклад

Мій брат є солдатом строкової служби. Він сержант і займає посаду командира відділення у мінометній батареї. Командиром батареї є капітан. Це звання він отримав місяць тому. Він закінчив вище військове артилерійське училище. Три роки він командував взводом. Зараз він хоче вступити до академії. Після академії він зможе командувати дивізіоном або займати посаду начальника штабу артилерійського полку. Дивізіон є окремою військовою частиною. Командує ним підполковник, а начальник штабу – майор.

Зробіть переклад на слух

Pod względem stopnia wojskowego żołnierze są szeregowcami, podoficerami, chorążymi lub oficerami. Stopień szeregowca otrzymują: powołani po raz pierwszy do czynnej służby wojskowej – z dniem stawienia się do służby; studenci – z dniem zaliczenia do studium wojskowego; osoby przeniesione do rezerwy bez odbycia służby wojskowej – z dniem zaliczenia do rezerwy. Nadanie wyższego stopnia wojskowego następuje w drodze mianowania. W wojsku obowiązuje stopniowe podporządkowanie żołnierzy od szeregowca aż do najwyższego przełożonego. Żołnierz w stosunku do innych żołnierzy może być przełożonym, podwładnym, starszym lub młodszym.

Письмовий переклад

"Korpusówka" – potoczna nazwa oznaczeń korpusów osobowych w wojsku i w innych służbach mundurowych.

Korpus osobowy jest określeniem przyjętym w wojsku i w innych służbach mundurowych, oznaczającym zasoby przeszkolonych specjalistów, wykonujących określone zadania, wymagających określonej wiedzy, umiejętności lub praktyki. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Obrony Narodowej w sprawie korpusów osobowych i grup osobowych kadry zawodowej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej we współczesnym Wojsku Polskim istnieje 16 korpusów osobowych, które są podzielone na kilkadziesiąt grup osobowych specjalistów.

W Wojsku Polskim, podobnie jak wielu innych armiach, członkowie poszczególnych korpusów noszą na mundurze oznaki oznaczające ich specjalność, zwane popularnie "korpusówkami" (tj. oznakami korpusów osobowych). Współcześnie polskie korpusówki wojskowe mają formę niewielkich (zwykle średnicy ok.1,5 cm) wytłaczanych i oksydowanych znaczków metalowych, noszonych na patkach kurtki munduru wyjściowego i płaszcza. Liczba, nazewnictwo i rodzaje "korpusówek" wojskowych nie pokrywają się obecnie z przepisami prawnymi regulującymi politykę personalną w Wojsku Polskim i stanowią bardziej odzwierciedlenie tradycji wojskowych poszczególnych służb niż sytuacji prawnej. Nie są także jednolitym systemem oznaczania specjalności wojskowych, ale bywają również oznaką przynależności do określonych formacji wojskowych lub dodatkowym oznaczeniem stopnia wojskowego (dla generałów). Podobną do wojskowych formę mają korpusówki innych służb mundurowych (np. Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Służbie Więziennej, itp.)

Зробіть двосторонній переклад

Дайте визначення поняття
“військовослужбовець”.

Які завдання він виконує?

Żołnierz to osoba pełniąca służbę w Siłach Zbrojnych danego kraju i zobowiązana do obrony jego granic. Żołnierzem jest również osoba wykonująca zadania bojowe poza granicami własnego kraju, zarówno wówczas, gdy kraj ten jest agresorem, jak i w przypadku uczestniczenia sił zbrojnych danego kraju w misjach pokojowych lub siłach szybkiego reagowania w sytuacjach zmuszających społeczność międzynarodową do natychmiastowego zbrojnego współdziałania.

З яких знаків розрізнення
складаються військові
звання?

Stopnie wojskowe mają swoje oznaki składające się najczęściej z gwiazdek, tzw. diamentów, belek i krokiewek.

На яких предметах одягу у
Війську Польському
носять знаки розрізнення?

W Wojsku Polskim oznaki stopni nosi się na naramiennikach, nakryciu głowy (czapce garnizonowej, berecie czy furażerce), rękawach mundurów (w Marynarce Wojennej) lub na lewej piersi kurtki mundurowej.

Який порядок віддання наказів?

W zasadzie tylko bezpośredni przełożeni mogą podwładnym wydawać wiążące polecenia, czyli rozkazy. W sprawach nadzwyczajnych oraz w wypadku naruszenia przez żołnierzy młodszych dyscypliny żołnierz starszy stopniem może wydać rozkaz żołnierzowi młodszemu stopniem.

Як поділяються військовослужбовці з точки зору рівнів військових звань?

Pod względem stopnia wojskowego żołnierze są szeregowcami, podoficerami, chorążymi lub oficerami.

В яких інших формуваннях прийнято носіння форми одягу під час служби?

Podobną do wojskowych formę mają korpusówki innych służb mundurowych (np. Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Służbie Więziennej, itp.)

Чи існують у Війську Польському значки, що свідчать про спеціальність?

W Wojsku Polskim, podobnie jak wielu innych armiach, członkowie poszczególnych korpusów noszą na mundurze oznaki oznaczające ich specjalność, zwane popularnie "korpusówkami" (tj. oznakami korpusów osobowych).

Lekcja 13. Umundurowanie żołnierzy Wojska Polskiego

Terminologia i wyrażenia

bajorek	канітель
baretka	колодка (медалі)
beret	берет
bilet wojskowy	військовий квиток
czapka garnizonowa	кашкет
dowód osobisty	посвідчення особи
dyżur	наряд, чергування
ekwipunek	спорядження
furażerka	пілотка
galon	нашивка
hełm	каска, шолом
kolorze	кольори
koszulo-bluza	сорочка
kurtka nieprzemakalna	куртка-дощовик
mieć obowiązek	бути зобов'язаним
mundur	військова форма, кітель
mundur wojskowy	військова форма одягу
naramienniki	погони

oznaki stopni wojskowych	знаки військових звань
paszport	паспорт
paszport zagraniczny	закордонний паспорт
płaszcz (sukienny, letni)	пальто, шинель (сукняний, літній)
przepisy	правила
stacjonowanie	дислокація
sztandar	прапор
ubioy robocze	робоча форма одягу
ubiór cywilny	цивільна форма одягу
ubiór ćwiczebny (polowy)	польова форма одягу
ubiór galowy	парадна форма одягу
ubiór specjalny	спецодяг
ubiór wyjściowy	повсякденна форма одягу
w barwach	бути окрашеним
wstążka	лента (для колодки медалі)
zezwolenie na urlop	відпускний білет

Підготуйте переклад основного тексту

Tekst: Mundur wojskowy

Mundur wojskowy – charakterystyczny jednolity dla danej formacji wojskowej ubiór żołnierza. W języku polskim określenie to pojawiło się w XVIII w. i pochodzi z języka francuskiego – *la monture*

lub niemieckiego – *die Montur*. We współczesnym znaczeniu tego słowa pojawiło się ono na przełomie XVII i XVIII w., choć jego geneza jest znacznie dłuższa. Powstanie munduru związane było bowiem z powstaniem w miejsce tworzonych doraźnie na daną kampanię wojsk najemnych, powoływanych przez poszczególnych władców. Początkowo mundury przypominały stroje cywilne, choć wyróżniały się określonymi kolorami i jednolitym krojem.

Obecnie w Wojsku Polskim występuje kilka rodzajów umundurowania, które w zależności od przeznaczenia dzieli się na ubiory:

mundur wieczorowy – noszony tylko przez oficerów zgodnie ze zwyczajem przyjętym w środowisku cywilnym.

mundury zasadnicze:

mundur galowy – noszony przez żołnierzy zawodowych w czasie uroczystości związanych z uczczeniem świąt państwowych i wojskowych z udziałem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, marszałków Sejmu i Senatu, prezesa Rady Ministrów i ministra obrony narodowej. Żołnierze występują w nim również podczas uroczystych spotkań służbowych, świąt rodzajów sił zbrojnych i jednostek wojskowych, mianowań na kolejne stopnie wojskowe oraz wyróżnień żołnierzy orderami i odznaczeniami;

mundur wyjściowy – noszony powszechnie jako podstawowa forma umundurowania żołnierzy zawodowych i słuchaczy szkół wojskowych w toku wykonywania codziennych obowiązków służbowych;

mundur służbowy – noszony przez generałów oraz żołnierzy pododdziałów reprezentacyjnych w trakcie pełnienia służby i wystąpień w szyku zwartym podczas uroczystości państwowych;

mundur polowy (ćwiczebny) – noszony przez żołnierzy w trakcie wykonywania zadań służbowych w ramach szkolenia bojowego oraz pełnienia służby wartowniczej (wewnętrznej i garnizonowej);

mundury robocze – noszony w czasie obsługi uzbrojenia, sprzętu technicznego oraz wykonywania prac gospodarczych;

mundury specjalne – noszony w trakcie pracy przy sprzęcie wymagającym wyposażenia ochronnego.

Ubiory zasadnicze występują w następujących barwach: w wojskach lądowych – w kolorze khaki; w wojskach lotniczych i obrony powietrznej – w kolorze stalowym; w marynarce wojennej – w kolorze granatowym i białym. Ubiory polowe są noszone przez wszystkich żołnierzy w barwach ochronnych średnio do kurtki.

Oznaki stopni wojskowych w WL, SP nosi się w kolorze matowosrebrnym oraz w kolorze srebrnym (haftowane bajorkiem), w MW oznaki stopni wojskowych mają kolor złoty.

Oficerowie noszą oznaki stopni wojskowych na czapkach garnizonowych i beretach oraz na naramiennikach kurtek i płaszczy (z wyjątkiem ubiorów polowych i płaszczy nieprzemakalnych) – haftowane bajorkiem oraz odpowiednia ilość galonów na daszku czapki garnizonowej.

Żołnierze odznaczeni orderami, medalami i odznakami mają obowiązek nosić je na kurtkach ubioru galowego oraz wyjściowego w dniach świąt państwowych i podczas uroczystości. W okolicznościach, gdy nie ma obowiązku noszenia orderów i odznaczeń nosi się ich baretki wykonane ze wstążki barwy przewidzianej dla danego orderu lub odznaczenia. Odznaki cywilne i wojskowe nosi się przy ubiorach galowych, wyjściowych i służbowych.

Дайте відповіді на запитання до тексту

1. Kiedy pojawiło się określenie “Mundur wojskowy” w języku polskim?
2. Z czym było związane powstanie munduru wojskowego?
3. Jakie rodzaje umundurowania istnieją obecnie w Wojsku Polskim?
4. Na jakie ubiory w zależności od przeznaczenia dzielą się mundury zasadnicze?
5. W jakim kolorze nosi się odznaki stopni wojskowych w WP?
6. Gdzie noszą odznaki stopni wojskowych oficerowie WP?
7. Gdzie i w jakich okolicznościach żołnierze mają obowiązek nosić order, medale, odznaki?
8. Kiedy nosi się baretki?
9. Przy jakich ubiorach nosi się odznaki?

Перекладіть українською мовою

order, ubiór galowy, czapka garnizonowa, naramienniki, oznaki stopni wojskowych, haftować, daszek, odznaki, wygląd zewnętrzny, koszulo-bluzka, wstążka, święto państwowe, czapka garnizonowa, służba zasadnicza, kurtka polowa, otok.

Перекладіть польською мовою

орден; повсякденна форма одягу; кашкет; знаки розрізнення; нашивка; погони; військовий статут; в польових умовах; службові обов’язки; носити форму; в позаслужбовий час; у випадку зміни місця служби; перевіряти зовнішній вигляд; літня та зимова форма одягу; посвідчення особи; спорядження.

Зробіть переклад на слух

Ubiór ćwiczebny nosi się:

w czasie zajęć szkoleniowych w polu, w obrębie jednostki lub garnizonu oraz podczas wszystkich zajęć służbowych, jeżeli z przepisów nie wynika możliwość lub konieczność występowania w innych ubiorach;

w czasie alarmu i wychodzenia na zajęcia (ćwiczenia) w teren;
podczas pełnienia służby wartowniczej;

w czasie pełnienia służby dyżurnej i wachtowej na okrętach stojących na redzie lub po wyjściu na morze;

w czasie zorganizowanych przejazdów środkami transportu (samochodowego, kolejowego, morskiego, lotniczego).

Зробіть переклад у швидкому темпі

В якій частині ви проходите службу?

Я проходжу строкову військову службу в підрозділі інженерних військ.

Яку форму одягу ви носите в позаслужбовий час?

Він повинен поміняти форму одягу.

Після призову я постійно ношу військову форму.

Форму одягу визначає начальник гарнізону.

Зробіть переклад на слух

Військовослужбовці ВП носять повсякденну форму одягу при роботі в штабах, управліннях та установах окремої частини. Дозволяється носити повсякденну форму одягу при виконанні службових обов'язків в підрозділах частин (кораблів), які не

пов'язані з перебуванням в строю, під час занять в класі, що проходять на території частини, в аудиторіях, лабораторіях та майстернях військово-навчальних закладів, на службових нарадах та зборах.

Військовослужбовці строкової служби носять повсякденну форму одягу на всіх заняттях, при несенні добових нарядів та у вільний від занять час в розташуванні частини, а також в інших випадках за наказом командира частини.

***Перекладіть питання польською мовою
(відповідає інший курсант)***

1. Які основні форми одягу військовослужбовців ВП ви знаєте?
2. Назвіть основні предмети форми одягу.
3. Коли військовослужбовці Війська Польського носять різні форми одягу?
4. В яких випадках військовослужбовці носять польову форму одягу?
5. Коли дозволяється носити повсякденну форму одягу?

Письмовий переклад

Żołnierz w mundurze powinien być zawsze ubrany zgodnie z przepisami ubiorczymi, czysto i starannie. Żołnierze zasadniczej służby wojskowej w czasie urlopu mogą nosić ubiór cywilny. Noszenie ubioru cywilnego przez żołnierzy długoterminowej zasadniczej służby wojskowej poza służbą określają odrębne przepisy.

Podczas świąt i uroczystości państwowych i wojskowych oraz załatwiania spraw w instytucjach wojskowych żołnierze powinni występować w mundurze wojskowym. Oficerowie, chorążowie

i podoficerowie, którzy nie pełnią czynnej służby wojskowej, jeżeli uzyskali zezwolenie właściwego organu wojskowego, mogą występować w mundurach wojskowych w dni świąt państwowych i wojskowych oraz w innych wypadkach określonych w wydanym zezwoleniu. Obowiązują ich również zasady żołnierskiego zachowywania się.

Żołnierze odznaczeni orderami, medalami i odznakami mają obowiązek nosić je na kurtkach ubioru galowego oraz wyjściowego w dniach świąt państwowych i podczas uroczystości. W okolicznościach, gdy nie ma obowiązku noszenia orderów i odznaczeń nosi się ich baretki wykonane ze wstążki barwy przewidzianej dla danego orderu lub odznaczenia. Odznaki cywilne i wojskowe nosi się przy ubiorach galowych, wyjściowych i służbowych.

Zробіть двосторонній переклад

Що таке військовий мундир?

Коли це визначення зявилося у польській мові?

В яких випадках носять вечірню форму одягу?

В яких випадках носять парадно-вихідну форму одягу?

Mundur wojskowy – charakterystyczny jednolity dla danej formacji wojskowej ubiór żołnie­ża. W języku polskim określenie to pojawiło się w XVIII w. i pochodzi z języka francuskiego – *la monture* lub niemieckiego – *die Montur*.

Mundur wieczorowy – noszony tylko przez oficerów zgodnie ze zwyczajem przyjętym w środowisku cywilnym.

Mundur galowy – noszony przez żołnierzy zawodowych w czasie uroczystości związanych z uczczeniem

На яких предметах одягу офіцери носять ознаки військових звань?

В яких випадках носіння військової форми одягу є для військовослужбовців обов'язковим?

święt państwowych i wojskowych z udziałem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, marszałków Sejmu i Senatu, prezesa Rady Ministrów i ministra obrony narodowej. Żołnierze występują w nim również podczas uroczystych spotkań służbowych, święt rodzajów sił zbrojnych i jednostek wojskowych, mianowań na kolejne stopnie wojskowe oraz wyróżnień żołnierzy orderami i odznaczeniami.

Oficerowie noszą oznaki stopni wojskowych na czapkach garnizonowych i beretach oraz na naramiennikach kurtek i płaszczy (z wyjątkiem ubiorów polowych i płaszczy nieprzemakalnych) – haftowane bajorkiem oraz odpowiednia ilość galonów na daszku czapki garnizonowej.

Podczas święt i uroczystości państwowych i wojskowych oraz załatwiania spraw w instytucjach wojskowych żołnierze powinni występować w mundurze wojskowym.

Lekcja 14. Odbywanie służby wojskowej, porządek dnia w jednostce wojskowej

Terminologia i wyrażenia

Apel	шикування
apel poranny (południowy)	шикування перед заняттями (на обід)
areszt wojskowy	гауптвахта
capstrzyk	відбій
ćwiczenia, nauka (szkolenie)	навчання (підготовка)
czas wolny	вільний час
dyżur (dyżurny)	наряд (черговий)
fala	“дідівщина”
gimnastyka	фізична зарядка
kolacja	вечеря
mieć czas do swojej dyspozycji	мати вільний час
mienie wojskowe	військове майно
musztra	стройова підготовка
obsługa uzbrojenia i sprzętu technicznego	обслуговування зброї та техніки
oficer inspekcyjny	черговий варт
określać miejsce stacjonowania jednostki	визначати місце дислокації частини

pobudka	підйом
pododdział alarmowy	черговий підрозділ
poranny rozruch fizyczny	ранкова фізична зарядка
porządek dnia	розпорядок дня
przepis, rozporządzenie	правило, розпорядження
przerwa obiadowa	перерва на обід
przysięga wojskowa	військова присяга
rozkazy i zarządzenia dowódcy	накази та розпорядження начальника
służba wartownicza	вартова служба
śniadanie	сніданок
sprawdzenie obecności	перевірка (наявності)
sprawdzian	випробування
sprzątanie	прибирання
stała gotowość bojowa	постійна боєготовність
szkolenie programowe	бойова підготовка за планом
toaleta osobista	особиста гігієна
uprawnienia i obowiązki	права та обов'язки
utrzymywanie kontaktów z władzami cywilnymi	підтримання контактів з цивільною владою
warta garnizonowa	гарнізонна варта
warta wewnętrzna	внутрішній наряд
zajęcia szkoleniowe	навчальні заняття

Tekst: Służba garnizonowa i porządek dnia

Wyjaśnienie terminu “garnizon” nie jest sprawą trudną. Etymologia tego francuskiego słowa dostępna jest w większości wydawnictw encyklopedycznych. Najczęściej objaśnia się je jako “załogę” bądź też “część wojska przebywającą na stałe w mieście”.

W garnizonach okręgu wojskowego w miejscowościach, w których stacjonują jednostki wojskowe, tworzy się garnizony. W każdym garnizonie wyznacza się dowódcę garnizonu. Reguluje on wszystkie sprawy związane z działalnością wojska na jego terenie. Funkcja ta polega głównie na utrzymywaniu kontaktów z władzami cywilnymi miasta, wzajemnym informowaniu się o planowanych działaniach. Dotyczy to działań które mogą mieć istotny wpływ na funkcjonowanie zarówno wojska (zmiany przestrzenne, np. budowa nowych dróg i budynków), jak i samego miasta (np. przemarsz pododdziałów głównymi traktami komunikacyjnymi, ćwiczenia bojowe w pobliżu zabudowań mieszkalnych itp.). Wszelkie tego typu zdarzenia muszą być wcześniej oznajmiane i uzgadniane.

Rozkazy i zarządzenia dowódcy w sprawach garnizonu obowiązują wszystkich przebywających w nim żołnierzy. Władzę w garnizonie sprawują: dowódca garnizonu, jego zastępcy, komendant garnizonu. W skład służby garnizonowej wchodzi: oficer inspekcyjny, pomocnik oficera inspekcyjnego, warty garnizonowe i pododdziały alarmowe. Skład służby garnizonowej i wszelkie w niej zmiany ogłasza się w rozkazie dowódcy garnizonu.

W skład jednostek garnizonowych wchodzi również inne integralne instytucje, pracujące na potrzeby wojska. Ich zadaniem jest zarządzanie i pomaganie w utrzymaniu wszystkich środków będących własnością wojskową np. pralnia garnizonowa czy kasyno wojskowe.

Dowódca garnizonu określa miejsce stacjonowania danej jednostki. Dodatkowo ustala się granice do których wolno się poruszać żołnierzom. Dotyczy to zarówno miejsca stałego pobytu jednostek jak i w czasie ćwiczeń na poligonie. Funkcja określa również zadania na czas wojny. Po wyjściu jednostek na wojnę zabezpiecza się opieką nad koszarami i rodzinami żołnierzy – tego rodzaju zadania należą do obowiązków specjalnych struktur.

Pełnienie służby wartowniczej jest wykonywaniem zadania bojowego, sprawdzianem obowiązkowości, wytrwałości żołnierzy.

Służbę wartowniczą pełni się w celu:

- ochrony i obrony obiektów, mienia i osób powierzonych pieczy wojskowej;
- ochrony osób znajdujących się pod strażą wojskową;
- wykonywania innych zadań określonych rozkazami przełożonych.

Warty dzieli się na garnizonowe i wewnętrzne. Warta składa się z dowódcy, rozprawdzających i wartowników.

W każdej jednostce wojskowej obowiązuje porządek dnia, który ustalany jest przez jej dowódcę.

Przykład porządku dnia w jednostkach wojskowych

Czas wykonywania poszczególnych przedsięwzięć w godz. od - do	Czas trwania w min.	Powszechne dni tygodnia
6.00		P o b u d k a
6.00 – 6.10	10	Przygotowanie do porannego rozruchu fizycznego
6.10 – 6.40	30	Poranny rozruch fizyczny
6.40 – 7.05	25	Sprządkowanie rejonów wewnętrznych, toaleta osobista
7.05 – 7.40	35	Ś n i a d a n i e
7.40 – 8.00	20	Przygotowanie do zajęć i apel poranny
8.00 – 14.00	360	Szkolenie programowe (w tym przerwa na drugie śniadanie)
14.00 – 14.45	45	Apel południowy i przerwa obiadowa
14.45 – 15.45	60	Obsługa uzbrojenia i sprzętu technicznego, praca kulturalno-oświatowa, treningi, itp.
15.45 – 21.30	345	Dowolny udział w przedsięwzięciach rekreacyjno-wypoczynkowych, wyjścia na przepustki, odwiedziny, K o l a c j a
21.30 – 22.00	30	Sprawdzenie obecności i porządkowanie rejonów, toaleta osobista
22.00		C a p s t r z y k

Czas wolny, to dla każdego żołnierza służby zasadniczej bardzo ważna pozycja w porządku dnia w jednostce wojskowej. Ilość czasu wolnego ustala dowódca, ale na pewno w dni powszednie żołnierze mają go mniej niż w niedzielę i święta. Warto, więc ten czas dobrze wykorzystać, tym bardziej, że żołnierz służby zasadniczej sam decyduje o tym, jak go spędzić. Oczywiście można nic nie robić, leżeć na łóżku czy siedzieć przed telewizorem, ale można też pójść po książkę do biblioteki, zadbać o swoją kondycję fizyczną albo skorzystać z oferty Klubu Żołnierskiego.

Дайте відповіді на запитання до тексту

1. Spośród kogo wyznacza się dowódcę garnizonu?
2. Kto sprawuje władzę w garnizonie?
- 3 Kto wchodzi w skład służby garnizonowej?
4. Czym jest pełnienie służby wartowniczej?
5. Z kogo składa się warta?
6. Przez kogo w jednostce wojskowej ustalany jest porządek dnia?
7. Jak wygląda porządek dnia w jednostkach wojskowych?
8. Kto ustala wolny czas żołnierzom służby zasadniczej?

Перекладіть українською мовою

zajmować stanowisko służbowe, oficer inspekcyjny, zawieszać w czynnościach służbowych, zarządzenie dowódcy, rozkazy obowiązują, straż wojskowa, rozprawdzający, piecza, pełnić funkcje, porządek dnia, apel południowy, zajęcia szkoleniowe.

Перекладіть польською мовою

піти у відставку, стройова підготовка, в бойовій готовності, перевіряти зовнішній вигляд, в польових умовах, перевіряти стан зброї, знати свої обов'язки, внутрішня вартова служба, шикувати особовий склад, проводити перевірку варти, заступити на пост, змінитись з варти, мати вільний час, розпорядок дня, мати вільний час, навчальні заняття.

Запам'ятайте команди

Krótszy krok!

Коротше, крок!

W tył zwrot!

Кру-гом!

Padnij!

Ля-гай!

Ognia!

Во-гонь!

Pierwsza drużyna w szeregu –
zbiórka

Перше відділення в 1 шеренгу,
ставай!

Drużyna stój!

Відділення, стій!

Wróć!

Відставити!

Drużyna kolejno odlicz!

По порядку, розрахуйсь!

Зробіть переклад на слух

Zdyscyplinowany żołnierz:

- niezłomnie dotrzymuje przysięgi wojskowej;
- przejawia czujność wobec wrogów;
- strzeże tajemnicy państwowej i służbowej;
- postępuje zawsze zgodnie z przepisami prawa, z postanowieniami regulaminów i innych przepisów wojskowych;

- ściśle i terminowo wykonuje rozkazy;
- czujnie strzeże powierzonego uzbrojenia, sprzętu technicznego i innego mienia wojskowego i społecznego.

Зробіть зорово-усний переклад

Вартою називають озброєний підрозділ, призначений для охорони та оборони об'єктів, бойових прапорів, складів, а також для охорони заарештованих, що знаходяться на гауптвахті. Для безпосередньої охорони та оборони об'єктів зі складу варти призначають чатових. Чатовим називають озброєного вартового, що виконує бойове завдання з охорони та оборони призначеного йому поста. Постом називають усе, призначене для охорони та оборони чатовому, а також місце або ділянку місцевості, на яких він виконує свої обов'язки.

Підготуйте коротке повідомлення про порядок дня у військовому закладі

robudka, odprawa warty, przemarsz na śniadanie, zaprawa poranna, spożycie posiłku, sprzątanie, zajęcia popołudniowe, czas wolny, apel, przebieg zajęć, dyżur, meldunek, czyszczenie broni, obsługa sprzętu.

7 N O

Перекладіть польською мовою

Пароль – це таємне слово, яке служить для начальника варти засобом для переконання в тому, що варта, яка прибула для зміни, справді призначена з цією метою. Крім того, пароль є засобом переконання у тому, що особа, яка прибула з наказом від начальника гарнізону (командира частини), військового коменданта

або чергового варт (військової частини), справді уповноважена на те відповідним начальником.

Пароль добирається за назвою якогось міста та призначається на кожен день: для гарнізонних варт – військовим комендантом гарнізону, для внутрішніх варт – начальником штабу частини.

Для кожної варти добирається окремий пароль. Паролі визначаються не раніше як за 10 днів, заносяться до книги, яку військовий комендант гарнізону (начальник штабу дивізії) зберігає в опечатаній папці в сейфі.

Записки з новими й старими паролями вручає черговому варт (військової частини), який заступає на чергування, військовий комендант гарнізону (начальник штабу військової частини) в призначений час перед розводом варт.

Зробіть зорово-усний переклад

Dla zachowania stałej gotowości bojowej, ochrony uzbrojenia, amunicji, sprzętu, pomieszczeń i innego mienia jednostki, utrzymywania porządku wewnętrznego i dyscypliny wyznacza się służbę wewnętrzną na okres jednej doby. Czas zmiany ustala dowódca jednostki lub przełożony wyższego szczebla.

Pełnienie służby wewnętrznej wymaga od wyznaczonych do niej żołnierzy szczególnego przygotowania, znajomości regulaminów wojskowych i innych przepisów oraz czujności. Służba wewnętrzna zapewnia dowódcy ciągłość dowodzenia i kontroli wykonywania zadań przez jednostkę.

Dowódca pododdziału, z którego żołnierze zostali wyznaczeni do służby, odpowiada za ich przygotowanie i terminowe przybycie na miejsce zbiórki.

Зробіть письмовий переклад

Добовий наряд призначається для підтримання внутрішнього порядку, охорони особового складу, озброєння, боєприпасів, бойової та іншої техніки, приміщень і майна військової частини, контролю за станом справ у підрозділах і своєчасного вжиття заходів щодо запобігання правопорушенням, а також виконання інших обов'язків внутрішньої служби. Щоденно наказом по частині призначаються черговий частини, помічник чергового частини, начальник варти, черговий парку, черговий підрозділ, а також підрозділи, від яких виділяються добовий наряд частини й особовий склад для виконання нарядів на роботи.

Rozkazy i zarządzenia dowódcy w sprawach garnizonu obowiązują wszystkich przebywających w nim żołnierzy. Władzę w garnizonie sprawują: dowódca garnizonu, jego zastępcy, komendant garnizonu. W skład służby garnizonowej wchodzi: oficer inspekcyjny, pomocnik oficera inspekcyjnego, warty garnizonowe i pododdziały alarmowe. Skład służby garnizonowej i wszelkie w niej zmiany ogłasza się w rozkazie dowódcy garnizonu.

Зробіть двосторонній переклад

Яку функцію та основні завдання виконує начальник гарнізону?

Dowódca garnizonu reguluje wszystkie sprawy związane z działalnością wojska na jego terenie. Funkcja ta polega głównie na utrzymywaniu kontaktów

Назвіть основні посадові особи в гарнізоні, які входять до складу гарнізонної служби.

Назвіть інші підрозділи і служби, які входять до складу гарнізону. Які їх основні завдання?

З якою метою організується вартова служба?

z władzami cywilnymi miasta, wzajemnym informowaniu się o planowanych działaniach.

Władzę w garnizonie sprawują: dowódca garnizonu, jego zastępcy, komendant garnizonu. W skład służby garnizonowej wchodzi: oficer inspekcyjny, pomocnik oficera inspekcyjnego, warty garnizonowe i pododdziały alarmowe.

W skład jednostek garnizonowych wchodzi również inne integralne instytucje, pracujące na potrzeby wojska. Ich zadaniem jest zarządzanie i pomaganie w utrzymaniu wszystkich środków będących własnością wojskową np. pralnia garnizonowa czy kasyno wojskowe.

Służbę wartowniczą pełni się w celu: ochrony i obrony obiektów, mienia i osób powierzonych pieczy wojskowej; strzeżenia osób znajdujących się pod strażą wojskową; wykonywania innych zadań określonych rozkazami przełożonych.

Які вимоги мають виконувати військовослужбовці при несенні вартової служби?

Pełnienie służby wewnętrznej wymaga od wyznaczonych do niej żołnierzy szczególnego przygotowania, znajomości regulaminów wojskowych i innych przepisów oraz czujności.

Blok tematyczny 4. System edukacji wojskowej w Polsce i innych państwach Europy zachodniej

Lekcja 15. Przygotowanie kadr oficerskich na potrzeby SZ RP

Terminologia i wyrażenia

administracja państwowa	державна адміністрація
Akademia Obrony Narodowej	Національна академія оборони
centrum szkolenia specjalistycznego	центр спеціальної підготовки
etat, etatowo	штат, за штатом
kadra oficerska	офіцерський склад
kierunek	напрямок
kształcić	формувати, готувати
mianować na stopień	присвоювати звання
mieć w swojej ofercie	мати можливість запропонувати
międzynarodowe stosunki wojskowe	міжнародні військові відносини
przewodzić badania naukowe	проводити наукові дослідження
prymus	відмінник
przełożony	начальник
podwładny	підлеглий
przepustka	звільнення
przygotowanie kadr naukowych	підготовка наукових кадрів
regulamin	статут
samorząd	самоуправління
skład osobowy	особовий склад
studia	навчання (у ВНЗ)

szkolić kadry cywilne	здійснювати підготовку цивільних кадрів
szkoła chorążych	школа хорунжих (прапорщиків)
wydział	факультет
wyróżniać	заохочувати
wyższa szkoła oficerska (WSO)	вище військове училище
zarządzanie kryzysowe	врегулювання криз
zawieszać w czynnościach służbowych	усувати від виконання службових обов'язків
zawodowy	професійний
znaki oznaki	знаки розрізнення

Підготуйте переклад основного тексту

Tekst: Kadra oficerska

Kadra oficerska pełni liczne obowiązki związane z osiaganiem i utrzymaniem gotowości bojowej sił zbrojnych. Na proces ten składa się właściwe wykorzystanie technicznego sprzętu bojowego, przygotowanie specjalistyczne żołnierzy do działań na współczesnym polu walki oraz szeroko pojęte oddziaływanie wychowawcze.

Kadrę oficerską na wszystkich niezbędnych wojsku specjalnościach dowódczych, technicznych kształcą akademie wojskowe, wyższe szkoły oficerskie (WSO), szkoły chorążych i podoficerskie szkoły zawodowe. Akademie i szkoły oficerskie stanowią autonomiczne jednostki organizacyjne. Szkoły chorążych i podoficerskie zlokalizowane są w samodzielnych centrach szkolenia specjalistycznego oraz przy akademiach i szkołach oficerskich.

W akademiach wojskowych prowadzone są dwa rodzaje studiów. Wyższe magisterskie to studia pięcioletnie na wybranych kierunkach i czteroletnie wyższe studia zawodowe, które obejmują wszystkie kierunki studiów. Słuchaczami akademii wojskowych są młodszy oficerowie, którzy po ukończeniu studiów zostają mianowani na wyższe stanowiska dowódcze.

W wyższych szkołach oficerskich funkcjonują również dwie formy kształcenia: czteroletnie wyższe studia zawodowe oraz wyższe studia zawodowe trzyletnie, dające tytuł inżyniera-dowódcy. Po ukończeniu czteroletnich studiów zawodowych absolwenci otrzymują stopień porucznika. Porucznik obejmuje najniższe stanowisko dowódcze oficera. Obecnie głównym zadaniem wychowawczym wyższych szkół wojskowych jest wykształcenie oficerów-dowódców i organizatorów o cechach menedżerskich.

Akademia Obrony Narodowej jest najwyższej rangi uczelnią Wojska Polskiego, kształci i wychowuje studentów oraz prowadzi badania naukowe, przede wszystkim na potrzeby SZ RP. AON szkoli również kadry cywilne na rzecz obronności państwa, m.in. przedstawicieli parlamentu, administracji państwowej i samorządowej. Uczelnia spełnia wymagania ustawy o szkolnictwie wyższym zarówno w zakresie edukacji, jak i promowania kadr naukowych.

Wśród wielu kierunków studiów I i II stopnia, jakie w swojej ofercie ma AON, znalazły się m.in. bezpieczeństwo narodowe, europeistyka oraz logistyka. Oferta, która zostanie zaprezentowana na wrześniowym Salonie, jest skierowana nie tylko do maturzystów, ale także do absolwentów studiów wyższych. Od tego roku AON umożliwia

rozpoczęcie studiów podyplomowych na trzech nowych kierunkach: międzynarodowe stosunki wojskowe, procedury sztabowe i dokumenty dowodzenia oraz zarządzanie kryzysowe.

? *Дайте відповіді на запитання до тексту*

1. Gdzie się kształci kadre oficerską?
2. Jak wyglądają studia w WSO?
3. Kto może zostać słuchaczem akademii wojskowej?
4. Na jakie stanowiska mianuje się absolwentów akademii wojskowych?
5. Jakie dwie formy kształcenia funkcjonują w wyższych szkołach oficerskich?
6. Jakie główne kierunki kształcenia i wychowania prowadzone są w Akademii Obrony Narodowej?

▶▶   *Перекладіть українською мовою*

mianować na stopień oficerski; kształcić kadre oficerską; akademia wojskowa; dowódczo-sztabowy; podoficer; większa część chorążych i podoficerów zawodowych; kształcą szkoły oficerskie; stanowisko dowódcze; młodszy oficerowie; oddziaływanie wychowawcze.

◀◀   *Перекладіть польською мовою*

wypuszczenie; oficerski skład; wojskowe училище; освіта; підготовка; командир; професійний; призначити на посаду; wojskowa академія; школа прапорщиків; види навчання; спеціальна підготовка; рівень магістра; oficer-komandir; слухачі.

↔ *Перекладіть усно у швидкому темпі*

Zbiórka!

Шикуйсь!

Baczność, na prawo patrz!

Do dwóch, odlicz!

W lewo, zwrot!

Biegiem, marsz!

Powstań!

Baczność!

Spocznij!

Siadaj!

Струнко, рівняння праворуч!

На перший другий, розрахуйсь!

Ліво-руч!

Бігом, руш!

Встати!

Струнко!

Вільно!

Сідай!

Зробіть переклад на слух

1. Zwróć się w tej sprawie do pułkownika.
2. Na posiedzeniu została omówiona propozycja zawarcia porozumienia o dostawach broni.
3. Zmarłemu oddano honory wojskowe.
4. Pokój zostanie zawarty pod warunkiem całkowitego wyrzeczenia się przez zaborcę wszelkich pretensji terytorialnych.
5. W jakich formacjach odbywałś służbę wojskową?
6. Kilku obcokrajowców rozmawiało w jakimś języku obcym.

Письмовий переклад

US Military Academy of West Point to najbardziej znana na świecie uczelnia wojskowa. Zyskała sławę dzięki wysokiemu poziomowi nauczania, kwalifikacjom kadry dydaktycznej oraz specyficznemu charakterowi. Uczelnia przyjmuje co roku niemal 1200 kandydatów, przyjmowani są też kandydaci z zagranicy. Od 1975 r. kształcą się tu również kobiety. Kandydaci muszą spełniać warunki

formalne: wiek 17-22 lata, obywatelstwo amerykańskie (nie dotyczy studentów zagranicznych), stan wolny, brak prawnych zobowiązań wobec dzieci. Muszą być odpowiednio zdrowi i sprawni.

Nauka w akademii trwa 4 lata. Program obejmuje 40 przedmiotów, z czego 31 stanowią przedmioty obowiązkowe. 9 wybiera kadet i są one podstawą jego specjalizacji. Rok akademicki trwa 9 miesięcy i podzielony jest na dwa semestry. Wymaga się przyswojenia wiedzy z 5 przedmiotów w ciągu jednego semestru. Zasadniczy program koncentruje się wokół przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i wojskowych, są również język angielski i języki obce, prawo konstytucyjne i historia. Dużo czasu poświęca się ekonomice wojny.

Absolwenci mianowani są na stopień podporucznika i otrzymują tytuł Bachelor of Science. Młodszy oficerowie mogą kontynuować naukę na uczelniach cywilnych. Mają obowiązek odsłużenia w wojsku przynajmniej 6 lat.

Зробіть двосторонній переклад

Які обов'язки
покладаються на
офіцерський склад?

Kadra oficerska pełni liczne obowiązki związane z osiągnięciem i utrzymaniem gotowości bojowej sił zbrojnych, a proces ten składają właściwe wykorzystanie technicznego sprzętu bojowego, przygotowanie specjalistyczne żołnierzy do działań na współczesnym polu walki oraz szeroko pojęte oddziaływanie wychowawcze.

В яких навчальних
закладах здійснюється
підготовка офіцерського
складу?

Які види навчання
проводяться у військових
академіях?

Які форми підготовки
існують у вищих
військових училищах?

Що ви знаєте про
військову академію США
Вест Пойнт?

Kadrę oficerską na wszystkich
niezbędnych wojsku specjalnościach
dowódczych, technicznych kształcą
akademie wojskowe, wyższe szkoły
oficerskie (WSO), szkoły chorążych
i podoficerskie szkoły zawodowe.

W akademiach wojskowych
prowadzone są dwa rodzaje studiów.
Wyższe magisterskie studia
pięcioletnie na wybranych
kierunkach i czteroletnie wyższe
studia zawodowe, które obejmują
wszystkie kierunki studiów.

W wyższych szkołach oficerskich
również funkcjonują dwie formy
kształcenia: czteroletnie wyższe
studia zawodowe oraz wyższe studia
zawodowe trzyletnie, dające tytuł
inżyniera-dowódcy. Po ukończeniu
czteroletnich studiów zawodowych
absolwenci otrzymują stopień
porucznika.

US Military Academy of West Point
to najbardziej znana na świecie
uczelnia wojskowa. Zyskała sławę

dzięki wysokiemu poziomowi nauczania, kwalifikacjom kadry dydaktycznej oraz specyficznemu charakterowi.

Як проводиться навчання у цій академії?

Nauka w akademii trwa 4 lata.

Program obejmuje 40 przedmiotów, z czego 31 stanowią przedmioty obowiązkowe. 9 wybiera kadet i są one podstawą jego specjalizacji. Rok akademicki trwa 9 miesięcy i podzielony jest na dwa semestry.

Blok tematyczny 4. System edukacji wojskowej w Polsce i innych państwach Europy zachodniej

Lekcja 16. Reforma systemu edukacji wojskowej w Polsce

Terminologia i wyrażenia

Akademia Marynarki Wojennej	академія ВМС
Akademii Obrony Narodowej	академія національної оборони
armia zawodowa	професійна армія
bezpieczeństwo narodowe	національна безпека
główne założenia systemu	основні завдання системи
Instytut Badań Strategicznych	інститут стратегічних досліджень
kształcić wysokich urzędników i generałów	готувати держслужбовців високого рангу та генералів
nadawać stopień podporucznika	присвоювати звання лейтенанта
nowe wydziały	нові факультети
zasady	принципи
objąć stanowisko	обійняти посаду
podstawowe źródło	основне джерело
powołanie na podstawie umowy	призов на основі контракту
pozyskiwanie absolwentów uczelni cywilnych	залучати випускників цивільних навчальних закладів
promowanie na I stopień oficerski	присвоєння першого офіцерського звання
przygotowanie kandydatów na żołnierzy	підготовка кандидатів на посади військовослужбовців

reforma zakładu	реформа передбачає
studia magisterskie i doktoranckie	підготовка магістрів та докторів наук
studia medycyny wojskowej	навчання військовій медицині
stworzenie zachęt	створення мотивації
uczelnia I stopnia	навчальний заклад 1 рівня
uczelnie wojskowe	військові заклади
szpital	шпиталь
Wyższa Szkoła Oficerska Sił Powietrznych	вище офіцерське училище Повітряних сил
Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Lądowych	вище офіцерське училище Сухопутних військ
wyższe szkoły wojskowe	вищі військові навчальні заклади
zagwarantowanie młodemu lekarzowi możliwości preferencyjnego odbywania specjalizacji	гарантування молодим лікарям можливості преференційного проходження спеціалізації
zarządzanie	управління
zasadnicze źródło	принципове джерело
zobowiązanie do służby w Siłach Zbrojnych	зобов'язання проходити службу в збройних силах
żołnierz zawodowy	професійний військовослужбовець

Tekst: Reforma wyższej szkoły wojskowej

Od 1 października 2008 r. roku wyższe szkoły wojskowe działają na nowych zasadach. Reforma przygotowana przez Ministerstwo Obrony Narodowej zakłada, że uczelnie wojskowe będą podstawowym źródłem pozyskiwania kadr oficerskich dla Sił Zbrojnych.

Zasadniczym źródłem pozyskiwania kadr oficerskich dla Sił Zbrojnych RP będą uczelnie wojskowe. Zostanie m.in. wprowadzona zasada, że na I stopień oficerski będą promowani kandydaci na żołnierzy zawodowych, którzy ukończyli studia licencjackie.

Zostanie zwiększona rola szkół oficerskich, które będą nadawać stopień podporucznika absolwentom uczelni I stopnia. Natomiast pozyskiwanie absolwentów uczelni cywilnych i kształcenie ich na studiach II stopnia (magisterskich) oraz kursach oficerskich w studium oficerskim będzie wykorzystane tylko w przypadku konieczności uzupełniania bieżących potrzeb kadrowych armii.

Największe zmiany odbyły się w Akademii Obrony Narodowej (AON). Powstały dwa nowe wydziały: bezpieczeństwa narodowego i zarządzania. Zarządzanie będzie ofertą dla absolwentów szkół oficerskich, dla których będą to studia uzupełniające II stopnia. AON zachowa uprawnienia do prowadzenia studiów magisterskich i doktoranckich. Ponadto na wzór prestiżowej brytyjskiej Royal College of Defence Studies powstanie Instytut Badań Strategicznych kształcący wysokich urzędników i generałów.

W przyszłości powstanie również Studium Medycyny Wojskowej. Zostanie ono powołane na podstawie umowy pomiędzy Akademią Medyczną oraz Wojskowym Instytutem Medycznym. Zadaniem studium będzie przygotowanie kandydatów na żołnierzy zawodowych do objęcia stanowiska o stopniu podporucznik w korpusie medycznym. Inspektorat Służby Zdrowia przygotowuje założenia do systemu pozyskiwania wojskowych kadr medycznych, które umożliwią uzupełnienie ponad 400 wakatów. Głównym założeniem systemu będzie stworzenie zachęt polegających między innymi na zagwarantowaniu młodym lekarzom możliwości preferencyjnego odbywania specjalizacji w wojskowych szpitalach klinicznych w zamian za zobowiązanie do służby w Siłach Zbrojnych.

Reforma zakłada także utworzenie związku uczelni wojskowych rodzajów sił zbrojnych. W jego skład wejdą trzy uczelnie: Akademia Marynarki Wojennej w Gdyni, Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Lądowych we Wrocławiu oraz Wyższa Szkoła Oficerska Sił Powietrznych w Dęblinie. Głównym zadaniem związku będzie kształcenie kandydatów na żołnierzy zawodowych na kierunkach wynikających z potrzeb Sił Zbrojnych RP.

Дайте відповіді на запитання до тексту

1. Co zakłada reforma przygotowana przez Ministerstwo Obrony Narodowej?
2. Jaka zasada zostanie wprowadzona przy promowaniu na I stopień oficerski?
3. Jakie zmiany kształcenia wprowadziła Akademia Obrony Narodowej?

4. Czy będą zachowane uprawnienia do prowadzenia studiów magisterskich i doktoranckich w AON?
5. Co jest głównym założeniem systemu pozyskiwania wojskowych kadr medycznych?
6. Reforma zakłada także utworzenie związku uczelni wojskowych rodzajów sił zbrojnych. Jakie uczelnie wejdą w jego skład?

   Перекладіть українською мовою

zobowiązanie do służby w Siłach Zbrojnych; wyższe szkoły wojskowe; kształcić wysokich urzędników i generałów; bezpieczeństwo narodowe; studia magisterskie i doktoranckie; nadawać stopień podporucznika; zarządzanie; Ministerstwo Obrony Narodowej; żołnieź zawodowy; stworzenie zachęć; główne założenia systemu; objęć stanowisko.

   Перекладіть польською мовою

вищі військові навчальні заклади; нові принципи; основне джерело; присвоювати звання лейтенанта; зайняти посаду; створення мотивації; навчальний заклад 1 рівня; нові факультети; підготовка magistrів і докторів наук; Вище офіцерське училище Повітряних сил; академія ВМС.

 Зробіть зорово-усний переклад

Najlepszym rozwiązaniem jest określenie, jaki będzie system dowodzenia, struktura armii, jej zadania w NATO, a dopiero później tworzenie nowego systemu funkcjonowania zawodowej armii. Według niego szkolnictwo wojskowe musi uwzględniać postęp techniczny.

Armia będzie korzystać z bardziej specjalistycznego sprzętu i trudniej jej będzie znaleźć specjalistów po kierunkach cywilnych. Równocześnie wojsko powinno zachęcać absolwentów chemii, informatyki czy geografii do rozpoczęcia służby.

Письмовий переклад

Struktura organizacyjna szkolnictwa wojskowego przed reorganizacją obejmowała 18 jednostek organizacyjnych. Po przyjęciu przez Rząd RP “Programu Przebudowy i modernizacji technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2001–2006” oraz nowych zasad polityki kadrowej zostały określone potrzeby dopływu kadr do Sił Zbrojnych od 2007 roku, które nie przekroczą 750–800 absolwentów wyższych szkół wojskowych oraz około 1500 podoficerów rocznie.

Przeprowadzona ilościowa i jakościowa ocena systemu szkolnictwa wojskowego w kontekście przyjętych założeń rozwoju Sił Zbrojnych oraz sformułowana diagnoza tego stanu implikowała następujące główne cele reformy:

dostosowanie ilości i jakości kształcenia oraz struktur szkolnictwa wojskowego do aktualnych i dających się przewidzieć perspektywicznych potrzeb Sił Zbrojnych;

włączenie szkolnictwa wojskowego w krajowy system edukacji;

dostosowanie systemu kształcenia i doskonalenia zawodowego do nowych rozwiązań polityki kadrowej;

obniżenie kosztów jego funkcjonowania.

Зробіть двосторонній переклад

Що передбачає реформа
військової освіти, яка
розроблена Міністерством
національної оборони?

Reforma przygotowana przez
Ministerstwo Obrony Narodowej
zakłada, że uczelnie wojskowe będą
podstawowym źródłem
pozyskiwania kadr oficerskich dla Sił
Zbrojnych. Zostanie wprowadzona
zasada promowania na I stopień
oficerski kandydatów na żołnierzy
zawodowych po wojskowych
studiach licencjackich.

Які зміни відбулись в
Національній академії
оборони?

Największe zmiany odbyły się w
Akademii Obrony Narodowej
(AON). Powstały dwa nowe
wydziały: bezpieczeństwa
narodowego i zarządzania.
Zarządzanie będzie ofertą dla
absolwentów szkół oficerskich, dla
których będą to studia uzupełniające
II stopnia. AON zachowa
uprawnienia do prowadzenia studiów
magisterskich i doktoranckich.

Як планується вивчення
військової медицини?

W przyszłości powstanie również
Studium Medycyny Wojskowej.
Zostanie ono powołane na podstawie

Скажіть, будь ласка, чи передбачається створення вищих військових навчальних закладів у видах збройних сил?

umowy pomiędzy Akademią Medyczną oraz Wojskowym Instytutem Medycznym. Zadaniem studium będzie przygotowanie kandydatów na żołnierzy zawodowych do objęcia stanowiska o stopniu podporucznik w korpusie medycznym.

Reforma zakłada utworzenie związku uczelni wojskowych rodzajów sił zbrojnych. W jego skład wejdą trzy uczelnie: Akademia Marynarki Wojennej w Gdyni, Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Lądowych we Wrocławiu oraz Wyższa Szkoła Oficerska Sił Powietrznych w Dęblinie.

Blok tematyczny 4. System edukacji wojskowej w Polsce i innych państwach Europy zachodniej

Lekcja 17. System kształcenia kadry wojskowej w państwach Europy zachodniej

Terminologia i wyrażenia

brać udział w stażach	брати участь у стажуванні
dostosowane do innych modeli przebiegu służby.	приспосовання до інших моделей проходження служби
dwustronne porozumienia	двосторонні угоди
jednostki wojskowe przygotowywane do współpracy z NATO	військові частини, які підготовлені для співробітництва з НАТО
modele przebiegu służby	моделі проходження служби
na stanowiskach pracy “on the job training”	на посадах “стажерів”
objęcie kolejnych, wyższych stanowisk	призначення на наступні, більш високі посади
oferta szkolenia (szkoleniowa)	пропозиція з підготовки
podstawa kierowania na szkolenie	підстава для направлення на навчання
podstawowe formy kształcenia	основні форми підготовки
pokrycie niezbędnych wydatków osobistych	компенсація грошей на особисті потреби
pokrywać koszty podróży	компенсувати кошти за проїзд
ponosić pełne koszty kształcenia	брати на себе всі кошти за навчання
pracownicy wojska	працівники збройних сил

procedury stosowane w sztabach międzynarodowych	процедури, які застосовуються в міжнародних штабах
rekompensata kosztów zakwaterowania i wyżywienia	компенсація коштів за проживання та харчування
rozszerzanie albo uzupełnianie wiedzy specjalistycznej	розширення або доповнення спеціальних знань
specjalne programy pomocy szkoleniowej państw zachodnich dla Polski	спеціальні програми допомоги з підготовки кадрів країн Заходу для Польщі
struktury organizacyjne	організаційні структури
studia	навчання
system kształcenia	система підготовки
treści programowe	зміст програм
w ograniczonym zakresie	в обмеженій чисельності
wypłacać uposażenie walutowe	виплачувати добові у валюті
wyznaczać na wyższe stanowiska służbowe	призначати на вищі службові посади
żołnierz zawodowy	професійний військовослужбовець

Pідготуйте переклад основного тексту

Tekst: Kształcenie i doskonalenie zawodowe w uczelniach wojskowych państw zachodnich

Kierowanie żołnierzy zawodowych oraz pracowników wojska na studia i kursy do akademii i ośrodków szkolenia armii państw zachodnich rozpoczęto w 1991 roku. Jednocześnie zachowano – w ograniczonym zakresie – podstawowe formy kształcenia w Federacji Rosyjskiej, Republice Czeskiej i na Węgrzech.

Żołnierze zawodowi i pracownicy wojska kierowani są między innymi do: Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii, Kanady, Francji, Włoch, Austrii, Niemiec, Chin, Turcji, Republiki Węgierskiej, Grecji, Irlandii, Szwajcarii, Finlandii, Belgii, Bośni i Hercegowiny, Estonii.

Podstawą kierowania na szkolenie poza granicami kraju są dwustronne porozumienia regulujące zasady wzajemnego kształcenia słuchaczy, specjalne programy pomocy szkoleniowej państw zachodnich dla Polski lub zgłaszane doraźnie za pośrednictwem attache wojskowych oferty szkoleniowe. Zgodnie z ofertami strona zapraszająca z reguły ponosi pełne koszty kształcenia, a także proponuje częściową lub całkowitą rekompensatę kosztów zakwaterowania i wyżywienia, natomiast strona polska pokrywa zazwyczaj koszty podróży oraz wypłaca uposażenie walutowe – tzw. kieszonkowe przeznaczone na pokrycie niezbędnych wydatków osobistych.

System kształcenia i doskonalenia zawodowego w uczelniach wojskowych państw zachodnich oraz ich treści programowe są dostosowane do innych niż w Wojsku Polskim modeli przebiegu służby. Dlatego też spośród wielu ofert szkolenia w uczelniach państw zachodnich, strona polska przyjmuje głównie te, które przede wszystkim są skorelowane z systemem wymogów kwalifikacyjnych obowiązującym w WP. Udział w tych szkoleniach umożliwia absolwentom uzyskanie kwalifikacji umożliwiających objęcie kolejnych, wyższych stanowisk służbowych lub rozszerzanie albo uzupełnianie wiedzy specjalistycznej niezbędnej na zajmowanym stanowisku służbowym.

Po raz pierwszy w 1999 roku oficerowie wzięli udział w stażach odbywanych bezpośrednio na stanowiskach pracy "on the job training" w strukturach ministerstw obrony państw zachodnich. Wśród uczestników studiów i kursów zagranicznych zdecydowaną większość,

prawie 95%, stanowią osoby skierowane do uczelni i ośrodków państw zachodnich.

Zdecydowana większość absolwentów uczelni zachodnich jest wyznaczana na wyższe stanowiska służbowe, głównie w strukturach

organizacyjnych Urzędu MON i na stanowiskach sztabowych w Dowództwach Rodzajów Sił Zbrojnych, a część z nich zostaje kierowana do pełnienia służby w Przedstawicielstwach Wojskowych przy Dowództwach i Sztabach NATO lub bezpośrednio w strukturach NATO. Natomiast uczestnicy kursów specjalistycznych, obejmujących terminologię wojskową i procedury stosowane w sztabach międzynarodowych i strukturach NATO mają możliwość wykorzystania nabytej wiedzy na taktycznych szczeblach dowodzenia w jednostkach wojskowych przygotowywanych do współpracy z NATO.

Każdorazowo po zakończeniu szkolenia uczestnicy składają, w terminie do 2 tygodni po powrocie do kraju, rozliczenie finansowe oraz pisemne sprawozdanie z jego przebiegu.

Дайте відповіді на запитання до тексту

1. Kiedy rozpoczęto kierowanie żołnierzy zawodowych oraz pracowników wojska na studia i kursy do akademii i ośrodków szkolenia armii państw zachodnich?
2. Co możecie powiedzieć o treści programowych systemu kształcenia i doskonalenia zawodowego w tych uczelniach?
3. Co umożliwia udział w tych szkoleniach absolwentom?
4. Jak odbywa się kierowanie na szkolenie poza granicami Polski?
5. Kto ponosi z reguły koszty kształcenia?
6. Dokąd zostaje kierowana zdecydowana większość absolwentów uczelni zachodnich?

Перекладіть українською мовою

W związku z licznymi zapytaniem dotyczącymi ofert kształcenia dla pracowników administracji publicznej w zakresie spraw obronnych, Wydział Bezpieczeństwa Narodowego (WBN) przygotował krótkoterminowe kursy obronne dla pracowników merytorycznych komórek do spraw obronnych wydziałów bezpieczeństwa i zarządzania urzędów wojewódzkich oraz ich odpowiedników znajdujących się w strukturach urzędów marszałkowskich. Elastyczność programu kursów obronnych umożliwia przeszkolenie także pracowników referatów (biur) zarządzania kryzysowego i spraw obronnych na szczeblu powiatu.

Письмовий переклад

Na studia i kursy za granicą kierują Minister Obrony Narodowej - w przypadku oficerów zawodowych zajmujących lub przewidzianych do wyznaczenia na stanowiska służbowe zaszeregowane od stopnia etatowego majora oraz Dyrektor Departamentu Kadr – w przypadku żołnierzy zajmujących stanowiska służbowe zaszeregowane do pozostałych stopni etatowych. Za koordynację procesu kształcenia, w odniesieniu do studiów i kursów za granicą, odpowiada Departament Kadr.

Żołnierze zawodowi i pracownicy resortu obrony narodowej kierowani są na następujące formy doskonalenia zawodowego: studia podyplomowe, uzupełniające studia magisterskie, kursy specjalistyczne, staże, kursy w celu uzyskania dodatkowych kwalifikacji zawodowych. Wykaz kandydatów na uzupełniające studia magisterskie oraz studia podyplomowe za granicą powinien być przesłany do Departamentu Kadr najpóźniej do 30 września każdego roku, zaś na kursy specjalistyczne - do 31 października każdego roku.

Na naukę za granicą należy kierować najlepszych żołnierzy zawodowych, osiągających bardzo dobre wyniki w dotychczasowej służbie, z perspektywami objęcia wyższego stanowiska, na którym są wymagane określone kwalifikacje. Kandydaci na studia podyplomowe i uzupełniające studia magisterskie powinni posiadać dobrą znajomość języka obcego na poziomie, co najmniej 3333 według kryteriów STANAG 6001. Natomiast na pozostałe formy doskonalenia zawodowego, kryteria językowe są określone w nadesłanych ofertach szkoleniowych.

Зробіть двосторонній переклад

Коли розпочалось
направлення
військовослужбовців та
працівників збройних сил
на навчання в академії й
центри підготовки армій
країн Заходу?

Які існують підстави для
направлення на навчання
за кордоном?

Kierowanie żołnierzy zawodowych
oraz pracowników wojska na studia i
kursy do akademii i ośrodków
szkolenia armii państw zachodnich
rozpoczęto w 1991 roku.

Podstawą kierowania na szkolenie
poza granicami kraju są dwustronne
porozumienia regulujące zasady
wzajemnego kształcenia słuchaczy,
specjalne programy pomocy
szkoleniowej państw zachodnich dla
Polski lub zgłaszane doraźnie za
pośrednictwem attache wojskowych
oferty szkoleniowe.

Як здійснюються грошові розрахунки за навчання?

Zgodnie z ofertami strona zapraszająca z reguły ponosi pełne koszty kształcenia, a także proponuje częściową lub całkowitą rekompensatę kosztów zakwaterowania i wyżywienia. Natomiast strona polska pokrywa zazwyczaj koszty podróży oraz wypłaca uposażenie walutowe – tzw. kieszonkowe przeznaczone na pokrycie wydatków osobistych.

На які посади призначаються випускники західних навчальних закладів?

Zdecydowana większość absolwentów uczelni zachodnich jest wyznaczana na wyższe stanowiska służbowe, głównie w strukturach organizacyjnych Urzędu MON i na stanowiskach sztabowych w Dowództwach Rodzajów Sił Zbrojnych, a część z nich zostaje kierowana do pełnienia służby w Przedstawicielstwach Wojskowych przy Dowództwach i Sztabach NATO lub bezpośrednio w strukturach NATO.

Lekcja 18. Rozpoznanie (wywiad), srodki i sposoby jego prowadzenia

Terminologia i wyrażenia

Agencja Wywiadu	Служба зовнішньої розвідки
dalmierz	дальномір
decyzja, podjąć decyzję	рішення, прийняти рішення
dozorować	слідкувати за кимось, чимось
dysponować	мати в розпорядженні
kontrrozpoznanie	контррозвідка
lornetka	бінокль
mieć istotne znaczenie	мати важливе значення
naczelne dowództwo	головне командування
noktowizor	монітор
obłok promieniotwórczy	радіоактивна хмара
obserwacja	спостереження
odrębne ustawy	окремі закони
patrol	патруль
podśluch	підслуховування
posterunek obserwacyjny	пост спостереження
promieniotwórczy	радіоактивний
prowadzenie wywiadu	ведення радіоелектронної
elektronicznego	розвідки
prowadzić rozpoznanie	вести розвідку
przekazać informację	передавати інформацію

przyrządy obserwacyjne	прилади спостереження
radiolokator	радіолокатор
rozpoznanie operacyjne	розвідка на оперативному рівні
rozpoznanie skażeń i zakażeń	розвідка хімічного та бактеріологічного зараження
rozpoznanie taktyczne	тактична розвідка
rozpoznawanie i przeciwdziałanie zagrożeniom zewnętrznym	виявлення та протидія зовнішнім загрозам
rozpoznawanie terroryzmu międzynarodowego	виявлення міжнародного тероризму
satelita	супутник
skomplikowany	складний
statek kosmiczny	космічний корабель
umowy międzynarodowe	міжнародні угоди
unicestwienie	знищення
uzyskiwanie, analizowanie, przetwarzanie i przekazywanie informacji właściwym organom	добування, аналіз, обробка та передача інформації відповідним органам
wykrywać	викривати, визначати
wynik	наслідок, результат
wywiad	стратегічна розвідка
zapewnienie ochrony kryptograficznej łączności	забезпечення захисту криптографічного зв'язку
zawczasu	заздалегідь

Tekst: Rozpoznanie i Agencja Wywiadu

Rozpoznanie jest jednym z elementów zabezpieczenia bojowego działań (razem z ubezpieczeniem, zabezpieczeniem inżynieryjnym, obroną przed bronią masowego rażenia - OPBMR). Prowadzi się ono w celu zdobycia wiadomości o nplu i terenie, niezbędnych do prowadzenia walki. Posiadanie aktualnych danych o nplu i terenie ma duże znaczenie na polu walki, ponieważ dokładna znajomość terenu działań umożliwia lepsze jego wyzyskanie dla przeprowadzenia walki na swoją korzyść.

Nowoczesne środki rozpoznania (radiolokacja, radioelektronika, noktowizja, telewizja, nowoczesna fotografia itp.) są w stanie zapewnić dowódcy niezbędną ilość aktualnych i wyczerpujących informacji o przeciwniku w każdej sytuacji, bez względu na warunki atmosferyczne (mgłę) i porę doby (noc).

Na współczesnym polu walki rozpoznanie prowadzą wszystkie rodzaje wojsk w zakresie własnych potrzeb i możliwości oraz odpowiednio przygotowane pododdziały rozpoznawcze. Rozpoznanie prowadzi się różnymi sposobami, np. przez obserwację, fotografowanie, podsłuch (rozmów radiowych, telefonicznych), za pomocą urządzeń radioelektronicznych. Zależnie od przestrzeni, na której się je prowadzi, rozróżnia się rozpoznanie naziemne, powietrzne i morskie. Zależnie zaś od stopnia ważności i skali prowadzonego rozpoznania dzieli się je na rozpoznanie taktyczne, operacyjne i strategiczne.

W ramach rozpoznania bardzo ważną rolę spełnia obserwacja. Polega ona na uważnym śledzeniu działalności wojsk npla i własnych, a także dozorowaniu terenu, powietrza i wody w rejonie działań.

Obserwację prowadzą nie tylko dowódcy, lecz także specjalnie wyznaczeni i odpowiednio szkoleni obserwatorzy i posterunki obserwacyjne. Przy prowadzeniu obserwacji wykorzystuje się takie przyrządy obserwacyjne, jak lunety, lornetki, dalmierze, noktowizory, radiolokatory, urządzenia telewizyjne i inne. Miejsce, z którego prowadzi się obserwację, nazywa się punktem obserwacyjnym. Jest on przeważnie odpowiednio urządzony w celu zapewnienia obserwatorowi i uniemożliwienia nplowi jego wykrycia. Każdą obserwację prowadzi się przeważnie w wyznaczonym pasie, rejonie lub sektorze.

Agencja Wywiadu (AW) – służba wywiadowcza, której zadanie polega na pozyskiwaniu jawnych i niejawnych informacji poza granicami kraju, które mogą mieć znaczenie dla bezpieczeństwa i żywotnych interesów kraju.

Agencja Wywiadu powstała 29 czerwca 2002 w wyniku rozwiązania Urzędu Ochrony Państwa. Po rozwiązaniu Urzędu Ochrony Państwa (UOP) utworzono dwie odrębne agencje: Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencję Wywiadu, które przejęły jego dotychczasowe zadania.

Zadania przejęte przez Agencję Wywiadu od Zarządu Wywiadu byłego Urzędu Ochrony Państwa przedstawiają się następująco:

- uzyskiwanie, analizowanie, przetwarzanie i przekazywanie właściwym organom informacji mogących mieć istotne znaczenie dla bezpieczeństwa i międzynarodowej pozycji Rzeczypospolitej Polskiej oraz jej potencjału ekonomicznego i obronnego;

- rozpoznawanie i przeciwdziałanie zagrożeniom zewnętrznym godzącym w bezpieczeństwo, obronność, niepodległość i nienaruszalność terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

- ochrona zagranicznych przedstawicielstw Rzeczypospolitej Polskiej i ich pracowników przed działaniami obcych służb specjalnych i innymi działaniami mogącymi przynieść szkodę interesom Rzeczypospolitej Polskiej;

- zapewnienie ochrony kryptograficznej łączności z polskimi placówkami dyplomatycznymi i konsularnymi oraz poczty kurierskiej;

- rozpoznawanie międzynarodowego terroryzmu, ekstremizmu oraz międzynarodowych grup przestępczości zorganizowanej;

- rozpoznawanie międzynarodowego obrotu bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi, środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi oraz towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także rozpoznawanie międzynarodowego obrotu bronią masowej zagłady i zagrożeń związanych z rozprzestrzenianiem tej broni oraz środków jej przenoszenia;

- rozpoznawanie i analizowanie zagrożeń występujących w rejonach napięć, konfliktów i kryzysów międzynarodowych, mających wpływ na bezpieczeństwo państwa, oraz podejmowanie działań mających na celu eliminowanie tych zagrożeń;

- prowadzenie wywiadu elektronicznego;

- podejmowanie innych działań określonych w odrębnych ustawach i umowach międzynarodowych.

Перекладіть питання і дайте відповідь польською мовою

1. З якою метою проводиться розвідка?
2. Назвіть сучасні засоби розвідки і їх можливості.
3. Якими способом здійснюється розвідка?
4. Яку роль в системі розвідки відіграє спостереження і якими засобами воно проводиться?
5. Що таке Служба зовнішньої розвідки і коли вона була створена?
6. Які завдання виконує Служба зовнішньої розвідки?

Дайте польські відповідники слів та словосполучень

спостереження; військова розвідка; район бойових дій; підслуховування; пункт спостереження; спостерігачі; бойове забезпечення; контррозвідка; розвідувальний підрозділ технічної служби; бойовий порядок; розвідка засобами зв'язку; штатні засоби наземної розвідки; забезпечувати прямий зв'язок; спостерігати за полем бою; спеціально оснащені і озброєні підрозділи; безперервна повітряна розвідка; постачати інформацію про противника; своєчасно розповсюджувати розвіддані; блокувати спроби противника вести розвідку; різноманітні засоби збору інформації; використовувати при плануванні та проведенні бойових дій; сприяти забезпеченню раптовості.

Зробіть зорово-усний переклад

1. Забезпечення бойових дій військ включає: розвідку, захист від зброї масового ураження, охорону, протиповітряну оборону, маскуванню і ін.

2. Розвідка – це один з найважливіших видів забезпечення бойових дій, без яких неможливо успішно виконувати завдання в бою.
3. Розвідка здобуває відомості про противника, місцевість районі майбутніх дій і погоду, необхідні для організації бою і успішного його проведення.
4. Найважливішим завданням усіх сил і засобів розвідки в сучасних умовах є своєчасне викриття засобів масового ураження противника.
5. Захист від зброї масового ураження забезпечується шляхом проведення цілого ряду заходів. Їх проведення в підрозділах досягається, передусім, своєчасним та вмілим застосуванням технічних засобів захисту.

Зробіть переклад українською мовою

Wykrywanie przygotowań npla do użycia broni masowego rażenia prowadzi się wszystkimi siłami i środkami rozpoznania jakimi dysponują wojska. Wykryte próby użycia tej broni powinno się natychmiast unicestwiać, niszcząc artylerią i bronią rakietową środki npla przygotowujące się do wykonania napadu. W tym celu ustala się zawczasu odpowiednie sygnały powiadamiania, które podaje się do wiadomości wszystkich żołnierzy.

Rozpoznanie skażeń i zakażeń prowadzą posterunki (punkty) obserwacji i patrole rozpoznania skażeń. Ich zadanie polega na śledzeniu kierunku przesuwania się obłoku promieniotwórczego, ustalaniu granic rejonów opadu pyłu radioaktywnego oraz określaniu stopnia skażenia poszczególnych rejonów i obiektów. Posterunki i patrole dysponują

odpowiednimi przyrządami do prowadzenia rozpoznania promienio-
twórczego i chemicznego. Wyposaża się je w szybkie środki
transportowe, a w terenie trudno dostępnym i w rejonach silnie
skażonych oddaje się do ich dyspozycji śmigłowce, z których może być
prowadzone rozpoznanie skażeń.

***Наведіть польські відповідники виділених
термінів і словосполучень***

Спостереження є одним з найбільш розповсюджених способів
проведення розвідки противника і місцевості. Воно організується в
усіх видах бойових дій і ведеться безперервно, вдень і вночі.
Спостереження ведуть особисто командири, офіцери штабів і
спеціально призначені спостерігачі з пунктів спостереження і
командно-штабних пунктів, постів спостереження, бойових машин
та вертольотів. Вночі спостереження ведеться з використанням
приладів нічного бачення і засобів освітлення, а також
доповнюється підслуховуванням.

Для проведення розвідки спостереженням у відділенні, роті,
взводі, роті призначаються спостерігачі. Кількість спостерігачів в
підрозділі залежить від умов обстановки та завдань. Звичайно
призначаються: у відділенні - один або два спостерігачі, окрім того,
в обороні, при підготовці до наступу від батальйону можуть бути
призначені один або два пости спостереження. Для виконання
завдання спостерігач забезпечується приладами спостереження. Він
також повинен мати карту (схему місцевості), журнал спостере-
ження, компас, годинник і засоби зв'язку.

Письмовий переклад

Przez pojęcie "zdobyć języka" rozumie się "zdobycie" człowieka, który może dostarczyć informację o nplu. Może być nim jeńiec lub uciekinier zeznający o swoim wojsku bądź też inna osoba dysponująca danymi o wojskach i działalności npla, które mogą okazać się niezbędne dowódcy przygotowującemu określone zadania bojowe.

W czasie działań wojennych często organizuje się specjalne akcje w celu zasięgnięcia "języka". Są to głównie wypadki na teren przeciwnika, zasadzki urządzone na przednim skraju, rozpoznanie walką. W akcjach tych uczestniczą zwiadowcy, którzy działając skrycie, napadają zniemacka przeważnie na pojedynczych żołnierzy npla, obozwładniają ich i uprowadzają ze sobą. Cenne źródło informacji stanowią jeńce a także łącznicy, przewożący rozkazy, mapy z sytuacją bojową, meldunki i inne dokumenty bojowe.

Зробіть двосторонній переклад

Чи є розвідка одним з елементів бойового забезпечення?

Rozpoznanie jest jednym z elementów zabezpieczenia bojowego działań (razem z ubezpieczeniem, zabezpieczeniem inżynieryjnym, obroną przed bronią masowego rażenia -OPBMR).

З якою метою здійснюється розвідка?

Prowadzi się ono w celu zdobycia wiadomości o nplu i terenie, niezbędnych do prowadzenia walki.

Які сучасні засоби розвідки забезпечують командира необхідною інформацією за будь-яких погодних умовах?

Якими способами проводиться розвідка? На яких рівнях здійснюється розвідка в залежності від ступеня її важливості?

Nowoczesne środki rozpoznania (radiolokacja, radioelektronika, noktowizja, telewizja, nowoczesna fotografia itp.) są w stanie zapewnić dowódcy niezbędną ilość aktualnych i wyczerpujących informacji o przeciwniku w każdej sytuacji, bez względu na warunki atmosferyczne (mgłę) i porę doby (noc).

Rozpoznanie prowadzi się różnymi sposobami, np. przez obserwację, fotografowanie, podsłuch (rozmów radiowych, telefonicznych), za pomocą urządzeń radioelektronicznych. Zależnie od przestrzeni rozróżnia się rozpoznanie naziemne, powietrzne i morskie. Zależnie zaś od stopnia ważności i skali prowadzonego rozpoznania dzieli się je na rozpoznanie taktyczne, operacyjne i strategiczne.

Lekcja 19. Walka radioelektroniczna

Terminologia i wyrażenia

batalion WRE	батальйон РЕБ
dane o ruchu wojsk	дані про пересування військ
dezorganizacja działalności organów dowodzenia przeciwnika	дезорганізація діяльності органів управління противника
dostarczanie informacji	постачання інформації
działania związane z psychologicznym oddziaływaniem na przeciwnika	діяльність, пов'язана з психологічним впливом на противника
ilość wojsk	чисельність військ
kompania rozpoznawcza	розвідувальна рота
kontrola	контроль
korzystać z czegoś	користуватись чимось
namiernik	пеленгатор
pełnić dyżur	чергувати
płyta kompaktowa	компакт-диск
posiadać przez siły i środki	володіти силами та засобами
promieniowanie elektromagnetyczne	електромагнітне випромінювання
przekazywać	передавати
przyrządy kierowania ogniem	прилади керування вогнем

rozpoznanie bierne	пасивний вид розвідки
rozpoznanie fotograficzne	фоторозвідка
rozpoznanie radiolokacyjne	радіолокаційна розвідка
rozpoznanie radiotechniczne	радіотехнічна розвідка (ртр)
rozpoznanie radiowe	радіоорозвідка (рр)
rozpoznanie wojskowe	військова розвідка
sprawny	чіткий
sprzęt rozpoznania	засоби розвідки
sygnały łączności radiowej	сигнали радіозв'язку
system kierowania (dowodzenia)	система управління
system wykrywania	система викриття
systemy radionawigacyjne i telemetryczne	радіонавігаційні та телеметричні системи
treść	зміст
ustalenie usytuowania obiektu	встановлення дислокації об'єкта
uzyskiwać i przetwarzać informację	здобувати та обробляти інформацію
w czasie pokoju	в мирний час
w trybie impulsowym	в імпульсному режимі
walka radioelektroniczna	радіоелектронна боротьба
wprowadzić w błąd	ввести в оману
zdobywanie danych o przeciwniku	добування даних про противника
zespół środków	комплекс заходів
źródło	джерело

Tekst: Wojska rozpoznania i walki radioelektronicznej

Rozpoznanie radioelektroniczne – jest to jeden z rodzajów rozpoznania, który uzyskuje informację o nieprzyjacielu za pomocą specjalnych środków radioelektronicznych. Rozpoznanie radioelektroniczne jest jednym ze sposobów działalności bojowej wojsk i jest skierowane na wykrycie we właściwym czasie zamiarów nieprzyjaciela, ustalenie miejsca stacjonowania i ilości jego wojsk. Rozpoznanie to prowadzi się nie tylko w czasie wojny, również w czasie pokoju, niezależnie od pory roku, doby, czasu i warunków atmosferycznych. Walka radioelektroniczna dzieli się według przeznaczenia, usytuowania środków rozpoznania, charakteru dostarczanej informacji, wykorzystywanych zasad i środków rozpoznania.

Do podstawowych rodzajów rozpoznania radioelektronicznego należą: rozpoznanie radiowe, rozpoznanie radiotechniczne, rozpoznanie radiolokacyjne, telewizyjne rozpoznanie, rozpoznanie fotograficzne.

Radorozpoznanie jest jednym z najbardziej rozpowszechnionych rodzajów biernego rozpoznania radioelektronicznego. Prowadzi się je zwykle z wykorzystaniem sygnałów łączności radiowej nieprzyjaciela, która, w poszczególnych przypadkach, może być jedynym sposobem przekazywania informacji.

Do podstawowych zadań rozpoznania radiowego należą: uzyskiwanie informacji o nieprzyjacielu drogą wykrycia, przechwycenia jawnych, ukrytych, niejawnych informacji radiostacji łącznikowych; ustalenie ich usytuowania; opracowanie i analiza uzyskanej informacji

w celu tłumaczenia jej treści. Głównym celem rozpoznania radioelektronicznego jest wykrycie i opracowanie sygnałów stacji radiolokacyjnych pracujących w trybie impulsowym, w systemach radionawigacyjnych i telemetrycznych.

Współczesne wojska rozpoznania i walki radioelektronicznej zajmują się dwoma istotnymi aspektami działań bojowych: rozpoznaniem wojskowym oraz walką radioelektroniczną. Głównym celem rozpoznania wojskowego jest zdobywanie danych o przeciwniku, niezbędnych dla przygotowania i skutecznego prowadzenia działań bojowych. Rozpoznanie w obszarze swoich zainteresowań lokuje m.in. dane o ruchu wojsk przeciwnych oraz posiadane przez nie siły i środki. Zadania w tym obszarze realizuje się przy wykorzystaniu wojsk oraz technicznych i elektronicznych środków rozpoznania.

Podstawowym zadaniem walki radioelektronicznej jest rozpoznanie i dezorganizacja działalności organów dowodzenia przeciwnika oraz ochrona własnych wojsk przed podobnymi działaniami strony przeciwnej. Wojska rozpoznania i WRE prowadzą także działania związane z psychologicznym oddziaływaniem na przeciwnika oraz ochroną własnych jednostek (i ludności cywilnej) przed analogicznym oddziaływaniem.

Podstawowymi ogniwami wojsk rozpoznania i walki radioelektronicznej Wojsk Lądowych są: na szczeblu operacyjnym – pułki rozpoznania, bataliony WRE, na szczeblu związków taktycznych – bataliony rozpoznawcze oraz na szczeblu oddziałów – kompanie rozpoznawcze.

***Перекладіть питання польською мовою
(відповідає інший курсант)***

1. Яку інформацію отримує радіоелектронна розвідка?
2. Для чого призначена радіоелектронна розвідка?
3. Назвіть основні види радіоелектронної розвідки.
4. Коли може здійснюватись радіоелектронна розвідка?
5. Назвіть основні завдання радіорозвідки.
6. Які основні завдання військової розвідки?
7. Що являє собою радіотехнічна розвідка?

***Перекладіть слова та словосполучення
користуючись словником***

зберігати можливість для власних радіозасобів використовувати електромагнітний спектр; здійснювати радіопротидію; проводити аналіз електромагнітних випромінювань; визначати приналежність систем зв'язку; вводити радистів в оману; приймати рішення на основі радіограми; проводити розвідку засобами зв'язку; планувати операції з протидії; вивести з ладу системи озброєння і розвідки противника; вводити війська в оману стосовно чисельності противника; забезпечити радіозв'язок на усіх рівнях; вести посекторний пошук; інфрачервоний прожектор.

Перекладіть усно

Wojska rozpoznania walki radioelektronicznej zajmują się: rozpoznaniem wojskowym, walką elektroniczną, działaniami psychologicznymi i specjalnymi oraz zabezpieczeniem geograficznym. Głównym celem rozpoznania wojskowego jest zdobywanie danych o przeciwniku, niezbędnych do przygotowania i skutecznego prowadzenia działań

bojowych, m.in. o ruchu wojsk przeciwnika oraz posiadanych przez niego siłach i środkach.

Zadania te są realizowane z pomocą wyspecjalizowanych wojsk oraz technicznych i elektronicznych środków rozpoznania. Natomiast podstawowym zadaniem walki radioelektronicznej jest rozpoznanie i dezorganizacja działań organów dowodzenia przeciwnika oraz ochrona własnych wojsk przed analogicznymi działaniami.

Podstawowymi wozami bojowymi w wojskach rozpoznania są transportery opancerzone BRDM-2, samochody osobowo-terenowe i pojazdy czterokołowe TRX.

Зробіть зорово-усний переклад

System rozpoznania radiolokacyjnego w Polsce tworzony jest przez brygady radiotechniczne. Ich zadaniem jest rozpoznanie radiolokacyjne przestrzeni powietrznej, otaczającej Polskę, dostarczanie informacji radiolokacyjnych niezbędnych do dowodzenia, walki i szkolenia, kontrola lotów i przelotów wykonywanych nad terytorium Polski. Wojska radiotechniczne tworzą sieć stacjonarnych posterunków, wzmacnianą zgodnie z potrzebami doraźnie rozwijanymi posterunkami mobilnymi. Jednostki pełnią całodobowe dyżury. Stanowiska dowodzenia wyposażone są w zautomatyzowane, systemy dowodzenia, co skraca czas uzyskiwania i przetwarzania niezbędnych do sprawnego funkcjonowania systemu obrony powietrznej Polski.

Зробіть переклад польською мовою

РЕБ суттєво впливає на характер сучасних бойових дій, оскільки РЕБ – це сукупність заходів, спрямованих на виведення

з ладу засобів зв'язку противника і захист власних електронних засобів. Вирішення завдань РЕБ відбувається в трьох напрямках: проведення радіоелектронної розвідки, здійснення електронного подавлення, організація захисту від електронного подавлення.

Радіотехнічна розвідка охоплює пошук, розпізнавання та пеленгацію випромінюючих засобів противника (РЛС, радіостанції). Електронне подавлення полягає на створенні активних перешкод системам самонаведення ракет та РЛС керування зброєю, дезорганізації роботи засобів радіозв'язку, РЛС викриття цілей. До заходів електронного подавлення належать також радіомаскування та радіоелектронна дезінформація.

Перекладіть українською мовою

Sprzęt rozpoznania i walki radioelektronicznej jest wykorzystywany przez wszystkie rodzaje wojsk. Istota rozpoznania polega na wcześniejszym wykryciu przeciwnika oraz zapewnieniu maskowania działań wojsk własnych. Do realizacji tych zadań służą stacje rozpoznania systemów radiolokacyjnych oraz stacje zakłóceń radiolokacyjnych.

Stacja radiolokacyjna zakłóceń odzewowych "Jadwiga-4" jest przeznaczona do samodzielnego wykonywania zadań osłony radioelektronicznej obiektów punktowych pozbawionych punktów orientacyjnych oraz jako część składowa zespołu środków obezwładniania radioelektronicznego – do wytwarzania zakłóceń odzewowych pokładowych stacji radiolokacyjnych, pracujących impulsowo w sektorowym lub dookólnym rodzaju pracy w celu uniemożliwienia lub istotnego

utrudnienia realizacji zadań rozpoznania obiektów naziemnych, zmniejszenia efektywności bombardowania przyrządowego i naprowadzania rakiet klasy powietrze-ziemia.

Письмовий переклад

Радіорозвідка добуває відомості про противника методом виявлення, перехоплення, аналізу радіопередач та визначення місцезнаходження радіостанцій противника. Розвідувальні органи - це пости радіоперехоплення, розвідки радіорелейних станцій, радіопеленгування. Пости радіоперехоплення і пости радіорелейних станцій призначені для здобування розвідданих шляхом визначення працюючих радіостанцій і пеленгування. Пости радіопеленгування виявляють працюючі радіостанції і напрямок пеленгу до них.

Радіотехнічна розвідка отримує інформацію про противника шляхом виявлення і визначення технічних характеристик, аналізу випромінювань засобів радіолокації, радіонавігації противника, а також визначення їх місцезнаходження. В результаті обробки та аналізу отриманої інформації можна визначити райони оборони батальйону, вогневі позиції артилерії, пункти керування, аеродроми. Пост радіотехнічної розвідки: у взводі – 3 км, смуга – 20 км, глибина – 50 км. За годину виявляє 4–5 джерел випромінювання. Радіолокаційна розвідка наземних і повітряних об'єктів ведеться РЛС (постами).

Зробіть двосторонній переклад

Для чого призначена
радіоелектронна розвідка?

Rozpoznanie radioelektroniczne jest jednym ze sposobów działalności bojowej wojsk i jest skierowane na wykrycie we właściwym czasie zamiarów nieprzyjaciela, ustalenie miejsca stacjonowania i ilości jego wojsk.

Які основні завдання
радіоелектронної розвідки?

Podstawowym zadaniem walki radioelektronicznej jest rozpoznanie i dezorganizacja działalności organów dowodzenia przeciwnika oraz ochrona własnych wojsk przed podobnymi działaniami strony przeciwnej.

Чим займаються
розвідувальні підрозділи
радіоелектронної боротьби?

Podziały rozpoznania walki radioelektronicznej zajmują się: rozpoznaniem wojskowym, walką elektroniczną, działaniami psychologicznymi i specjalnymi oraz zabezpieczeniem geograficznym.

За допомогою яких засобів
радіоелектронна розвідка
отримує інформацію?

Rozpoznanie radioelektroniczne - jest to jeden z rodzajów rozpoznania, który uzyskuje

Які Ви знаєте основні види радіоелектронної розвідки?

Назвіть основні завдання радіорозвідки.

informację o nieprzyjacielu za pomocą specjalnych środków radioelektronicznych.

Do podstawowych rodzajów rozpoznania radioelektronicznego należą: rozpoznane radiowe, rozpoznanie radiotechniczne, rozpoznanie radiolokacyjne, telewizyjne rozpoznanie, rozpoznanie fotograficzne.

Do podstawowych zadań rozpoznania radiowego należą: uzyskiwanie informacji o nieprzyjacielu drogą wykrycia, przechwycenia jawnych, ukrytych, niejawnych informacji radiostacji łącznikowych; ustalenie ich usytuowania; opracowanie i analiza uzyskanej informacji w celu tłumaczenia jej treści.

Lekcja 20. Walka informacyjno-psychologiczna

Terminologia i wyrażenia

akceptacja, akceptować	схвалення, схвалювати
audycja radiowa	радіопередача
brak	відсутність
czynnik	фактор, чинник
działalność społeczna	суспільна діяльність
jawny	відкритий, явний
jeniec wojskowy	військовополонений
kreowanie atmosfery poparcia	створення атмосфери підтримки
mieć do dyspozycji	мати в розпорядженні
obniżenie morale wojsk npl	зниження морального духу військ противника
oddziaływać na...	впливати на...
oddziaływanie psychologiczne	психологічний вплив
ograniczenie zdolności bojowej	обмеження бойових можливостей
operacje psychologiczne pola walki	психологічні операції в умовах бойових дій
operacje psychologiczne reagowania kryzysowego	психологічні операції в умовах кризи
opinia publiczna	суспільна думка
osiągnięcie zakładanych celów	досягнення поставлених цілей

pozyskanie wsparcia	використання підтримки
przekonywać	переконувати
publiczność	публіка, громадськість
radio krótkofalowe	короткохвильові радіостанції
reagowanie kryzysowe	реагування в кризових ситуаціях
rozpowszechniać odpowiednio przygotowane treści	розповсюджувати відповідно підготовані матеріали
rozwiązywać	вирішувати
skutek; skuteczny	наслідок; ефективний
strategiczne operacje psychologiczne	стратегічні психологічні операції
środek	засіб
środki wojny psychologicznej	засоби психологічної війни
Teatr Działań Wojennych	театр воєнних дій
ulotka	листівка
utajony, ukryty	таємний
w gestii odpowiedzialności	в сфері відповідальності
w szerokim pojęciu	в широкому значенні
Wojskowe Służby Informacyjne	військові служби інформації
wsparcie lokalnych operacji bojowych	підтримка окремих бойових операцій
wspólnie	разом, спільно
wybrane grupy odbiorców	визначені групи отримувачів (інформації)
wykraczać poza obszary podziału	виходити за межі поділу

wynik	результат, наслідок
wzbudzać zaufanie	викликати довіру
wzmacnianie nastawienia przyjaznego audytorium	зміцнення настроїв дружньої аудиторії
zapewnienie ochrony siłom zbrojnym	забезпечення захисту збройних сил
zespół przedsięwzięć	комплекс заходів
zmiana postaw	зміна установок
zredukowanie woli do walki	ослаблення волі до боротьби
zrzucać	скидати
źródło	джерело

Підготуйте переклад основного тексту

Tekst: Wojna psychologiczna

Wojnę psychologiczną prowadzi się przed rozpoczęciem, podczas trwania i po zakończeniu działań wojennych. Nie jest ona skierowana przeciwko organom wojny psychologicznej npla, nie jest ograniczona żadnymi prawami, zwyczajami, nie jest związana z terenem, nie prowadzi się jej na podstawie rozkazu bojowego i nie uzależnia od określonych bitew.

Wojskowe operacje psychologiczne stanowią zaplanowany proces przekazu określonych informacji do wybranych grup odbiorców, określanych jako audytorium, po to, aby rozpowszechnić odpowiednio przygotowane treści, wyniku czego winna nastąpić pożądana zmiana ich postaw, prowadząca w konsekwencji do osiągnięcia zakładanych celów politycznych i wojskowych.

Trzy podstawowe cele operacji psychologicznych to: osłabianie woli przeciwnika lub potencjalnie wrogo nastawionego audytorium; wzmocnienie nastawienia audytorium przyjaznego; pozyskanie wsparcia audytorium niezaangażowanego (neutralnego) lub niezdecydowanego.

Operacje psychologiczne mogą być prowadzone równoległe z innymi operacjami wojskowymi, niezależnie od nich lub też jako ich integralna część, w ramach operacji prowadzonych na obszarze danego Teatru Działań Wojennych (TDW).

Wyróżnia się trzy kategorie operacji psychologicznych: strategiczne, reagowania kryzysowego i pola walki. Kategorie te ustanowiono aby ułatwić dokonanie podziału odpowiedzialności pomiędzy władzami politycznymi poszczególnych krajów, państwem gospodarzem, Sojuszem i jego kierownictwem wojskowym. Z reguły wymienieni wyżej uczestnicy operacji psychologicznych przestrzegają tych ustaleń, choć nie można wykluczyć, iż poszczególne operacje mogą wykroczać poza obszary tego podziału.

Strategiczne Operacje Psychologiczne to “planowe oddziaływanie psychologiczne, którego głównym celem jest pozyskanie poparcia i współpracy przyjaźnie nastawionych oraz neutralnych audytoriów, a także, w znacznym stopniu, zredukowanie woli i możliwości prowadzenia działań zbrojnych przez wroga lub potencjalnie wroga audytoria”. Strategiczne Operacje Psychologiczne mają charakter polityczny, obejmujący realizację celów długofalowych. Prowadzenie operacji psychologicznych na szczeblu strategicznym leży w gestii narodowych organów władzy państwowej (rządy państw). Termin “państwo” winien być interpretowany w bardzo szerokim pojęciu,

włączając w to nawet grupy ludzi będące w opozycji do rządu, w których wewnętrzne więzi wypływają np. z podłoża religijnego.

Cele oddziaływania psychologicznego w ramach Strategicznych Operacji Psychologicznych są z reguły długoterminowe i politycznie neutralne; zakładają one osłabienie gotowości do rozpoczęcia konfliktu zbrojnego przez faktycznego lub potencjalnego przeciwnika, jego woli do prowadzenia walki, a przez to obniżenie jego możliwości do prowadzenia walki zbrojnej, z jednoczesnym pozyskiwaniem poparcia i współpracy społeczeństw państw przyjaznych i neutralnych. Prowadzenie działań psychologicznych w ramach Strategicznych Operacji Psychologicznych pozostaje w sferze odpowiedzialności narodowej.

Sojusz nie bierze udziału w Strategicznych Operacjach Psychologicznych, jednakże Rada Paktu Północnoatlantyckiego - NAC ma za zadanie koordynowanie wysiłku poszczególnych państw. W przypadku, gdy dowódca szczebla strategicznego uzna za konieczne rozpoczęcie tego typu działań w rejonie jego odpowiedzialności, przedkłada taką propozycję, poprzez Komitet Wojskowy NATO, pod akceptację Rady.

Operacje Psychologiczne Reagowania Kryzysowego to “planowe oddziaływanie psychologiczne prowadzone jako integralna część Operacji Reagowania Kryzysowego, mające na celu kreowanie atmosfery poparcia dla tych operacji, wyzwolenie chęci współpracy pomiędzy partiami (grupami) zaangażowanymi w konflikt a ludnością cywilną przebywającą na obszarze prowadzonej operacji, a tym samym zapewnienie osłony siłom zbrojnym zaangażowanym w konflikt i ułatwienie im osiągnięcie zakładanych celów”.

Operacje te prowadzone są na szczeblu operacyjnym i taktycznym. Za całokształt prowadzenia Operacji Psychologicznych Reagowania Kryzysowego odpowiedzialny jest wyznaczony dowódca NATO. Są one zaplanowane i prowadzone jako integralna część operacji wojskowej, w pełnej harmonii z celami strategicznymi Sojuszu.

Głównym ich celem jest kreowanie atmosfery wspierania sił Sojuszu i chęci współpracy pomiędzy, do tej pory, zwalczającymi się grupami. Głównym zadaniem jest natomiast zapewnienie ochrony siłom zbrojnym oraz pomoc w osiągnięciu zakładanych celów.

Operacje Psychologiczne Pola Walki to “planowe oddziaływanie psychologiczne skierowane przeciwko wyselekcjonowanym audytoriom w rejonie operacji, stanowiące integralną część operacji zbrojnej, których zadaniem jest pokonanie przeciwnika, poprzez zredukowanie jego woli walki i zapewnienie swobody operacyjnej dowódcy operacji”.

Operacje te prowadzone są na szczeblu operacyjnym i taktycznym. Pozostają one w gestii odpowiedzialności dowódcy NATO, a planowane i realizowane są w pełnej harmonii z przyjętymi przez Sojusz, celami strategicznymi. Muszą być koordynowane ze wszystkimi innymi aspektami operacji. Operacje Psychologiczne Pola Walki skierowane są do sił zbrojnych przeciwnika i ludności cywilnej pozostającej pod ich kontrolą.

Celem Operacji Psychologicznych Pola Walki jest ograniczenie zdolności bojowej wojsk przeciwnika do wykonania postawionych przed nimi zadań, poprzez obniżenie ich morale oraz stopnia zaangażowania ludności cywilnej do wspierania prowadzonych przez te wojska operacji zbrojnych.

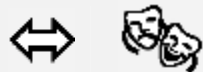
Jeśli chodzi o ustalenie czasu działań propagandy, to można ją podzielić na dwie dalsze kategorie - strategiczną i taktyczną. Propaganda strategiczna prowadzona jest wśród nieprzyjacielskich sił zbrojnych, ludności oraz na terenach zajętych przez wroga; zharmonizowana z planowaniem strategicznym, ma dać zaplanowane i oczekiwane wyniki w ciągu tygodni, miesięcy lub lat. Propaganda taktyczna prowadzona jest wśród specyficznej, zazwyczaj konkretnie wymienionej publiczności, w celu wsparcia lokalnych operacji bojowych.

Na środki wojny psychologicznej składają się takie urządzenia, jak: radio o falach standardowych, radio krótkofalowe, głośniki, ulotki, broszury, książki, gazetki z wiadomościami. Ograniczenia polegają na tym, że odpowiedni środek trzeba zastosować w odpowiednim czasie.

***Перекладіть питання і дайте відповідь
польською мовою***

1. Що таке психологічна війна і яка її мета?
2. Назвіть основні рівні психологічних операцій.
3. Розкрийте сутність і зміст стратегічних операцій, психологічних операцій в умовах кризи і психологічних операцій на полі бою.
4. Яким чином пропаганда впливає на об'єкт впливу?
5. Чому приділяється найбільша увага під час проведення психологічних операцій?
6. Які засоби психологічної війни ви знаєте?

Перекладіть слова та словосполучення

wsparcie operacji lokalnych; викликати підтримку зі сторони нейтральних держав; podstawa rozwiązania konfliktu; створення

міжнародної думки; bez względu na okoliczności; досягти певних військових цілей; decydujący czynnik; інформаційно-психологічна війна; sprawiać wrażenie; у мирний та воєнний час; wspierać duch bojowy własnych wojsk; привернути увагу противника.

Зробіть зорово-усний переклад

Wojskowe Służby Informacyjne są służbą ochrony państwa odpowiedzialną za bezpieczeństwo tajemnic państwowych i służbowych związanych z obronnością kraju. Są formacją wojskową podległą MON. Minister ON sprawuje bezpośredni nadzór nad działalnością tych służb, w tym zwłaszcza nad działalnością operacyjno-rozpoznawczą. WSI wykonują zadania związane z rozpoznaniem i przeciwdziałaniem zagrożeniom godzącym w obronność państwa oraz naruszeniom tajemnicy państwowej w zakresie obronności. Współdziałają z Urzędem Ochrony Państwa przy zapobieganiu i zwalczaniu zbrodni, szpiegostwa oraz innych przestępstw godzących w potencjał obronny RP. WSI przygotowują dla organów państwowych informacje i analizy istotne dla obronności państwa. W stosunkach międzynarodowych szef WSI oraz szef Urzędu Ochrony Państwa pełnią funkcje krajowych władz bezpieczeństwa. Żołnierze WSI mają obowiązki i uprawnienia takie jak funkcjonariusze UOP, z wyjątkiem uprawnień śledczych.

Письмовий переклад

Психологічна боротьба – це комплекс заходів, спрямованих на здійснення інтенсивного зовнішнього інформаційно-психологічного впливу на війська та населення противника. Основна мета боротьби – переконання противника у відмові від агресивних дій, його деморалізація та дезорієнтація, підірив морально-бойового

духу. Об'єктом впливу психологічної боротьби можуть бути війська противника, населення країни-агресора, військовополонені, національні меншини.

У загрозовий період основні завдання психологічної боротьби полягають у послабленні морально-психологічної готовності військ та населення агресора до участі у війні, підрив довіри до дій вищого керівництва та у завоюванні підтримки; людей, що займають нейтральні позиції, спрямуванні дій військ та населення противника до активних і пасивних антивоєнних акцій.

У ході бойових дій основними завданнями є: підтримка воєнно-політичного курсу своєї держави, протидія впливу сил та засобів психологічної війни противника; формування настроїв та поведінки особового складу агресора, які сприяють зниженню його морально-психологічної готовності до ведення бойових дій; підрив морально-бойового духу противника, схилення до виходу з війни.

Вибір тієї або іншої форми залежить від умов, у яких ведеться психологічна боротьба, особливостей об'єкта впливу, наявності відповідних технічних засобів.

Інформаційно-психологічний вплив на визначені об'єкти може здійснюватись в різних формах:

- з використанням електронних засобів;
- друкованими засобами;
- через безпосереднє або опосередковане спілкування;
- за допомогою образотворчих засобів.

Крім того, інформаційно-психологічний вплив на війська і населення противника може здійснюватись шляхом надання

гуманітарної і медичної допомоги, поширенням сувенірів, в ході демонстрації кінофільмів, шляхом зворотної відпустки військово-полонених тощо.

Зробіть двосторонній переклад

Які основні цілі психологічних операцій?

Istnieją trzy podstawowe cele operacji psychologicznych. Są to: osłabianie woli przeciwnika lub potencjalnie wrogo nastawionego audytorium; wzmacnianie nastawienia audytorium przyjaznego; pozyskanie wsparcia audytorium niezaangażowanego (neutralnego) lub niezdecydowanego.

Назвіть основні рівні психологічних операцій.

Operacje te prowadzone są na szczeblu strategicznym, operacyjnym i taktycznym.

Які Ви знаєте категорії психологічних операцій?

Wyróżnia się trzy kategorie operacji psychologicznych: strategiczne, reagowania kryzysowego i pola walki. Kategorie te ustanowiono aby ułatwić dokonanie podziału odpowiedzialności pomiędzy władzami politycznymi poszczególnych krajów, państwem gospodarzem, Sojuszem i jego kierownictwem wojskowym.

Яка мета психологічної операції на полі бою?

Celem Operacji Psychologicznych Pola Walki jest ograniczenie zdolności bojowej wojsk przeciwnika do wykonania postawionych przed nimi zadań, poprzez obniżenie ich morale oraz stopnia zaangażowania ludności cywilnej do wspierania prowadzonych przez te wojska operacji zbrojnych.

Назвіть основні засоби психологічної війни.

Na środki wojny psychologicznej składają się takie urządzenia, jak: radio o falach standartowych, radio krótkofalowe, głośniki, ulotki, broszury, książki, gazetki z wiadomościami.

Lekcja 21. Obrona przed bronią masowego rażenia

Terminologia i wyrażenia

ochrona przed bronią masowego rażenia (OPBMR)	захист від зброї масового ураження (ЗЗМУ)
chorobotwórczy	хвороботворний
choroba nowotworowa	хвороба на рак
choroby zakaźne	інфекційні хвороби
czynnik rażący	уражальний фактор
fala ciśnienia	хвиля стиснення
fala uderzeniowa	ударна хвиля
lawinowa reakcja rozszczepienia jąder	ланцюгова реакція поділу ядер
likwidacja skutków	ліквідація наслідків
maska przeciwgazowa	протигаз
masa krytyczna	критична маса
materiał rozszczepialny	ядерне паливо
miernik promieniowania	радіометр
napromienienie	опромінення
obłok promieniotwórczy	радіоактивна хмара
odkażenie	дегазація
pończochy ochronne	захисні панчохи
powłoka	оболонка

powodować masowe straty w ludziach	викликати масові людські втрати
półmaska	респіратор
promieniowanie przenikliwe	проникна радіація
punkt zerowy wybuchu	центр вибуху
reakcja rozszczepienia jąder pierwiastków ciężkich	реакція поділу важких елементів
równoważnik trotylowy	тротиловий еквівалент
skażenie	зараження (радіоактивне)
skażenie promieniotwórcze	радіоактивне зараження
synteza	синтез
środki promieniotwórcze	радіоактивні речовини
środki trujące	отруйні речовини
tlen	кисень
toksyczny	токсичний
właściwości ochronne	захисні властивості
wodór	водень
wskaźnik promieniotwórczości	показник радіаційного випромінювання
wykorzystanie energii	використання енергії
zabiegi	заходи
zakażenie	зараження (біологічне)
zapalnik elektryczny	електродетонатор

Tekst: Broń masowego rażenia

Broń masowego rażenia – jest to broń, zdolna do powodowania masowych strat w ludziach, sprzęcie i środkach materiałowych oraz niszczenia obiektów rozmieszczonych nawet na dużych przestrzeniach. Do broni masowego rażenia zalicza się: broń jądrowa (nuklearna), chemiczna i biologiczna.

Broń jądrowa (termojądrowa) działa na zasadzie wykorzystania energii wydzielającej się w wyniku przemian zachodzących w jądrach atomowych – reakcji rozszczepienia jąder pierwiastków ciężkich lub termojądrowej reakcji syntezy jąder pierwiastków lekkich. Broń jądrowa dzieli się na broń o działaniu wybuchowym i na bojowe środki promieniotwórcze.

Podstawowym parametrem broni jądrowej jest ilość energii wydzielającej się w czasie wybuchu. Miarą jej jest tzw. równoważnik trotylowy wybuchu, nazywany powszechnie mocą wybuchu. Warunkiem niezbędnie koniecznym do zainicjowania “wybuchu jądrowego” jest wytworzenie masy materiału rozszczepialnego większej od masy krytycznej. Dokonuje się tego poprzez detonację konwencjonalnego materiału wybuchowego inicjowaną za pomocą zapalników elektrycznych. Po wytworzeniu masy nadkrytycznej rozpoczyna się lawinowa reakcja rozszczepienia.

Głównymi czynnikami rażącymi w czasie eksplozji amunicji jądrowej są fala uderzeniowa, promieniowanie świetlne, promieniowanie przenikliwe, skażenie promieniotwórcze, impuls elektromagnetyczny.

Broń chemiczna to są substancje w postaci twardej, płynnej (ciekłej) i gazowej działające trująco na organizmy żywe. Do broni biologicznej, (bakteriologicznej) zalicza się chorobotwórcze bakterie, toksyny, wirusy wywołujące epidemie i choroby zakaźne.

Rozpoznanie chemiczne (skażeń i zakażeń) prowadzą posterunki (punkty) obserwacji i patrole rozpoznania skażeń. Ich zadanie polega na śledzeniu kierunku przesuwania się obłoku promieniotwórczego, ustalaniu granic rejonów opadu pyłu radioaktywnego oraz określaniu stopnia skażenia poszczególnych rejonów i obiektów.

Likwidacja skutków napadu BMR npla jest najbardziej skomplikowanym przedsięwzięciem. Obejmuje ona działania natury taktyczno-technicznej i specjalnej. Do przedsięwzięć taktyczno-technicznych należą wszelkie prace mające na celu przywrócenie stanu używalności istniejącej sieci dróg, naprawę uszkodzonych linii łączności, uszkodzonego sprzętu oraz usunięcie skutków innych zniszczeń. Przedsięwzięcia specjalne obejmują głównie prace ratunkowe i ewakuacyjne, dezaktywację i zabiegi specjalne.

Zabiegi specjalne jest to całokształt przedsięwzięć mających na celu usunięcie substancji promieniotwórczych, środków trujących i biologicznych z powierzchni sprzętu, uzbrojenia, odzieży. Zabiegi specjalne przeprowadzi się w specjalnie urządzonych punktach zabiegów specjalnych.

***Перекладіть питання і дайте відповідь
польською мовою***

1. Що таке зброя масового ураження і які її можливості?
2. На яких принципах діє зброя масового ураження?
3. Що є основним параметром ядерної зброї?

4. Назвіть основні уражаючі фактори при вибуху ядерної бомби.
5. Які підрозділи здійснюють хімічну розвідку?
6. Що включає в себе ліквідація наслідків застосування зброї масового ураження?

Назвіть польські відповідники слів і словосполучень

викликати масові людські втрати; на широких просторах; використання енергії; реакція поділу ядер важких елементів; реакція синтезу ядер легких елементів; бойові радіоактивні засоби; кількість енергії; необхідна умова для вибуху набою; надкритична маса матеріалу; ланцюгова реакція поділу ядер.

Зробіть зорово-усний переклад

Rozśrodkowanie wojsk – luźne rozmieszczenie pododdziałów, oddziałów, związków w terenie w czasie walki oraz w rejonach ześrodkowania, wyjściowych, wyczekiwania w celu uniknięcia strat w czasie uderzenia bronią masowego rażenia. Rozśrodkowanie wojsk powinno zapewnić w razie potrzeby zgrupowania uderzeniowego, przejścia na rubież rozwinięcia lub wykonania uderzenia. Zależnie od skali, w jakiej się je dokonuje, rozśrodkowanie może mieć charakter taktyczny, operacyjny lub strategiczny.

Розсередження військ – це розміщення частин і підрозділів по фронту і глибині, яке забезпечує швидке їх розгортання для ведення бойових дій і захисту від зброї масового ураження. Здійснюється з урахуванням завдань, що виконуються, захисних умов місцевості та захисних властивостей військової техніки. Вміле

розсередження зменшує втрати підрозділів, не ускладнює управління військами, їх взаємодію і ведення бойових дій.

Sytuacja promieniotwórcza – sytuacja która powstała w wyniku użycia przez nieprzyjaciela broni jądrowej. Określa się ją na podstawie rozmiarów i stopnia promieniotwórczego skażenia terenu, mających wpływ na działania bojowe oraz bezpieczeństwo wojsk, pracę obiektów przemysłowych i życie ludności.

Радіаційна обстановка – умови, що виникають внаслідок застосування противником ядерної зброї. Визначається масштабами і ступенем радіоактивного зараження місцевості, акваторії, повітряного простору і різних об'єктів. Оцінка радіаційної обстановки відбувається на основі прогнозування і даних радіаційної і хімічної розвідки, а також на основі дозиметричного контролю.

Зробіть переклад польською мовою

Ліквідація наслідків хімічного нападу противника організується всіма командирами і проводиться зусиллями усіх родів військ із залученням, у разі необхідності, підрозділів хімічного захисту.

До основних заходів з ліквідації наслідків хімічного нападу належать:

- надання термінової допомоги ураженим отруйними речовинами;
- санітарна обробка особового складу;
- дегазація озброєння, бойової техніки, транспорту, обмундирування та засобів протихімічного захисту;
- дегазація невеликих відрізків місцевості;
- очищення води.

Термінова допомога ураженим надається медичним персоналом підрозділів. Часткова санітарна обробка здійснюється за допомогою санітарів та колег по підрозділу. Повна санітарна обробка проводиться безпосередньо в підрозділах та пунктах спеціальної обробки.

Дегазація озброєння, військової техніки, машин проходить, як правило, в підрозділах з використанням штатних дегазаційних комплектів та приладів. При частковій дегазації обробці підлягають лише ті частини озброєння, бойової техніки і транспорту, з якими стикається особовий склад. Заражене обмундирування, якщо його не можна дегазувати в підрозділах, відправляється на обробку в дегазаційні пункти.

Дегазація місцевості та оборонних споруд є трудомістким заходом і проводиться, як правило, у чітко визначених масштабах.

Назвіть польські відповідники слів і словосполучень

ядерні випробування в Тихому океані; вибух атомної бомби; заборона випробувань атомної зброї; протиповітряна оборона; протиатомний захист; засоби індивідуального захисту; протихімічний захист; теплове випромінювання; зона радіоактивного ураження; утворення ударних хвиль; остаточне радіоактивне випромінювання; випромінювання нейтронів; мораторій на випробування ЗМУ.

Письмовий переклад

Повітряним ядерним вибухом називають вибух на такій висоті від поверхні землі або води, при якому вогняна куля не

торкається землі (води). Точка на поверхні землі (води), над якою знаходиться центр вибуху, називається епіцентром вибуху.

При підземному ядерному вибуху утворюється велика воронка, розміри якої залежать від потужності та глибини вибуху. Внаслідок різкого перепаду тиску утворюється, потужна ударна хвиля.

На невеликих відстанях від центру ядерного вибуху тиск у фронті ударної хвилі є настільки великий, що температура повітря досягає кількох тисяч градусів. При такій температурі повітря світиться і становить собою потужне джерело світлового випромінювання.

Для захисту особового складу від радіоактивних та отруйних речовин призначені індивідуальні та колективні засоби захисту. Індивідуальні засоби захисту особового складу призначені для захисту від попадання всередину організму людини, а також на шкіру та обмундирування радіоактивних та отруйних речовин. Вони дозволяють військам зберігати боєздатність під час дій в умовах зараженої місцевості і повітря. До індивідуальних засобів захисту належать протигази і засоби захисту шкіри – захисний плащ, захисні панчохи та рукавиці.

До колективних засобів захисту від радіоактивних та отруйних речовин належать різні спеціально пристосовані інженерні споруди, призначені для групового захисту особового складу.

Зробіть двосторонній переклад

Які наслідки
застосування зброї
масового ураження?

Broń masowego rażenia zdolna do powodowania masowych strat w ludziach, sprzęcie i środkach materiałowych oraz niszczenia obiektów rozmieszczonych nawet na dużych przestrzeniach.

Дайте визначення
поняттю
“розсередження
військ”.

Rozśrodkowanie wojsk jest to luźne rozmieszczenie pododdziałów, oddziałów, związków w terenie w czasie walki oraz w rejonach ześrodkowania, wyjściowych, wyczekiwania w celu uniknięcia strat w czasie uderzenia bronią masowego rażenia.

Визначте поняття
“радіаційна
обстановка”?

Sytuacja promieniotwórcza – sytuacja która powstała w wyniku użycia przez nieprzyjaciela broni jądrowej. Określa się ją na podstawie rozmiarów i stopnia promieniotwórczego skażenia terenu, mających wpływ na działania bojowe oraz bezpieczeństwo wojsk, pracę obiektów przemysłowych i życie ludności.

Що включає в себе ліквідація наслідків застосування зброї масового ураження?

Likwidacja skutków napadu BMR npla obejmuje działania natury taktyczno-technicznej i specjalnej. Do rzedsięwzięć taktyczno-technicznych należą wszelkie prace mające na celu przywrócenie stanu używalności istniejącej sieci dróg, naprawę uszkodzonych linii łączności, uszkodzonego sprzętu oraz usunięcie skutków innych zniszczeń.

Назвіть, будь ласка, спеціальні заходи з ліквідації наслідків застосування зброї масового ураження.

Zabiegi specjalne jest to całokształt przedsięwzięć mających na celu usunięcie substancji promieniotwórczych, środków trujących i biologicznych z powierzchni sprzętu, uzbrojenia, odzieży. Zabiegi specjalne przeprowadza się w specjalnie urządzonych punktach zabiegów specjalnych.

Lekcja 22. Przygotowanie topograficzne

Terminologia i wyrażenia

bagno	болото
długość, szerokość	географічна довжина, широта
geograficzna siatka kilometrowa	кілометрова сітка
jezioro	озеро
mapy topograficzne dzieli się na: wielkoskalowe, średnioskalowe i małoskalowe	топографічні карти поділяються на: великого масштабу, середнього масштабу та малого масштабу
obliczenia	розрахунки
obniżenie się terenu	пониження місцевості
odwzorowanie kartograficzne	картографічна проекція
partie terenu	ділянки місцевості
podstawa podziałki	основа масштабу
podziałka liniowa	лінійний масштаб
pokrycie terenu	елементи місцевості
południk	меридіан

przedmioty terenowe	місцеві предмети
przekraczalność terenu	прохідність місцевості
równik	екватор
równoleżnik	паралель
rzeka	річка
rzeźba terenu	рельєф місцевості
rzut poziomy	горизонтальна проекція
skala mapy	масштаб карти
szata roślinna	рослинний покрив
teren: równinny, falisty, górski, wysokogórski	місцевість: рівнинна, пересічена гірська, високогірна
umożliwiać ocenę terenu	надавати можливість робити оцінку місцевості
współrzędne: geograficzne, prostokątne, płaskie	горизонталі: основні, допоміжні, половинні
zabagnienie	заболочена місцевість
zarys	контур, обрис
zdjęcie	знімок
znaki topograficzne: punkturowe, liniowe, konturowe, objaśniające	топографічні знаки: точкові, лінійні, контурні, пояснювальні

Tekst: Mapy geograficzne

Mapa jest zmniejszonym przedstawieniem na płaszczyźnie dowolnego obszaru Ziemi. Mapy dzieli się według treści, przeznaczenia lub skali. Wszystkie mapy geograficzne dzielą się na dwa zasadnicze rodzaje: mapy ogólne i mapy specjalne.

Mapy ogólne w zależności od skali dzielą się na mapy topograficzne i przeglądowe. Ze względu na szczegółowość przedstawionej treści mapy topograficzne dzielą się na: wielkoskalowe, średnioskalowe, małoskalowe. Mapy przeglądowe dzielą się na mapy fizyczne i mapy polityczne. Mapy specjalne dzielą się na mapy przedstawiające zjawiska przyrodnicze (mapy geologiczne, glebowe, klimatyczne) i przedstawiające zjawiska społeczne.

Skala mapy może być wyrażona:

- stosunkiem liczb zapisanych w postaci ułamka (którego licznik równy jest jedności, a mianownik jest liczbą wyrażającą stopień zmniejszenia) np. $\frac{1}{10000}$, lub w postaci 1:10000, skala wyrażona stosunkiem liczb nazywa się skalą liczbową. Umieszcza się ją zazwyczaj pod południową ramką mapy;
- wykresem będącym graficznym przedstawieniem skali liczbowej. Wykres ten nazywa się podziałką liniową.

Na mapie odpowiednimi znakami przedstawia się rzeźbę i pokrycie terenu. Współrzędne są to wielkości (kątowe lub liniowe) określające położenie danego punktu na płaszczyźnie lub w przestrzeni względem punktu, linii lub płaszczyzn przyjętych za początkowe.

Na mapie można określić współrzędne geograficzne lub współrzędne prostokątne płaskie dowolnego punktu.

Wszystkie przedmioty terenowe i rzeźbę terenu wykazuje się na mapach za pomocą znaków topograficznych. Znaki topograficzne dzieli się ogólnie na punktowe, liniowe, konturowe i objaśniające. Znaki punktowe stosuje się w odniesieniu do bardzo małych przedmiotów. Szerokość znaków liniowych nie jest wykazana w skali mapy. Znaki konturowe stosuje się dla oznaczenia przedmiotów o zamkniętych konturach. Znaki objaśniające zawierają dodatkowe informacje o właściwościach lub charakterze określonych przedmiotów.

Znaki topograficzne stosuje się na mapach w kilku kolorach: lasy w kolorze zielonym, wody – niebieskim, rzeźbę terenu – brązowym, szosy – czerwonym, drogi o twardej nawierzchni – pomarańczowym, kontury zaś przedmiotów terenowych, linie kolejowe i napisy – kolorem czarnym.

Czytanie mapy należy rozpoczynać od ogólnego przeglądu całego obszaru, który nas interesuje, w celu określenia ogólnych właściwości, ogólnego charakteru terenu. Rozpatruje się wszystkie odnoszące się do niego znaki i napisy, uwzględniając zarys, przebieg i rozmieszczenie poszczególnych przedmiotów terenowych oraz oceniając ich wpływ na prowadzenie działania bojowego. W razie potrzeby dokonuje się niezbędnych pomiarów i obliczeń. Czytanie mapy oprócz zapoznawania się z przedmiotami terenowymi obejmuje również studiowanie rzeźby terenu.

W celu określenia rzeźby terenu postępuje się następująco. Określa się – na podstawie przebiegu i gęstości warstw - ogólny charakter rzeźby terenu. Należy przy tym pamiętać, że:

- w terenie równinnym – warstwy są od siebie oddalone i obejmują większe partie terenu. Często także występują warstwy pomocnicze;

- w terenie falistym – warstwy układają się w wyraźnie płynne zagięcia;

- w terenie pagórkowatym – warstwy przebiegają bliżej siebie, liczne z nich zamykają się przedstawiając wzgórza i zagłębienia. W terenie takim dużo jest jezior;

- w terenie górskim – warstwy przebiegają bardzo blisko siebie, wyraźnie zaznaczają się grzbiety, jest dużo wąwozów;

- w terenie wysokogórskim – bardzo duże jest zagęszczenie warstw, często występują zbocza rysowane znakiem skał.

Ustala się związek rzeźby terenu z charakterem rzek, jezior, bagien. Umożliwia to określenie kierunku obniżenia się terenu i wpływu tych warunków na wykonanie zadania oraz ustalenie, jakie pomiary i obliczenia należy wykonać.

Перекладіть питання і дайте відповідь польською мовою

1. Що являє собою географічна карта?
2. Який існує поділ географічних карт?
3. Назвіть різницю між загальними картами і картами спеціальними?
4. Як поділяються топографічні знаки?
5. Як необхідно розпочинати читати карту?
6. Назвіть особливості визначення рельєфа місцевості.

Назвіть польські відповідники слів і словосполучень

графічне зображення земної кулі; сприяти пересуванню військ; уміння читати карту; задовольняти адміністративні потреби; позначати рельєф горизонталями; вказувати місцезнаходження; топографічна карта спеціального призначення; опрацьовувати деталі загального плану; середньомасштабна. карта; сітка координат; визначати відстань по карті; метеорологічна карта; вивчати по карті район місцевості.

Перекладіть усно, користуючись словником

Mapa topograficzna (mapa wojskowa) przedstawia w jednolitej konwencji umownych znaków i szczegółowych opisów. Wybrane elementy środowiska geograficznego (rzeźba terenu, osadnictwo, hydrografia, szata roślinna, komunikacje), infrastruktury i niektórych zjawisk fizycznych. Odznacza się ona odrębną konstrukcją matematyczno-kartograficzną, kartowaniem siatki kilometrowej, jednolitą konwencją graficzną arkuszy i ich krojem oraz objaśniającymi opisami umieszczonymi poza ramką.

Mapa topograficzna uwzględnia dane o terenie ważne dla działań bojowych, umożliwia ocenę terenu, orientowanie się w nim, wybór dogodnych kierunków i rubieży działań, planowanie rozmieszczenia wojsk, prac ziemnych, organizację obserwacji, łączności, zaopatrywania, ewakuacji, przygotowania danych do strzelania.

Ze względu na szczegółowość przedstawionej treści mapy topograficzne dzieli się na: wielkoskalowe, średnioskalowe i małoskalowe. Kartometryczność (zachowanie istniejących związków – przestrzennych między przedmiotami terenowymi przedstawionymi

na mapie) umożliwia odczytanie z mapy z odpowiednią dokładnością współrzędnych położenia przedmiotów terenowych i określenie odległości między nimi.

 Прослушайте і перекладіть на слух

Mapy wojskowe zawierają wiele takich informacji, których nie ma na innych mapach. Spośród informacji zobrazowanych na mapach wojskowych największe znaczenie mają dane o terenie, niezbędne dla wojsk podczas prowadzenia działań bojowych. Mapy wojskowe powstają z bezpośrednich geodezyjnych zdjęć terenu. Mapy wojskowe przedstawiają wszystkie przedmioty terenowe w formie odpowiednich znaków topograficznych. Mapa wojskowa stanowi dla dowódcy i oficera sztabu podstawowe źródło informacji o terenie działań. Na podstawie mapy dokonuje się oceny terenu, wybiera się odpowiednie rejony i kierunki, ustala się marszruty przemarszów oraz rejony rozmieszczenia wojsk, ich środków walki itp.

 Дайте польські відповідники словосполучень

основні бойові засоби; координатна сітка військової карти; свої війська і споруди; розташування військ і командних пунктів; для того, щоб розрізняти тактичні знаки; інженерні споруди (перешкоди); середню-та дрібномасштабні карти; позначені жовтим кольором; розрізняти тактичні знаки; визначити швидко і точно; правило “Читай Зліва-Направо-Знизу-Догори”; зв’язок рельєфу місцевості з характеристикою рік; густина горизонталей; населений пункт.

 Перекладіть польською мовою (відповідає інший курсант)

A. 1. Якими картами Ви користуєтесь? Який їх масштаб?

2. Покажіть позиції Вашого батальйону на карті? 3. Чи існують будь-які перешкоди перед Вашими позиціями? 4. Що означають ці умовні знаки?

Б. 1. Ви проживаєте в цьому селі? 2. Куди веде ця дорога? 3. Яка назва цієї річки? 4. Якими є ширина і глибина цієї річки? 5. Чи далеко звідси до міста? 6. Дорога в доброму стані? 7. Чи є інші, наприклад, польові, дороги до пункту Л?

В. 1. Візьміть карту і покажіть позиції Вашої роти. 2. Якщо перед Вашими позиціями є перешкоди, покажіть їх на карті. 3. Як позначене мінне поле? 4. Де є прохід через мінне поле? 5. Де розташована Ваша частина? 6. Де обладнано КП полку?

Письмовий переклад

Rzeźba terenu – całokształt wszystkich nierówności powierzchni Ziemi. Rzeźba terenu obejmuje znaczną ilość form od prostych i pojedynczych do obiektów bardzo dużych i złożonych. Rozróżnia się formy wypukłe (góra, kopiec, grzbiet) i wklęsłe (dolina, kotlina, jar, wąwóz). Pomiar rzeźby terenu wykonuje się metodą klasyczną lub fotogrametryczną. Przy metodzie klasycznej należy najpierw pomierzyć odpowiednią ilość punktów wysokościowych w terenie, a następnie wyrysować rzeźbę terenu za pomocą warstwie. Obecnie w terenach pofałdowanych i górskich nanosi się rzeźbę terenu metodą stereofotogrametryczną.

Teren – jest to dowolny obszar powierzchni Ziemi wraz z rzeźbą i pokryciem terenu. Rzeźba terenu – jest to całokształt wszystkich nierówności terenu. Pokrycie terenu – jest to ogół przedmiotów terenowych znajdujących się na powierzchni terenu. Rzeźba terenu to wzniesienia i zagłębienia o rozmaitych formach i wielkościach.

Na mapach topograficznych rzeźbę terenu przedstawia się za pomocą warstwie. Warstwice to są linie krzywe zamknięte, łączące punkty położone na tej samej wysokości w stosunku do przyjętego poziomu.

Znaki topograficzne są to umowne znaki graficzne przedstawiające położenie i charakterystykę przedmiotów terenowych. Wydaje się je w formie wydawnictw książkowych, oddzielnie dla poszczególnej skali map topograficznych.

Znaki taktyczne – umowne symbole graficzne, za pomocą których przedstawia się na mapach, szkicach i innych dokumentach wojskowych położenie i działanie wojsk, rozmieszczenie pododdziałów tyłowych, sprzęt i uzbrojenie wojsk, stanowiska ogniowe, stanowiska dowodzenia, punkty obserwacyjne itp.

Zробіть двосторонній переклад

Який існує поділ географічних карт?

Wszystkie mapy geograficzne dzielą się na dwa zasadnicze rodzaje: mapy ogólne i mapy specjalne. Mapy ogólne w zależności od skali dzielą się na mapy topograficzne i przeglądowe.

Назвіть основні види топографічних знаків.

Znaki topograficzne dzieli się ogólnie na punktowe, liniowe, konturowe i objaśniające. Znaki punktowe stosuje się w odniesieniu do bardzo małych przedmiotów. Szerokość znaków liniowych nie jest wykazana w skali mapy. Znaki konturowe stosuje się dla

oznaczenia przedmiotów o zamkniętych konturach. Znaki objaśniające zawierają dodatkowe informacje o właściwościach lub charakterze określonych przedmiotów.

Як наносяться на карту горизонталі при визначенні рівнинної, горбистої та гірської місцевості?

W terenie równinnym warstwy są od siebie oddalone i obejmują większe partie terenu. W terenie pagórkowatym warstwy przebiegają bliżej siebie, liczne z nich zamykają się przedstawiając wzgórza i zagłębienia. Natomiast w terenie górskim warstwy przebiegają bardzo blisko siebie, wyraźnie zaznaczają się grzbiety, oprócz tego jest dużo wąwozów.

Визначте різницю між умовними топографічними та тактичними позначками.

Znaki topograficzne – to są umowne znaki graficzne przedstawiające położenie i charakterystykę przedmiotów terenowych. Znaki taktyczne – umowne symbole graficzne, za pomocą których przedstawia się na mapach, szkicach i innych dokumentach wojskowych położenie i działanie wojsk, rozmieszczenie pododdziałów tyłowych, sprzęt i uzbrojenie wojsk, stanowiska ogniowe, stanowiska dowodzenia, punkty obserwacyjne itp.

Lekcja 23. Rola sztabu w jednostce wojskowej, dokumenty bojowe

Terminologia i wyrażenia

decyzje	рішення
podjąć decyzję	приймати рішення
dowodzenie wojskami	управління військами
etatowy	штатний, за штатом
kierowanie szkoleniem wojsk	керівництво бойовою підготовкою військ
komórka	ланка
meldowanie	доповідь (як процес)
meldowanie przełożonym o sytuacji	доведення підлеглим інформації про обстановку
meldunek	рапорт, доповідь
nieustanne i elastyczne reagowanie	безперервна та гнучка реакція
oddział, wydział	частина, відділ (відділення)
opracowywanie koncepcji rozwoju Sił Zbrojnych	відпрацювання концепції розвитку збройних сил
organ dowodzenia i stanowisko dowodzenia Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych.	орган управління та пункт управління Головнокомандувача Збройних Сил
organizowanie łączności jednostek z punktu dowodzenia (PD)	організація зв'язку підрозділів та частин з пункту управління (ПУ)

programowanie i planowanie materiałowo-finansowe	матеріально-фінансове програмування та планування
przedsięwzięcie	захід
przygotowanie dla dowódcy danych do podejmowania decyzji	підготовка командирів даних для прийняття рішення
punkt dowodzenia	командний пункт
rozkaz bojowy	бойовий наказ
standaryzacja i unifikacja wyposażenia technicznego	стандартизація та уніфікація технічного оснащення
sytuacja bojowa	бойова обстановка
Sztab Generalny Wojska Polskiego	Генеральний штаб Війська Польського
utrzymywanie w Siłach Zbrojnych gotowości bojowej i mobilizacyjnej	підтримання в збройних силах бойової та мобілізаційної готовності
użycie Sił Zbrojnych	застосування збройних сил
współdziałania sił i środków	взаємодія сил та засобів
wykonywanie zadań zleconych przez Ministra Obrony Narodowej	виконання завдань за дорученням Міністра національної оборони
wyszkolenie wojsk	бойова підготовка військ
zabezpieczenie działań bojowych	забезпечення бойових дій
zadanie bojowe	бойове завдання
założenia modernizacyjne	плани модернізації
zarządzanie	управління (як процес)

zarządzenie bojowe	бойове розпорядження
zdecydować	вирішити
podjąć decyzje	прийняти рішення
zespół	відділ, управління (з'єднання кораблів)

Підготуйте переклад основного тексту

Tekst: Sztab i jego zadania

Sztab Generalny Wojska Polskiego szczególną uwagę zwraca na problemy wspólnego działania zgłoszonych do Sojuszu Sztabów i wojsk, jak również standaryzację i unifikację wyposażenia technicznego. Zasadnicze przedsięwzięcia SG WP wynikały przede wszystkim z treści wypracowanych założeń modernizacyjnych.

Do zakresu działania Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego należy: współuczestniczenie w opracowywaniu koncepcji rozwoju Sił Zbrojnych i planowanie tego rozwoju; kierowanie kompleksowym planowaniem mobilizacyjnego i strategiczno-operacyjnego rozwinięcia oraz użycia Sił Zbrojnych; utrzymywanie w Siłach Zbrojnych gotowości bojowej i mobilizacyjnej; kierowanie szkoleniem wojsk, określanie celów, kierunków i zadań tego szkolenia oraz kierowanie programowaniem i planowaniem szkolenia bojowego i taktycznego, a także działalnością sportową w Siłach Zbrojnych; kierowanie szkolnictwem wojskowym w ramach pełnomocnictw udzielonych przez Ministra Obrony Narodowej; kierowanie programowaniem i planowaniem materiałowo-finansowym w Siłach Zbrojnych; wykonywanie innych

zadań zleconych przez Ministra Obrony Narodowej oraz wynikających z ustaw i innych przepisów.

Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego odpowiada za organizację i przygotowanie do działań organu dowodzenia i stanowiska dowodzenia Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych.

Organizatorem dowodzenia wojskami na szczeblu operacyjnym i taktycznym jest dowódca. Jego decyzje stanowią podstawę dowodzenia, tj. wybór optymalnego rozwiązania, zapewniającego największe szanse wykonania zadania bojowego. Podejmowanie decyzji jest przywilejem wyłącznie dowódcy, natomiast dostarczanie dowódcy danych (informacji) niezbędnych do powzięcia decyzji należy do obowiązków sztabu.

Sztab jest etatowym zespołem oficerów podległych bezpośrednio dowódcy. Na czele sztabu stoi szef sztabu.

Zasadniczym zadaniem sztabu jest realizacja wszelkich przedsięwzięć związanych z planowaniem, organizacją i prowadzeniem działań bojowych oraz wyszkoleniem wojsk. Praca sztabu w czasie działań bojowych polega głównie na przygotowaniu dla dowódcy danych do podejmowania decyzji, opracowaniu – w oparciu o podjęte decyzje – odpowiednich rozkazów (dyrektyw) i zarządzeń bojowych, przekazywaniu ich we właściwym czasie wykonawcom i realizowaniu innych przedsięwzięć związanych z dowodzeniem wojskami.

Sztab zapewnia dowódcy możliwość nieustannego i elastycznego reagowania na przebieg walki bez względu na sytuację bojową oraz prowadzi kontrolę wykonania podjętych przez dowódcę decyzji i wydanych przez niego zarządzeń. W ramach tych zadań do obowiązków sztabu należy również organizowanie zabezpieczenia bojowego działań

i współdziałania sił i środków, organizowanie łączności jednostek z punktem dowodzenia (PD), meldowanie przełożonym o sytuacji itp.

Każdy sztab ma w swoim składzie szereg różnych komórek, reprezentowanych przez pojedynczych oficerów lub mniejsze czy większe zespoły (sekcje, wydziały, oddziały, zarządy). W większości sztabów istnieją następujące zasadnicze działy: operacyjny, rozpoznawczy, łączności, łączności specjalnej (szyfrowy), organizacyjno-mobilizacyjny, administracyjno-gospodarczy, personalny i inne.

Перекладіть питання і дайте відповідь польською мовою

1. На що звертає особливу увагу Генеральний штаб?
2. Що входить у сферу діяльності начальника Генерального штабу?
3. За що несе відповідальність начальник Генерального штабу?
4. Хто є організатором управління військами на оперативному і тактичному рівнях?
5. В чому заключається діяльність штабу в період бойових дій?
6. Що забезпечує штаб командирів?

Назвіть польські відповідники слів і словосполучень

основа управління; вибір оптимального рішення; виконання бойового завдання; необхідні для прийняття рішення дані; безпосередній підлеглий командира; рішення начальника штабу; заходи планування ведення бойових дій; на основі прийнятого рішення; своєчасне передавання виконавцеві розпорядження; заходи управління військами; забезпечити можливість гнучкої реакції; безперервне реагування на хід бойових дій; незважаючи на

бойову обстановку; контроль за виконанням розпоряджень; прийняті командиром рішення; взаємодія сил і засобів; доповідь старшим про обстановку; зв'язок з КП; представляти рапорт.

Перекладіть питання і дайте відповідь польською мовою

1. Що собою представляє штаб?
2. У чому полягає основне завдання штабу в бойовій обстановці?
3. Хто планує бойову і спеціальну підготовку особового складу частини?
4. Що лежить в основі підготовки штабом бойового наказу?
5. Кому належить виключне право управління військами?
6. У якій формі рішення командира доводиться до підлеглих формувань?
7. З яких основних підрозділів складається штаб?

Зробіть зорово-усний переклад

Sztaby istnieją we wszystkich jednostkach sił zbrojnych od batalionu (dywizjonu i równorzędnego) wzwyż. Ze względu na rodzaj wojsk i charakter sił zbrojnych, sztaby dzielą się na sztaby ogólnowojskowe, sztaby rodzajów wojsk i sztaby rodzajów sił zbrojnych.

Zależnie zaś od wielkości szczebla dowodzenia rozróżnia się: sztaby generalne, sztaby związków operacyjnych (frontu, grupy armii, armii, floty), sztaby związków taktycznych (korpusu, dywizji, brygady), sztaby oddziałów (pułku, grupy bojowej, batalionu samodzielne) i sztaby pododdziałów (batalionu, dywizjonu). Na szczeblach od kompanii w dół funkcję dowodzenia sprawuje sam dowódca.

Зробіть переклад на слух

1. Sztaby ogólnowojskowe spełniają rolę koordynatorów działań w stosunku do sztabów rodzajów wojsk. Zapewniają one dowodzenie w walce oraz organizują współdziałanie wszystkich rodzajów wojsk.
2. Начальник штабу є першим заступником командира. Тільки йому дано право віддавати від імені командира накази та розпорядження військам, а також заступникам командира, начальникам родів військ і служб.
3. Zadanie bojowe wyznacza się w walce każdej jednostce wojskowej, wszystkim żołnierzom i załogom sprzętu bojowego. Może ono stanowić cel lub obiekt, który należy osiągnąć w określonym terminie w danej walce.
4. Оперативний відділ є провідним відділом штабу з питань організації операції (бою) та управління військами. На нього передовсім покладаються: розробка заходів із забезпечення постійної бойової готовності військ; збір і вивчення даних обстановки та підготовка оперативно-тактичних розрахунків для прийняття рішення командиром.

Письмовий переклад

1. Podstawą do organizacji natarcia związku taktycznego, oddziału lub pododdziału jest zadanie bojowe otrzymane od dowódcy.

Po otrzymaniu zadania dowódca podwładnej jednostki analizuje je, ocenia położenie, podejmuje decyzję i wydaje rozkaz. Na treść rozkazu dowódcy jednostki zasadniczy wpływ mają:

- wiadomości o nieprzyjacielu i o zdolności bojowej sił własnych;
- siły i środki, jakimi dowódca dysponuje, możliwości zabezpieczenia działań bojowych;
- teren oraz warunki meteorologiczne.

W rozkazie dowódca podaje:

- krótkie wiadomości o nieprzyjacielu;
- zadania jednostki (zadanie bliższe, zadanie następne, zadanie dnia);
- zadania pododdziałów podległych, linie ich rozgraniczenia i zadania przydzielonych środków wsparcia oraz sposób współdziałania;
- czas gotowości do działania;
- sygnały;
- swojego zastępcę.

2. Przykład rozkazu dowódcy plutonu do natarcia pieszo:

Dozory:

Na prawo grupa liściastych drzew - dozór "drzewa", odległość 450 m; w lewo od dozoru "drzewa", dalej 100 m mostek 132:

- dozór "mostek", odległość 550 m. Na wprost przy drodze wysokie pojedyncze drzewo – dozór "wysokie drzewo", odległość 900 m, na horyzoncie las – dozór "prawy skraj lasu", odległość 1500 m, w lewo – rozwidlenie szosy i drogi polnej – dozór "rozwidlenie dróg", odległość 100 m. (Jeżeli dowódca plutonu przed wydaniem rozkazu zorientował dowódców drużyn w terenie i wskazał im dozory, to w czasie wydawania rozkazu bojowego może powiedzieć: "Dozory -jak podałem w czasie orientowania w terenie").

Nieprzyjaciel broni się w punkcie oporu Sosnówka. Czołowe stanowiska ogniowe nieprzyjaciela znajdują się Wieża ciśnień, szkoła, kościół, dworzec.

W głębi kolejny punkt oporu znajduję się.

W punkcie oporu przed nami wykryto karabin maszynowy.

W rejonie parowu wykryto stanowisko ogniowe pancernicy.

1 kompania z plutonem czołgów naciera w kierunku Dąbrówka

- Las Czarny i zdobywa punkt oporu nieprzyjaciela na wzgórzu Plato, potem naciera w kierunku Brzozówka.

Zробіть двосторонній переклад

На що звертає

особливу увагу

Генеральний штаб?

Sztab Generalny Wojska Polskiego

szczególną uwagę zwraca na problemy

wspólnego działania zgłoszonych do

Sojuszu Sztabów i wojsk, jak również

standaryzację i unifikację wyposażenia

technicznego.

За що несе

відповідальність

начальник

Генерального штабу?

Szef Sztabu Generalnego Wojska

Polskiego odpowiada za organizację i

przygotowanie do działań organu

dowodzenia i stanowiska dowodzenia

Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych.

Хто є організатором

управління військами

на оперативному та

тактичному рівнях?

Organizatorem dowodzenia wojskami na

szczeblu operacyjnym i taktycznym jest

dowódca. Jego decyzje stanowią

podstawę dowodzenia, tj. wybór

optymalnego rozwiązania,

zapewniającego największe szanse

wykonania zadania bojowego.

Визначте головні завдання штабу.

Zasadniczym zadaniem sztabu jest realizacja wszelkich przedsięwzięć związanych z planowaniem, organizacją i prowadzeniem działań bojowych oraz wyszkoleniem wojsk.

В чому полягає діяльність штабу в період підготовки і в ході ведення бойових дій?

Praca sztabu w czasie działań bojowych polega głównie na przygotowaniu dla dowódcy danych do podejmowania decyzji, opracowaniu – w oparciu o podjęte decyzje – odpowiednich rozkazów (dyrektyw) i zarządzeń bojowych, przekazywaniu ich we właściwym czasie wykonawcom i realizowaniu innych przedsięwzięć związanych z dowodzeniem wojskami.

Lekcja 24. Broń strzelecka

Terminologia i wyrażenia

amunicja	боєприпаси
bagnet	штик
bojowy wóz piechoty	бойова машина піхоти
broń biała	холодна зброя
broń indywidualna	індивідуальна зброя
broń maszynowa	автоматична зброя
broń palna	вогнепальна зброя
broń powtarzalna	зброя з одиночними пострілами
broń strzelecka	стрілецька зброя
broń zespołowa	колективна зброя
ciężki karabin maszynowy	станковий кулемет
ćwiczebny, ślepy	навчальний, холостий
działo bezodrzutowe	безвідкатна гармата
granatnik	гранатомет
karabin	гвинтівка
karabin maszynowy	кулемет
krótka seria	коротка черга
ładunek prochowy	пороховий заряд

ładunek startowy	стартовий заряд
łuska	гільза
mieć w uzbrojeniu	мати на озброєнні
nabój ostry	бойовий патрон (набій)
pistolet maszynowy	автомат
rocisk	снаряд (артилерійський)
rocisk raketowy	реактивний снаряд
prowadzić ogień (strzelać)	вести вогонь
przeciwlotniczy pocisk kierowany	зенітний керований снаряд
przeciwpancerny pocisk kierowany	протитанковий керований снаряд
przeładowywanie	перезаряджання
rewolwer	револьвер
spłonka	капсуль (запальник)
spust	спусковий гачок
strzał	постріл
transporter opancerzony	бронетранспортер
wielkokalibrowe karabiny maszynowe	станковий кулемет великого калібру
wymuszanie posłuszeństwa	застосування методу примусу
zwalczanie pojedynczych i grupowych celów żywych	подавлення одиноких та групових живих цілей

Tekst: Broń strzelecka

Broń strzelecka jest to broń palna przystosowana do amunicji strzeleckiej, której kaliber nie przekracza na ogół 20 mm. Do broni strzeleckiej zaliczamy także granaty ręczne. Przeznaczona jest do samoobrony i wymuszania posłuszeństwa, a także zwalczania pojedynczych i grupowych celów żywych. Służy także do zwalczania lekko opancerzonego sprzętu i środków ogniowych. Zasięg broni strzeleckiej jest stosunkowo niewielki – zwykle nie przekracza 2000 metrów.

Broń strzelecka ma niewielki ciężar i małe rozmiary, dzięki czemu może być obsługiwana przez jednego lub kilka żołnierzy. Zależnie od ciężaru, przeznaczenia i sposobu obsługi broń strzelecka dzieli się na indywidualną i zespołową.

Broń indywidualna (pistolet, rewolwer, karabin) stanowi uzbrojenie pojedynczych żołnierzy. Są to: rewolwery, pistolety, pistolety maszynowe, karabiny i karabinki maszynowe.

Broń zespołowa – stanowiąca uzbrojenie pododdziałów, a także wozów bojowych i samolotów. Obsługa etatowa każdego egzemplarza broni zespołowej w pododdziale składa się przynajmniej z dwóch żołnierzy, z których każdy ma określone funkcje i zadania. Do broni palnej zespołowej zalicza się: ręczne karabiny maszynowe, ciężkie karabiny maszynowe, uniwersalne karabiny maszynowe, wielkokalibrowe karabiny maszynowe.

Zależnie od stopnia udziału strzelca w oddawaniu strzałów, broń strzelecka dzieli się na powtarzalną i maszynową.

Broń powtarzalna (rewolwer, karabin) jest to taka broń, która wymaga ponownego załadowania przed oddaniem każdego strzału. Czynność tę wykonuje strzelec ręcznie.

Broń maszynowa nie wymaga przeładowywania jej przed każdym strzałem. Czynność ta jest wykonywana automatycznie przez specjalne mechanizmy, uruchamiane dzięki wykorzystaniu zjawiska odrzutu powodowanego częścią gazów prochowych. Udział strzelca ogranicza się do początkowego załadowania broni, wycelowania i naciśnięcia na spust. Broń maszynowa pozwala na prowadzenie ognia krótkimi lub długimi seriami. Pojedynczymi strzałami raczej się z niej nie strzela.

Дайте відповіді на запитання до тексту

1. Jaką broń zalicza się do broni strzeleckiej?
2. Do czego jest ona przeznaczona i gdzie się ją stosuje?
3. Co stanowi uzbrojenie pojedynczych żołnierzy?
4. Do czego używa się broni zespołowej?
5. Jak dzieli się broń strzelecka zależnie od udziału strzelca w oddawaniu strzałów?

Прочитайте, розшифруйте та перекладіть абрєвіатури

km, rkm, ckm, kb, RGPpanc.

Перекладіть у швидкому темні

протитанковий гранатомет, bagnet, прицілювання, pocisk, черга, oddawać strzał, набій, ręczka zamka, індивідуальна зброя, środki ogniowe, екіпаж, broń palna, магазин, amunicja, гвинтівка, nabój ostry, ураження, nabój zespolony, самозарядна зброя, pojedynczy żołnierz.

Запам'ятайте команди

Cofaj	Назад!
Dłuższy krok	Ширше, крок!
Do samochodów	До машин!
Na miejsca	По місцях!
Na ramię broń	Зброю на ремінь!
Naprzód	Вперед!
Rozładuj broń	Розряджай!
Na wozy	По машинах!
Uwaga	Увага!
Powietrze	Повітря!

Зробіть усний переклад

Pistolet – broń palna o krótkiej lufie z uchwytem, umożliwiającym strzelanie z jednej ręki. Współczesny pistolet to broń automatyczna z gwintowaną lufą i magazynkiem wymiennym o pojemności kilku naboí. Do strzelania ze współczesnych pistoletów używa się zespolonych naboí kalibru od 5,6 doli, 43 mm; odległość do około 50 m. Masa pistoletu wynosi ok. 1 kg. Automatyka oparta jest na zasadzie odrzutu lufy lub odrzutu zamka swobodnego. Pistolet maszynowy – automatyczna broń strzelecka z kolbą stałą lub składaną, z mechanizmem spustowym przystosowanym do i strzelania ogniem ciągłym, niekiedy także pojedynczym, głównie na j odległość do 200 m. Charakteryzuje się dużą szybkostrzelnością; masa zwykle 3–4 kg, zasianie z magazynków wymienionych o pojemności kilkudziesięciu naboí.

Ręczny karabin maszynowy – strzelecka broń palna automatyczna i o długiej lufie i dużej prędkości początkowej pocisków, z kolbą i dwójnogiem, strzelająca przeważnie nabojami karabinowymi. Używana przez drużyny piechoty może również stanowić uzbrojenie pojazdów. Donośność ognia skutecznego wynosi 800–1000 m. Zasilanie magazynkowe lub taśmowe. Masa zwykle poniżej 10 kg. Większość rkm jest bronią zespołową, obsługiwana przez dwóch żołnierzy; wprowadza się również lżejsze rkm obsługiwane przez jednego żołnierza.

Перекладіть польською мовою

Вогнепальна зброя – це зброя, в якій для викидання кулі з каналу ствола використовується енергія порохових газів. Вона включає до свого складу ствол, кулю (снаряд) і "бойовий пороховий" заряд. Вогнепальна зброя поділяється на дві головні групи: артилерійську і стрілецьку зброю. До стрілецької зброї належать автомати, карабіни (гвинтівки), кулемети, пістолети і інш., що призначені для ураження живої сили противника.

Письмовий переклад

9 mm pistolet samopowtarzalny WIST-94 jest najnowszą bronią osobistą kadry WP, przeznaczoną do walki na krótkich odległościach i samoobrony. Został opracowany w pierwszej połowie lat dziewięćdziesiątych WIST-94 działa na zasadzie krótkiego odrzutu lufy i jest zasilany z magazynka o pojemności 16 nabojów. Pistolet; wyposażono m.in. w bezkurkowy mechanizm spustowy, wskaźnik, obecności nabojów w komorze nabojowej, bezpiecznik przed strzałem przypadkowym oraz celownik wyregulowany na odległość 50 m.

Broń automatyczna – broń palna, w której kosztem części energii gazów wykonywane są automatycznie następujące czynności: wyrzucenie pocisku z lufy, otwarcie przewodu lufy, wyciągnięcie łuski z komory naboju i jej wyrzucenie na zewnątrz broni, wprowadzenie kolejnego naboju do komory naboju (z taśmy lub magazynka), zamknięcie przewodu lufy, spowodowanie odpalenia kolejnego naboju. Po załadowaniu broni pierwszym nabojem czynności strzelającego sprowadzają się do celowania i uruchomienia mechanizmu spustowego.

Broń automatyczna dzieli się na broń samoczynną i broń samopowtarzalną. Sposób wykorzystania energii gazów prochowych do wprowadzania w ruch mechanizmów broni nazywany jest zasadą działania. Broń, w której część czynności związanych z przeładowaniem wykonywana jest automatycznie, nazywana jest półautomatyczną lub częściowo zautomatyzowaną. Broń automatyczna stanowi większość broni strzeleckiej oraz niektóre działa artyleryjskie małych i średnich kalibrów.

Зробіть двосторонній переклад

Дайте характеристику
стрілецької зброї.

Broń strzelecka jest to broń palna przystosowana do amunicji strzeleckiej, której kaliber nie przekracza na ogół 20 mm. Do broni strzeleckiej zaliczamy także granaty ręczne. Przeznaczona jest do samoobrony i wymuszania posłuszeństwa, a także zwalczania pojedynczych i grupowych celów żywych.

Що таке особиста зброя?

Broń indywidualna (pistolet, rewolwer, karabin) stanowi uzbrojenie pojedynczych żołnierzy. Są to: rewolwery, pistolety, pistolety maszynowe, karabiny, karabinki maszynowe.

Де знаходиться колективна зброя?

Broń zespołowa stanowi uzbrojenie pododdziałów, a także wozów bojowych i samolotów. Obsługa etatowa każdego egzemplarza broni zespołowej w pododdziale składa się przynajmniej z dwóch żołnierzy, z których każdy ma określone funkcje i zadania.

Який принцип дії автоматичної зброї?

Broń automatyczna – broń palna, w której kosztem części energii gazów wykonywane są automatycznie następujące czynności: wyrzucenie pocisku z lufy, otwarcie przewodu lufy, wyciągnięcie łuski z komory naboju i jej wyrzucenie na zewnątrz broni, wprowadzenie kolejnego naboju do komory naboju (z taśmy lub magazynka), zamknięcie przewodu lufy, spowodowanie odpalenia kolejnego naboju.

Lekcja 25. Uzbrojenie raketowo-artyleryjskie

Terminologia i wyrażenia

armata	пушка
artyleria lufowa	ствольна артилерія
artyleria raketowa	реактивна артилерія
artyleria armijna	армійська артилерія
burzący	фугасний
działać samodzielnie	діяти самостійно
działo	гармата
działo bezodrzutowe	безвідкатна гармата
działo pancerne	самохідна артилерійська установка
haubica	гаубиця
haubicoarmaty	мортири
kumulacyjny	кумулятивний
lufowa	ствольна
moździerz	міномет
obiekty tyłowe	об'єкти тилу
odwód Dowództwa Naczelnego	резерв Верховного Головнокомандування

pocisk odłamkowy	осколочний снаряд
pododdziały i oddziały	підрозділи та частини
związek taktyczny	з'єднання
związek operacyjny	об'єднання
przewodzić obserwacje	здійснювати спостереження
przeciwlotniczy	зенітний
przyrządy celownicze do dział	прилади прицілювання до гармат
przyrządy i urządzenia	прилади та пристрої
rakietowy	реактивний
rejon ześrodkowania	район зосередження
rozpoznanie artyleryjskie	артилерійська розвідка
artyleria samobieżna	самохідна артилерія
siła ognia	вогнева сила
skuteczność ognia	ефективність вогню
umocnienia obronne	оборонні укріплення
urządzenia obronne	оборонні споруди
węzeł łączności	вузол зв'язку
wsparcie innych rodzajów wojsk	підтримка інших родів військ
wyeliminowanie npla	подавлення противника
wyrzutnia rakietowa	пускова установка
źródło łączności	засіб зв'язку

Tekst: Artyleria – jeden z podstawowych rodzajów wojsk

Artyleria – to jeden z podstawowych rodzajów wojsk, na uzbrojenie którego wchodzi dział (armaty, haubice, moździerze) oraz wyrzutnie raketowe. Artyleria dzieli się na pododdziały, oddziały i związki uzbrojone w armaty, haubice, moździerze, haubicoarmaty, wyrzutnie raketowe i działa pancerne, wyposażone w źródło łączności i wszelkiego rodzaju przyrządy i urządzenia potrzebne do strzelania i prowadzenia obserwacji.

Głównym zadaniem artylerii jest niszczenie i obezwładnianie nieprzyjaciela, a zwłaszcza jego siły żywej i środków ogniowych, czołgów, umocnień obronnych, punktów dowodzenia, węzłów łączności, obiektów tyłowych i innych ważnych elementów w ugrupowaniu nieprzyjaciela. Wykonując swoje zadania, artyleria służy zwykle do wsparcia innych rodzajów wojsk lub działa samodzielnie. W skład artylerii wchodzi także sprzęt i służby umożliwiające skuteczne wykonywanie zadań ogniowych: systemy kierowania ogniem, systemy rozpoznania i wykrywania celów (w tym radary artyleryjskie), służby pomiarowe i inne.

Artyleria dzieli się na artylerię lufową i artylerię raketową.

Artyleria lufowa – artyleria składająca się z dział lub moździerzy, których lufy służą do nadania pociskowi odpowiedniej prędkości początkowej i odpowiedniego kierunku poziomego i pionowego. Artyleria lufowa dzieli się na armatnią, haubiczną i moździerzową. Zaliczane do niej są również działa bezodrzutowe.

Artyleria raketowa – rodzaj artylerii przeznaczony do prowadzenia ognia pociskami raketowymi z wyrzutni mających od jednej do kilkudziesięciu prowadnic szynowych lub rurowych, ustawionych na podwoziach kołowych lub gąsienicowych, holowanych lub samobieżnych. Artyleria raketowa przeznaczona jest do niszczenia siły żywej i sprzętu bojowego w rejonach ześrodkowania oraz urządzeń obronnych. Pociski używane przez artylerię raketową są zwykle niekierowane. Artyleria raketowa – uzbrojona w pociski raketowe.

Pod względem organizacyjnym dzieli się na organiczną (batalionową, pułkową, dywizyjną); ze względu na siłę ognia – na lekką, ciężką i wielkiej mocy; z uwagi na rodzaj sprzętu – na armatną, haubiczną, raketową i moździerzową.

Ze względu natomiast na charakter wykonywanych zadań dzieli się m.in. na polową, przeciwpancerną, przeciwlotniczą, pancerną, nadbrzeżną i in. Artyleryjską broń i przedmioty uzbrojenia stanowią: moździerze, armaty, haubice, wszelkiego rodzaju amunicja artyleryjska, przyrządy celownicze do dział, przyrządy do prowadzenia rozpoznania, przygotowania danych początkowych, wystrzeliwania, kierowania ogniem i wskazywania celów, a także przyrządy rozpoznania artyleryjskiego.

Дайте відповіді на запитання до тексту

1. Jakie uzbrojenie mają oddziały i pododdziały artyleryjskie?
2. Co jest głównym zadaniem artylerii?
3. Jakie mają zadania jednostki artyleryjskie?
4. Jaka jest różnica pomiędzy artylerią lufową a artylerią raketową?
5. Jak dzieli się artyleria ze względu na charakter wykonywanych zadań?
6. Jak dzieli się ze względu na siłę ognia i rodzaj sprzętu?

AA Прочитайте, розшифруйте та перекладіть абрєвіатури

AD, AGR, APpanc KPR, dpanc, Aplot, ADZ, AA, app, apz. AR, ASP, AWP.

Ó На основі тексту перекладіть слова та словосполучення

moździerz; ствольна артилерія; punkt dowodzenia; вузол зв'язку; artyleria przeciwpancerna; фугасний снаряд; mechanizm kierunkowy; приціл; dysza; противідкатний пристрій; lufa; протитанковий керований реактивний снаряд; nabój zespolony; артилерія підтримки піхоти; артилерія спеціального призначення; полкова артилерія; протитанкова артилерія; зенітна артилерія; артрозвідгрупа; артилерія далекого радіусу дії; армійська артилерія; дивізійна артилерія; самохідна артустановка; керований реактивний снаряд; артилерія механізованого полку; вести вогонь в умовах використання ядерної зброї; підтримувати вогнем; резерви противника; впливати на хід бою; встановлювати на машинах; збільшувати дальність вогневого впливу на противника; для захисту важливих районів; вести вогонь в умовах використання звичайних видів зброї.

Доповніть польські еквіваленти, використовуючи подані дієслова

захищати від вогневого ураження – chronić...

бути на озброєнні – stanowić...

проводити бойові дії з метою – prowadzić...

вести вогонь по противнику – strzelać...

фланговий маневр – manewr...

проривати бойовий порядок військ – przełamywać...

нанести удар в тил противника – uderzyć...

Zробіть переклад на слух

1. В чому полягає бойове призначення артилерійських частин та підрозділів?
2. Які частини та підрозділи входять до складу артилерії ВГК?
3. Скільки гаубиць є в складі вашого дивізіону?
4. Які тактико-технічні дані нової самохідної гаубиці?

Zробіть зорово-усний переклад

Do wykonania postawionych zadań pododdziały artylerii mogą zastosować następujące rodzaje ognia: ogień do celów pojedynczych; ześrodkowany ogień; kolejne ześrodkowanie ognia; wał ogniowy; ogień zaporowy.

Oprócz tego dywizjon może brać udział w prowadzeniu zmasowanego ognia na podstawie rozkazu wyższego dowódcy artylerii. W celu przyspieszenia i uproszczenia wywołania ognia rejonom, pasom, odcinkom jego nadaje się nazwy umowne. W natarciu artyleria swoim ogniem toruje drogę czołgom i piechocie; obezwładnia środki ogniowe i siłę żywą npla; burzy budowle obronne i wspiera natarcie czołgów i piechoty. W obronie swoim ogniem obezwładnia npla na dalekich podejściach przed przednim skrajem i w głębi obrony. Szybkość rozwinięcia i otwarcia dokładnego ognia przez artylerię ma decydujące znaczenie dla zapewnienia wysokiego tempa natarcia zniszczenia broniącego się npla. Zasadniczą właściwością wykorzystania artylerii jest zmasowanie ognia i szeroki manewr.

Перекладіть усно (абзацно-фразовий переклад)

Dywizjon – jest zasadniczym ogniowym i taktycznym pododdziałem artylerii składającym się z kilku baterii i innych pododdziałów. Dywizjon może prowadzić ogień pojedynczo bateriami do różnych celów lub ogień ześrodkowany wszystkich baterii do jednego celu. Dywizjon rozmieszcza się na stanowiskach ogniowych w zasadzie bateriami.

Батарея – вогневий та тактичний підрозділ, що складається з вогневих взводів і взводу або відділення управління. Батарея розміщується на одній вогневій позиції і може виконувати одночасно одне або два вогневі завдання з закритої вогневої позиції, або декілька завдань з відкритої вогневої позиції.

Działo, moździerz, wóz bojowy lekkiej artylerii raketowej, PpancKPR, dpanc w walce z zasady działa w składzie plutonu i wykonuje zadania ogniowe z zakrytego lub odkrytego stanowiska ogniowego.

Підрозділи управління дивізіону (батареї) призначені для ведення розвідки, обслуговування стрільби та забезпечення зв'язку.

Прослухайте і перекладіть письмово (переклад-диктант)

Pododdziały artylerii działają w zasadzie w składzie grupy artylerii (oddziału) i mogą być wyznaczane do wspierania oddziałów ogólnowojskowych lub też mogą być im przydzielane. Pododdziały artylerii pułkowej i batalionowej nie wchodzi w skład grup artylerii:

są one przydzielane pododdziałom ogólnowojskowym lub wyznaczone do ich wsparcia. Pododdziały artylerii przeciwpancernej wchodzi

w skład odwodów przeciwpancernych; w obronie używa się je do obsadzania rejonów przeciwpancernych.

Przydzielony pododdział artylerii podporządkowuje się dowódcy oddziału ogólnowojskowego do którego został przydzielony. Nie wyklucza to możliwości użycia tego pododdziału do wykonania zadań bojowych na korzyść związku (oddziału) wyższego szczebla na podstawie rozkazu jego dowódcy lub zawczasu sporządzonego planu.

Pod względem organizacyjnym artyleria dzieli się na organiczną (batalionową, pułkową, dywizyjną); ze względu na siłę ognia – na lekką, ciężką i wielkiej mocy; z uwagi na rodzaj sprzętu – na armatną, haubiczną, raketową i moździerzową.

Ze względu natomiast na charakter wykonywanych zadań dzieli się m.in. na polową, przeciwpancerną, przeciwlotniczą, pancerną, nadbrzeżną i in. Artyleryjską broń i przedmioty uzbrojenia stanowią: moździerze, armaty, haubice, wszelkiego rodzaju amunicja artyleryjska, przyrządy celownicze do dział, przyrządy do prowadzenia rozpoznania, przygotowania danych początkowych, wystrzeliwania, kierowania ogniem i wskazywania celów, a także przyrządy rozpoznania artyleryjskiego.

Зробіть двосторонній переклад

Що знаходиться на озброєнні такого роду військ як артилерія?

Визначте головне завдання артилерії.

Artyleria – to jeden z podstawowych rodzajów wojsk, na uzbrojenie którego wchodzi dział (armaty, haubice, moździerze) oraz wyrzutnie raketowe.

Głównym zadaniem artylerii jest niszczenie i obezwładnianie nieprzyjaciela,

a zwłaszcza jego siły żywej i środków ogniowych, czołgów, umocnień obronnych, punktów dowodzenia, węzłów łączności, obiektów tyłowych i innych ważnych elementów w ugrupowaniu nieprzyjaciela.

Яка різниця між
ствольною та
ракетною
артилерією?

Artyleria lufowa – artyleria składająca się z dział lub moździerzy, których lufy służą do nadania pociskowi odpowiedniej prędkości początkowej i odpowiedniego kierunku poziomego i pionowego.

Artyleria lufowa dzieli się na armatnią, haubiczną i moździerzową. Artyleria raketowa natomiast – to rodzaj artylerii przeznaczony do prowadzenia ognia pociskami raketowymi z wyrzutni mających od jednej do kilkudziesięciu prowadnic szynowych lub rurowych, ustawionych na podwoziach kołowych lub gąsienicowych, holowanych lub samobieżnych.

Lekcja 26. Wojska Pancerne i ich przeznaczenie

Terminologia i wyrażenia

bój spotkaniowy	зустрічний бій
czołg	танк
działo pancerne	самохідна гармата
głębokie uderzenie w strefę tyłową przeciwnika	глибокий удар в тил противника
głębokość operacyjna	оперативна глибина
nacierać z marszu	наступати з ходу
niezawodność	надійність
odporność na ogień	вогнева стійкість
opanowywać (coś)	оволодівати (чимсь)
pododdział i oddział wojsk pancernych	підрозділ та частина танкових військ
pododdziały (oddziały) innych rodzajów wojsk	підрозділи (частини) інших родів військ
pokonywanie przeszkód	долання перешкод
powstrzymać atak przeciwnika	стримання атаки противника
prowadzenie pościgu	ведення переслідування
przełamanie obrony	прорив оборони
przełamywać obronę	проривати оборону

rozwijanie natarcia	розвиток наступу
rzut	ешелон
siła ognia	сила вогню
skrzydło	фланг
strefa skażeń i zakażeń	зона радіаційного та хімічного зараження
tempo natarcia	темп наступу
transporter opancerzony	бронетранспортер
tyły zgrupowania wojsk	тили угруповання військ
umocnienia obronne	оборонні укріплення
warunki terenowe i atmosferyczne	умови місцевості та атмосферні умови
warunki zastosowania broni jądrowej	умови застосування ядерної зброї
wojska pancerne	бронетанкові війська
wtargnięcie w ugrupowanie przeciwnika	вторгнення в угруповання противника
wykonywać kontrataki	проводити контратаки
wykonywanie głębokich manewrów na skrzydła	виконання глибоких маневрів на флангах
wysoka manewrowość	висока маневреність
zabezpieczenie bojowe	бойове забезпечення
zaczepny	наступальний
zdolność	здатність

Tekst: Wojska pancerne

Wojska pancerne – jeden z głównych rodzajów wojsk lądowych. Charakteryzuje się dużą siłą ognia, wysoką manewrowością i odpornością na ogień. Cechy te czynią je doskonałym rodzajem sił do wtargnięcia w ugrupowanie przeciwnika, rozwijania natarcia, głębokich uderzeń w strefę tyłową przeciwnika i prowadzenie pościgu. Wojska pancerne mogą również powstrzymać atak przeciwnika i wykonywać kontrataki w ramach działań obronnych.

Czołgi mogą niszczyć wozy bojowe przeciwnika, pododdziały piechoty, wyrzutnie przeciwpancernych pocisków kierowanych i przy pewnych ograniczeniach angażować się w walkę ze śmigłowcami przeciwnika.

Wojska pancerne są główną siłą uderzeniową wojsk lądowych. Występują jako oddziały, oraz stanowią związki taktyczne i operacyjne. W skład wojsk pancernych wchodzi także pododdziały (oddziały) innych rodzajów wojsk.

Wojska pancerne ze względu na swoje walory bojowe, zwłaszcza dużą odporność ogniową oraz zdolność do szybkiego przemieszczania i skutecznego niszczenia celów pancernych i opancerzonych, stanowią zasadniczy element wojsk uderzeniowych. W wojskach pancernych występują: dywizja kawalerii pancernej, brygady pancerne oraz bataliony, kompanie i plutony czołgów.

Wojska pancerne występują jako oddziały i związki taktyczne oraz operacyjne; ich podstawowe uzbrojenie stanowią czołgi, działa

pancerne, transportery opancerzone i inne opancerzone środki walki. W skład pododdziałów i oddziałów wojsk pancernych wchodzi jednostki różnych rodzajów wojsk, co nadało ogólnowojskowy charakter batalionom i brygadam pancernym. Pododdziały czołgów wchodzi w skład oddziałów wojsk zmechanizowanych i piechoty zmotoryzowanej.

Wojska pancerne, w przeciwieństwie do wojsk zmechanizowanych, mają mniejszą liczbę pododdziałów piechoty zmotoryzowanej; wojska te są bardziej przystosowane do prowadzenia działań w warunkach zastosowania broni jądrowej, do wykonywania głębokich manewrów na skrzydła i tyły zgrupowania wojsk nieprzyjaciela. Wojska pancerne odgrywają dominującą rolę w przełamywaniu i pokonywaniu obrony nieprzyjaciela.

Перекладіть питання і дайте відповідь польською мовою

1. Назвіть характерні можливості танкових військ.
2. Які цілі можуть знищувати танки?
3. Назвіть бойові якості танкових військ, які характеризують їх як основну ударну силу?
4. На які організаційно-штатні одиниці поділяються танкові війська?
5. Які підрозділи і частини інших родів військ входять до складу танкових військ?
6. До ведення яких бойових дій пристосовані танкові війська?

Зробіть зорово-усний переклад

Wojska pancerne, uzbrojone w nowoczesne czołgi dysponują potężnym uzbrojeniem artyleryjskim, pokładową bronią strzelecką i wielkokalibrowymi przeciwlotniczymi karabinami maszynowymi.

Dysponują one dużą siłą ognia, zwłaszcza artyleryjskiego, są przystosowane do szybkiego poruszania się w terenie, pokonywania przeszkód wodnych i stref skażeń promieniotwórczych oraz stref zniszczeń.

Spośród wszystkich innych rodzajów wojsk są one najbardziej odporne na rażące działanie broni jądrowej. Pododdziały, oddziały i taktyczne związki pancerne są zdolne samodzielnie lub we współdziałaniu z innymi rodzajami wojska do rozbijania i niszczenia określonych ugrupowań nieprzyjaciela, efektywnego wykorzystania skutków uderzeń raketowych, artylerii i lotnictwa oraz wykonywania silnych uderzeń na nieprzyjaciela i szybkiego przesuwania się w głąb jego ugrupowania na dużą odległość, a tym samym nadają działaniom bojowym wysokie tempo.

Wojska pancerne zdolne są także w krótkim czasie organizować trwałą i aktywną obronę, przeciwstawiać się zmasowanym uderzeniom nieprzyjaciela i skutecznie odpierać natarcie jego zgrupowań pancernych.

Запам'ятайте команди

Do wozów!

До машин!

Gotowość bojowa nr 1!

Бойова готовність №1!

Na wozy!

По місцях!

Silniki w ruch!

Запустити двигуни!

Zgasić reflektory!

Вимкнути фари!

Zmniejszyć szybkość!

Зменшити швидкість!

Zwiększyć szybkość!

Збільшити швидкість!

Перекладіть польською мовою (відповідає інший курсант)

1. Яке військове звання за штатом має командир танкового батальйону?
2. Скільки танків в танковій роті?
3. Які частини і підрозділи входять до складу мотопіхотної дивізії?
4. Скільки батальйонів входить до складу бронетанкової бригади?
5. Як використовується бронетанкова бригада в наступі?
6. Які пристрої нічного бачення встановлені на танку?

Зробіть переклад на слух

W powszechnej świadomości czołg stanowi podstawowy i najważniejszy oręż na lądowym polu walki. I choć nie jest to do końca słuszne, właśnie liczbą pojazdów pancernych oraz opancerzonych mierzy się często siłę lub słabość sił zbrojnych. Mimo rosnącego znaczenia innych części składowych wojsk lądowych, tak jak w wielu innych krajach, także w naszej armii wojska pancerne i zmechanizowane od kilkudziesięciu lat wciąż zajmują pozycję dominującą. Wprawdzie polski potencjał w tej dziedzinie od czasów rozwiązania Układu Warszawskiego skurczył się z kilkunastu do czterech dywizji, ale wszystkie one nadal noszą miano pancernych albo zmechanizowanych.

Перекладіть польською мовою

Танкові війська – рід військ, що складає основну ударну силу сухопутних військ. Вогнева потужність, висока швидкість руху,

прохідність і маневреність танків вдало поєднані з надійною бронєю і стійкістю від ураження вогнем ударів авіації і впливу вражаючих факторів ядерного ураження. Організаційно танкові і бронетанкові війська складаються з танкових з'єднань і частин, що відзначаються високою маневреністю, великою потужністю артилерійського вогню і надійним броньованим захистом.

Перекладіть українською мовою

Czołg ciężki – silnie opancerzony czołg o masie ponad 50 t, uzbrojony w armatę o kalibrze od 120 mm, przeznaczony do niszczenia umocnień przeciwnika, przede wszystkim na odcinku przełamania oraz do walki z czołgami. Czołgi ciężkie charakteryzują się dużą siłą ognia i dużą odpornością pancerza oraz stosunkowo małą ruchliwością i krótkim zasięgiem działania.

Czołg średni, liniowy najliczniejszy we wszystkich armiach czołg o dużej sile ognia, ruchliwości taktycznej, optymalnie dobranym opancerzeniu i masie w granicach 30–50 t i więcej. W czołgu średnim, w którym proces ładowania armaty został zautomatyzowany, liczebność załogi wynosi 3 osoby, w pozostałych typach – 4 osoby.

Czołg lekki – liniowy czołg pododdziałów desantowych i rozpoznawczych o masie w granicach 8-20 t, umożliwiającej transportowanie go samolotem lub śmigłowcem. Do czołgów lekkich zalicza się zbudowane na ich podwoziach czołgi-amfibie. Zadanie czołgów lekkich na polu walki przejmują w coraz większym stopniu bojowe wozy piechoty.

Прослухайте і передайте зміст

Zarządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 9 czerwca 2009 r. zmieniło zarządzenie w sprawie ustanowienia świąt wojskowych oraz sposobu ich obchodzenia w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Decyzja weszła w życie z dniem ogłoszenia, czyli w dniu 6 lipca 2009, a więc obchody Święta Wojsk Pancernych i Zmechanizowanych Dnia Czołgisty w Żaganiu nie miały podstawy prawnej. Zarządzenie MON nie wyjaśnia, dlaczego święto ma być obchodzone właśnie 17 czerwca. Z informacji na oficjalnej stronie internetowej MON wynika, że chodzi o rocznicę powrotu do Polski 1 Pułku Czołgów Armii Polskiej w 1919 r.

Письмовий переклад

Танк – гусенична бойова машина високої прохідності, повністю броньована та оснащена озброєнням для ураження різних цілей на полі бою. Бойові властивості танка: вогнева міць, броньований захист, висока маневреність, здатність здійснювати марш на великі відстані, долати перешкоди і загородження.

Легкий танк – танк масою до 20 т. Сучасні легкі танки – авіатранспортабельні, плаваючі бойові машини, призначені для використання в повітряно-десантних військах, морській піхоті, розвідувальних підрозділах.

Середній танк – танк масою 20-40 т. Важкий танк – танк масою більше 40 т. Амфібія – бойова або транспортна машина, здатна пересуватися як по суші, так і по воді. Амфібіями називають

плаваючі танки, БМП, БТР, але за ними затвердилась назва плаваючі машини.

Плаваючі машини – бойові або транспортні засоби (колісні або гусеничні), що здатні без попередньої підготовки долати водні перешкоди.

Зробіть двосторонній переклад

Які бойові
можливості
характеризують
танкові війська?

Wojska pancerne charakteryzują się dużą siłą ognia, wysoką manewrowością i odpornością na ogień. Cechy te czynią je doskonałym rodzajem sił do wtargnięcia w ugrupowanie przeciwnika, rozwijania natarcia, głębokich uderzeń w strefę tyłową przeciwnika i prowadzenie pościgu.

Які цілі можуть
знищувати танки?

Czołgi mogą niszczyć wozy bojowe przeciwnika, pododdziały piechoty, wyrzutnie przeciwpancernych pocisków kierowanych i przy pewnych ograniczeniach angażować się w walkę ze śmigłowcami przeciwnika.

Які можливості
підрозділів, частин
та з'єднань
танкових військ?

Pododdziały, oddziały i taktyczne związki pancerne są zdolne samodzielnie lub we współdziałaniu z innymi rodzajami wojska do rozbijania i niszczenia określonych ugrupowań nieprzyjaciela, efektywnego

Дайте
характеристику
важкого танку.

Яка техніка
переймає на себе
завдання легких
танків?

wykorzystania skutków uderzeń
rakietowych, artylerii i lotnictwa oraz
wykonywania silnych uderzeń na
nieprzyjaciela i szybkiego przesuwania się
w głąb jego ugrupowania na dużą odległość.

Czołg ciężki – silnie opancerzony czołg o
masie ponad 50 t, uzbrojony w armatę o
kalibrze od 120 mm, przeznaczony do
niszczenia umocnień przeciwnika, przede
wszystkim na odcinku przełamania oraz do
walki z czołgami. Czołgi ciężkie
charakteryzują się dużą siłą ognia i dużą
odpornością pancerza oraz stosunkowo małą
ruchliwością i krótkim zasięgiem działania.

Zadanie czołgów lekkich na polu walki
przejmują w coraz większym stopniu
bojowe wozy piechoty.

Lekcja 27. Wojska powietrzno-desantowe

Terminologia i wyrażenia

atak pionowy	повітряно-штурмова атака
bojowy wóz desantowy	бойова машина десанту
czasza spadochronu	купол парашуту
czołgi lekkie	легкі танки
desantowy	десантний
działania taktyczne	дії на тактичному рівні
kawaleria powietrzna, piechota powietrznoszturmowa	десантно-штурмові формування (аеромобільні війська)
kontener towarowy	вантажний контейнер
masowe wykorzystanie śmigłowców	масоване використання гелікоптерів
najlepiej wyszkolone oddziały wojsk	найкраще підготовлені підрозділи (частини) військ
nasycenie sprzętem ciężkim	насичення важким озброєнням
oddziały szybkiego reagowania	підрозділи (частини) швидкого реагування
operacja powietrznodesantowa	повітряно-десантна операція
personel latający	льотний склад
pierściovu	нагрудний
przeciwpancerny pocisk kierowany	протитанковий керований снаряд

przenośne wyrzutnie rakiet przeciwlotniczych	переносні зенітно-ракетні установки
ratowniczy	рятувальний
rejon wielu konfliktów	район багатонаціонального конфлікту
skala operacyjna i strategiczna	оперативний та стратегічний рівень
spadochron ćwiczebny	тренувальний парашут
spadochron plecowy	наспинний парашут
spadochron wyciągający	витяжний парашут
szturmowy rzut desantowy	десантний ешелон
szybkość opadania	швидкість падіння
środki transportu	засоби транспортування
towarowy	вантажний
w okresie powojennym	у післявоєнний період
walory bojowe	бойові якості
węzeł komunikacyjny	вузол комунікацій
wyciągany pierścień	витяжне кільце
wysadzać desanty	висаджувати десанти
zmieniać sposób działania	змінювати спосіб дій
zrzucanie pojazdów pancernych	скидання броньованих машин
zrzut grup dywersyjnych	викидання диверсійних груп

Tekst: Wojska powietrzno-desantowe

Wojska powietrzno-desantowe są przeznaczone do działania w charakterze desantów powietrznych na terenie zajęтым przez przeciwnika. Mogą one wysadzać desanty na spadochronach, samolotach, szybowcach lub śmigłowcach. W trzech ostatnich przypadkach środki transportu powietrznego (samoloty, szybowce, śmigłowce) przewożące wojska desantowe lądują bezpośrednio na ziemi – na tyłach lub w głębi ugrupowania nieprzyjaciela. Zgodnie z aktualnymi poglądami na przyszłym polu walki szerokie zastosowanie będą miały małe desanty o znaczeniu taktycznym, a przede wszystkim desanty śmigłowcowe.

Głównym zadaniem wojsk powietrzno-desantowych są działania na korzyść operacji lądowych i morskich oraz kombinowanych, zmierzających do opanowania z powietrza ważnych obiektów rozmieszczonych na tyłach nieprzyjaciela, zwłaszcza przepraw, węzłów komunikacyjnych, lotnisk, środków administracyjnych, politycznych, przemysłowych, portów, baz morskich, wysp, niszczenia stanowisk ogniowych, dezorganizacji systemów dowodzenia i zaopatrywania nieprzyjaciela.

Po Drugiej wojnie światowej wszystkie armie dbały o rozwój wojsk spadochronowych. Z reguły były to najlepiej wyszkolone oddziały wojsk całego świata i dlatego w latach 1945-2000 spadochroniarze uczestniczyli w większości wojen (m.in. w wojnie w Korei, w Wietnamie w Afganistanie). Pełnili oni funkcję oddziałów szybkiego reagowania, przybywając jako pierwsi w rejon wielu konfliktów (np. w Egipcie, na Grenadzie).

W latach 50. XX wieku rozpoczęła się rewolucja polegająca na masowym wykorzystaniu śmigłowców, które stały się jednym z głównych środków transportu oddziałów powietrzno-desantowych, znacząco zmieniając sposób działania (mogli zostać nie tylko dostarczeni na front z powietrza, ale i w ten sam sposób wycofani).

W okresie powojennym udało się zapewnić spadochroniarzom nasycenie sprzętem ciężkim. Rosjanie skonstruowali bojowe wozy desantowe (BMD-1), a Amerykanie wyprodukowali dla wojsk powietrznodesantowych czołgi lekkie (np. M551 Sheridan). Opracowano też metody zrzucania pojazdów pancernych na spadochronach lub przenoszenia ich śmigłowcami. Uzbrojenie spadochroniarzy poprawiło wydatnie pojawienie się PPK (przeciwpancerny pocisk kierowany) oraz przenośnych wyrzutni rakiet przeciwlotniczych, takich jak Striela czy FIM-92 Stinger.

Współczesne wojska powietrzno-desantowe istnieją niemal we wszystkich armiach świata. W niektórych armiach powstał nowy typ wojsk powietrzno-desantowych, używający śmigłowców nie tylko jako środka transportu, ale i walki, nazywany potocznie kawalerią powietrzną, piechotą powietrzno-szturmową itp. Ze względu na walory bojowe wojsk powietrzno-desantowych ich rola i znaczenie na polu walki będą przepuszczalnie stale wzrastać, zarówno w działaniach taktycznych, jak i na skalę operacyjną i strategiczną.

Дайте відповіді на запитання до тексту

1. Do czego są przeznaczone wojska powietrznodesantowe?
2. Jakie działania mogą prowadzić te wojska?

3. W jaki sposób może odbywać się wysadzenie wojsk powietrznodesantowych?
4. Co to jest kawaleria powietrzna?
5. O co dbały wszystkie armie po Drugiej wojnie światowej?
6. Na czym polegała rewolucja w latach 50. XX wieku.
7. W okresie powojennym udało się zapewnić spadochroniarzom nasycenie sprzętem ciężkim. Jaki to był sprzęt?
8. Czy będzie wzrastać rola i znaczenie wojsk powietrznodesantowych na współczesnym polu walki?

AA *Прочитайте, розшифруйте та перекладіть абрєвіатури*

WPD, DPD, LTD, skd, DesPow, Des, bsdes.

▶▶   *Дайте українські відповідники словосполучень*

kawaleria powietrzna; szturmowy rzut desantowy; powietrzne środki transportu; zrzut grup dywersyjnych; spadochron; atak pionowy; ugrupowanie; węzeł komunikacyjny; stanowisko startowe; uchwycenie obiektów; personel latający; zespół środków.

◀◀   *Дайте польські відповідники словосполучень*

десантний ешелон; парашут; десантно-штурмові формування; угруповання; стартова позиція; вузол комунікацій; захоплення об'єктів; комплекс засобів; льотний склад; повітряно-штурмова атака; десантування диверсійних груп; підвісна система; чохол парашуту; стропи; витяжний парашут; грузовий парашут; витяжне кільце; ранець; автомат розкриття парашута; купол парашута; швидкість падіння.

Зробіть зорово-усний переклад

Sprzęt powietrznodesantowy jest to zespół środków przeznaczonych do desantowania ludzi, sprzętu bojowego, uzbrojenia i td. Do podstawowych rodzajów sprzętu powietrznodesantowego należą spadochrony, systemy spadochronowe, kontenery desantowe i platformy do ustawiania i zrzucania broni i sprzętu bojowego.

Spadochron – urządzenie przeznaczone do zmniejszenia szybkości opadania lub poruszania się ciał w. powietrzu. W zależności od przeznaczenia istnieją spadochrony: ratownicze, desantowe, towarowe, ćwiczebne, specjalne.

Podstawowe części składowe spadochronu: czasza, linki nośne, podwójne liny, uprząż spadochronu z wyciąganym pierścieniem lub automatem otwierania spadochronu, plecak, linka wyciągowa do otwierania spadochronu, pokrowiec ochronny, spadochron wyciągający, pokrowiec czaszy.

Дайте визначення термінів польською мовою

Десантом називають війська, які призначені для висадки або перекидання в тил противника з метою ведення там бойових дій.

Десантування – це перекидання військ повітряним шляхом і висадка їх на територію противника для виконання бойового завдання.

Диверсія – приховані дії спеціально підготовлених груп для знищення живої сили і руйнування об'єктів противника з метою нанесення матеріальної шкоди і підриву його матеріального становища.

Десанти, що направляються в тил противника з метою дезорганізації роботи його тилу, зниження боєздатності частин.

Інтервенція – насильницьке втручання однієї або декількох держав у внутрішні справи іншої держави.

“Командос” – загін спеціального призначення, що призначений для проведення диверсійно-розвідувальних дій в тилу противника.

*Перекладіть і порівняйте з оснащенням
військовослужбовців аеромобільних військ ЗС України*

Wyposażenie osobiste żołnierza brygady desantowej:

hełm keflarowy; kamizelka kuloodporna; buty skoczką; bagnet; granaty (2sztuki: obronny i zaczepny); miny uniwersalne (2 sztuki); plecak; kurtka zimowa; rękawice zimowe; skarpetki; czapka zimowa; szalokominiarka; beret; osobista bielizna zapasowa; dresy; śpiwór; peleryna; namiot z omasztowaniem; szelki do oporządzenia; pas parciany; nóż szturmowy; menażka; manierka; niezbędnik; przybory do mycia; przybory do czyszczenia obuwia; przybory survivalowe; łopata saperska; należność żywnościowa; opatrunek osobisty; indywidualny pakiet przeciwchemiczny (IPP); indywidualny pakiet radioochronny (IPR); przeciwchemiczna odzież ochronna; lornetka; kompas; latarka.

Письмовий переклад

Śmigłowiec transportowo-desantowy – śmigłowiec wojskowy przeznaczony do przerzutu i przewozu ludzi, sprzętu, środków rażenia oraz desantowania wojsk. Ładunki może przewozić w kabinie lub

podwieszane na zewnątrz. Śmigłowiec transportowo-desantowy może być uzbrojony, jest śmigłowcem średnim lub ciężkim.

Ciężki śmigłowiec transportowo-desantowy może przewozić od 16 do 40 żołnierzy i ładunek o masie od 2000 do 20000 kg. Śmigłowiec transportowo-desantowy dużą rolę odgrywa w operacjach powietrzno-desantowych.

Ostatnio opracowano metody zrzucania pojazdów pancernych na spadochronach lub przenoszenia ich śmigłowcami. Uzbrojenie spadochroniarzy poprawiło wydatnie pojawienie się przeciwpancernych pocisków kierowanych oraz przenośnych wyrzutni rakiet przeciwlotniczych.

Współczesne wojska powietrznodesantowe istnieją niemal we wszystkich armiach świata. W niektórych armiach powstał nowy typ wojsk powietrznodesantowych, używający śmigłowców nie tylko jako środka transportu, ale i walki, nazywany potocznie kawalerią powietrzną, piechotą powietrznoszurmową itp.

Зробіть двосторонній переклад

Для яких дій
призначені повітряно-
десантні війська?

Wojska powietrznodesantowe są
przeznaczone do działania w charakterze
desantów powietrznych na terenie
zajętym przez przeciwnika. Mogą one
wysadzać desanty na spadochronach,
samolotach, szybowcach lub
śmigłowcach.

Які основні завдання повітряно-десантних військ?

Głównym zadaniem wojsk powietrznodesantowych są działania na korzyść operacji lądowych i morskich oraz kombinowanych, zmierzających do opanowania z powietrza ważnych obiektów rozmieszczonych na tyłach nieprzyjaciela, zwłaszcza przepraw, węzłów komunikacyjnych, lotnisk, środków administracyjnych, politycznych, przemysłowych, portów, baz morskich, wysp, niszczenia stanowisk ogniowych, dezorganizacji systemów dowodzenia i zaopatrywania nieprzyjaciela.

Що відноситься до основних видів повітряно-десантного спорядження?

Do podstawowych rodzajów sprzętu powietrznodesantowego należą spadochrony, systemy spadochronowe, kontenery desantowe i platformy do ustawiania i zrzucania broni i sprzętu bojowego.

Для чого призначений транспортно-десантний гелікоптер?

Śmigłowiec transportowo-desantowy przeznaczony jest do przerzutu i przewozu ludzi, sprzętu, środków rażenia oraz desantowania wojsk.

Що Ви розумієте під новим типом повітряно-десантних військ?

W niektórych armiach powstał nowy typ wojsk powietrznodesantowych, używający śmigłowców nie tylko jako środka transportu, ale i walki, nazywany potocznie kawalerią powietrzną, piechotą powietrznoszturmową itp.

Lekcja 28. Siły Morskie, wyposażenie i uzbrojenie

Terminologia i wyrażenia

artyleria nadbrzeżna	берегова артилерія
atomowy okręt podwodny	атомний підводний човен
całokształt działalności operacyjnej	увесь обсяг оперативної діяльності
flota	флот
lotnictwo morskie dalekiego zasięgu	морська авіація далекого радіуса дії
lotniskowiec	авіаносець
lotniskowiec uderzeniowy	ударний авіаносець
Marynarka Wojenna	Військово-морські сили
morze otwarte	відкрите море
niszczenie okrętów nawodnych i podwodnych	знищення надводних та підводних кораблів
npl (nieprzyjaciel)	противник
obrona wybrzeża	берегова оборона
odparcie uderzeń przeciwnika	відбиття ударів противника
okręt	корабель
okręt rakietowy	ракетний корабель
program "Partnerstwo dla Pokoju"	програма "Партнерство заради миру"
realizacja zadań polskiej morskiej racji stanu	реалізація завдань із забезпечення морських інтересів Польщі

ruchoma artyleria nadbrzeżna	самохідна берегова артилерія
siła uderzeniowa	ударна сила
siły obrony wybrzeża	сили оборони узбережжя
służba zaopatrzenia	служба забезпечення
stała artyleria lufowa	стаціонарна ствольна артилерія
statek	судно
udział w obronie przeciwdesantowej	участь у протидесантній обороні
utrzymanie panowania na morzu w czasie zagrożenia i wojny	підтримання переваги на морі в загрозовий період та під час війни
w strefie obrony Marynarki Wojennej	в сфері оборонних завдань ВМС
Wspieranie własnych wojsk lądowych	підтримка своїх сухопутних сил
współpraca bilateralna i multilateralna	двостороннє та багатостороннє співробітництво
wysadzanie desantów morskich	висадка морських десантів
załadowanie	завантаження
zapewnienie bezpieczeństwa żeglugi na polskich obszarach morskich	забезпечення безпеки судноплавства на польських водних просторах
zwalczanie desantów morskich przeciwnika	боротьба з морськими десантами противника
zwalczanie sił przeciwnika	знищення сил противника
żegluga morska	морське судноплавство

Tekst: Marynarka wojenna

Marynarka wojenna jest samodzielnym rodzajem sił zbrojnych, przeznaczonym do operowania na akwenach zainteresowania państwa. Głównym jej przeznaczeniem jest obrona morskiej granicy państwa, ochrona żeglugi i interesów gospodarczych w obszarach morskich państwa oraz obrona wybrzeża. Do zadań Marynarki wojennej należy również niszczenie sił głównych floty npla, zwłaszcza jego sił uderzeniowych na morzach, oceanach i bazach morskich; walka z okrętami podwodnymi uzbrojonymi w broń rakietowo-jądrową, blokowanie wybrzeży npla lub określonych akwenów morskich, paraliżowanie żeglugi morskiej i oceanicznej npla (niszczenie transportów morskich); obrona punktów załadowania wojsk, konwojów i pojedynczych statków transportowych podczas przejścia morzem; wspieranie własnych wojsk lądowych działających na wybrzeżu; wysadzanie desantów morskich i udział w obronie przeciwdesantowej.

Siłę uderzeniową i obronną Marynarki wojennej tworzą, okręty nawodne i okręty podwodne, lotnictwo morskie, artyleria nadbrzeżna, piechota morska, jednostki obrony wybrzeża i obrony powietrznej marynarki. Działanie tych sił zabezpieczają: służba zaopatrzeniowa, remontowa, uzbrojenia, służba hydrograficzna, łączności i inne.

Marynarka wojenna może dzielić się na floty i flotylle. W skład poszczególnych flot i flotylli wchodzi bazy morskie. W niektórych państwach Marynarka wojenna dzieli się na: siły strategiczne, do których zalicza się atomowe okręty podwodne ze strategicznymi

pociskami raketowymi, lotniskowce uderzeniowe i lotnictwo morskie dalekiego zasięgu; siły operacyjne składające się ze związków okrętów oraz związków lotnictwa morskiego; siły obrony wybrzeża, w których skład wchodzi średnie i małe okręty raketowe, artyleryjsko-torpedowe, obrony przeciwminowej, zwalczania okrętów podwodnych i inne oraz stała i ruchoma artyleria nadbrzeżna.

Zadania operacyjne Marynarki Wojennej RP:

- zapewnienie wczesnego wykrycia symptomów zagrożenia bezpieczeństwa państwa od strony morza;

- realizacja programowych zadań szkolenia bojowego jednostek i przygotowanie sił do realizacji zadań w czasie zagrożenia i wojny;

- utrzymanie wysokiej gotowości bojowej i mobilizacyjnej do realizacji zadań osłony operacyjnej morskiej granicy państwa i polskich obszarów morskich;

- wsparcie Straży Granicznej w ochronie morskiej granicy państwowej i polskiej strefy ekonomicznej;

- udział w ratowaniu życia w polskiej strefie ratownictwa SAR (Search and Rescue) oraz ratownictwo załóg samolotów we współdziałaniu z Wojskami Lotniczymi i Obrony Powietrznej;

- zapewnienie bezpieczeństwa żeglugi na polskich obszarach morskich przez Biuro Hydrograficzne Marynarki wojennej istniejące obecnie na zasadach instytucji i urzędu państwowego;

- udział w ochronie ekologicznej polskich obszarów morskich;

- utrzymywanie gotowości do udziału w misjach pokojowych organizacji międzynarodowych oraz uczestniczenia w programie "Partnerstwo dla Pokoju" a także współpracy bilateralnej i multilateralnej z siłami morskimi innych państw;

- realizacja zadań polskiej morskiej racji stanu (demonstrowanie bandery, utrzymywanie więzi z środowiskami polonijnymi).
- odparcie uderzeń przeciwnika z kierunku morskiego;
- zwalczanie sił przeciwnika w strefie obrony Marynarki wojennej we współdziałaniu z innymi rodzajami sił zbrojnych;
- utrzymanie panowania na morzu w przybrzeżnej strefie obrony;
- udział w obronie przeciwdesantowej wybrzeża morskiego we współdziałaniu z wojskami lądowymi i wojskami lotniczymi – zwalczanie desantów morskich przeciwnika.

W całości działalności operacyjnej Marynarka wojenna RP ściśle współpracuje z Wojskami Lotniczymi i Obrony Powietrznej, Wojskami Lądowymi, Strażą Graniczną oraz administracją morską i podmiotami gospodarki morskiej.

Перекладіть питання і дайте відповідь польською мовою

1. Яке головне призначення Військово-морських сил?
2. Назвіть основні завдання ВМС.
3. Що становить ударну і оборонну силу ВМС?
4. Як поділяються ВМС з точки зору організаційної?
5. Назвіть основні оперативні завдання ВМС Республіки Польщі.
6. З ким взаємодіють ВМС при виконанні оперативних завдань?

Перекладіть усно (абзацно-фразовий переклад)

Lotnictwo morskie jest to rodzaj lotnictwa wojskowego podporządkowany dowództwu marynarki wojennej przeznaczony do wsparcia działań sił morskich na morzu i na wybrzeżu, osłony ugrupowań marynarki oraz do wykonywania samodzielnych zadań

(rozpoznanie, niszczenie okrętów nawodnych i podwodnych, ubezpieczenie desantów). Lotnictwo morskie współdziała z innymi rodzajami lotnictwa i sił zbrojnych, działających w kierunku nadmorskim. W skład lotnictwa morskiego wchodzi lotnictwo bojowe (bombowe, myśliwskie, rozpoznawcze, minowo-torpedowe, zwalczania okrętów podwodnych), lotnictwo pomocnicze (rozpoznania radiolokacyjnego, radioelektronicznego przeciwdziałania, trałowania, ratownicze, łącznikowe/sanitarne).

Авіація ВМС – рід сил флоту, призначений для знищення сил флоту противника і його морських транспортних засобів, прикриття корабельних угруповань у морі, ведення повітряної розвідки на морських ТВД і виконання інших завдань. Свої завдання виконує самостійно або у взаємодії з іншими родами сил флоту, а також зі з'єднаннями (частинами) інших видів збройних сил. Авіація ВМС базується на аеродромах, а також авіаносцях та інших кораблях. Залежно від місця базування авіація ВМС поділяється на авіацію корабельного базування і авіацію наземного (берегового) базування.

Артилерія надбрєжна – артилерія przeznaczona do zwalczania celów nawodnych (okrętów, statków, środków desantowych) z brzegu. Składa się z artylerii lufowej stałej lub ruchomej i artylerii rakietowej. Артилерія надбрєжна стаа rozmieszczona jest w pobliżu baz morskich, u podejścia do cieśnin oraz na innych ważnych odcinkach wybrzeża. Артилеріє ruchомą rozmieszcza się w miejscach uwarunkowanych konkretną sytuacją.

Берегова артилерія призначена для ураження кораблів противника, а також для підтримки власних кораблів і сухопутних

військ, що діють у прибережних районах. За типом артустановок берегова артилерія поділяється на стаціонарну і рухому (залізничну і на механічній тязі).

Перекладіть усно у швидкому темпі

Сучасні військово-морські сили є високорухливим видом збройних сил, що складається з різних родів, здатних вести бойові дії на морі, в повітрі і під водою, а також сприяти успіху бойових дій сухопутних військ.

Під час бойових дій ВМС будуть вирішувати наступні бойові завдання:

- брати участь у ядерному наступі, з використанням підводних човнів-ракетоносців і ударних авіаносних з'єднань, для завдання ударів по важливих об'єктах на території противника;
- захищати свої морські комунікації;
- перекидати війська на театри воєнних дій, висаджувати морські десанти і сприяти бойовим діям наземних військ;
- захищати узбережжя і територію країни від ударів з моря. У сучасній морській війні будуть брати участь різні бойові кораблі, а дії флоту будуть забезпечувати допоміжні судна, які обслуговують бойові кораблі далеко від баз, у відкритому морі, на ходу або на стоянках.

Ці судна добре оснащені і озброєні, мають велику дальність плавання, відзначаються високими мореплавними якостями і здійснюють переходи у складі з'єднань обслуговування, що супроводжують з'єднання бойових кораблів.

Дайте відповіді на питання польською мовою

1. Яку частину стратегічних завдань вирішують ВМС?
2. Назвіть основні оперативні завдання ВМС.
3. У чому полягає роль атомних підводних човнів у національних стратегічних ядерних силах?
4. Яку роль у ВМС відіграють допоміжні судна?
5. Які завдання виконує морська авіація?
6. Чи є у ВМС такі спеціальності як телеграфіст, десантник, ракетник?
7. Яке призначення берегової артилерії?
8. Які ви знаєте військові звання у ВМС?

Збагачуйте свій словниковий запас

admiral floty	адмірал флоту
admiral	адмірал
wiceadmiral	віце-адмірал
kontradmiral	контр-адмірал
komandor	капітан 1 рангу
komandor porucznik	капітан 2 рангу
komandor podporucznik	капітан 3 рангу
kapitan marynarki	капітан-лейтенант
porucznik marynarki	поручник (лейтенант)
podporucznik marynarki	підпоручник (мол. лейтенант)
chorąży marynarki	мічман
młodszy chorąży marynarki	молодший мічман
starszy bosmanmat	корабельний старшина

bosmanmat	головний старшина
starszy mat	старшина 1 статті
mat	старшина 2 статті
starszy marynarz	старший матрос
marynarz	матрос

Перекладіть усно українською мовою

Wyżutnia torpedowa – urządzenie służące do wystrzeliwania torped z okrętów; wraz z torpedami i przyrządami do kierowania strzelaniem torpedowym stanowi uzbrojenie torpedowe okrętu. Z 186. Torpedy wystrzeliwuje się za pomocą ładunku prochowego lub sprężonego powietrza.

Torpeda – pocisk mający własny napęd oraz przyrządy kierujące, przeznaczony do rażenia podwodnej części kadłuba okrętu. Torpedy stanowią zasadniczą broń okrętów podwodnych, kutrów torpedowych, okrętów zwalczania okrętów podwodnych, samolotów torpedowych, lotnictwa zwalczania okrętów podwodnych.

Rozróżnia się torpedy parogazowe, elektryczne i rakietowe. Torpedy uzbrojone są w zapalniki kontaktowe lub niekontaktowe. Torpeda z zapalnikiem kontaktowym wybucha wskutek uderzenia się z celem; torpeda z zapalnikiem niekontaktowym – w wyniku oddziaływania pola magnetycznego lub akustycznego wytwarzanego przez cel.

Ruch torpedy w określonym kierunku zapewnia żyroskop oddziałujący na ster kierunkowy, zaś ruch torpedy w określonym zanurzeniu umożliwia przyrząd hydrostatyczny, oddziałujący na stery

głębokości. Samonaprowadzająca torpeda akustyczna wyposażona jest w miniaturowy szumonamiernik, kierujący ją na źródło dźwięków, jakim są obracające się śruby napędowe okrętu.

Дайте відповіді на питання польською мовою

1. У чому перевага атомного підводного човна?
2. Яку водотоннажність може мати атомний ракетний підводний човен?
3. Чи може запускатись ракета з підводного положення?
4. Яке призначення артилерійського озброєння надводних кораблів?
5. Чим відрізняється мінне озброєння від протичовнового?

Письмовий переклад

Głównym zadaniem marynarki wojennej zarówno w czasie pokoju, jak i wojny jest obrona interesów kraju na morzu oraz obrona granic morskich państwa przed penetracją i działalnością obcych sił (obrona wybrzeża). Zadanie to ma również na celu stworzenie dogodnych warunków do pływania i działalności własnych sił w strefie operacyjnej. Jest to zadanie niezwykle ważne, bowiem od pełnej jego realizacji zależy swoboda działania i efektywność wykorzystania sił własnych.

Drugim, niemniej ważnym zadaniem marynarki wojennej jest wsparcie wojsk lądowych, działających na kierunku nadmorskim. Zakres działania sił marynarki wojennej w wykonaniu tego zadania jest szeroki, bowiem pod pojęciem wsparcie wojsk lądowych należy

rozumieć: wsparcie wojsk lądowych ogniem artylerii i rakiet okrętów bojowych; zabezpieczenie przewozu i wysadzania desantów morskich; dokonywanie przewozów dla potrzeb wojsk frontu nadmorskiego. Pierwsze zadanie marynarka wojenna wykonuje nieprzerwanie, zarówno w czasie pokoju jak i wojny, drugie – tylko w czasie wojny.

Zробіть двосторонній переклад

Назвіть головне
призначення Військово-
морських сил.

Głównym przeznaczeniem Marynarki wojennej jest obrona morskiej granicy państwa, ochrona żeglugi i interesów gospodarczych w obszarach morskich państwa oraz obrona wybrzeża.

Які основні завдання
ВМС?

Do zadań Marynarki wojennej należy niszczenie sił głównych floty npla; walka z okrętami podwodnymi uzbrojonymi w broń rakietowo-jądrową; blokowanie wybrzeży npla lub określonych akwenów morskich; paraliżowanie żeglugi morskiej i oceanicznej npla (niszczenie transportów morskich); obrona punktów załadowania wojsk, konwojów i pojedynczych statków transportowych podczas przejścia morzem.

Для чого призначена берегова артилерія?

Artyleria nadbrzeżna przeznaczona do zwalczania celów nawodnych (okrętów, statków, środków desantowych) z brzegu. Składa się z artylerii lufowej stałej lub ruchomej i artylerii raketowej.

Які особливості застосування торпед?

Torpeda – pocisk mający własny napęd oraz przyrządy kierujące, przeznaczony do rażenia podwodnej części kadłuba okrętu. Torpedy stanowią zasadniczą broń okrętów podwodnych, kutrów torpedowych, okrętów zwalczania okrętów podwodnych.

Яке призначення морської авіації?

Lotnictwo morskie jest przeznaczony do wsparcia działań sił morskich na morzu i na wybrzeżu, osłony ugrupowań marynarki oraz do wykonywania samodzielnych zadań (rozpoznanie, niszczenie okrętów nawodnych i podwodnych, ubezpieczenie desantów).

Lekcja 29. Siły Powietrzne, przeznaczenie i zadania

Terminologia i wyrażenia

“strefa martwa”	“мертва зона”
armata przeciwlotnicza	зенітна гармата
cele powietrzne	повітряні цілі
Centrum Operacji Powietrznych	Центр повітряних операцій
działko	малокаліберна гармата
jednostki latające	льотні підрозділи і частини
karabin przeciwlotniczy	зенітний кулемет
kierowany pocisk przeciwlotniczy	зенітна керована ракета
lotnictwo myśliwskie	винищувальна авіація
mała wysokość	мала висота
broń maszynowa	автоматична зброя
nadzorować	контролювати
niepowetowane straty	втрати, що не відновлюються
nieprzerwanie	безперервно
niewidoczny cel	ціль, що не спостерігається
obserwacja przestrzeni powietrznej	контроль за повітряним простором
odparcie napadu powietrznego nieprzyjaciela	відбиття повітряного нападу противника

osłona	прикриття
ośrodki dowodzenia i naprowadzania	пункти управління та супроводження
personel naziemny	наземний персонал
powiadomienie	оповіщення
przechwycenie	перехоплення
przeciwlotniczy zestaw artyleryjski	зенітно-артилерійський комплекс
przeciwlotniczy zestaw rakietowy	зенітно-ракетний комплекс
pułap	висота
rozdzielać	розподіляти
rozpoznanie celów powietrznych	розвідка повітряних цілей
rozpoznanie radiolokacyjne	радіоелектронна розвідка
samolot bezzałogowy	безпілотний літак
skupiać jednostki lotnicze i przeciwlotnicze	об'єднувати повітряні та протиповітряні підрозділи
skuteczność obrony	ефективність оборони
stacja radiolokacyjna	радіолокаційна станція
system dowodzenia NATO	система управління НАТО
urządzenie zakłócające	засоби для створення перешкод
uzyskanie przewagi w powietrzu	досягнення переваги в повітрі
walka radioelektroniczna	радіоелектронна боротьба
wspieranie oddziałów innych rodzajów Sił Zbrojnych	підтримка підрозділів та частин інших видів збройних сил
wykrywania i rozpoznawania	виявлення та визначення
zmasowany nalot	масовий наліт

Tekst: Siły Powietrzne

Siły Powietrzne – jeden z czterech polskich rodzajów sił zbrojnych, obok Wojsk Lądowych, Marynarki Wojennej i Wojsk Specjalnych. Ich głównym zadaniem jest prowadzenie operacji mających na celu uzyskanie przewagi w powietrzu i wspieranie oddziałów innych Rodzajów Sił Zbrojnych.

Struktura organizacyjna Sił Powietrznych obejmuje: Dowództwo Sił Powietrznych, Centrum Operacji Powietrznych z podległymi ośrodkami dowodzenia i naprowadzania oraz centrami koordynacji operacji powietrznej, dwie brygady lotnictwa taktycznego, brygadę lotnictwa transportowego, trzy brygady raketowe OP i pułk raketowy OP, dwie brygady radiotechniczne oraz jednostki zabezpieczenia i szkolne.

Siły Powietrzne składają się z następujących rodzajów wojsk:

Wojska Lotnicze odpowiedzialne za funkcjonowanie jednostek latających. Mają one decydujący wpływ na skuteczność obrony polskiego terytorium. Zapewniają również szkolenie wszystkich pilotów i części personelu naziemnego dla wszystkich rodzajów lotnictwa wojskowego RP. Lotnictwo taktyczne grupuje lotnictwo myśliwskie, myśliwsko-bombowe i rozpoznawcze wyposażone w samoloty F-16, MiG-29 i Su-22. Jego podstawowym zadaniem jest zapewnienie ochrony przestrzeni powietrznej Polski, niszczenie celów powietrznych, naziemnych i nawodnych przeciwnika oraz wykonywanie rozpoznania. Ponadto, w 2006 roku sformowano brygadę lotnictwa transportowego przeznaczoną do przerzutu wojsk.

Wojska Obrony Przeciwlotniczej przeznaczone do zwalczania środków napadu powietrznego przeciwnika w powietrzu, jak również obrony jednostek wszystkich rodzajów sił zbrojnych, wybranych obiektów oraz stref. Zorganizowane są w trzy brygady i dwa pułki raketowe Obrony Powietrznej. Na ich wyposażeniu znajdują się zestawy raketowe “ziemia-powietrze” (“Newa”, “Wega” i “Krug”) oraz artyleria lufowa. Dysponują też – przeznaczonymi do ochrony własnych pododdziałów – przenośnymi, ręcznymi wyrzutniami raketowymi (“Strzała-2M”, “Grom”).

Wojska Radiotechniczne przeznaczone do prowadzenia ciągłego rozpoznania radiolokacyjnego oraz radiolokacyjnego zabezpieczenia działań Sił Powietrznych, są też elementem składowym sojuszniczego systemu rozpoznania radiolokacyjnego zasilając w informację o sytuacji powietrznej, znad terytorium Polski i jej najbliższego otoczenia, systemy dowodzenia NATO. Rozpoznanie radiolokacyjne realizowane jest przez ciągłą obserwację przestrzeni powietrznej wydzielonymi siłami i środkami WRt Sił Powietrznych. Radiolokacyjne zabezpieczenie działań bojowych Sił Powietrznych obejmuje zabezpieczenie działań Wojsk Lotniczych SP i Wojsk Obrony Przeciwlotniczej SP.

Do sfery odpowiedzialności SP zalicza się ostrzeganie i powiadomianie o zagrożeniach i uderzeniach z powietrza, rozpoznanie powietrzne oraz ratownictwo lotnicze. Służby tego rodzaju sił zbrojnych sprawują również - do czasu stworzenia zintegrowanego państwowego systemu kontroli ruchu lotniczego – nadzór obszaru powietrznego poza drogami lotniczymi.

Zasadnicze siły: samoloty bojowe, samoloty treningowo-bojowe, samoloty szkolne, stacjonarne zestawy raketowe, stacje radiolokacyjne.

W 1954 Wojska Lotnicze połączono z Wojskami Obrony Powietrznej Kraju tworząc Wojska Lotnicze i Obrony Przeciwlotniczej Obszaru Kraju. Nowa formacja skupiała zarówno jednostki lotnicze jak i przeciwlotnicze. W 1962 rozdzielono je ponownie na Wojska Lotnicze i Wojska Obrony Powietrznej Kraju jako odrębne rodzaje sił zbrojnych. Ta struktura funkcjonowała nieprzerwanie przez 28 lat.

1 lipca 1990 ponownie połączono oba elementy, tworząc Wojska Lotnicze i Obrony Powietrznej. Do 1 lipca 2004 nosiły nazwę: Wojska Lotnicze i Obrony Powietrznej (WLOP). Od roku 2004 noszą nazwę Siły Powietrzne RP.

Дайте відповіді на запитання до тексту

1. Jakie inne oprócz Sił Powietrznych istnieją trzy rodzaje Sił Zbrojnych?
2. Co jest głównym zadaniem SP?
3. Co obejmuje struktura organizacyjna Sił Powietrznych?
4. Z jakich rodzajów wojsk składają się Siły Powietrzne?
5. Dla czego są przeznaczone Wojska Lotnicze, Wojska Obrony Przeciwlotniczej, Wojska Radiotechniczne?
6. Co zalicza się do sfery odpowiedzialności SP?
7. Co możecie powiedzieć o połączeniu Wojsk Lotniczych z Wojskami Obrony Powietrznej Kraju?

Прочитайте, розшифруйте та перекладіть абрєвіатури

WR, pkm, PKR-DZ. PKR-SZ, PKR-P. PKR-Oprac, PKR-mw, OPL, Oplot, WOPK, Opkosm.

Зробіть зорово-усний переклад

Na obronę przeciwlotniczą składa się całokształt sił, środków i przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie lub ograniczenie do minimum oddziaływania lotnictwa nieprzyjaciela na wojska, ludność i obiekty na polu walki i na zapleczu. Organizacja OPL obejmuje:

Podjęcie decyzji użycia sił oraz środków OPL, planowanie obrony przeciwlotniczej na podstawie otrzymanych zadań i powziętej decyzji, urządzenie rejonu działań bojowych, utworzenie niezbędnego zgrupowania sił i środków OPL oraz ustalenie sposobów ich działania według założonych wariantów w zależności od rodzaju użytych przez nieprzyjaciela środków napadu powietrznego, ustalenie zasad współdziałania, dowodzenia i wszechstronnego zabezpieczenia.

Протиповітряна оборона – комплекс заходів і бойові дії з відбиття повітряного нападу противника захисту угруповань ЗС, промислових районів, адміністративно-політичних центрів, населення від ударів з повітря. Здійснюється військами ППО, винищувальною авіацією ВПС і іншими силами та засобами. Організується в усіх частинах, з'єднаннях, об'єднаннях за рішенням командира.

Obrona przeciwrakietowa jest to odpowiednio zorganizowany system urządzeń technicznych oraz działania wyspecjalizowanych sił i środków wchodzących w skład obrony powietrznej uniemożliwiający osiągnięcie celu (obiektu) przez głowice pocisków rakietowych nieprzyjaciela, głównie strategicznych. Siły i środki obrony przeciw-rakietowej są sprzężone z komputerami i środkami rozpoznania, zwłaszcza dalekiego zasięgu; stanowią zautomatyzowany system

działania polegający na wykryciu, śledzeniu i klasyfikacji celów oraz przechwyceniu i zniszczeniu głowicy rakiety.

Протиракетна оборона (ПРО) – комплекс сил та засобів, а також заходів по відбиттю ракетно-ядерного удару противника шляхом ураження його балістичних ракет (БР) або їх головних частин (ГЧ) на траєкторіях польоту. До складу ПРО входять засоби дальнього визначення, протиракетні комплекси різної дальності дії, комплекс обчислювальних засобів, засоби передачі інформації.

Зробіть переклад на слух

Wojska Obrony Przeciwlotniczej są głównym narzędziem zwalczania środków napadu powietrznego przeciwnika. Ich zadaniem jest również ochrona własnych wojsk lądowych i marynarki wojennej oraz innych jednostek, stanowiących o siłę i skuteczności działania WLOP. Są wyposażone w zestawy pocisków rakietowych klasy "ziemia-powietrze", mogące zwalczać cele zarówno w bardzo dużych odległościach od granic państwa, jak i chronić wskazane obszary. Dysponują również, przeznaczonymi do ochrony własnych wojsk, lekkimi przenośnymi zestawami rakietowymi oraz armatami przeciwlotniczymi.

Виступіть у ролі перекладача

1. Яке призначення військ ППО?

Wojska OPL przeznaczone są do osłony oddziałów i związków różnych rodzajów sił zbrojnych oraz ważnych obiektów przed uderzeniami środków napadu powietrznego nieprzyjaciela.

2. Які частини і підрозділи входять до складу військ ППО?

Poza oddziałami rakiet przeciwlotniczych w skład wojsk OPL wchodzi także jednostki artylerii przeciwlotniczej, radiotechniczne, reflektorów przeciwlotniczych i szereg innych.

3. Від чого залежить ефективність ППО в сучасних умовах?

We współczesnych warunkach skuteczną osłonę z powietrza można zapewnić tylko wówczas, gdy wojska obrony przeciwlotniczej potrafią zniszczyć cele powietrzne przeciwnika na podejściach do tych osłaniających obiektów, zanim te cele porażą swoim ogniem osłaniane obiekty.

4. З ким взаємодіють війська ППО в ході виконання своїх завдань?

Wojska OPL realizują swoje zadania przeważnie w ścisłym współdziałaniu z lotnictwem myśliwskim. Rzadko działają samodzielnie. W związku z tym wynika potrzeba organizowania racjonalnego współdziałania wojsk OPL z lotnictwem myśliwskim.

Письмовий переклад

Podstawowymi aktywnymi środkami OPL wojsk są przeciwlotnicze zestawy rakietowe (uzupełniane przeciwlotniczą artylerią lufową małego kalibru) i przechwytyjące samoloty myśliwskie. Większość zestawów rakietowych ma w pobliżu miejsca rozwinięcia "strefę martwą", w której nie może razić celów. Uzupełnia je więc artyleria lufowa. Efektywność jej ognia zwiększa się przez umieszczenie na pojeździe (wspólnie z działem) autonomicznej stacji radiolokacyjnej. Zazwyczaj w zestawach artylerii małego kalibru wykorzystuje się automatyczne armaty o dużej szybkostrzelności kalibru 20–30 mm.

Jednym z ważnych kierunków w rozwoju środków przeciwlotniczych jest zwiększenie ich ruchliwości. Konstruując nowe zestawy raketowe bliskiego zasięgu dąży się do ich umieszczenia na jednym samochodzie, co umożliwi zarówno wykrywanie celów, jak i prowadzenia ognia w ruchu.

Zробіть двосторонній переклад

Яке головне
завдання

Повітряних сил?

Głównym zadaniem Sił Powietrznych jest prowadzenie operacji mających na celu uzyskanie przewagi w powietrzu i wspieranie oddziałów innych rodzajów sił zbrojnych.

Яка організаційна
структура

Повітряних сил?

Struktura organizacyjna Sił Powietrznych obejmuje: Dowództwo Sił Powietrznych, Centrum Operacji Powietrznych, dwie brygady lotnictwa taktycznego, brygadę lotnictwa transportowego, trzy brygady raketowe OP i pułk raketowy OP, dwie brygady radiotechniczne oraz jednostki zabezpieczenia i szkolne.

З яких родів військ
складаються

Повітряні сили?

Siły Powietrzne składają się z następujących rodzajów wojsk: Wojsk Lotniczych, Wojsk Obrony Przeciwlotniczej, Wojsk Radiotechnicznych.

Що включає в себе
система

протиракетної
оборони?

Obrona przeciwraketowa jest to odpowiednio zorganizowany system urządzeń technicznych oraz działania wyspecjalizowanych sił i środków

Які Ви можете
назвати важливі
напрями розвитку
засобів
протиповітряної
оборони?

wchodzących w skład obrony powietrznej
uniemożliwiające osiągnięcie celu /obiektu/
przez głowice pocisków raketowych
nieprzyjaciela, głównie strategicznych.

Jednym z ważnych kierunków w rozwoju
środków przeciwlotniczych jest zwiększenie
ich ruchliwości. Konstruując nowe zestawy
raketowe bliskiego zasięgu dąży się do ich
umieszczenia na jednym samochodzie, co
umożliwi zarówno wykrywanie celów, jak i
prowadzenia ognia w ruchu.

Blok tematyczny 7. Wykorzystanie pododdziałów wojskowych (oddziałów, związków taktycznych i operacyjnych) na polu walki

Lekcja 30. Natarcie

Terminologia i wyrażenia

bój spotkaniowy	зустрічний бій
bój, walka	бій
następować na npla	переслідувати противника
działania zaczepne, natarcie, ofensywa	наступальні дії, атака, наступ
głębokość operacyjna	оперативна глибина
kierunek	напрямок
kombinowany	комбінованим способом
manewr na skrzydła	маневр у фланги
marszruta ruchu	маршрут руху
natarcie z marszu	наступ з ходу
odpierać atak	відбивати атаку
ogólnowojskowy	загальновійськовий
opanowanie	захоплення
operacyjny	оперативний
oskrzydlenie	охоплення
pokonywać przeszkody	долати перешкоди
pościg: czołowy	переслідування: з фронту
przewodzić natarcie, rozwijać natarcie	наступати, розвивати наступ

przeciwległy	протилежний
przeciwuderzenie	контрудар
przełamywać obronę	проривати оборону
rejon wyjściowy	вихідний район
rozśrodkowanie	розосередження
równoległy	по паралельних шляхах
rubież ataku	рубіж атаки
rubież obronna	оборонний рубіж
rubież wyjściowa	вихідний рубіж
rzut, odwód	ешелон, резерв
skala: taktyczna	масштаб: тактичний
skrzydło	фланг
strategiczny	стратегічний
środki rażenia	засоби ураження
środki walki	засоби ведення бою
tempo	темп
uderzenie	удар
ugrupowanie, szyk	угруповання, порядок
walka wręcz	рукопашний бій
warunki	умови
wycofujący się	ті, що відступають
wycofywać się,	відступати
zawczasu przygotowana obrona	попередньо підготовлена оборона
ześrodkowanie	зосередження

Tekst: Natarcie

Natarcie jest jednym z najstarszych rodzajów walki. Współczesne natarcie polega na zdecydowanym ruchu piechoty i czołgów w głąb ugrupowania npla, zsynchronizowanym z ogniem i działaniem różnych rodzajów wojsk. Natarcie prowadzi się w celu zniszczenia npla lub wzięcia go do niewoli oraz opanowania zajmowanego przez niego obszaru terenu. Npla niszczy się w czasie natarcia ogniem wszystkich, posiadanych środków walki oraz uderzeniami piechoty i czołgów na całą głębokość jego ugrupowania.

W czasie II wojny światowej – w razie potrzeby – stosowano również walkę wręcz. Na współczesnym polu walki natarcie może być prowadzone w różnych warunkach terenowych, klimatycznych i atmosferycznych oraz o różnej porze roku i doby, a także w różnej sytuacji bojowej. Zależnie od tych czynników natarcie może przybierać różne formy: przełamania, pościgu lub boju spotkaniowego.

Przełamanie stosuje się wówczas, gdy npl silnie się broni, a w jego obronie nie ma luk i otwartych skrzydeł niezbędnych dla wykonania manewru. Polega ono na dokonaniu wyłomu w stronę skrzydeł. Wymaga ono skupienia na odcinku, na którym ma być dokonane, dużej ilości sił i środków zapewniających odpowiednią przewagę ilościową nad siłami i środkami npla.

Bez względu na warunki, w jakich odbywa się przełamanie, jeżeli npl zaczyna się wycofywać, natarcie przebiera formę pościgu. Ta forma natarcia polega nie tylko na biernym przesuwanie się nacierających

wojsk w ślad za wycofującym się nplem, lecz na aktywnym niszczeniu jego sił podczas ścigania. Pościg może być stosowany w różnej skali - taktycznej, operacyjnej i strategicznej. Zależnie od sposobu działania wojsk w pościgu rozróżnia się pościg czołowy, równoległy i kombinowany. Pościg prowadzi się wszystkimi siłami bez przerw, aż do całkowitego zniszczenia wojsk npla.

Bardzo trudną formą natarcia jest bój spotkaniowy, który wynika wówczas, gdy obydwie walczące strony, prowadząc równocześnie natarcie na kierunkach przeciwnych, zetkną się z sobą. Bój spotkaniowy trwa zwykle tak długo, dopóki jedna ze stron nie ulegnie przemocy drugiej.

Natarcie może być rozpoczynane z marszu z zajmowanego rejonu wyjściowego albo bez zajęcia rejonu wyjściowego lub w bezpośredniej styczności z nplem.

Każde natarcie składa się z trzech części: ogniowego przygotowania ataku, samego ataku oraz walki w głębi obrony npla.

Natarcie może być prowadzone w skali taktycznej, operacyjnej lub strategicznej. To ostatnie nazywa się ofensywą.

Rodzaje manewru w natarciu: uderzenia czołowe z wykorzystaniem manewru ogniem; oskrzydlenie – wyprowadzenie własnych wojsk na skrzydła określonego zgrupowania npla przy zachowaniu ścisłego współdziałania z wojskami nacierającymi od czoła; obejście – głęboki manewr na skrzydło i tyły npla bez ścisłego współdziałania z wojskami nacierającymi od czoła.

Дайте відповіді на запитання до тексту

1. Що являє собою наступ як вид бойових дій?
2. З якою метою проводиться наступ?
3. В яких умовах може проводитись наступ?
4. Коли застосовується прорив?
5. Коли наступ набирає форму переслідування?
6. З яких основних частин складається наступ?
7. Які види маневру застосовуються у наступі?

Дайте польські відповідники словосполучень

зустрічний бій; оцінити обстановку; спішувати особовий склад; ударна сила; хід бойових дій; вогнева міць; приймати рішення; напрямок основного удару; вихідна позиція; охоплення; наступ; боєздатність; перемагати; проривати оборону; рубіж атаки; вразливе місце; рубіж безпечного віддалення; відкидати противника; бойовий порядок військ; район розосередження; знаходитись в першому ешелоні; розвивати наступ; під прикриттям вогню артилерії; об'єкт атаки.

Перекладіть усно, користуючись словником

Наступальний бій характеризується широким застосуванням сучасних засобів ураження, рішучістю, високою маневреністю і швидкоплинністю дій, високими темпами наступу, швидкими і різкими змінами обстановки, залежністю військ від матеріального і технічного забезпечення.

Наступ може вестися на противника, що завчасно займає підготовлену оборону, чи на противника, що поспішно перейшов до оборони.

Подолання підготовленої оборони противника, у залежності від ступеня її придушення й умов обстановки, може починатися з положення безпосереднього зіткнення з противником чи зходу.

При наявності в противника відкритих флангів, або коли вони утворюються в ході наступу застосовуються охоплення й обхід.

Охоплення – маневр у фланг і тил противника, що здійснюється у, безпосередній тактичній і вогневій взаємодії з підрозділами, що наступають з фронту. Обхід – більш глибокий маневр у фланг і тил противника, що здійснюється у тактичній взаємодії з підрозділами, що наступають з фронту. Для обходу використовуються підрозділи не пов'язані боєм.

Перекладіть українською мовою (відповідає інший курсант)

1. Proszę wymienić podstawowe formy natarcia.

Zależnie od czynników natarcie może przybierać różne formy: przełamania, pościgu lub boju spotkaniowego.

2. Co to jest przełamanie?

Przełamanie (*ang. breakthrough*) – jest formą natarcia, w której wojska dążą do przedarcia się poprzez obronę przeciwnika. Przez przełamanie dąży się do uchwycenia jego obiektów w głębi, w ten sposób naruszona zostaje spoistość obrony przeciwnika. Ma ono miejsce na wąskim odcinku obrony, wymaga ześrodkowania odpowiednich sił i środków.

3. Dlaczego bój spotkaniowy jest szczególną formą natarcia?

Bój spotkaniowy (*ang. meeting engagement*) – działania bojowe wynikłe na skutek zetknięcia się oddziałów i związków taktycznych stron przeciwnych, z których każda dąży do uzyskania rozstrzygnięcia przez natarcie.

Bój spotkaniowy jest szczególną formą natarcia, w którym inicjatywę zaczepną przejawiają obie walczące strony. Może on mieć miejsce we wszystkich rodzajach działań bojowych; wynika z reguły wówczas, gdy zadania przeciwników sięgają poza rubież ich bezpośredniego starcia. Bój spotkaniowy cechuje dążenie obu stron do wyprzedzenia się w uderzeniu i narzuceniu swej woli przeciwnikowi, gwałtowność rozwoju działań, szybkie zmiany sytuacji, szeroki manewr, częsta zmiana ugrupowania bojowego oraz wejście oddziałów i związków taktycznych do akcji wprost z marszu.

4. Jakie cele ma pościg?

Pościg (*ang. pursuit*) – jest formą natarcia i ma na celu uchwycenie terenu, odcięcie lub pokonanie wycofujących się wojsk przeciwnika. Może on być efektem pomyślnego rozwijania powodzenia, gdy przeciwnik utracił zdolność skutecznego stawiania oporu.

Зробіть зорово-усний переклад

Natarcie prowadzi się z reguły jednocześnie w wielu kierunkach. Biorą w nim udział wielkie masy wojsk, szczególnie piechoty, artylerii i czołgów, oraz lotnictwa, które dokonują przełamывania obrony na szerokich odcinkach i natychmiast uderzają w głąb obrony npla.

Tempo działań wojsk jest bardzo wysokie i nie pozwala nplowi na planowe wykorzystanie odwodów. Uderzenie piechoty i czołgów poprzedza się zazwyczaj potężnym i krótkim przygotowaniem artyleryjskim i lotniczym, a następnie wspierane jest zmasowanym ogniem artylerii i uderzeniami lotnictwa na całą głębokość ugrupowań npla.

Wojska grupują się bardzo głęboko, tworząc potężne zgrupowania uderzeniowe, dysponujące siłami i środkami niezbędnymi nie tylko do przełamania obrony taktycznej, ale również do rozwinięcia powodzenia operacji. Udział w natarciu dużej liczby oddziałów i związków różnych rodzajów wojsk wymaga wielkiej precyzyjności w organizacji i koordynacji ich współdziałania.

Ogniowa siła uderzeniowa wojsk stwarza możliwości zastosowania manewru różnej skali. Na wszystkich szczeblach dowodzenia stosuje się: oskrzydlenia; obejście npla oraz uderzenie czołowe. Częstośćmi zjawiskami są również pościg i bój spotkaniowy. Zależnie od czasu i sposobu organizacji rozróżnia się natarcie zawczasu przygotowane, natarcie zorganizowane w ograniczonym czasie i natarcie z marszu.

Перекладіть усно (абзацно-фразовий переклад)

надавати першочергового значення умовам бойової обстановки; нав'язані противником умови; збільшувати щільність руху; скорочувати час проходження колони; збільшувати труднощі керування; зберігати інтервали між маршовими групами і ешелонами; здобувати розвіддані про маршрут, на маршруті; присвоювати числове або буквене позначення; віддавати наказ про марш; перевіряти і затверджувати наказ.

Письмовий переклад

На думку американських військових спеціалістів, успіх сучасного бою залежить від високої вогневої міці, ударної сили та мобільності військ, а також від правильного застосування основних принципів проведення бойових дій. До цих принципів належать: масоване застосування сил і засобів боротьби, плановість, наступальний характер дій, раптовість, економія сил і засобів, маневреність і бойове забезпечення. В умовах застосування ядерної зброї успіх бою залежить від результатів її використання з урахуванням вищеназваних загальних принципів.

Наступ розглядається як основний вид бойових дій, під час котрих можуть бути досягнуті рішучі цілі з розгромлення і знищення противника і захоплення його території. У наступі послідовно вирішуються наступні завдання: викриття противника, здійснення маневру з метою отримання тактичної переваги і проведення атаки на позиції противника з метою його знищення. Наступ можна проводити в умовах необмеженого застосування ядерної зброї, обмеженого застосування ядерної зброї або без застосування ядерної зброї.

Зробіть двосторонній переклад

Що таке сучасний наступ?

Współczesne natarcie polega na zdecydowanym ruchu piechoty i czołgów w głąb ugrupowania npla, zsynchronizowanym z ogniem i działaniem różnych rodzajów wojsk.

З якою метою проводиться наступ?	Natarcie prowadzi się w celu zniszczenia npla lub wzięcia go do niewoli oraz opanowania zajmowanego przez niego obszaru terenu.
Що таке прорив?	Przełamanie (ang. breakthrough) – jest formą natarcia, w której wojska dążą do przedarcia się poprzez obronę przeciwnika.
Що таке зустрічний бій?	Bój spotkaniowy (ang. meeting engagement) – działania bojowe wynikłe na skutek zetknięcia się oddziałów i związków taktycznych stron przeciwnych, z których każda dąży do uzyskania rozstrzygnięcia przez natarcie.
Дайте визначення поняттю “переслідування”?	Pościg (ang. pursuit) – jest formą natarcia i ma na celu uchwycenie terenu, odcięcie lub pokonanie wycofujących się wojsk przeciwnika.

Blok tematyczny 7. Wykorzystanie pododdziałów wojskowych (oddziałów, związków taktycznych i operacyjnych) na polu walki

Lekcja 31. Ugrupowania i zadania wojsk w natarciu

Terminologia i wyrażenia

celowość	цілеспрямованість
ekonomia sił i środków	економія сил та засобів
gotowość bojowa	бойова готовність
kierunek dalszego natarcia	напря́м подальшого наступу
kierunek natarcia	напря́м наступу
nieobecność	відсутність
nieoczekiwane, nagłe i gwałtowne działanie	несподівані, раптові та рішучі дії
nieustanne utrzymywanie gotowości do podjęcia walki	постійне підтримання готовності до бойових дій
obiekt ataku	об'єкт атаки
ogień artylerii	вогонь артилерії
okazać pomoc	надати допомогу
osiągnąć cel	досягти мету
podjąć decyzję	приймати рішення
powodzenie	успіх
przewodzić rozpoznanie	проводити розвідку
przejsć do natarcia, obrony	перейти до наступу, оборони
przestrzeń powietrzna	повітряний простір

punkt oporu	опорний пункт
rejon działań bojowych	район бойових дій
rozkaz	наказ
rzut, w pierwszym rzucie	ешелон, в першому ешелоні
szuk bojowy	бойовий порядок
tyraliera	стрілецький ланцюг
uderzenie jądrowe	ядерний удар
ukrywanie	маскування
warunki terenowe	умови місцевості
wprowadzanie przeciwnika w błąd	введення противника в оману
wybór i sprecyzowanie celu	вибір та уточнення об'єкта
wykorzystywać swoje siły do zasadniczych zadań	використовувати свої сили для виконання головних завдань
zabezpieczenie logistyczne	тилове (логістичне) забезпечення
zachowanie tajemnicy	збереження таємниці
zachowanie zdolności bojowej	збереження боєздатності
zadanie bliższe	ближня задача
zadanie następne	наступна задача
zapewniać przewagę	забезпечити перевагу
zapewnić sukcesywne odtwarzanie zdolności bojowej	забезпечити послідовне відновлення бойової готовності
zasady działań taktycznych	основи тактичних дій
zaskakujący cios	неочікуваний удар

Підготуйте переклад основного тексту

Tekst: Szyki i zadania bojowe w natarciu

W natarciu jednostki zmotoryzowane i pancerne działają w ugrupowaniach marszowych, przedbojowych i bojowych. W ugrupowaniu marszowym (kolumna sił głównych i ubezpieczenie marszowe) wojska działają na przemarszach przy nieobecności oporu npla.

Do ugrupowań przedbojowych, które dają mniejszą możliwość na ogień na npla wojsk własnych przed osiągnięciem rubieży ataku, zalicza się: linie kolumn kątem do przodu lub kątem w tył, występem w prawo lub występem w lewo.

Podstawowym szykiem bojowym małych pododdziałów są drużyny, plutony lub kompanie walczących pieszo jest tyraliera, natomiast walczących na TO (transporterach opancerzonych) lub BWP (bojowych wozach piechoty) – linia bojowa.

Szyki bojowe pułku i dywizji w natarciu z reguły składają się z dwu rzutów. Czasem mogą one nacierać w jednym rzucie, posiadając wydzielone odwody. Pierwszy rzut jest z reguły najsilniejszy, stanowi on jakby trzon ugrupowania bojowego. W natarciu przeznaczony jest do rozbicia głównego zgrupowania sił i środków npla, zaś drugi rzut jest przeznaczony do rozwinięcia powodzenia, osiągniętego przez wojska pierwszego rzutu lub rozwinięcia działań na innym kierunku.

Zadaniem bojowym wojsk w natarciu jest rozbicie i ewentualnie zniszczenie npla w określonym rejonie oraz opanowanie wskazanej rubieży lub rejonu. Zadania te charakteryzują się głębokością i

szerokością frontu natarcia, które wyznaczają się zależnie od stopnia zniszczenia npla bronią jądrową, charakteru obrony npla, własnych sił i środków bojowych.

Dla ustalenia kolejności działania wojsk i skoordynowania ich wysiłków w danym czasie i przestrzeni związkom taktycznym, oddziałom i pododdziałom wyznacza się zadanie bliższe i zadanie następne, a związkom taktycznym oprócz tego podaje się kierunek dalszego natarcia.

Zadanie bliższe stanowi pierwszą część zadania bojowego jednostki. Wykonywane jest zazwyczaj w początkowym ugrupowaniu bojowym bez zmiany systemu współdziałania. Zadanie następne wykonuje się po wykonaniu zadania bliższego dla osiągnięcia kolejnego celu walki. Przed wykonaniem zadania następnego mogą być dokonane częściowe zmiany w ugrupowaniu bojowym jednostki oraz w organizacji współdziałania.

Dla drużyny wyznacza się kierunek natarcia, dla plutonu - obiekt ataku i kierunek dalszego natarcia, dla kompanii lub batalionu - zadanie bliższe i kierunek dalszego natarcia.

Zasady działań taktycznych uwzględniają: celowość, zachowanie zdolności bojowej, ekonomia sił, zaskoczenie.

Celowość. W każdym działaniu taktycznym ważnym jest wybór i sprecyzowanie celu. Wybór celu jest jednym z najważniejszych obowiązków dowódcy. Cel walki należy określać ściśle i jednoznacznie, tak aby był zrozumiały dla wykonawców i wyzwał ich inicjatywę. Powinien on być głównym motywem działania dowódców i pododdziałów podczas wykonywania zadań bojowych.

Zachowanie zdolności bojowej wyraża się nieustannym utrzymywaniem przez wojska gotowości do podjęcia walki i wykonania zadań bojowych oraz osiagania celu działań przy jak najmniejszych stratach. Oznacza to konieczność efektywnego wykorzystania wojsk, niedopuszczenie do nadmiernego ich wyczerpania i takiej organizacji systemu działań aby zapewnić sukcesywne odtwarzanie zdolności bojowej poprzez odpowiednie zapewnienie zabezpieczenia logistycznego.

Ekonomia sił. Dowódca musi wykorzystywać swoje siły do zasadniczych zadań, dlatego nie wolno mu angażować więcej wysiłku do ich realizacji niż jest to niezbędne. Nie można być silnym wszędzie, więc w celu umożliwienia koncentracji swoich sił dowódca może być zmuszony akceptować ryzyko użycia absolutnego minimum sił gdzie indziej.

Zaskoczenie wyraża się w nieoczekiwanym, nagłym i gwałtownym działaniu, wskutek którego przeciwnik zostaje pozbawiony inicjatywy oraz możliwości zorganizowanego prowadzenia walki. Elementami składowymi zaskoczenia są: zachowanie tajemnicy, ukrywanie, wprowadzanie przeciwnika w błąd, nieszablonowość, śmiałość i szybkość działania.

? *Дайте відповіді на запитання до тексту*

1. В яких бойових порядках у наступі діють механізовані і танкові підрозділи?
2. Які основні бойові порядки застосовують підрозділи ?
3. Назвіть бойові порядки полка і дивізії в наступі.
4. Які завдання визначаються підрозділам, частинам і з'єднанням у наступі?
5. Назвіть основні принципи тактичних дій, які передбачає наступ?

Зробіть зорово-усний переклад

Na współczesnym polu walki niemal każde zadanie bojowe wykonuje się wysiłkiem różnych rodzajów wojsk. Udział w walce jednostek różnych rodzajów wojsk i różnych środków ogniowych wymaga skoordynowania ich użycia. Czynności związane z tą koordynacją nazywa się organizacją współdziałania. Współdziałanie organizuje się przed walką i realizuje się w toku jej trwania. Polega ono na okazywaniu sobie wzajemnej pomocy przez walczące wojska dla osiągnięcia wspólnego celu walki. Współdziałanie stanowi jeden z głównych warunków powodzenia wszystkich działań bojowych. Za jego organizację jest odpowiedzialny dowódca, który osobiście wydaje zasadnicze wskazówki dotyczące współdziałania i uzgadnia działanie jednych jednostek na korzyść drugich.

Współdziałanie organizuje się według etapów i kierunków działania na całą głębokość wykonywanego zadania. Dowódcy mniejszych jednostek bojowych z zasady organizują współdziałanie w terenie, dowódcy zaś związków taktycznych i operacyjnych mogą je organizować na stole plastycznym, na podstawie mapy.

W czasie organizacji współdziałania ustala się sposób działania w danym etapie walki każdego z podległych oddziałów i związków, czas i rodzaj pomocy udzielanej sąsiednim związkom i oddziałom. Zależnie od znaczenia i skali prowadzonych działań oraz zakresu okazywanej pomocy rozróżnia się współdziałanie taktyczne, operacyjne i strategiczne.

Перекладіть усно у швидкому темпі

Об'єднана, сприяти виконанню завдання, неочікуваний удар, посилювати власні війська, командир роти, частини і підрозділи, військова карта, узгоджувати дії, дати вказівки, з'єднання, основні умови, наступ, відділення, надати взаємодопомогу, БТР, бойовий порядок, послідовність дій, застосування ядерної зброї, ешелон, досягти тактичної переваги, переходити до наступу, ставити завдання, змусити противника вести бій на несприятливій для нього місцевості, проривати систему оборони противника, взвод, глибина і ширина фронту, перехоплювати ініціативу.

Зробіть переклад польською мовою

У наступі мотопіхотна рота отримує завдання зблизитися з противником, уразити його вогнем, знищити або взяти його в полон і захопити визначений об'єкт (ділянку місцевості). У залежності від обстановки рота наступає з ходу або з вихідного положення, яке попередньо займали підрозділи.

До початку наступу з ходу рота виходить у район зосередження на 10–15 км від переднього краю оборони противника. Тут вона розташовується розосереджено, вживає заходів із захисту від зброї масового ураження, організовує протиповітряну і протитанкову оборону. Особовий склад перевіряє зброю, поповнює боєприпаси, викопує щілини й укриття.

Використовуючи захисні властивості місцевості, рота висувається у вихідний район для наступу. Якщо наступ ведеться з ходу, то підрозділи без зупинки розгортаються у бойовий порядок і, ведучи вогонь, стрімко висуваються на рубіж атаки.

У залежності від отриманої задачі і характеру оборони противника рота перебудовує бойовий порядок в один чи в два (найчастіше в два) ешелони: два взводи в першому й один – у другому ешелоні (резерві).

Діючи на бронетранспортерах (бойових машинах піхоти), рота наступає на фронті 350–700 м (у спішених порядках), а на БМП на фронті 200–500 м.

Перекладіть усно

1. Піхота, як правило, веде бій у пішому строю.
2. Наступ з ходу було підтримано вогнем артилерії.
3. Ядерний удар буде нанесений по вузлу опору противника.
4. Передові підрозділи вийшли на рубіж атаки.
5. Вогнева підготовка була призначена на 5 годину.
6. Підрозділи у наступі прагнуть використати фактор раптовості.
7. Взвод прийняв бойовий порядок до припинення вогню артилерії.

Письмовий переклад

Uderzenie – jest to forma działania bardzo typowa dla natarcia chociaż może ona także występować w obronie, która zakłada, że zasadniczym przejawem jej aktywności są właśnie elementy działań zaczepnych. Uderzenie może być wykonane przy użyciu wojsk i środków walki lub tylko za pomocą samych środków walki. Zależnie od tego, czym je się wykonuje, rozróżnia się uderzenie wojsk i uderzenie ogniem. Istotą uderzenia wojsk jest gwałtowny ruch piechoty i czołgów, połączony z ogniem wykonywanym zarówno przez środki ogniowe znajdujące się w składzie wojsk uderzających, jak i przez środki nie wchodzące w skład tych wojsk. Z uwagi na kierunek uderzenia w

stosunku do linii frontu npla rozróżnia się uderzenie czołowe i uderzenie skrzydłowe.

Zależnie od celu uderzenia i ilości zaangażowanych do tego sił na danym szczeblu rozróżnia się uderzenie główne i uderzenie pomocnicze. Uderzenie główne wykonuje się dla zrealizowania zasadniczego celu danej walki.

Istotą uderzenia ogniowego jest gwałtowne oddziaływanie na npla za pomocą samych środków walki: artylerii, lotnictwa, broni jądrowej itp. Uderzenie ogniem nie musi być wykonywane jednocześnie z uderzeniem wojsk. Może być stosowane samodzielnie.

Зробіть двосторонній переклад

Якими угрупованнями діють механізовані та танкові підрозділи у наступі?

Які ви можете назвати бойові порядки полка та дивізії в наступі?

Що таке організація взаємодії?

W natarciu jednostki zmotoryzowane i pancerne działają w ugrupowaniach marszowych, przedbojowych i bojowych.

Szyki bojowe pułku i dywizji w natarciu z reguły składają się z dwu rzutów. Czasem mogą one nacierać w jednym rzucie, posiadając wydzielone odwody.

Udział w walce jednostek różnych rodzajów wojsk i różnych środków ogniowych wymaga skoordynowania ich użycia. Czynności związane z tą koordynacją nazywa się organizacją współdziałania.

Який порядок організації взаємодії?

Współdziałanie organizuje się według etapów i kierunków działania na całą głębokość wykonywanego zadania.

Dowódcy mniejszych jednostek bojowych z zasady organizują współdziałanie w terenie, dowódcy zaś związków taktycznych i operacyjnych mogą je organizować na stole plastycznym, na podstawie mapy.

Blok tematyczny 7. Wykorzystanie pododdziałów wojskowych (oddziałów, związków taktycznych i operacyjnych) na polu walki

Lekcja 32. Prowadzenie działań obronnych

Terminologia i wyrażenia

bezdroże	бездоріжжя
cel obrony osiąga się	мета оборони досягається
do obrony przechodzi się	перехід до оборони здійснюється
działania zaczepne	наступальні дії
konieczny	необхідний
kontratak	контратака
manewr odwodami	маневр резервами
manewr siłami i środkami	маневр силами та засобами
obrona	оборона
obrona doraźnie zorganizowana	поспішно організована оборона
obrona manewrowa	маневрена оборона
obrona pozycyjna	позиційна оборона
obrona stała	постійна оборона
obrona zawczasu przygotowana	завчасно підготовлена оборона
odpierać atak	відбивати атаку
pas obronny	смуга оборони
prowadzić działania obronne	вести оборонні дії
przedsięwzięcie	захід
przejście do działań zaczepnych	перехід до наступальних дій
przełamywać obronę	проривати оборону

przygotowany zawczasu	попередньо підготовлений
rezygnować z czegoś	відмовлятися від чогось
rozbiecie nacierających zgrupowań	розгром угруповань, що наступають
rubież w terenie	рубіж на місцевості
skażenia i zakażenia	хімічне та біологічне зараження
skraj przedni	передній край
skutki uderzeń jądrowych	наслідки ядерних ударів
sprzyjające warunki	сприятливі умови
strefa	зона
stworzenie sprzyjających warunków	створення сприятливих умов
tyłowa rubież obronna	оборонний тилвий рубіж
w bezpośredniej styczności z nplem	в безпосередньому зіткненні з противником
walka z miejsca	бій з підготовленої оборони
warunki terenowe	умови місцевості
wdarcia się sił npla w głąb obrony	вторгнення противника в глибину оборони
wyhamowanie natarcia przeciwnika	стримання наступу противника
wykorzystanie siły ognia	шляхом вогневого ураження
wzdłuż frontu	вздовж фронту
zadawać straty	здавати втрат
załamanie lub odparcie natarcia npla	зірвати чи відбити наступ противника
zatrzymanie na dogodnej rubieży	затримання на вигідному рубежі
zyskanie czasu	виграш часу

Tekst: Obrona: zadania, formy i cele

Obrona – to zamierzony lub wymuszony rodzaj walki prowadzony po to, aby zapobiec opanowaniu przez wojska przeciwnika terenu i uniemożliwienia mu realizacji zakładanych celów, zadania mu maksymalnych strat, stwarzając w ten sposób warunki do działania zaczepnego.

Na polu walki obrona jest zjawiskiem nie mniej częstym niż natarcie. Współczesna obrona polega na prowadzeniu walki z miejsca w celu załamania lub odparcia natarcia npla zadania mu strat i stworzenia sprzyjających warunków dla przejścia własnych wojsk do działań zaczepnych. Do obrony przechodzi się w koniecznych przypadkach lub w razie braku odpowiednich sił i warunków do natarcia.

Celem działań obronnych jest uniemożliwienie przeciwnikowi opanowania terenu, rozbicie zgrupowań uderzeniowych i załamanie jego natarcia oraz przejęcie inicjatywy.

Cel obrony osiąga się przez odpowiednie wyzyskanie siły ognia i warunków terenowych, a także przez umiejętne zastosowanie manewru siłami i środkami w toku walki. Do obrony można przejść w bezpośredniej styczności z nplem lub nie mając z nim styczności tj. zawczasu, oczekując jego natarcia.

Do celów szczegółowych zalicza się:

- utrzymanie określonego terenu;
- rozbicie przeciwnika, który włamał się w ugrupowanie obronne;
- zyskanie na czasie;

- zrównoważenie potencjałów walczących stron poprzez okresową utratę terenu;
- umożliwienie kolejnym siłom ześrodkowania się i wykonania zwrotu zaczepnego;
- zmuszenie przeciwnika do przyjęcia walki w niedogodnym dla niego terenie.

Formy obrony są różne, zależnie od jej charakteru i warunków, w jakich jest organizowana. Ze względu na czas, jakim wojska dysponują na zorganizowanie obrony, a stąd i stopień jej przygotowania, rozróżnia się obronę doraźnie zorganizowaną i obronę zawczasu przygotowaną. Ta ostatnia, jeśli jest zorganizowana w oparciu o szeroko rozbudowany system pozycji i pasów, nazywa się obroną stałą, a często także pozycyjną. Zależnie zaś od nasycenia terenu wojskami, rozróżnia się obronę na normalnym froncie i obronę na szerokim froncie. Niekiedy organizuje się obronę dużych obszarów niewielkimi siłami. W takiej sytuacji rezygnuje się z szerokiej rozbudowy pozycji i pasów obrony na rzecz manewru siłami i środkami.

Ze względu na sposób rozegrania (zamiar) działań obronnych rozróżnia się: obronę manewrową, obronę pozycyjną.

Obrona manewrowa – jest to sposób prowadzenia obrony oparty na wykorzystaniu ruchliwości wojsk i ich aktywności oraz na obronie obiektów i rejonów kluczowych, których utrzymanie umożliwi skierowanie ruchu wojsk przeciwnika w pożądanym dla obrońcy kierunku. Jej celem jest osłabienie i wyhamowanie natarcia przeciwnika, zyskanie czasu dla stworzenia przewagi na wybranym kierunku, zatrzymanie go

na dogodnej rubieży terenowej oraz rozbicie w wyniku zwrotów zaczepnych jego głównych sił. Broniący się musi posiadać zdolność do wykonywania manewru odwodami. W związku z tym głębokość obrony powinna być większa niż podczas prowadzenia obrony pozycyjnej.

Obrona pozycyjna – to sposób prowadzenia obrony polegający na utrzymaniu terenu, dążeniu do rozbicia nacierających zgrupowań przeciwnika przed przednią linią obrony lub w rejonie oddziałów pierwszego rzutu. W wypadku wdarcia się jego sił w głąb obrony dąży się do ich zatrzymania, po czym, przez wykonanie zwrotu zaczepnego, do odzyskania utraconego terenu.

Дайте відповіді на запитання до тексту

1. Що досягається таким видом бойових дій як оборона?
2. З якою головною метою проводиться сучасна оборона?
3. Назвіть цілі, які досягаються при ведення оборонних дій.
4. Яка мета маневреної оборони? Охарактеризуйте її сутність і зміст.
5. Що таке позиційна оборона?

Дайте польські відповідники слів і словосполучень

оборонний бій; оборонна позиція; виходити з бою; вести кругову оборону; розвідка боєм; вести бій; опірний пункт; батальйонний район оборони; передній край; тилловий рубіж; позиційна оборона; займати оборону; стримуючий удар; стримуючі дії; відступ; ударна група в складі другого ешелону; обмежувати пересування; відбивати наступ противника; мобільна оборона; проривати район оборони; змушувати противника розосередитись;

збільшувати глибину першої смуги оборони; визначати місцезнаходження реальних і можливих цілей.

Перекладіть польською мовою (відповідає інший курсант)

1. Яка мета оборони?
2. У яких випадках війська переходять до оборони?
3. Як прикривається головна смуга оборони?
4. Як діють війська, що обороняються, у випадку, коли противник вривається на передній край, оборони?
5. Які види може і приймати оборонний бій?
6. Яка основна мета позиційної оборони?
7. У чому полягає сутність мобільної оборони?
8. Чим відрізняється мобільна оборона від стримуючих дій?
9. Чи може піхота вести бойові дії самостійно?
10. З якою метою проводяться контратаки?

Зробіть зорово-усний переклад

Obrona przeciwlotnicza jest istotnym elementem bojowego zabezpieczenia wojsk na polu walki. Jej zasadniczym celem jest osłona własnych wojsk i obiektów przed atakami z powietrza oraz ich ukrycie przed rozpoznaniem z powietrza. Do zasadniczych zadań obrony przeciwlotniczej (OPL) wojsk należy: prowadzenie rozpoznania npla powielarnego i powiadomienie własnych wojsk; zwalczanie środków napadu powietrznego w celu osłony własnych wojsk na polu walki oraz ich obiektów tyłowych; przeciwdziałanie rozpoznaniu prowadzonemu przez npla z powietrza oraz blokowanie z powietrza okrążonych sił npla.

Celem obrony przeciwrakietowej jest niedopuszczenie do ataku raketowego npla na wojska i obiekty położone na obszarze kraju. Zasadniczą treść obrony przeciwrakietowej stanowi wykrywanie pocisków raketowych npla, ich identyfikacja oraz przechwytywanie i niszczenie głowic bojowych rakiet, a także naprowadzanie na właściwe cele przeciwrakiet.

Możliwość zastosowania przez npla broni masowego rażenia spowodowała konieczność organizacji w wojskach obrony przed bronią masowego rażenia. Obronę organizuje się w każdym działaniu bojowych, a także w marszu i na postoju. Bezpośrednim jej organizatorem jest sztab oddziału i związku, który w swej działalności kieruje się wytycznymi swego dowódcy. Do realizacji poszczególnych przedsięwzięć w zakresie obrony przed bronią masowego rażenia wyznacza się ze składu jednostek odpowiednie siły i środki. W ramach zasadniczych przedsięwzięć, wymagających realizacji w warunkach ataku bronią masowego rażenia npla, wojska stosują m.in. wykrywanie przygotowań npla do użycia broni masowego rażenia, powiadamianie wojsk o niebezpieczeństwie napadu, rozpoznanie skażeń i zakażeń, ochronę (indywidualną i zbiorową) wojsk przed skażeniami i zakażeniami oraz likwidację skutków napadu.

Zробіть переклад на слух

1. На якій ділянці місцевості рота веде рухливу оборону?
2. На чому базується маневрена оборона? Яку мету вона переслідує?
3. Чи маневрена оборона не ставить перед собою завдання утримання визначеної ділянки місцевості?
4. Яка роль командира роти при маневреній обороні?

5. У чому суть стримуючих дій?
6. У чому відмінність стримуючих дій від маневреної оборони?
7. Яке завдання отримує рота при веденні стримуючих дій?

Утворіть від дієслів іменники і використайте їх в реченнях

przełamywać; naprowadzać; niszczyć; wykrywać; przechwytywać; odpierać; prowadzić; opanowywać; osiągnąć; okazać; zbliżać się; zapewnić.

Письмовий переклад

Kontratak i kontrofensywa są zwrotami zaczepnymi wykonywanymi przez wojska będące w obronie.

Kontratak – jest to zwrot zaczepny wojsk w obronie na szczeblu taktycznym, tj. od kompanii i batalionu do dywizji włącznie. Kontratak wykonuje się zwykle siłami drugich rzutów i odwodów broniących się pododdziałów, oddziałów i związków taktycznych piechoty i czołgów. Zależnie od szczebla, na jakim jest wykonywany kontratak, on może być wspierany ogniem artylerii, rakiet i lotnictwa, a w działaniach prowadzonych z użyciem broni jądrowej także uderzeniami jądrowymi. Do kontrataku przechodzi się zazwyczaj wówczas, gdy wojska npla włamują się w głąb obrony. Kontratak jest wyrazem aktywności obrony. Jego ogólnym celem jest niszczenie wojsk npla, które włamały się w obronę i przywrócenie pierwotnego położenia.

Kontrofensywa jest zwrotem zaczepnym w skali strategicznej. Jest to po prostu przejście na całym froncie od obrony do natarcia. Jest to szczególny rodzaj działań zaczepnych, ponieważ przygotowuje się ją w

току działań obronnych. Przeprowadza się kontrofensywę zazwyczaj siłami kilku związków operacyjnych współdziałających z lotnictwem, a na kierunkach nadmorskich także z marynarką wojenną. Celem kontrofensywy jest z reguły rozbitcie głównego zgrupowania wojsk npla na danym teatrze działań wojennych i odzyskanie utraconego terytorium, a także opanowanie określonych obiektów o znaczeniu strategicznym.

Зробіть двосторонній переклад

Що таке оборона?

Obrona – to zamierzony lub wymuszony rodzaj walki prowadzony po to, aby zapobiec opanowaniu przez wojska przeciwnika terenu i uniemożliwienia mu realizacji zakładanych celów, zadania mu maksymalnych strat, stwarzając w ten sposób warunki do działania zaczepnego.

З якою головною метою організовується сучасна оборона?

Współczesna obrona polega na prowadzeniu walki z miejsca w celu załamania lub odparcia natarcia npla zadania mu strat i stworzenia sprzyjających warunków dla przejścia własnych wojsk do działań zaczepnych.

Прошу охарактеризувати маневрову оборону.

Obrona manewrowa – jest to sposób prowadzenia obrony oparty na

Що Ви можете сказати
про протиповітряну
оборону?

Дайте визначення
поняття «контратаки».

wykorzystaniu ruchliwości wojsk i ich aktywności oraz na obronie obiektów i rejonów kluczowych, których utrzymanie umożliwi skierowanie ruchu wojsk przeciwnika w pożądanym dla obrońcy kierunku.

Obrona przeciwlotnicza jest istotnym elementem bojowego zabezpieczenia wojsk na polu walki. Jej zasadniczym celem jest osłona własnych wojsk i obiektów przed atakami z powietrza oraz ich ukrycie przed rozpoznaniem z powietrza.

Kontratak – jest to zwrot zaczepny wojsk w obronie na szczeblu taktycznym, tj. od kompanii i batalionu do dywizji włącznie.

Kontratak wykonuje się zwykle siłami drugich rzutów i odwodów broniących się pododdziałów, oddziałów i związków taktycznych piechoty i czołgów.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України “Про Збройні Сили України”. — Відомості Верховної Ради України від 01.12.2000. — №48, ст. 410
2. Закон України “Про основи національної безпеки України”. № 64-IV від 19.06.2003.
3. Збройні Сили України (Служба у військовому резерві та військова служба за контрактом у Збройних Силах України) / — К. : Літтон, 2007. — 72 с.
4. Біла книга 2008. Оборонна політика України. — К. : Центральний друкований орган МОУ «Військо», 2009. — 100 с.
5. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [ред. В. Т. Бусел]. — К., Ірпінь (Київ. обл.) : Перун, 2005. — 1728 с.
6. Великий тлумачний словник української мови / [ред. Т. В. Ковальова]. — Х. : Фоліо, 2005. — 767 с.
7. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики: 253 000 слів / [уклад. В. Т. Бусел]. — К., Ірпінь (Київ. обл.) : Перун, 2004. — 887 с.
8. Новий тлумачний словник української мови: 200 000 сл. : у 3 т. / [уклад. В. В. Яременко; О. М. Сліпушко.]. — 2-е вид., виправл. — К. : Аконіт, 2006.
9. Военный энциклопедический словарь / [пред. гл. ред. комиссии С. Ф. Ахромеев]. — М. : Воениздат, 1986. — 863 с. с ил., 30 л. ил.
10. Лингвистический энциклопедический словарь / [гл. ред. Ярцева В. Н.]. — М. : Советская энциклопедия, 2002. — 707 с.
11. Петрухін В.С., Скопіна І.В. Польська мова. Військовий переклад: Навчальний посібник. — Львів: ЛВІ, 2005. — 260 с.
12. Шмідт Ю.О. Польська мова. Військовий переклад: навчальний посібник.-К.: МО України. — 2003.
13. Курс лекцій з теорії і практики перекладу / доц. В.С. Петрухін, викл. І.В.Скопіна, доц. Б.І.Шуневич, — Львів, кафедра прикладної лінгвістики Держуніверситету «Львівська політехніка», 2000.—75 с
14. Н.Р. Рыболовлев, Военный перевод часть 2. польский язык. М: 1984. — 112 с.
15. Н.Р. Рыболовлев, Учебное пособие по военному переводу польского языка. Часть 3. ВКИ, 1987. — 320 с.
16. Лексикон військових знань. Міністерство національної оборони Польщі, Варшава 1979, вид.1. — 541с.

17. Мала військова енциклопедія. Міністерство національної оборони Польщі. Варшава, 1979, вид.1. – 542с.
18. Польско-русский словарь. Изд-во «Русский язык», Государственное издательство «Ведза повшехна», Москва-Варшава, 1975.
19. Польско-русский словарь. Около 35 000 слов. Москва, «Русский язык» - «Ведза повшехна», Варшава. 1975. – 840 стр.
20. Українсько-російський словник наукової термінології: Близько 100 000 термінів і термінів-словосполучень / [ред. Л. О. Симоненко]. — К. : Перун, 2004. — 403 с.
21. Збройні Сили України (Служба у військовому резерві та військова служба за контрактом у Збройних Силах України) / — К. : Літтон, 2007. — 72 с.
22. Нарис теорії і практики інформаційних операцій / М. Т. Дзюба, Я.М. Жарков, М.І. Онищук, І.О. Ольховой. – К.: ВІТІ КПІ, 2006. — 472 с.
23. Правила носіння військової форми одягу. — К. : Варта, 1995. — 159 с.
24. Статути Збройних Сил України. Положення про проходження військової служби. – К.: Атака, 2002. – 640 с.
25. Polska Zbrojna, NR 9 (683) 28 lutego 2010, NR 13 (687) 28 marca 2010, NR 14 (688) 4 kwietnia 2010.
26. Wojska Lotnicze i Obrony Powietrznej – Informator. Dom wydawniczy Bellona. Warszawa, 2003r. 00-844, Warszawa, ul Grzybowska 77.
27. Wojska Lądowe – Informator. Dom wydawniczy Bellona. Warszawa, 2003r. 00-844, Warszawa, ul Grzybowska 77.
28. Przegląd sił zbrojnych, miesięcznik/marzec 2007/NR 2 (002).
29. Przegląd wojsk lądowych, miesięcznik Nr 1-12, 2009, Nr 3-6, 2010.
30. Przegląd sił powietrznych, miesięcznik Nr 6-9, 2009.
31. Przegląd morski, miesięcznik Nr 5-10, 2009, Nr 4-9, 2010.
32. 15 lat żandarmerji wojskowej III RP, wydawca Polonia Militaris, 2005.
33. <http://wojsko-polskie.pl>
34. www.mil.gov.ua
35. www.nato.int
36. <http://pl.wikipedia.org/wiki/>
37. www.uniaeuropa.pl

Польсько-український словник
 базових лексико-термінологічних одиниць

А

abordaż:	абордаж:
~ brać na ~	~ брати на абордаж
~ abordażowy	~ абордажний
~ atakować abordażem	~ атакувати на абордаж
admiral	адмірал
akademia:	академія:
~ wojskowa	~ військова
alarm	тривога
ogłosić alarm:	оголосити тривогу:
~ bojowy	~ бойову
~ chemiczny	~ хімічну
~ częściowy	~ часткову
~ ćwiczebny	~ навчальну
~ powietrzny	~ повітряну
ambulans	амбулаторія
amunicja:	набої, боеприпаси:
~ artyleryjska	~ артилерійські
~ ćwiczebna	~ навчальні
~ jądrowa	~ ядерні
~ lotnicza	~ авіаційні
~ ślepa	~ холості (холості патрони)
~ strzelecka	~ стрілецькі
antena:	антена:
~ kierunkowa	~ направлена
~ radiolokacyjna	~ радіолокаційна
anty państwowy	антидержавний
aparat:	апарат:
~ bezpilotowy	~ безпілотний
~ kosmiczny latający	~ космічний літальний

~ telefoniczny	~ телефонний
~ tlenowy	~ кисневий
~ torpedowy	~ торпедний
aparatura:	апаратура:
~ naprowadzania	~ наведення
~ radiolokacyjna	~ радіолокаційна
~ samonaprowadzenia	~ самонаведення
apel wieczorny	вечірня перевірка
areszt:	арешт:
~ domowy	~ домашній
~ garnizonowy	~ гарнізонна гауптвахта
armata:	пушка:
~ przeciwlotnicza	~ зенітна
~ przeciwpancerna	~ протитанкова (ПТ)
armia:	армія:
~ lotnicza	~ повітряна
~ ogólnowojskowa	~ загальновійськова
~ pancerna	~ танкова
~ samodzielna	~ окрема
~ uderzeniowa	~ ударна
artykuły spożywcze	продовольчі товари
artyleria:	артилерія:
~ armijna	~ армійська
~ batalionowa	~ батальйонна
~ ciężka	~ важка
~ dalekosiężna	~ далекобійна
~ głównego kalibra	~ головного калібру
~ korpusna	~ корпусна
~ lufowa	~ ствольна
~ okęctowa	~ корабельна
~ przeciwpancerna	~ протитанкова
~ przydzielona	~ придана
~ rakietowa	~ реактивна
~ samobieżna	~ самохідна

~ towarzysząca	~ супроводу
~ wsparcia	~ підтримки
atak:	атака:
~ odpierać	~ відбивати
~ przechodzić do ~u	~ переходити до
~ przedsięwziąć	~ організувати
~ zerwać	~ зірвати
~ czołgowy	~ танкова
~ na skrzydło	~ на фланг
~ od czoła	~ фронтальна
~ od tyłu	~ з тилу
~ pozorny	~ оманлива
~ z marszu	~ з ходу
atakować z różnych kierunków	атакувати з різних напрямів
atakujący	той, що атакує
attache:	аташе:
~ wojskowy	~ військовий
~ morski	~ військово-морський
~ lotniczy	~ військово-повітряний
awangarda:	авангард:
~ boczna	~ боковий
awans:	підвищення у військовому званні:
~ awansować	~ отримати військове звання
awaryjno-ratunkowy	аварійно-рятувальний
azymut:	азимут:
~ iść według ~u	~ рухатись за азимутом
~ geograficzny	~ географічний
~ magnetyczny	~ магнітний
~ odwrotny	~ протилежний

badać
badania:
~ lotne
~ lekarskie
~ miejscowego mieszkańca

bakteriologiczny
balistyczny
baretka
batalion:
~ budowlany
~ chemiczny
~ czołgów
~ inżynieryjno-saperski
~ inżynieryjny
~ łączności
~ medyczno-sanitarny
~ piechoty morskiej
~ piechoty zmechanizowanej
~ pontonowo-mostowy
~ powietrzno-desantowy
~ radioliniowy
~ rozminowania
~ rozpoznawczy
~ samochodowy
~ samodzielny
~ saperów
~ spadochronowo-desantowy
~ wzmocniony

bateria:
~ akumulatorów
~ armat
~ artylerii nadbrzeżnej

В

досліджувати
дослідження:
~ льотні
~ медичне обстеження
~ опитування місцевого жителя

бактеріологічний
балістичний
орденська планка
батальйон:
~ будівельний
~ хімічного захисту
~ танковий
~ інженерно-саперний
~ інженерний
~ зв'язку
~ медично-санітарний
~ морської піхоти
~ механізованої піхоти
~ понтонно-мостовий
~ повітряно-десантний
~ радіолінійний
~ розмінування
~ розвідувальний
~ автомобільний
~ окремий
~ саперний
~ парашютно-десантний
~ посилений

батарея:
~ акумуляторів
~ пушок
~ берегової артилерії

~ artylerii przeciwpancernej	~ ПТ артилерії
~ dział pancernych	~ САУ
~ moździerzy	~ мінометна
~ przeciwlotnicza	~ зенітна
~ przeciwpancerna	~ протитанкова (ПТ)
~ PPancKPR	~ ПТКР (керованих ракет)
~ wyrzutni rakietowych	~ ракетних установок
baza:	база:
~ armijna	~ армійська
~ lotnicza	~ авіаційна
~ marynarki wojennej	~ ВМС
~ materiałów palnych i smarów	~ паливно-мастильних матеріалів
~ okrętów podwodnych	~ підводних човнів
~ pływająca	~ плаваюча
~ przeładunkowa	~ перевальна
~ remontowa	~ ремонтна
~ zaopatrywania	~ постачання
bezdroże	бездоріжжя
bezpieczeństwo:	безпека
~ międzynarodowe	~ міжнародна
~ zapewnianie ~a	~ забезпечення ~и
~ w dziedzinie	~ в галузі безпеки
bezpieczeństwa	
bezpiecznik	запобіжник
biuletyn:	бюлетень:
~ informacyjny	~ інформаційний
blok:	блок:
~ agresywny	~ агресивний
blokada:	блокада:
~ przerwać blokadę	~ прорвати
~ usunąć blokadę	~ ліквідувати
~ morska	~ морська
bohater.	герой:

~ narodowy
bomba:
~ zrzucać bomby
~ burząca
~ głębinowa
~ lotnicza
~ napalmowa
~ odłamkowa
~ odłamkowo-burząca
~ oświetlająca
~ przeciwpancerna
~ termojądrowa
~ wodorowa
~ zapalająca
bombardować:
~ z celowaniem
~ z dużych wysokości
~ z lotu nurkowego
~ z lotu poziomego
~ z określonego kierunku
bombowiec:
~ dalekiego zasięgu
~ strategiczny
~ średni
~ taktyczny
bój spotkaniowy
broń:
~ złożyc
~ biała
~ do samoobrony
~ etatowa
~ masowego rażenia
~ palna
~ zespołowa

~ національний
бомба:
~ скидати бомби
~ фугасна
~ глибинна
~ авіаційна
~ напалмова
~ осколкова
~ осколково-фугасна
~ освітлювальна
~ протитанкова
~ термоядерна
~ воднева
~ запальна
бомбардувати:
~ з прицілюванням
~ з великих висот
~ з пікірувального польоту
~ з горизонтального льоту
~ із вказаного напрямку
бомбардувальник:
~ далекої дії
~ стратегічний
~ середній
~ тактичний
зустрічний бій
зброя:
~ скласти зброю
~ холодна
~ для самооборони
~ штатна
~ масового ураження
~ вогнепальна
~ колективна

~ zwykła
przemyt broni
budowla:
~ fortyfikacyjna
~ pozorna
~ z materiałów podręcznych
busola

~ звичайна
контрабанда зброї
споруда:
~ фортифікаційна
~ оманлива
~ з підручних матеріалів
бусоль

С

cel:
~ napromieniowywać
~ naprowadzać na ~
~ przechwytywać ~
~ śledzić za ~em
~ trafiać w ~
~ wykrywać ~
~ nad-, podwodny
~ naziemny
~ nieobserwowany
~ (nie)ruchomy
~ niskolejący
~ o małych wymiarach
~ pojawiający się
~ pojedynczy
~ posuwający się
~ powietrzny
~ ukryty
~ zbliżający się

celność:
~ bombardowania
~ strzelania

celowniczy
celownik:

ціль:
~ опромінювати
~ наводити на ~
~ перехоплювати
~ слідкувати за ціллю
~ влучати у ~
~ викривати
~ над~, підводна ~
~ наземна
~ неконтрольована
~ (не)рухома
~ що низько летить
~ малих розмірів
~ що з'являється
~ окрема
~ що рухається
~ повітряна
~ прихована
~ що наближається

прицільність:
~ бомбардування
~ вогню/стрільби

навідник
приціл:

~ nastawiać	~ виставляти ~
~ zmniejszać ~	~ зменшувати
~ dla strzelców wyborowych	~ снайперський
~ lustrzany	~ дзеркальний
~ panoramiczny	~ панорамний
~ działa	~ гармати
~ pierścieniowy	~ круговий
~ podczerwony	~ інфрачервоний
centrala telefoniczna	телефонна станція
centrum radiowe	радіоцентр
chrakterystyka:	характеристика:
~ eksploatacyjna	~ експлуатаційна
~ taktyczno-techniczna	~ тактико-технічна
chemik-zwiadowca	хімік-розвідник
choroba:	хвороба, захворювання:
~ popromienna	~ променева
~ zakaźna	~ інфекційна
ciągłość dowodzenia	постійність управління
ciągnik	тягач, трактор
czapka, uszata ~	шапка, шапка-вушанка
czas:	час:
~ zyskiwać	~ вигравати
~ dzienny	~ вдень
~ gotowości	~ готовності
cześć	частина:
~ bierna	~ робоча
~ zapasowa	~ запасна
czołg:	танк:
~ lekki	~ легкий
~ miotacz ognia	~ вогнеметний
~ mostowy	~ мостоукладник
~ piywający	~ амфібія
~ czołg-ciągnik	~ тягач

~ czołgista
czołowy
czujka, czujność
czynnik:
~ chwilowo działający
~ rażający
~ stale działający
ćwiczenie:
~ dowódczo-sztabowe
~ ze strzelaniem bojowym

~ танкіст
головний, фронтальний
пильність
чинник, фактор:
~ тимчасово діючий
~ уражаючий
~ постійно діючий
навчання:
~ командно-штабні
~ з бойовою стрільбою

D

dalekonośność
dalmierz:
~ laserowy
~ radiolokacyjny
dane:
~ opracowywać
~ przekazywać
~ sprawdzać
~ agenturalne
~ lotno-taktyczne
~ (nie)sprawdzone
~ początkowe
~ rozpoznawcze
~ taktyczno-techniczne
decyzja:
~ dowódcy
~ ostateczna
~ podejmować decyzje
~ do natarcia
~ do obrony
defilada
demaskować, demaskowanie

далекобійність
далекомір:
~ лазерний
~ радіолокаційний
дані:
~ опрацьовувати
~ передавати
~ перевіряти
~ агентурні
~ льотно-тактичні
~ (не)перевірені
~ початкові
~ розвідувальні
~ тактично-технічні
рішення:
~ командира
~ остаточне
~ приймати рішення
~ на наступ
~ на оборону
парад
демаскувати, демаскування

(de)mobilizacja	(де)мобілізація
desant:	десант:
~ wysadzać	~ висаджувати
~ spadochronowy	~ парашутний
~ desantowanie	~ десантування
destabilizacja systemu finansowego	дестабілізація фінансової системи
dezaktywacja:	дезактивація:
~ całkowita	~ повна
~ częściowa	~ часткова
dezertor	дезертир
(dez)informacja	(дез)інформація
(dez)orientacja	(дез)орієнтація
długość:	довжина:
~ geograficzna	~ географічна
dochodzenie:	слідство:
~ prowadzić	~ вести
dokładność:	точність:
~ ognia	~ вогню
doktryna:	доктрина:
~ wojenna	~ воєнна
dokument:	документ:
~ osobisty	~ власний
~ sprawozdawczy	~ звітний
~ sztabowy	~ штабний
~ zdobywczy	~ трофейний
doradca:	радник:
~ wojskowy	~ військовий
dostarczać	постачати
dostawa	поставка
dostępny dla czołgów	доступний для танків
doświadczalny	експериментальний
dowodzenie:	командування (процес):
~ dowodzić	~ командувати

dowódca:

- ~ artylerii
- ~ batalionu
- ~ czołgu
- ~ garnizonu
- ~ klucza
- ~ okętu
- ~ pododdziału
- ~ warty
- ~ wojsk rakietowych i
artylerii
- ~ wyższy

dowództwo:

- ~ główne
- ~ naczelne

doza:

- ~ napromieniowania
- ~ dopuszczalna
- ~ śmiertelna
- ~ radiacji

dozometr:

- ~ indywidualny

droga:

- ~ asfaltowana
- ~ brukowana
- ~ dojazdowa
- ~ dowozu
- ~ dwukierunkowa
- ~ dwutorowa
- ~ jedno(dwu)kierunkowa

- ~ o twardej nawierzchni

drogowskaz

drut:

командир, командувач:

- ~ командувач артилерією
- ~ командир батальону
- ~ танку
- ~ начальник гарнізону
- ~ командир ланки (авц)
- ~ командир корабля
- ~ командир підрозділу
- ~ начальник варти
- ~ начальник РВіА
- ~ старший начальник

командування:

- ~ головне
- ~ верховне

доза:

- ~ опромінення
- ~ допустима
- ~ смертельна
- ~ радіації

дозиметр:

- ~ індивідуальний

дорога:

- ~ асфальтована
- ~ брукована
- ~ під'їзна
- ~ підвозу
- ~ у двох напрямках
- ~ двоколійна
- ~ в одному (двох)

напрямок

- ~ з твердою поверхнею

дорожний знак

дріт:

~ kolczasty	~ колючий
drużyna	відділення
dwujnog	двонога
dwuszereg	стрій у дві шеренги
dym:	дим:
~ napastliwy	~ отруйний
dyrektywa:	директива:
~ operacyjna	~ оперативна
dyspozytor	диспетчер
dywizja:	дивізія:
~ artylerii	~ артилерійська
~ pancerna	~ бронетанкова
~ piechoty	~ механізована
zmechanizowanej	
~ piechoty zmotoryzowanej	~ мотопіхотна
dywizjon:	дивізіон:
~ artylerii	~ артилерійський
~ kutrów torpedowych	~ торпедних катерів
~ rakietowy	~ ракетний
dyżur:	чергування, наряд:
~ przejmować	~ приймати
~ całodobowy	~ цілодобове
dyżurny:	черговий:
~ jednostki	~ частини
~ operacyjny	~ оперативний
~ dział bojowy (na okręcie)	~ бойовий відсік (на кораблі)
działalność:	діяльність:
~ bojowa	~ бойова
działania:	дії:
~ prowadzić działania	~ вести бойові дії
bojowe	
~ odwracające uwagę	~ що відволікають увагу
~ powstrzymujące	~ стримувальні

~ pozorne	~ оманливі
~ zaczepne	~ наступальні
działo:	пушка:
~ bezodrzutowe	~ безвідкатна
~ pancerne	~ самохідна артустановка (САУ)
~ przeciwlotnicze	~ зенітна
~ przeciwpancerne	~ протитанкова
działonowy	заряджальник
dziennik:	журнал:
~ działań bojowych	~ бойових дій
~ obserwacji	~ спостережень
~ pokładowy	~ бортовий
~ wachtowy	~ вахтовий
~ warty	~ варти
dźwig samochodowy	автомобільний тягач

Е

edukacja społeczeństwa	просвітницька робота у суспільстві
ekwipunek	спорядження
emerytura	пенсія
epicentrum:	епіцентр:
~ wybuchu jądrowego	~ ядерного вибуху
eskadra:	ескадрилья:
~ lotnictwa rozpoznawczego	~ розвідувальної авіації
~ minowo-torpedowa	~ мінно-торпедна
~ myśliwska	~ винищувачів
etat:	штат:
~ okresu pokojowego	~ за мирним часом
~ okresu wojennego	~ за воєнним часом
ewidencja:	облік:
~ przyjmować na ewidencje	~ ставити на облік
~ zdejmować (się) z	~ знімати(ся) з обліку

ewidencji

~ znajdować się na ewidencji

~ знаходитись на обліку

F

fala uderzeniowa

ударна хвиля

fałda terenu

складка місцевості

flaga:

прапор:

~ państwowa

~ державний

~ opuszczać flage

~ опускати прапор

flota

флот

flotylia

флотилія

formowanie

формування

fortyfikacja polowa

польове укріплення

fotografowanie lotnicze

аерофотографування

fugas:

фугас:

~ chemiczny

~ хімічний

~ kierowany

~ керований

furażerka

пілотка

futeral do pistoletu

кобура пістолета

G

garnizonowy

гарнізонний

gaśnica

вогнегасник

gazoszczelny

газонепроникний

gaśienica

гусениця

gęstość:

густота:

~ obrony

~ оборони

~ ognia

~ вогню

głębokość:

глибина:

~ operacji zaczepnej

~ наступальної операції

~ operacyjna

~ оперативна

~ ugrupowania bojowego

~ бойового угруповання

~ rozrzutowania wojsk

~ ешелонування військ

głośnik	гучномовець
głowica bojowa	бойова головка
głównodowodzący	головнокомандувач
gniazdo karabina maszynowego	кулеметне гніздо
godło państwowe	державний герб
godzina "cz"	година "Ч"
goniec	посильний
gotowość:	ГОТОВНІСТЬ:
~ podnosić gotowość bojową	~ підвищувати боєготовність
granat:	граната (міна, снаряд):
~ chemiczny	~ хімічна
~ ćwiczebno-bojowy	~ навчально-бойова
~ moździerzowy	~ мінометна
~ odlamkowo-burzący	~ осколково-фугасна
~ przeciwpancerny	~ протитанкова
~ ręczny	~ ручна
granatnik przeciwpancerny	протитанковий гранатомет
granica:	кордон, межа, рубіж:
~ naruszać granicę	~ порушувати кордон
grunt:	грунт:
~ bagnisty	~ багнистий
~ luźny	~ пухкий
~ mulisty	~ замулений
grupa:	група, команда:
~ degazacyjna	~ дегазації
~ grzebiąca zmarłych	~ похоронна
~ krwi	~ крові
~ osłonu	~ захисту
~ poszukowo-ratownicza	~ пошуково-рятувальна
~ rekonesansowa	~ рекогносцировки
~ rozminowania	~ розмінування
~ rozpoznawcza	~ розвідувальна

~ szkoleniowa
~ uderzeniowa
~ zaporowa
gryf tajności

~ навчальна
~ ударна
~ загороджувальна
гриф таємності

hamować
hamulec:
~ ręczny
~ wylotowy
hangar
hasło
haubica
haubicoarmata
hermetyzacja
hełm lotniczy
holować
holownik
honory wojskowe:
~ oddawać ~у
horyzont sztuczny
hydrant pożarowy
hydrolokator

Н
стримувати
гальмо:
~ ручне
~ дульне
ангар
гасло, пароль
гаубиця
гаубиця-пушка
герметизація
шолом
тягнути на буксирі
буксир
військові почесті:
~ віддавати почесті
авіагоризонт
пожежний гідрант
гідролокатор

imitować
impuls:
~ odbity
indykator:
~ panoramiczny
ingerencja
inicjatywa:
~ przejąć inicjatywe

І
імітувати
імпульс:
~ відбитий
індикатор:
~ кругового огляду
втручання
ініціатива:
~ перейняти

~ wykazywać inicjatywę
inspekcjonowanie
instrukcja:
~ alarmowa
~ obsługi
przeciwpożarowa
instytut naukowo-badawczy
inżynieryjny

~ проявляти
інспектувати
інструкція:
~ на випадок тривоги
~ з обслуговування
протипожежна
науково-дослідний інститут
інженерний

J

jądro
jednostka:
~ wojskowa
~ bojowa
~ objemności
~ ognia
~ ogólnowojskowa
~ powierzchni
~ przydzielona
~ samodzielna
~ saperska
~ inżynieryjna
~ wagi
~ wspierająca

ядро
частина, формування:
~ військова
~ бойова
~ одиниця об'єму
~ боєкомплект
~ загальновійськова
~ одиниця поверхні
~ придана
~ окрема
~ саперів
~ інженерна
~ одиниця ваги
~ підтримки

jeniec:
~ być jęcem
~ zdobywać jęca
~ wojenny

полонений:
~ бути полоненим
~ брати у полон
~ військовополонений

jezdnia

проїзна частина

K

kabel:
~ wysokiego napięcia

кабель
~ високої напруги

kadra:	кадри, особовий склад:
~ dowódcza	~ командний склад
kadłub	корпус
kaliber	калібр
kampania wojenna	кампанія, похід
kanal łączności	канал зв'язку
kapelmistrz	диригент
kapitulacja:	капітуляція:
~ bezwarunkowa	~ беззастережна
kara:	кара, покарання:
~ dyscyplinarna	~ дисциплінарне
~ zdjąć karę	~ зняти покарання
karabin:	гвинтівка:
~ maszynowy	~ кулемет
~ maszynowy, ciężki	станковий кулемет
~ maszynowy,	зенітний кулемет
przeciwlotniczy	
~ maszynowy, ręczny	~ ручний кулемет
~ maszynowy, sprężony	~ спарений кулемет
~ strzelca wyborowego	~ снайперська гвинтівка
karabinek:	карабін:
~ małokalibrowy	~ малокаліберний
karta:	картка:
~ ewidencyjna	~ облікова
~ zaopatrzenia	~ атестат на речове майно
mundurowego	
~ zaopatrzenia	~ продовольчий атестат
żywnościowego	
kasyno oficerskie	будинок офіцерів
kąt:	кут:
~ celowania	~ прицілювання
~ odchylenia	~ відхилення
~ podniesienia	~ піднесення (цівки)

kątomierz-busola	артилерійська бусоль
kierowanie zdalne	дистанційне управління
kierowca	водій
kierownik	керівник, начальник
kierunek:	напрямок:
~ dalszego natarcia	~ подальшого наступу
~ drugorzędny	~ другорядний
~ zagrożenia pancernego	~ загрози танкового удару
kierunkowskaz	вказівник напрямку
kleska:	поразка:
~ zadać kleskę	~ завдати поразки
kolej	залізниця, колія
kolejność	черговість, порядок
kolumna	колона
koło:	колесо, коло:
~ napinające	~ натяжне колесо
~ ratunkowe	~ рятувнє коло
komandor	командор
komenda:	команда, комендатура:
~ podawać komende	~ подавати команду
~ wykonywać komende	~ виконувати команду
komendant:	комендант:
~ garnizonu	~ комендант гарнізону
~ obozu	~ начальник табору
komisariat	комісаріат
komisja:	комісія:
~ lekarska	~ медична
~ poborowa	~ призовна
komora:	камера:
~ nabojoowa	набійник, казенник
~ niskiego ciśnienia	~ низького тиску
~ spalania	~ згоряння
kompania:	рота:
~ karna	~ штрафна

~ moździerzy	~ мінометна
~ obsługi	~ обслуговування
kompas:	компас:
~ poruszać się według ~u	~ йти за компасом
komplet	комплект
komunikacje:	зв'язок, сполучення:
~ odciąż komunikacje	~ відрізати зв'язок
~ morskie	~ морські сполучення
komunikat:	повідомлення, зведення:
~ meteorologiczny	~ повідомлення про погоду
~ operacyjny	~ оперативне зведення
~ rządowy	~ урядове повідомлення
kontratak:	контратака:
~ odpierać	~ відбивати
~ przedsięwziąć	~ розпочати
~ przejść do ~u	~ перейти у
kontrola:	контроль:
~ dozymetryczna	~ дозиметричний
~ gotowości	~ готовності
kontrwywiad	контррозвідка
korpus:	корпус:
~ lotniczy	~ авіаційний
~ oficerski	~ офіцерський
korygować	коригувати
korytarz powietrzny	повітряний коридор
kostka trotyłowa	тротилова шашка
koszara	казарма
krążownik	крейсер
krok:	крок:
~ defiladowy	~ стройовий
~ przyśpieszony	~ пришвидшена хода
krwotok	кровотеча
kryptonim	кодова назва, шифр

książka:
~ ewidencyjna
~ przeglądów lekarskich
~ wydanej broni i amunicji

~ zwolnień

książeczka obrachunkowa

kuchnia polowa

kumulacyjny

kurs:

~ wytyczać

~ zbaczać z ~u

kuter.

~ dozorowy

Kwatera Główna

kwatermistrz

kwaterunkowy

kwit

книга:

~ облікова

~ медичних оглядів

~ видачі зброї та

боєприпасів

~ звільнень

розрахункова книжка

польова кухня

кумулятивний

курс, напрямок:

~ визначати

~ відхилятися від

катер:

~ патрульний

штаб-квартира

інтендант

житловий

квитанція

L

laboratorium

latarnia

laweta

lądownie

lądownisko

licznik

lina

~ holownicza

linia:

~ komunikacyjna

~ łączności

~ osiowa

лабораторія

ліхтар

лафет

приземлення

аеродром, посадковий

майданчик

лічильник

канат, трос,

~ буксирний

лінія:

~ сполучення

~ зв'язку

~ осі

~ przerywana	~ штрихована
liniowiec	лінкор, лайнер
lista	список, відомість
lodołamacz	криголам
lont:	дріт:
~ detonujący	~ детонаційний
~ prochuwy	~ вогнепальний
lorneta nożycowa	стереотруба
lornetka	бінокль
lot:	політ:
~ koszący	~ приземний
~ na rozpoznanie	~ розвідувальний
~ ślepy	~ за приладами
~ poziomy	~ горизонтальний
~ wysokościowy	~ висотний
lotnictwo:	авіація:
~ bombowe	~ бомбардувальна
~ dalekiego zasięgu	~ дальня
~ myśliwskie	~ винищувальна
~ odrzutowe	~ реактивна
~ pomocnicze	~ допоміжна
~ rozpoznawcze	~ розвідувальна
~ transportowe	~ транспортна
~ wojskowe	~ військова
lotnik	льотчик
lotnisko	аеродром, аеропорт
lotniskowiec	авіаносець
ludność:	населення:
~ cywilna	~ цивільне
~ miejscowa	~ місцеве
lufa:	ствол:
~ dział o lufie	~ гармата з нарізним
gwintowanej	стволом
ładowanie:	заряджання, завантаження:

~ akumulatora
ładownia, ładownica
ładowniczy
ładowność
ładunek:
~ jądrowy
~ kroszący
~ prochowy
~ wydłózony
~ wyrzucający
~ łatwopalny
łącznościowiec
łączność:
~ nawiązywać
~ utrzymywać
~ zakłócać
~ zapewniać
~ ciągnąć
~ dowodzenia
~ powiadamiania
~ przewodowa
~ sygnałami świetlnymi

~ środkami ruchomymi

~ utajona
łopata saperska
łódź:
~ motorowa
~ ratunkowa
łuska

maska

~ зарядка акумулятора
вантажний трюм
заряжающий
вантажопідйомність
заряд:
~ ядерний
~ розривний снаряд
~ пороховий
~ видовжений
~ викидний
~ легкозаймистий
зв'язківець
зв'язок:
~ встановлювати
~ утримувати
~ перешкоджати зв'язку
~ забезпечувати
~ постійний
~ управління
~ оповіщення
~ по проводах
~ за допомогою світлових
сигналів
~ за допомогою рухомих
засобів
~ прихований
саперна лопата
човен:
~ моторний
~ рятувальний
гільза

М

щуп

magazyn:	- склад, сховище, магазин:
~ urzędzić	~ влаштувати склад
~ artyleryjski	~ артилерійський
~ sprzętu lotniczego	~ сховище авіатехніки
magazynek:	магазин:
~ bębnowy	~ дисковий
~ lukowy	~ секторний
makieta	макет
~ terenu	~ місцевості
manewrowość	маневреність
~ wojsk	~ військ
manierka	фляга
mapa:	карта:
~ czytać mapę	~ читати по карті
~ orientować się według	~ орієнтуватися за картою
mapy	
~ o dużej skali	~ великого масштабу
~ operacyjna	~ оперативна
~ sprawozdawcza	~ звітна
marsz:	марш:
~ wykonywać	~ здійснювати ~
~ według azymutu	~ за азимутом
~ w przewidywaniu boju	~ в очікуванні бою
marszałek	маршал
marszruta:	маршрут:
~ podążać według	~ рухатись за
marszruty	
maruder	мародер
marynarka:	флот
~ handlowa	~ торгівельний
~ wojenna	~ військово-морський
marynarz:	моряк:
~ floty podwodnej	~ підводного флоту
~ floty nawodnej	~ надводного флоту

maska:

- ~ przeciwgazowa
- ~ tlenowa

maskowanie:

- ~ dźwiękowe
- ~ przeciwradiolokacyjne
- ~ przed obserwacją

materiał:

- ~ łatwopalny
- ~ opatrunkowy
- ~ podręczny
- ~ wybuchowy kruszący
- ~ wybuchowy miotający
- ~ zapalający

mechanik-kierowca

mechanizm:

- ~ podniesieniowy
- ~ spustowy
- ~ sterowania
- ~ uderzeniowy
- ~ zegarowy

medal:

- ~ srebrny
- ~ złoty

meldować

meldunek:

- ~ przekazywać
- ~ przyjmować
- ~ bojowy

mianowanie:

- ~ przedterminowe
- ~ na stanowisko

маска, капот:

- ~ протигаз
- ~ киснева подушка

маскування:

- ~ звукове
- ~ протирадіолокаційне
- ~ від візуального

спостереження

матеріал:

- ~ легкозаймистий
- ~ для перев'язок
- ~ підручний
- ~ бризантний
- ~ фугасний
- ~ запалювальний

механік-водій

механізм:

- ~ підйомний
- ~ спусковий
- ~ управління
- ~ ударний
- ~ годинниковий

медаль:

- ~ срібна
- ~ золота

доповідати

доповідь, рапорт:

- ~ передавати повідомлення
- ~ приймати повідомлення
- ~ бойове зведення

призначення:

- ~ дострокове
- ~ на посаду

miejsce:

- ~ pełnienie służby
- ~ postoju
- ~ zbiurki

miejscowość

mienie mundurowe

mina:

- ~ rozbrajać miny
- ~ ustawiać miny
- ~ wykrywać miny
- ~ o działaniu ze zwłoką
- ~ o kadłubie z tworzywa

sztucznego

- ~ mina-detonator
- ~ mina-pułapka

minowanie

miotacz:

- ~ bomb
- ~ granatów
- ~ ognia

misja pokojowa

mobilizacja:

- ~ częściowa
- ~ powszechna

most:

- ~ dla pieszych
- ~ napędzający
- ~ jednoprzęsłowy
- ~ wysokowodny
- ~ żelbetowy

moździerz

musztra

myśliwiec:

- ~ naddźwiękowy

місце:

- ~ проходження служби
- ~ стоянки
- ~ збору

населений пункт, місцевість

речове майно

міна:

- ~ знешкоджувати
- ~ встановлювати
- ~ виявляти
- ~ сповільненої дії
- ~ у пластмасовому

корпусі

- ~ міна-детонатор
- ~ міна-пастка

мінування

- ~ бомбомет
- ~ гранатомет
- ~ вогнемет

миротворча місія

мобілізація:

- ~ часткова
- ~ загальна

міст:

- ~ пішохідний
- ~ направляючий
- ~ однопрогінний
- ~ висоководний
- ~ залізобетонний

міномет

стройова підготовка

винищувач:

- ~ надзвуковий

~ odrzutowy	~ реактивний
~ pokładowy	~ палубний
nabój:	набій, заряд, снаряд:
~ ćwiczebny	навчальний набій
~ ślepy	холостий снаряд (патрон)
~ zespolony	унітарний набій (снаряд)
nacierający	той, що наступає
nadajnik:	передавач:
~ krótkofalowy	~ короткохвильовий
~ zakłóceń (radiowych)	~ (радіо) перешкод
nadbrzeże	узбережжя
nadterminowy	надстроковий
nadwozie	кузов
nagana:	догана:
~ ukarać nagana	~ винести догану
~ ostra	~ сувора догана
namiot	намет
napad ogniowy	вогнева підготовка
napęd:	двигун:
~ odrzutowy	~ реактивний
napromieniowanie	радіоактивне опромінення
radioaktywne	
naprowadzanie:	наведення:
~ na cel	~ на ціль
~ po promieniu	~ за променем
~ za pomocą przewodów	~ по проводах
naramiennik	погон
naruszenie dyscypliny	порушення дисципліни
naruszyciel	порушник
narzutka	накидка
natarcie:	наступ:
~ prowadzić	~ вести
~ przechodzić do natarcia	~ переходити до
~ rozwijać	~ розвивати

~ udaremniać	~ зривати
~ wstrzymywać	~ стримувати
~ na szerokim froncie	~ на широкому фронті
~ z marszu	~ з ходу
nawierzchnia drogi	дорожнє покриття
nawigator	навігатор, штурман
neutralność:	нейтралітет:
~ przestrzegać	~ зберігати
nieinterwencja	невтручання
nieosłonięty	неприкритий, незахищений
nieprzebijalny	непробивний
nieprzyjaciel:	противник:
~ niszczyć ~a	~ знищувати
~ rozbijać ~a	~ розбивати
~ zatrzymywać ~a	~ затримувати
~ zbliżać się do ~a	~ зближатись з
~ prawdopodobny	~ вірогідний
~ umowny	~ умовний
nieskażony	незаражений
niesprzyjający	несприятливий
niewola:	полон:
~ dostać się do ~i	~ потрапити у ~
~ wziąć do ~i	~ взяти у ~
niewypał	снаряд, що не розірвався
niezaładowany	незаряджений
niezawodność	надійність, безвідмовність
niezdolny do służby	непридатний до служби
niszczyciel	есмінець, (руйнівник)
nocleg	ночівля
noktowizor	пристрій нічного бачення
norma:	норма, стандарт:
~ należności	~ суми до виплати
~ zaopatrzenia	~ постачання

~ zużycia
nosiciel
~ broni jądrowej
notatka służbowa
nurek

~ витрат
носій
~ ядерної зброї
службова записка
водолаз

O

obciążenie:
~ dopuszczalne
~ obliczeniowe
~ użyteczne
dokonać obejścia
obezwładniać
obiekt
~ obserwacji
~ pozorny
~ uderzenia
objazd
obłożenie
obłok:
~ radioaktywny
~ w kształcie grzyba
obowiązek:
~ pełniący obowiązki
~ wojskowy
~ powszechny
obóz jęców wojennych
obrona:
~ przechodzić do obrony
~ przełamywać obronę
~ zajmować obronę
~ bierna
~ cywilna
~ okrężna

навантаження:
~ допустиме
~ розрахункове
~ корисне
здійснити обхід
знешкоджувати
об'єкт:
~ спостереження
~ оманливий
~ нанесення удару
об'їзд
облога
хмара:
~ радіоактивна
~ грибоподібна
обов'язок:
~ той, що виконує обов'язок
~ військовий
~ загальний
табір військовополонени
оборона:
~ переходити до оборони
~ проривати оборону
~ займати оборону
~ пасивна
~ цивільна
~ кругова

~ przeciwlotnicza	~ протиповітряна
~ przeciwpancerna	~ протитанкова
~ przeciwraketowa	~ протиракетна
~ przed bronią masowego rażenia	~ захист від зброї масового ураження
~ przed promieniowaniem radioaktywnym	~ захист від радіоактивного випромінювання
~ zawczasu przygotowana obronność	~ завчасно підготовлена сфера оборони
obserwacja:	спостереження:
przewodzić obserwacje	~ вести
~ ciągła	~ безперервне
~ pola walki	~ за полем бою
~ wzrokowa	~ візуальне
obserwator	спостерігач
obsługa:	розрахунок:
~ działa	~ гармати
obsługiwanie:	обслуговування:
~ sprzętu bojowego	~ бойової техніки
obwód elektryczny	електричне коло
ochotnik	доброволець
ochrona	охорона
oczyszczanie	очищення
odcinek:	відрізок, ділянка:
~ frontu	~ фронту
~ rozędu	~ розгону
oddalenie samowolne	самовільне залишення частини
oddział:	відділ, частина, загін:
~ kadr	~ відділ кадрів
~ przedni	~ передній відсік
~ rozpoznawczy	~ розвідувальна частина, загін

~ samodzielny	~ окрема частина
~ szkolenia	~ відділення підготовки
~ torujący	~ загін розгороджень
oddziaływanie:	вплив:
~ informacyjno- psychologiczne	~ інформаційно- психологічний
odległość:	відстань:
~ określać	~ визначати
~ pokonywać	~ долати
~ utrzymywać	~ утримувати
~ między pojazdami	~ між машинами
~ skutecznego ognia	~ вогню на ураження
~ strzału bezwzględnego	~ точного пострілу
~ rzeczywista	~ дійсна
~ widoczności	~ видимості
odłamek	скалк, уламок
odłamkowy	сколковий, уламковий
odpalanie rakiety	запуск ракети
odporność	стійкість
odpowiedzialność:	відповідальність:
~ obarczyć	~ покласти ~ на...
odpowiedzialnością	~ бути відповідальним за...
~ ponosić	
odprawa:	нарада, інструктаж:
~ kadry oficerskiej	~ офіцерська нарада
~ służby wewnętrznej	~ внутрішньої служби
odroczenie powołania	відтермінування призову
odrzut	віддача
odrzutowy	реактивний
odwołanie alarmu	відбій тривоги
odwód	резерв, тил
odznaka	відзнака
oficer:	офіцер:
~ do zleceń	~ для доручень

~ inspekcyjny wart	~ черговий варт
~ rezerwy	~ запасу
~ służby czynnej	~ дійсної військової
	служби
~ w stanie spoczynku	~ у відставці
ogień:	вогонь:
~ korygować	~ коригувати
~ otwierać	~ відкривати
~ przenosić	~ переносити
~ trzymać pod ogniem	~ тримати під вогнем
~ wpadać pod ~	~ попадати під вогонь
~ wywoływać	~ викликати
~ wznowiać	~ відновлювати
~ odwetowy	~ у відповідь
~ plaskotorowy	~ настільний
~ salwami	~ залповий
~ zaporowy	~ загороджувальний
~ ześrodkowany	~ зосереджений
ogniotrwały	вогнестійкий
ogrzewanie	обігрів особового складу
okopywać się	окопуватись
okrażenie:	оточення:
~ dostać się w ~	~ потрапити в ~
~ wychodzić z okrażenia	~ виходити з ~
okres	період
określenie:	визначення:
~ kierunku	~ напрямку
~ odległości	~ відстані
~ prędkości	~ швидкості
okręg wojskowy	військовий округ
okręt:	корабель:
~ flagowy	~ флагманський
~ nawodny	~ надводний
~ podwodny	~ підводний човен

~ szkolny	~ навчальний
~ sztabowy	~ управління
olej:	мастило:
~ napędowy	~ дизельне пальне
~ zużyty	~ відпрацьоване мастило
opanowanie z marszu	оволодіння з ходу
operacja:	операція:
~ samodzielna	~ самотійна
~ zaczepna	~ наступальна
~ operacyjno-strategiczna	~ оперативно-стратегічна
operacji ratownicze i antyterrorystyczne	рятувальні та антитерористичні операції
opór:	опір:
~ przełamywać	~ долати
~ stawiać	~ чинити
opracowanie danych	обробка даних
order	орден
organ:	орган:
~ dowodzenia	~ управління
~ rozpoznawczy	~ розвідувальний
~ zaopatrzenia	~ забезпечення
orientacja	орієнтація
orkiestra wojskowa	військовий оркестр
osiedle wojskowe	військове містечко
oskrzydlać	обходити з флангу
osłaniać	прикривати
osłona	прикриття, обшивка
ośrodek:	центр:
~ opracowania informacji	~ обробки інформації
pakiet opatrunkowy	пакет для перев'язки
pakt:	пакт, договір:
~ o nieagresji	~ пакт про ненапад

Р

~ o wzajemnej pomocy
paliwo:
~ płynne
~ stałe
pancerz
pas:
~ działań bojowych
~ przeszkód
~ ratunkowy
~ startowy
~ zapór
patriota
patrol:
~ wysyłać
~ wyznaczać
~ pieszy
peleng
pełnienie służby
personel:
~ administracyjny
~ latający
~ obsiugujący
piechota
piechur
pierścień okrążenia
pies wartowniczy
pilot
pistolet:
~ maszynowy
~ sygnałowy
placówka:
~ dyplomatyczna
plan:
~ opracować

~ про взаємодопомогу
пальне, паливо:
~ рідке
~ тверде
броня
смуга:
~ бойових дій
~ перешкод
~ рятувальний жилет
~ злітно-посадкова
~ загороджень
патріот
патруль:
~ висилати
~ визначати
~ піший
пеленг
проходження служби
персонал, особовий склад:
~ адміністративний
~ льотний склад
~ обслуговуючий
піхота
піхотинець
кільце оточення
вартовий собака
льотчик
пістолет:
~ автомат
~ сигнальний
представництво:
~ дипломатична
план:
~ опрацювати

~ mobilizacyjny	~ мобілізації
~ rekonesansu	~ рекогносцировки
~ rozpoznania	~ розвідки
~ współdziałania	~ взаємодії
~ zabezpieczenia	~ бойового
bojowego	зabezпечення
~ zabezpieczenia	~ тилового
logistycznego	зabezпечення
planowanie	планування
plansza	діаграма, таблиця
platforma startowa	стартова платформа
plecak	рюкзак
pluton:	взвод:
~ czołgów	~ танковий
~ łączności	~ зв'язку
~ moździerzy	~ мінометний
~ obsługi technicznej	~ техобслуговування
plutonywy	взводний
plot kolczasty	огорожа з колючого дроту
płyn	паливна рідина
płyta:	плита, диск:
~ oporowa	~ опорна
~ pancerna	~ броньована
pływający	плаваючий
roborowy	призовник
robudka	підйом
rocisk:	снаряд, патрон:
~ burzący	~ фугасний
~ do wstrzeliwania	~ пристрілювальний
~ dymny	~ димовий
~ kumulacyjny	~ кумулятивний
~ odłamkowy	~ сколковий
~ odrzutowy	~ реактивний
~ oświetlający	~ освітлювальний

~ podkalibrowy	~ підкаліберний
~ propagandowy	~ агітаційний
~ przeciwbetonowy	~ бризантний
~ smugowy	~ трасерний
~ zapalający	~ запалювальний
padanie komendy	подання команди
podchorąży	курсант
podczerwony	інфрачервоний
podlegać	підлягати
podłoże	основа, підніжжя
pododdział	підрозділ
podoficer	унтер-офіцер
podporucznik	лейтенант
podporządkować	підпорядкувати
być podporządkowanym	підпорядковуватись
podróż służbowa	відрядження
podśluch	підслуховування
podstawa	підстава, основа
podłoże	шасі
podziałka:	шкала, поділка:
~ celownika	~ поділка прицілу
~ kątowna	~ кутовий масштаб
~ kątów spadku	~ шкала кутів падіння
~ liniowa	~ лінійна шкала
pojazd:	машина:
~ gaśnicowy	~ на гусеничній тязі
~ kołowy	~ колісна машина
pojemność:	місткість:
~ zbiornika paliwa	~ паливного баку
pokład	палуба, борт
pokonanie: .	подолання:
~ przeszkód wodnych	~ водних перешкод
~ zapór	~ загороджень

pokój	мир, кімната
pokrycie	покриття, покрив
pole:	поле:
~ minowe	~ мінне
~ walki	~ бою
~ widoczności	~ видимості
poligon	полігон
położenie:	положення, позиція:
~ odtwarzać	~ відтворювати
~ marszowe	~ маршове, похідне
południe	південь
południk:	меридіан:
~ magnetyczny	~ магнітний
pomoc:	допомога:
~ okazywać	~ надавати
~ medyczna	~ медична
potocniczy	допоміжний
potocznik:	помічник:
~ dyżurnego	~ чергового
~ szefa sztabu	~ начальника штабу
pompa	насос
porażony:	уражений:
~ obiekt	~ об'єкт
porozumienie:	порозуміння, договір, угода:
~ o przerwaniu ognia	~ про припинення вогню
~ rozejmowe	~ перемир'я
port:	порт:
~ wyładowania	~ розвантаження
~ załadowania	~ завантаження
porucznik	старший лейтенант
porządek:	порядок:
~ utrzymywać	~ дотримуватись
~ regulaminowy	~ статутний

postawa:

- ~ “baczość!”
- ~ “spocznij”
- ~ zasadnicza
- ~ żołnierska

posterunek:

- ~ stać na posterunku
- ~ zdjąć z posterunku
- ~ łączności
- ~ naprowadzania lotnictwa
- ~ obserwacyjny
- ~ regulacji ruchu

posuwać się

poszukiwacz min

poszukiwanie radiolokacyjne

pościg:

- ~ prowadzić

potęga

potrzeba:

- ~ określać potrzeby
- ~ zaspokajać potrzeby

powiadamiać

powiadomienie

powierzchnia

powietrze:

- ~ sprężone

powitanie

powodzenie

powołanie

poziom

pozorny

pozycja:

- ~ pozostawiać pozycję

положення:

- ~ “струнко”
- ~ “вільно”
- ~ основне положення
- ~ військова виправка

пост:

- ~ бути на посту
- ~ зняти з поста
- ~ зв'язок
- ~ наведення авіації
- ~ спостереження
- ~ регулювання руху

просуватись

міношукач

радіолокаційний пошук

переслідування:

- ~ вести переслідування

сила, міць

потреба:

- ~ визначати
- ~ задовільняти

повідомляти

повідомлення, оповіщення

поверхня

повітря:

- ~ стиснуте

привітання

успіх, удача

призов

рівень

удаваний, фальшивий

позиція:

- ~ залишати

~ utrzymywać pozycję	~ утримувати
~ zajmować pozycję	~ займати
~ pośrednia	~ проміжна
~ pozorna	~ фальшива
~ przejściowa	~ тимчасова
~ skrzydłowa	~ флангова
~ umocniona	~ укріплена
~ wyczekiwania	~ очікувальна
~ zawczasu przygotowana	~ завчасно підготовлена
pożar:	пожежа:
~ gasić	~ гасити
różnoc	північ
praca:	робота:
~ wychowawcza	~ виховна
~ doktorska	~ дисертація кандидата наук
prace:	роботи:
~ ratunkowe	~ рятувальні
~ wybuchowe	~ вибухові
prawdopodobno	ймовірно
prawnik	юрист
prąd:	струм:
~ stały	~ постійний
~ wysokiego napięcia	~ високої напруги
~ zmienny	~ змінний
prędkość:	швидкість:
~ naddźwiękowa	~ надзвукова
~ obliczeniowa	~ розрахункова
~ początkowa	~ початкова
produkty:	продукти:
~ rozpadu	~ розпаду
~ spalania	~ згоряння
~ żywnościowe	~ харчові
prognoza	прогноз

program:	програма:
~ szkolenia bojowego	~ бойової підготовки
prokurator wojskowy	військовий прокурор
promieniowanie:	випромінювання:
~ cieplne	~ теплове
~ przenikliwe	~ проникливе
~ świetlne	~ світлове
~ wtórne	~ вторинне
promień:	промінь:
~ laserowy	~ лазерний
przewodzenie:	ведення:
~ celu	~ цілі
~ ognia	~ вогню
~ walki	~ бою, бойових дій
prowiant:	провіант:
~ suchy	~ сухий пайок
przebieg:	перебіг, розвиток:
~ jałowy	~ холостий хід
~ samochodu	~ пробіг машини
~ służby	~ проходження служби
~ walki	~ хід бою
przechwytywanie:	перехоплення:
~ celu powietrznego	~ повітряної цілі
~ radiowe	~ радіо
przeciwdziałanie:	протидія:
~ radiowe	~ радіо
~ informacyjno- psychologiczne	~ інформаційно- психологічна
przeciwlotniczy	зенітний
przeciwnatarcie	контрнаступ
~ przechodzić do ~a	~ переходити у
przeciwpancerny	протитанковий
przeciwpiechotny	протипіхотний
przeciwrakietowy	протиракетний

przeciwuderzenie:	контрудар:
~ odpierać	~ відбивати
przedsięwzięcia:	заходи:
~ natychmiastowe	~ термінові, негайні
~ przeciwepidemiczne	~ протиепідемічні
~ zapobiegawcze	~ профілактичні
przedstawić się	представлятись
przedstawiciel:	представник:
~ sztabu	~ штабу
przedwojenny	довоєнний
przedyslokacja	передислокація
przedział	відділення, відсік
przeгляд:	огляд:
~ inspektorski	~ інспекція
~ lekarski	~ медичний
~ musztry	~ стройовий
~ poranny	~ ранковий
przegrupowanie:	перегрупування:
~ sił i środków	~ сил та засобів
~ wojsk	~ військ
przejazd kolejowy	залізничний переїзд
przejście:	прохід, перехід:
~ nie do przejścia	~ прохід неможливий
~ wykonywać	~ здійснювати
~ do natarcia	~ перехід до наступу
~ przez skażony odcinek	~ через заражений район
~ w zaporze	~ прохід в загородженні
przekazanie:	передача:
~ stanowiska służbowego	~ службової посади
przekazywać:	передавати:
~ telefonicznie	~ по телефону
~ pocztą	~ поштою
~ osobiście	~ особисто
przełamanie:	прорив, подолання:

~ obrony nieprzyjaciela	~ оборони противника
~ oporu	~ опору
~ strefy zabezpieczenia	~ смуги забезпечення
przełęcz	перевал
przekraczać	перетинати
przełożony	начальник
przemarsz:	перехід, проходження:
~ hamować	~ затримувати
~ pieszą	~ піший перехід
~ szykiem	~ проходження строем
przemysł:	промисловість:
~ wojenny	~ воєнна
przeniesienie	перенесення, переведення
przenikać:	проникати
~ na zaplecze npla	~ в тил противника
~ w głąb obrony	~ в глибину оборони
przenośny	переносний
przepadł bez wieści	пропав без вісті
przechowywanie przepisów ruchu drogowego	дотримання правил дорожнього руху
przeprawa	переправа
przeprowadzający śledztwo	слідчий
przepustka	звільнення
przerwanie:	припинення:
~ blokady	~ блокади
~ ognia	~ вогню
~ natarcia	~ наступу
przemyt:	відмивання:
~ nielegalny ~ broni	~ нелегальний продаж зброї
przerzut:	перекидання:
~ sił i środków	~ сил та засобів
~ wojsk	~ військ
~ przez granice	~ через кордон

przesłuchanie:

- ~ prowadzić
- ~ jeńca
- ~ zbiega
- ~ taśmy

przestrzeń:

- ~ naruszać
- ~ powietrzny
- ~ informacyjna

przesunięcie skokami

przeszkoda:

- ~ pokonywać przeszkodę
- ~ usuwać przeszkodę
- ~ nie do pokonania

przewaga:

- ~ stwarzać przewagę
- ~ zapewniać przewagę
- ~ ilościowa
- ~ jakościowa
- ~ w sile i środkach

przewidywanie

przewozy kolejowe

przewód lufy

przeznaczenie

pryczepa

przyczółek:

- ~ zajmować

przydzielać

przygotowanie:

- ~ artyleryjskie
- ~ danych wyjściowych
- ~ spadochronowe
- ~ wstępne

допит, прослуховування:

- ~ проводити допит
- ~ допит в/полоненого
- ~ допит втікача
- ~ прослуховування

плівки

простір:

- ~ порушувати
- ~ повітряний
- ~ інформаційний

пересування стрибками

перешкода: :

- ~ долати
- ~ усувати
- ~ нездоланна

перевага:

- ~ створювати
- ~ забезпечувати
- ~ кількісна
- ~ якісна
- ~ в силах та засобах

передбачення

залізничні перевезення

канал ствола

призначення

причіп

плацдарм:

- ~ займати

наділяти, призначати

підготовка:

- ~ артилерійська
- ~ вихідних даних
- ~ парашутна
- ~ попередня

~ ataku
przylądek
przynależność narodowa
przyrząd:
~ do kierowania ogniem
~ do obserwacji
~ kontrolno-pomiarowy
~ żyroskopowy
przysięga:
~ składać -u
przysposobienie wojskowe
przystań
przystrzeliwanie broni
pulpit sterowania
pułap
pułapka
pułk
punkt:
~ celowania
~ dowodzenia
~ zarządzania
~ kontroli technicznej
~ obserwacyjny
~ obsługi technicznej
~ przekąźnikowy
~ regulacji ruchu
~ zaopatrzenia
~ zbiórki

~ атаки
мис
національна приналежність
прилад:
~ керування вогнем
~ спостереження
~ контрольно-
вимірювальний
~ гірокомпас
присяга:
~ складати
військова підготовка
пристань
пристрілювання зброї
пульт управління
стеля, верхня межа
засідка
полк
пункт, точка, центр:
~ точка прицілювання
~ командний пункт
~ пункт управління
~ пункт технічного
контролю
~ пункт спостереження
~ пункт техн. обслуговуван.
~ трансляційний пункт
~ пункт регулювання руху
~ пункт забезпечення
~ місце збору

racja:

пайок, раціон

R

rada	рада:
~ wojenna	~ військова
radiogram	радіограма
radiometrysta	радіометрост
radioodbiornik	радіоприймач
radiowysokościomierz	радіовисотомір
raid:	рейд:
~ wykonywać	~ виконувати
rakieta:	ракета
~ bliskiego zasięgu	~ ближнього радіусу дії
~ dalekiego zasięgu	~ дальнього радіусу дії
~ jednostopniowa	~ одноступенсва
~ (nie) kierowana	~ (не) керована
~ klasy “okręt-ziemia”	~ класу “корабель-земля”
~ klasy “powietrze-powietrze”	~ класу “повітря-повітря”
~ klasy “powietrze-ziemia”	~ класу “повітря- земля”
~ klasy “ziemia-powietrze”	~ класу “земля-повітря”
~ klasy “ziemia-ziemia”	~ класу “земля-земля”
~ na paliwie ciekłym	~ на рідкому пальному
~ na paliwie stałym	~ на твердому пальному
~ przeciwlotnicza	~ зенітна
~ przeciwpancerna	~ протитанкова
~ samonaprowadzająca się	~ самонавідна
~ skrzydlata	~ крилата
~ wielostopniowa	~ багатоступенева
rakietnica	ракетниця
ramie:	плече:
~ celownika	~ прицілу
rampa:	рампа:
~ załadownicza	~ завантажувальна
rana	рана
ranienie:	поранення:
~ ciężkie	~ важке

ranny:	поранений:
~ lekko	~ легко
ratunkowy	рятувальний
razić	уражати
reakcja:	реакція:
~ łańcuchowa	~ ланцюгова
redukcja sił zbrojnych	скорочення збройних сил
reflektor	прожектор, рефлектор
regulamin:	статут:
~ (nie) przestrzegać ~u	~ (не) дотримуватись
~ dyscyplinarny	~ дисциплінарний
~ musztry	~ стройовий
~ służby garnizonowej	~ гарнізонної служби
~ służby wewnętrznej	~ внутрішньої служби
rejon:	район:
~ opuszczać	~ залишати
~ wyznaczać	~ визначати
~ zajmować	~ займати
~ działań bojowych	~ бойових дій
~ niedostępny dla czołgów	~ недосяжний для танків
~ obrony	~ оборони
~ rozśrodkowania	~ розосередження
~ ześrodkowania	~ зосередження
~ skażenia	~ зараження
~ stanowisk ogniowych	~ вогневих позицій
~ wyczekiwania	~ очікування
~ wyjściowy	~ вихідний
~ wypoczynku	~ відпочинку
~ wysadzenia desantu	~ висадки десанту
~ zapasowy	~ запасний
~ zbiórki	~ збору
rejkonesans	рекогносцировка
remont:	ремонт:

~ bieżący	~ поточний
~ kapitałny	~ капітальний
rewizować	проводити ревізію
rewolta	бунт, заколот
rewolwer	револьвер
rezerwa:	запас, резерв:
~ zwalniać do rezerwy	~ звільняти в запас
~ kadry oficerskiej	~ офіцерський резерв
rezerwowu	резервіст
reżim	режим
ręczny	ручний
rodzaje:	види:
~ sił zbrojnych	~ збройних сил
~ wojsk	~ роди військ
rokowania	переговори
rozbrojenie.	роззброєння:
~ powszechne	~ загальне
rozgłośnia:	станція
~ radiowa	~ радіостанція
~ dźwiękowa	~ гучномовна станція
rozgromienie	розгромлення
rozjemca	посередник, миротворець
rozkaz:	наказ:
~ otrzymywać	~ отримувати
~ wykonywać	~ виконувати
~ do marszu	~ на марш
~ do natarcia	~ на наступ
~ garnizonowy	~ по гарнізону
~ jednostki	~ по військовій частині
~ pisemny	~ у письмовій формі
rozkazywać	наказувати
rozkład jazdy	розклад руху
rozliczenie stanu osobowego	розхід особового складу

rozmieszczenie:

- ~ poza -m oddziału
- ~ koszarowe

rozminowanie

rozpoznanie:

- ~ prowadzić
- ~ chemiczne
- ~ głębokie
- ~ inżynieryjne
- ~ pomiarowe
- ~ “swój-obcy”
- ~ terenu
- ~ walką

rozpoznawanie

rozprowadzający

rozpylenie środków trujących

rozrusznik

rozzut

rozstrzelanie

rozwidlenie dróg

rozwiniecie:

- ~ kabla
- ~ natarcia
- ~ powodzenia

rów:

- ~ łączący
- ~ przeciwczołgowy
- ~ przydrożny

równiarka:

- ~ samojezdna

równik

rubież:

- ~ opanowywać
- ~ oznaczać

розміщення:

- ~ поза розташуванням
- ~ в казармах

розміновування

розвідка:

- ~ проводити
- ~ хімічна
- ~ глибока
- ~ інженерна
- ~ інструментальна
- ~ “свій-чужий”
- ~ місцевості
- ~ боєм

розпізнавання

вивідний

розпилювання отрут

стартер

розсіювання, розкидання

розстріл

розвилка доріг (перехрестя)

розгортання, розвиток:

- ~ розгортання кабеля
- ~ розвиток наступу
- ~ розвиток успіху

окоп, рів:

- ~ хід з'єднання, траншея
- ~ протитанковий
- ~ придорожній рів

грейдер:

- ~ автогрейдер

екватор

рубіж:

- ~ захоплювати
- ~ визначати

~ utrzymywać	~ утримувати
~ bezpiecznej odległości	~ безпечної відстані
~ bombardowania	~ бомбардування
~ obrony	~ оборони
~ ognia zaporowego	~ загороджувального вогню
~ otwarcia ognia	~ відкриття вогню
~ przechwytywania	~ перехоплення
~ przeciwpancerna	~ протитанковий
~ spieszania	~ спішування
~ styczności z nplem	~ зіткнення з противником
~ umocniona	~ укріплений
~ wycofania	~ відступу
~ wyjściowa	~ вихідний
~ wyrównania	~ вирівнювання
ruch:	рух:
~ dwukierunkowy	~ у двох напрямках
~ spotkaniowy	~ зустрічний
ruchliwość	рухливість
ruchomy	рухомий
rufa	корма
rura stereoskopowa	стереотруба
furka:	трубка:
~ indykatora	~ індикатора
rurociąg	трубопровід
ruszenie:	ополчення:
~ narodowe	~ національне
~ pospolite	~ народне
rusznica przeciwpancerna	протитанкова рушниця
rykoszet	рикошет
rzeźba terenu	рельєф місцевості
rzucanie granatami	метання гранат

rzut:

~ pierwszy

ешелон:

~ перший

S

salva:

~ oddać salwę

samobieżny

samochód:

~ ciężarowy

~ degazacyjny

~ dowodczy-sztabowy

~ dyżurny

~ gaśnicowy

~ kołowy

~ osobowy

~ pływający

~ terenowy

samolot:

~ myśliwski

~ nierozpoznany

~ odrzutowy

~ szkolno-treningowy

samonaprowadzenie

saper

satelita Ziemi

sąd:

~ honorowy

~ oficerski

śasiad, sąsiedni

schron

seria z broni maszynowej

siatka współrzędnych

sieć:

~ dowodzenia

залп:

~ зробити постріл

самохідний

автомашина:

~ вантажна

~ дегазаційна

~ командно-штабна

~ чергова

~ гусенична

~ колісна

~ легкова

~ плаваюча

~ всюдихід

літак:

~ винищувач

~ нерозпізнаний

~ реактивний

~ навчальний

самонаведення

сапер

супутник Землі

суд:

~ честі

~ офіцерський

сусід, сусідній

сховище

автоматична черга

сітка координат

мережа, сітка:

~ управління

~ radiowa	~ радіомережа
~ drogowa	~ доріг
~ maskująca	~ маскувальна сітка
silnik:	двигун:
~ gasić	~ глушити
~ uruchomić	~ заводити
~ wyłączać	~ вимикати
~ benzynowy	~ бензиновий
~ Diesla, ~ wysokoprężny	~ дизельний
~ gazoturbinowy	~ газотурбінний
~ odrzutowy	~ реактивний
~ rakietowy na paliwo stałe	~ ракетний твердопаливний
~ rakietowy na paliwo płynne	~ ракетний на рідкому паливі
~ spalinowy	~ внутрішнього згорання
~ tłokowy	~ поршневий
sila:	сила:
~ uderzeniowa	~ ударна
~ żywa	~ жива
skala:	шкала, масштаб:
~ celownika	~ шкала прицілу
~ mapy	~ масштаб карти
skarpa	ескарп
skażenie, skażony	зараження, заражений
skład	склад
skraj drogi	край дороги
skręt	поворот
skrzydło	крило, фланг
skrzynia:	коробка:
~ biegów	~ передач
skrzyżowanie dróg	перехрестя доріг
skupienie	накопичення, зосередження
słuchawka	трубка

słupy przeciwczołgowe
służba:

- ~ pełnić służbę
- ~ podlegający służbie

wojskowej

- ~ powoływać do służby
- ~ wyznaczać do służby
- ~ zwalniać od służby
- ~ zwalniać ze służby

~ czynna

~ garnizonowa

~ kwatermistrzowska

~ nadterminowa

~ porządkowo-ochronna

~ poza kolejnością

~ ratownicza

~ wartownicza

~ zaopatrzenia

finansowego

~ zaopatrzenia

mundurowego

~ zasadnicza

~ żywnościowa

służbowy

smar

spadek

spadochfon

spadochroniarz

specjalista

spieszać się

spieszanie

spionka:

- ~ detonująca
- ~ zapalająca

протитанкові надовби
служба:

- ~ проходити службу
- ~ підлягає військовій

службі

~ призивати на службу

~ призначати у наряд

~ усувати від служби

~ звільняти зі служби

~ дійсна військова

~ гарнізонна

~ тилова

~ надстрокова

~ охорони правопорядку

~ позачергова

~ рятувальна

~ вартова

~ фінансова

~ речова

~ строкова військова

~ продовольча

службовий, черговий

мастило

спад, падіння, схил, нахил

парашут

парашутист

спеціаліст

спішуватись

спішування

капсуль:

- ~ капсуль-детонатор
- ~ капсуль-запальник

sprawdzenie
sprawozdanie
sprzęt:
~ bojowy
~ etatowy
~ radiowy
~ uszkodzony
~ zdobywczy
spycharka
stacja:
~ nadania
~ naprowadzania
~ pelengowania dźwięków
~ radiolokacyjna pokładowa
~ radiolokacyjna śledzenia
~ radiolokacyjna wykrywania
~ radiolokacyjnego
poszukiwania
~ węzłowa
~ zakłóceń radiolokacyjnych
stan:
~ doprowadzać do ~u
gotowości
~ znajdować się w ~ie wojny
~ etatowy
~ ewidencyjny
~ liczebny
~ osobowy
~ spoczynku
~ stały
~ wojenny
~ wyposażenia technicznego

перевірка
звіт
техніка, обладнання:
~ бойова
~ штатна
~ радіообладнання
~ пошкоджена
~ трофейна
бульдозер
станція:
~ передавальна
~ наведення
~ пеленгації звуків
~ бортовий радіолокатор
~ радіолокатор стеження
~ радіолокатор викриття
~ радіолокатор пошуку
~ вузлова
~ радіолокаційних
перешкод
стан, склад:
~ доводити до стану
готовності
~ знаходитись у стані
війни
~ оргштатний склад
~ обліковий
~ кількісний склад
~ особовий склад
~ відставка
~ постійний склад
~ воєнне положення
~ технічного оснащення

stanowisko:

- ~ usuwać ze stanowiska
- ~ wyznaczać na ~
- ~ zajmować ~
- ~ dowodzenia
- ~ ogniowe
- ~ służbowe

starcie

start pionowy

statecznik

statek

stawiacz min

stawiać:

- ~ miny
- ~ zadania
- ~ zasłonę dymną

ster

sterowanie:

- ~ ręczne
- ~ zdalne

stocznia

stołówka

stopień:

- ~ generalski
- ~ gotowości bojowej
- ~ przydatności
- ~ skażenia
- ~ wojskowy

stosunek sił

straty:

- ~ ponosić
- ~ uzupełniać
- ~ bezpowrotne

посада, пункт:

- ~ усувати з посади
- ~ призначати на посаду
- ~ обіймати посаду
- ~ командний пункт
- ~ вогнева позиція
- ~ службова посада

зіткнення, сутичка

вертикальний старт

стабілізатор, балансир

корабель

мінний загороджувач

ставити:

- ~ міни
- ~ завдання
- ~ створювати димову

завісу

кермо

управління:

- ~ ручне
- ~ дистанційне

суднобудівний завод

їдальня

ступінь, звання:

- ~ генеральське
- ~ ступінь боєготовності
- ~ ступінь придатності
- ~ рівень зараження
- ~ військове звання

співвідношення сил

втрати:

- ~ зазнавати втрат
- ~ відновлювати
- ~ невідновлювальні

~ w stanie osobowym	~ в особовому складі
~ w uzbrojeniu i sprzęcie	~ в озброєнні та техніці
strażnica	прикордонна застава
strefa:	зона:
~ działań bojowych	~ бойових дій
~ graniczna	~ кордонна межа
~ martwa	~ мертва
~ obrony przeciwlotniczej	~ протиповітряної оборони
~ przesunięć	~ пересувань
~ rażenia	~ ураження
~ skażenia	~ зараження
~ zakazana	~ заборонена
~ zniszczenia	~ знищення
strona broniąca się	сторона, що здійснює оборону
strzał	постріл
strzelać	стріляти
strzelanie:	стрільба, ведення вогню:
~ do celyw powietrznych	~ по повітряних цілях
~ do celyw ruchomych	~ по рухомих цілях
~ krótkimi seriami	~ короткими чергами
~ na obezwładnienie	~ на ураження
~ na wprost	~ прямим наведенням
~ odbitkowe	~ рикошет
~ salwami	~ залпами
~ seriami	~ чергами
~ w warunkach ograniczonej	~ в умовах обмеженої
widoczności	видимості
~ z marszu	~ з ходу
~ z zakrytych stanowisk	~ із закритих позицій
strzelanina	стрілянина
strzelec:	стрілець:
~ celny	~ влучний
~ wyborowy	~ снайпер

~ wzorowy
strzelecki
strzelnica
styczność
styk
sukces:
~ rozwijać
sygnalizacja:
~ chorągiewkami
~ dźwiękowa
sygnał:
~ podawać
~ alarmu lotniczego
~ dźwiękowy
~ odwołania alarmu
~ powiadamiania
~ umówiony
system
sytuacja:
~ meldować o sytuacji
~ oceniać sytuację
~ bojowa
~ ogólna
~ sprzyjająca
~ szczególna
szczebel
szczepienie
szczyt:
~ spotkanie na szczycie
szef:
~ łączności
~ rozpoznania
~ służby

~ відмінний
стрілецький
тир
зіткнення
стик, контакт
успіх:
~ розвивати
сигналізація:
~ прапорцями
~ звукова
сигнал:
~ давати
~ повітряної тривоги
~ звуковий
~ відміни тривоги
~ оповіщення
~ умовний
система
обстановка:
~ доповідати
~ оцінювати
~ бойова
~ загальна
~ сприятлива ситуація
~ особлива
рівень, щабель
щеплення
пік, найвищий рівень:
~ зустріч на найвищому
рівні
начальник:
~ зв'язку
~ розвідки
~ служби

~ Sztabu Generalnego	~ Генерального штабу
~ węzła łączności	~ вузла зв'язку
~ wydziału uczelni	~ начальник факультету
~ zaopatrzenia finansowego	~ начальник фінслужби
~ zarządu	~ управління
szereg	ряд
szeregowiec	рядовий
szkic	ескіз, абрис, нарис
szerokość	ширина
szkoła oficerska	військове училище
szkolić	навчати, готувати
szlak bojowy	бойовий шлях
szpica	головний дозор
szpieg	шпигун
szpital:	шпиталь:
~ okręgowy	~ окружний
~ polowy	~ польовий
~ wojskowy	~ шпиталь
sztab:	штаб:
~ korpusu	~ корпусу
~ kwatermistrzowski	~ тилу
~ lotnictwa	~ авіації
~ podporządkowany	~ підпорядкований
sztandar	прапор
sztandarowy	передовий, прапороносець
sztuka wojenna	військове мистецтво
szumoniemiernik	шумопеленгатор
szybkostrzelność	швидкострільність
szybkościomierz	спідометр
szybkość:	швидкість:
~ zmniejszać	~ зменшувати
~ zwiększać	~ збільшувати

szybowiec
szyfrant
szyk
szykować

планер
шифрувальник
порядок, стрій
шикувати

Ś

ścigać
śledzenie celu
śmigło
śmigłowiec
śpiwór
średnica
środek:
~ ciężkości
~ dymotwórczy

~ kontroli dozymetrycznej

~ lokomocji
~ masowego rażenia
~ naprawczo-ewakuacyjny
~ obrony indywidualnej
~ przenoszenia ładunku
jądrowego
~ przeprawowy
~ rażenia
~ trujący
~ trujący-drażniący
~ trujący-duszący
~ trujący o nietoksycznym
działaniu
~ trujący paralitycznego
działania
~ trujący paralityczno-

переслідувати
супроводження цілі
гвинт
гелікоптер
спальний мішок
діаметр
центр, засіб:
~ центр ваги
~ димоутворююча
речовина
~ дозиметричного
контролю
~ транспортний
~ масового ураження
~ ремонтно-евакуаційний
~ індивідуальної охорони
~ доставки ядерного
заряду
~ переправи
~ ураження
~ отруйна речовина (ОР)
~ подразнюючий
~ задушливий
~ нетоксичної дії

~ ОР паралітичної дії

~ нервово-паралітичний

drgawkowy

~ trujący wywołujący

łzawienie

~ trujący parzący

~ walki

~ wybuchowy

środki:

~ bezpieczeństwa

~ dyscyplinarne

~ zapobiegawcze

śruba

świadcstwo

~ сльозогінний

~ шкірно-наривний

~ ведення бою

~ вибухова речовина

заходи:

~ безпеки

~ дисциплінарні

~ попереджувальні

болт, гвинт

свідоцтво

T

tabela należności uzbrojenia

tablica:

~ kodowa

~ rozdzielcza

~ rozmównicza

przestrzegać tajemnicy

tajność

taktyka:

~ obronna

~ ogólna

tarcza

taśma amunicyjna

taśma gaśnicowa

teatr działań wojennych

technika:

~ podczerwona

~ wojenna

telefonogram

tempo:

перелік штатного озброєння

таблиця:

~ кодів

~ розподільчий щит

~ переговорів

зберігати таємницю

таємність

тактика:

~ оборонна

~ загальна

щит

стрічка з набоями

гусениця

театр воєнних дій (ТВД)

техніка:

~ інфрачервона

~ військова

телефонограма

темп:

~ natarcia	~ наступу
~ strzelania	~ стрільби
~ marszu	~ маршу
teren:	міцевість:
~ oceniać	~ оцінювати
~ skażać	~ заражати
~ bagnisty	~ болотиста
~ dostępny dla czołgów	~ танкодоступна
~ pagórkowaty	~ горбкувата
~ równinny	~ рівнинна
~ skażony	~ заражена
~ pocięty	~ пересічена
~ trudno dostępny	~ важкодоступна
termin służby wojskowej	строк військової служби
termojądrowy	термоядерний
terytorium	територія
tlen	кисень
tłok	поршень
tłumacz	перекладач
tłumik	глушник
tonaż	тонаж
tor:	колія, траєкторія, лінія:
~ pocisku	~ траєкторія польоту
torba polowa	снаряда
torować	польова сумка
torpedować	прокладати
towarzyszenie	торпедувати
trafienie	супроводження
traktat pokoju	попадання
trał	мирний договір
transmisja	трал
transport:	передача
~ kolejowy	транспорт, транспортування:
	~ залізничний

~ lotniczy
~ morski
transporter opancerzony
transzeja
trening
trwaiość
twierdza
tył
tyłowy
tyraliera strzelecka

~ повітряний
~ морський
бронетранспортер
траншея
тренування
стійкість, тривалість
фортеця
тил
тиловий
стрілецький ланцюг

U

ubezpieczać
ubezpieczenie:
~ bojowe
~ lotów
ubiór:
~ galowy
~ wyjściowy

~ nurka
uchylenie:
~ magnetyczne
~ prawdopodobne
~ w głąb
~ wzwyż
ucieczka
uciekinię
uczelnia wojskowa
udekorować pośmiertnie
uderzenie:
~ odpierać
~ wykonać
~ wyprowadzić spod

страхувати
забезпечення:
~ бойове забезпечення
~ забезпечення польотів
вбрання, форма одягу:
~ парадна форма одягу
~ повсякденна форма
одягу
~ водолазний костюм
відхилення:
~ магнітне
~ можливе
~ у глибину
~ у верх
втеча
утікач, біженець
військовий інститут
нагородити посмертно
удар:
~ відбивати
~ здійснити
~ вивести з-під удару

uderzenia	
~ czołowe	~ фронтальний
~ na skrzydło	~ у фланг
~ niespodziewane	~ неочікуваний
~ odwetowe	~ у відповідь
~ zaskakujące	~ несподіваний
~ zmasowane	~ масовий
udźwig	вантажопідйомність
ugrupowanie bojowe:	бойове угруповання:
~ bojowe w dwa rzuty	~ у два ешелони
~ bojowe w jeden rzut	~ в один ешелон
~ nieprzyjaciela	~ противника
ujawnienie tajemnicy	розголошення таємниці
ukarać:	покарати:
~ dyscyplinarnie	~ у дисциплінарному порядку
układ:	система, співвідношення:
~ o wzajemnej pomocy	~ договір про взаємодопомогу
~ współrzędnych	~ система координат
ukrycie	укриття
ulec uszkodzeniu	зазнати пошкоджень
ulotka	листівка
umacniać	зміцнювати
umocnienie:	укріплення, зміцнення:
~ dyscypliny	~ зміцнення дисципліни
~ fortyfikacyjne	~ фортифікаційне
~ wybrzeża	~ узбережжя
umundurowanie:	обмундирування:
~ impregnowane	~ вологостійке
unieszkodliwianie:	знешкодження:
~ min	~ мін
~ zapór wybuchowych	~ вибухових загороджень
uposażenie:	зарплата:

~ pieniężne	~ грошове забезпечення
~ podstawowe	~ основна
~ według stanowiska	~ згідно з посадою
~ według stopnia	~ згідно з військовим
wojskowego	званням
uprzedzenie o	попередження про
urlop:	відпустка:
~ odchodzić na ~	~ йти у
~ udzielać ~ u	~ надавати
~ okolicznościowy	~ за сімейними обставинами
~ zdrowoty	~ за станом здоров'я
urządzenie:	пристрій:
~ do kompletowania	~ для комплектування
nabojów	набоїв
~ pozycji	~ облаштування позицій
~ rozmównicze	~ для ведення переговорів
~ stanowiska dowodzenia	~ оснащення пункту
	управління
~ stanowisk ogniowych	~ обладнання вогневих
	позицій
~ terenu	~ обладнання місцевості
urządzić	облаштовувати
urzutowanie:	ешелонування:
~ obrony	~ оборони
~ sil i środków	~ сил та засобів
~ według wysokości	~ за висотою
usterzenie:	оперення:
~ ogonowe	~ хвостове
uszkodzenie	пошкодження
uszykowanie pododdziałów	шикування підрозділів
uzbrojenie:	озброєння:
~ mieć na ~niu	~ мати на
~ przyjmować na ~nie	~ приймати на
~ zdejmować z ~nia	~ знімати з

~ znajdować się na ~niu
~ etatowe
uzupełnienie:
~ paliwa pojazdów
~ paliwa w powietrzu

~ sił zbrojnych

~ stanem osobowym
~ zapasów
uzyskanie powodzenia

~ бути на
~ штатне
поповнення:
~ заправка машин паливом
~ заправка паливом в повітрі
~ комплектування збройних сил
~ особовим складом
~ поповнення запасів досягнення успіху

W

wachta, peinić wachte
walczyć
walka:
~ podjąć walkę
~ prowadzić walkę
~ rozpoczynać walkę
~ prowadzić do walki
~ wycofywać się z walki
~ wyjść z walki
~ zdobywać u walce
~ morska
~ nocna
~ obronna
~ o przedni skraj
~ w celu likwidacji
~ w celu okrążenia
~ w głębi obrony
~ wręcz
~ zaczepna
walory bojowe

вахта, стояти на вахті
вести бойові дії, боротьбу бій:
~ розпочати
~ вести
~ розпочинати
~ вводити до
~ відступати з
~ вийти з
~ здобувати в
~ морський
~ нічний
~ оборонний
~ за передній край
~ з метою ліквідації
~ з метою оточення
~ у глибині оборони
~ рукопашний бій
~ наступ
бойові якості, властивості

wal:	вал:
~ korbowy	~ колінчатий
~ ogniowy	~ вогневий
warstwica	горизонталь
warsztat naprawczy	ремонтна майстерня
warta:	варта:
~ wyznaczać wartę	~ призначати варту
~ honorowa	~ почесна
~ wewnętrzna	~ внутрішня
wartownia	вартове приміщення
wartowniczy	вартовий, чатовий
wartownik:	чатовий, охоронник:
~ wystawiać ~a	~ виставляти
~ zdejmować ~a	~ знімати
~ zmieniać ~a	~ змінювати
warunki:	умови:
~ atmosferyczne	~ атмосферні
~ kapitulacji	~ капітуляції
~ niesprzyjające	~ несприятливі
~ przechowywania	~ зберігання
~ przerwania ognia	~ припинення вогню
~ widoczności	~ видимості
wcinać	робити зарубку
węzeł:	вузол:
~ łączności	~ зв'язку
~ radiowy	~ радіо ~
wiadomości:	інформація, новини:
~ zdobywać ~	~ здобувати інформацію
~ agenturalne	~ агентурні дані
~ o nieprzyjacielu	~ інформація про
	противника
~ rozpoznawcze	~ розвіддані
wiarygodność	достовірність

widoczność	ВИДИМІСТЬ
wiedza:	ЗНАННЯ:
~ wojskowa	~ ВІЙСЬКОВІ
wiek:	ВІК:
~ poborowy	~ ПРИЗОВНИЙ
wielkość	ВЕЛИЧИНА
wieża:	ВЕЖА, БАШТА:
~ armatna	~ ГАРМАТИ
~ czołgu	~ ТАНКА
~ obserwacyjna	~ СПОСТЕРЕЖНА
wilgotność	ВОЛОГІСТЬ
władze:	ОРГАНИ:
~ cywilne	~ ЦИВІЛЬНІ
~ wojskowe	~ ВІЙСЬКОВІ
właściwości	ВЛАСТИВОСТІ
właz	ЛЮК
woda do picia	ПИТНА ВОДА
wodociąg wody	ВОДОПРОВІД
wojna:	ВІЙНА:
~ wycofać się z wojny	~ ВИЙТИ ЗІ СТАНУ
~ wypowiedać wojnę	~ ОГолошувати
~ domowa	~ Громадянська
~ zaborcza	~ Загарбницька
~ zimna	~ ХОЛОДНА
wojska:	ВІЙСЬКА:
~ przerzucać	~ перекидати
~ czynne	~ дійсні
~ lądowe	~ сухопутні
~ łączności	~ зв'язку
~ ochrony pogranicza	~ прикордонні
~ obrony przeciwlotniczej	~ протиповітряної оборони
~ pancerne	~ бронетанкові
~ powietrzno-desantowe	~ повітряно-десантні
~ rakietowe	~ ракетні

~ zmechanizowane	~ механізовані
worek	мішок, сумка
wódz naczelny	головнокомандувач
wóz:	машина:
~ bojowy wóz piechoty	~ бойова машина піхоти
wrażliwość	чутливість
wskazywanie celów	зазначення цілей
wskaźnik	показник, індикатор
wsparcie, wspierać	підтримка, підтримувати
współczynnik	коефіцієнт
współdziałanie:	взаємодія:
~ naruszać	~ порушувати
~ nawiązać	~ встановлювати
~ ciągle	~ постійна
współrzędne	координати
współrzędnik	координатна сітка
wstrzymywać	стримувати, затримувати
wtargnięcie	вторгнення
wybuch:	вибух:
~ spowodować	~ спричинити
~ jądrowy	~ ядерний
~ nadwodny	~ надводний
~ naziemny	~ наземний
wycelowywać	прицілюватись
wyciąg z rozkazu	витяг з наказу
wycofywać się	відступати
wykop	траншея
wyładowanie	розвантаження
wyłom	прорив, виломка
wynik	результат, наслідок
wypad rozpoznawczy	розвідувальна вилазка
wypadek nadzwyczajny	надзвичайний випадок
wyporność	тонажність

wyposażenie:	спорядження, оснащення:
~ w pełnym (marszowym) ~u	~ у повному (похідному)
~ stałe	~ стаціонарне
wyprowadzenie wojsk	виведення військ
wyprzedzenie:	випередження, обгін:
~ boczne	~ бічне
~ pionowe	~ вертикальне
wyróżnienie	заохочення
wyrzutnia	пускова установка
wysadzać w powietrze	викидати в повітря
wysadzanie desantu	висадка повітряного десанту
powietrznego	
wysiłki:	зусилля:
~ przynieść zasadnicze	~ переносити основні
wysługa lat	вислуга років
wysokościomierz	висотомір
wysokość:	висота:
~ nabierać	~ набирати ~ у
~ tracić	~ втрачати ~ у
~ bezwzględna	~ абсолютна
~ rzeczywista	~ дійсна
~ względna	~ відносна
strzał	постріл
wyszkolenie bojowe	бойова підготовка
wyścig zbrojeń	гонка озброєнь
wytyczać kurs	визначати курс
wzbraniać	забороняти
wzgórze	пагорб, висота
wzmocnienie	укріплення, посилення
wzniesienie	підвищення, підйом
wzrokowy	візуальний

Z

zabezpieczenie:

- ~ działań bojowych
- ~ materiałowe
- ~ styków i skrzydeł

zabieg

zabraniać

zachmurzenie

zaczepny

zadanie:

- ~ postawić
- ~ sprecyzować
- ~ wykonywać
- ~ dla lotnictwa
- ~ dnia
- ~ następne
- ~ ogólne

zadymienie

zagłada

zagrożenie

zajęcia:

- ~ prowadzić
- ~ zwalniać od ~ ć
- ~ dowódcze
- ~ na mapach

zajęcie rejonu wyjściowego

zakłócenia:

- ~ łączności radiowej
- ~ radiolokacyjne

zakres

- ~ częstliwości
- ~ prac

zakręt

zakrętomierz

zakwaterowanie

забезпечення:

- ~ бойових дій
- ~ матеріальне
- ~ стиків та флангів

процедура, захід, операція

забороняти

хмарність

наступальний

завдання (задача):

- ~ поставити
- ~ уточнити
- ~ виконувати
- ~ для авіації
- ~ дня
- ~ наступне
- ~ загальне

задимлення

загибель, знищення

загроза

заняття:

проводити

- ~ звільняти від ~ ть
- ~ командирські
- ~ з картами на місцевості

зайняття вихідного району

перешкоди:

- ~ радіозв'язку
- ~ радіолокаційні

сфера, діапазон

діапазон частот

обсяг робіт

поворот, розворот

вказівник повороту

розквартирування

załadowani	заряджання, завантаження
załącznik	додаток (до документу)
załoga	екіпаж, команда
zamek	замок, затвор
zamiar	намір, задум
zamieszanie	паніка
zaminowany	замінований
zanurzenie	занурення
zaopatrywanie	постачання, забезпечення
~ drogą powietrzną	~ повітряним аіляхом
~ wojsk w wodę	~ військ водою
zaopatrzenie:	забезпечення:
~ być na zaopatrzeniu	~ знаходитись на ~і
~ zdejmować z zaopatrzenia	~ знімати з ~
~ finansowe	~ фінансове
~ mundurowe	~ речове
~ pienikine	~ грошове
~ w żywność	~ продовольством
zapalenie się	запалювання
zapalnik:	запальник:
~ denny	~ донний
~ głowicowy	~ головний
~ magnetyczny	~ магнітний
~ natychmiastowego	~ миттєвої дії
działania	
~ o działaniu ze zwłoką	~ змінного сповільнення
zapas:	запас:
~ rozdzielać ~y	~ ділити ~ и
~ uzupełniać ~y	~ поповнювати ~и
~ amunicji jądrowej	~ ядерних боєприпасів
~ nienaruszalny	~ недоторканий
~ żywności	~ продовольства
zapasowy	запасний

zaplecze	тил
zapłonnik	запалювач
zapora:	загородження:
~ minowa	~ мінне
zapotrzebowanie	заявка, потреба
zarząd:	управління:
~ kadr	~ кадрове
~ szkolenia bojowego	~ бойової підготовки
zarządzenie	розпорядження, постанова
zasadzka:	засідка:
~ wpaść w zasadzkę	~ попасти у ~ у
~ znaleźć się w zasadzce	~ опинитись у ~ і
zasięg działania	радіус, дальність дії
zaskoczenie	несподіванка, раптовість
zasłona:	завіса:
~ stawiać dymną ~ę	~ створювати димову ~ у
zasobnik	контейнер, акумулятор
zasoby	ресурси, резерви
zastępca:	заступник:
~ do spraw	~ з питань
zatrucie	отруєння
zawiesić w czynnościach	усунути від виконання
zawieszenie broni	обов'язків
zażalenie:	тимчасове припинення дій
~ rozpatrywać	скарга:
~ składać	~ розглядати ~у
zbiornik:	~ подавати ~у
~ paliwa	бак:
zbiórka na alarm	~ паливний бак
zbliżenie	збір по тривозі
zbcze	наближення
	схил

zboczenie z kursu
zdjęcie lotnicze
zdobycie
zdobycz
zdolność bojowa
zdrada:

~ stanu

zespół napędowy
ześrodkowanie
zetknięcie
zezwolenie:

~ do pracy

~ na opuszczenie jednostki

~ wyjścia na brzeg

znak:

~ celu

~ rozpoznawczy

~ umówiony

~ zniszczenie

~ zrzucanie bomb

zużycie amunicji, paliwa
związek operacyjny
związek taktyczny

відхилення від курсу
аерофотозйомки
завоювання, здобуття
трофей
боездатність
зрада:

~ державна

силова установка

зосередження

зіткнення

дозвіл:

~ на роботу

~ залишити частину

~ зійти на берег

знак:

~ цілі

~ розпізнавальний

~ умовний

~ знищення

~ скидання бомб

розхід боєприпасів, пального
об'єднання
з'єднання

ż

żelbetowy
żołnierz
żuraw
żyrokompas
żyroskop
żywotność

залізобетонний
солдат
кран, журавель
гірокомпас живучість
гіроскоп
живучість

Польсько-український словник військових скорочень

A			
AA	artyleria armijna	армійська артилерія	
AP	armia pancerna	танкова армія	ТА
AD	artyleria dywizyjna	дивізійна артилерія	
ADZ	artyleria dalekiego zasięgu	артилерія дальньої дії	АДД
AGA	armijna grupa artylerii	армійська артилерійська група	ААГ
AG R	artyleryjska grupa rozpoznania	артилерійська група розвідки	АГР
APlot	artyleria przeciwlotnicza	протитанкова артилерія	ПТ арт
app	artyleria pułku piechoty	полкова артилерія	ПА
AR	artyleria rakietowa	реактивна артилерія	рарт
ASP	artyleria specjalnego przeznaczenia	артилерія спеціального призначення	
AST	automatyczna stacja telefoniczna	автоматична телефонна станція	АТС
AWP	artyleria wsparcia piechoty	артилерія підтримки піхоти	
B			
bar	bateria artylerii rakietowej	реактивна батарея	рбатр
Bl	brygada łączności	бригада зв'язку	брз
bl	batalion łączności	батальйон зв'язку	
bm	broń maszynowa	автоматична зброя	
BMR	broń masowego rażenia	зброя масового ураження	ЗМУ
BPR	bojowy patrol rozpoznawczy	бойовий розвідувальний дозор	БРД

brdlin	batalion radioliniowy	радіорелейний батальйон	ррб
brdlok	batalion radiolokacyjny	радіолокаційний батальйон	рлб
BRPlot	brygada rakiet przeciwlotniczych	зенітно-ракетна бригада	зрбр
brt	bateria rozpoznania radiotechnicznego	батарея радіотехнічної розвідки	батр ртр
BSap	brygada saperów	інженерно-саперна бригада	ісбр
bsdes	batalion spadochronowo-desantowy	парашутно-десантний батальйон	Пдб
bstart	bateria startowa	стартова батарея	
BWP	bojowy wóz piechoty	бойова машина піхоти	БМП
C			
ckm	ciężki karabin maszynowy	станковий кулемет	
CSD	centralne stanowisko dowodzenia	центральний командний пункт	ЦКП
CT	centrala telefoniczna	центральна телефонна станція	ЦТС
D			
D	dywizja	дивізія	д
d	dywizjon	дивізіон	дн
da	dywizjon artylerii	артилерійський дивізіон	адн
dbo	działo bezodrzutowe	безвідкатна гармата	
dca	dowódca	командир	
dpanc	działo pancerne	самохідна артилерійська установка	САУ
Des	desant	десант	
Des Pow	desant powietrzny	повітряний десант	

Dł	dyżurny łączności	черговий зв'язку	
Dpanc	dywizja pancerna	танкова дивізія	ТД
DPD	dywizja powietrzno-desantowa	повітряно-десантна дивізія	ПДД
DP	dywizja piechoty	піхотна дивізія	ПД
dr	drużyna	відділення	
Е			
EL	elektrownia	електростанція	елс
e	eskadra	ескадрилья	

F			
F	flotylia	флотилія	
G			
“G”	godzina rozpoczęcia ataku	час атаки, година “Ч”	“Ч”
g	grupa	група	
gb	grupa bojowa	бойова група	Бгр
gen. broni	generał broni	генерал броні (генерал-полковник)	ген.п-к
gen. dyw.	generał dywizji	дивізійний генерал (генерал-лейтенант)	ген.л-т
gen. bryg.	generał brygady	бригадний генерал (генерал-майор)	ген.м-р
gen. dyw.	generał dywizji	дивізійний генерал (генерал-лейтенант)	ген.л-т
GKO	garnizonowy klub oficerski	гарнізонний будинок офіцерів	
GB	gotowość bojowa	бойова готовність	бг
GO	grupa operacyjna	оперативна група	оп
GPO	główny punkt obserwacyjny	головний пункт спостереження	
RG ppanc	ręczny granatnik przeciwpancerny	ручний протитанковий. гранатомет	рпг

GR	grupa rozpoznawcza	розвідувальна група	рг
GSz	grupa szturmowa	штурмова група	шг
GWU	grupa wypadowo-uderzeniowa	пошуково-ударна група	пуг
Н			
H	holownik	буксир	
I			
IGR	inżynieryjna grupa rozpoznawcza	інженерна розвідувальна група	ірг
IPO	inżynieryjny posterunek obserwacyjny	інженерний пост спостереження	ІПС
IPP	indywidualny pakiet przeciwchemiczny	індивідуальний проти-хімічний пакет	ІПП
IPR	indywidualny pakiet radioochronny	індивідуальний проти-радіаційний пакет	
jn	jednostka napełniania	разова заправка	
jo	jednostka ognia	боєкомплект	бк
К			
K	kurs	курс	
k	kompania	рота	Р
KA	korpus armijny	армійський корпус	АК
kb	karabin	гвинтівка	
kbk	karabinek	карабін	
kbs	karabin samoczynny	автоматична гвинтівка	
kbwyb	karabin wyborowy	снайперська гвинтівка	
KF	krótka fala	коротка хвиля	КХ
kl	kompania łączności	рота зв'язку	рз
km	kompania moździerzy	мінометна рота	мінр
km	karabin maszynowy	кулемет	
km	kilometr	кілометр	
kosz.	koszary	казарма	
kot	kompania odkażania	рота дегазації місцевості	

	terenu		
KPR	kierowany pocisk rakietowy	керований реактивний снаряд	КРС
kpr	kapral	капрал (молодший сержант)	
kpt	kapitan	капітан	к-н
кг	kompania rozpoznawcza	розвідувальна рота	рр
krdlok	kompania radiolokacyjna	радіолокаційна рота	ррл
KSD	kwatermistrzowskie stanowisko dowodzenia	тиловий пункт управління	ТПУ
KZO	kolejne ześrodkowanie ognia	послідовне зосередження вогню	ПЗВ
kzt	kompania zabezpieczenia technicznego	рота технічного забезпечення	рτζ
L			
LB	lotnictwo bombowe	бомбардувальна авіація	ба
Ibl	liniowy batalion łączności	лінійний батальйон зв'язку	бз
LDZ	lotnictwo dalekiego zasięgu	авіація дальньої дії	АДД
LTD	lotnictwo transportowo-desantowe	десантно-транспортна авіація	
M			
mjr	major	майор	м-р
MON	Ministerstwo Obrony Narodowej	Міністерство національної оборони	МНО
MPcz	mina przeciwczołgowa	протитанкова міна	
MRB	międzykontynentalna rakiet balistyczna	міжконтинентальна балістична ракета	МБР
MW	materiały wybuchowe	вибухові матеріали	

MW	Marynarka Wojenna	Військово-Морські Сили	ВМС
N			
ND	Naczelne Dowództwo	Верховне командування	ВК
npl	nieprzyjaciel	противник	
nr	numer	номер	№
O			
OC	obrona cywilna	цивільна оборона	ЦО
odb	odbiornik radiowy	радіоприймач	
Oinż	odwód inżynieryjny	інженерний резерв	
ONZ	Organizacja Narodów Zjednoczonych	Організація об'єднаних націй	ООН
OO	obiekt obserwacyjny	контрольний об'єкт	
OP	oddział przedni	головний загін	ГЗ
OPBMR	obrona przed bronią masowego rażenia	захист від зброї масового ураження	ЗЗМУ
Op chem	obrona przeciwchemiczna	протихімічний захист	ЗЗМУ
Op kosm	obrona przeciwkosmiczna	протикосмічна оборона	ПКО
OPL,OPLot	obrona przeciwlotnicza	протиповітряна оборона	ППО
OPpanc	obrona przeciwpancerna	протитанкова оборона	ПТО
OPrak	obrona przeciwrakietowa	протиракетна оборона	ПРО
OS	ośrodek szkolenia	навчальний центр	НЦ
OW	Okręg Wojskowy	військовий округ	ВО
OZ	ogień zaporowy	загороджувальний вогонь	
Ozap	oddziai zaporowy	рухомий загін загороджень	
P			
pa	pułk artylerii	артилерійський полк	ап
panc	pancerny	бронетанковий	брт
par	pułk artylerii rakiet	ракетно-артилерійський	рап

		полк	
Pcz	przeciwczołgowy	протитанковий	ПТ
PD	punkt dowodzenia	пункт управління	ПУ
PdzR	przeciwdziałanie radiowe	радіротидія	
PGA	pułkowa grupa artylerii	полкова артилерійська група	ПАГ
Pp	przeciwpiechotny	протипіхотний	ПП
pp	pułk czołgów	танковий полк	тп
PK	pocisk kierowany	керована ракета	КР
pkm	przeciwlotniczy karabin maszynowy	зенітний кулемет	
PKP	punkt kontrolno-przepustowy	контрольно-перепускний пункт	КПП
PKP R	przeciwlotniczy kierowany pocisk rakietowy	зенітний керований реактивний снаряд	ЗКРС
P KR	punkt kontroli radiowej	пункт радіоконтролю	
P KR-mw	przeciwlotnicza kierowana rakietą małych wysokości	зенітна керована ракета малого радіусу дії	ЗКР
PKR-DZ	przeciwlotnicza kierowana rakietą dalekiego zasięgu	зенітна керована ракета дальньої дії	ЗКР
PKR-0	przeciwlotnicza kierowana rakietą obrony przeciwraкетowej	зенітна керована ракета протиракетної оборони	ЗКР ПРО
PKR-P	przeciwlotnicza kierowana rakietą przechwytywacz	зенітна керована ракета-перехоплювач	ЗКР

PKR- SZ	przeciwlotnicza kierowana rakietą średniego zasięgu	зенітна керована ракета середньої дальності дії	ЗКР
pl	pluton	взвод	ВЗВ
plm	pluton moździerzy	мінометний взвод	МІНВ
plut	plutonowy	взводний (сержант)	
plz	pluton zaopatrywania	взвод забезпечення	
Plot KPR	przeciwlotniczy kierowany pocisk rakietowy	зенітний керований реактивний снаряд	ЗКРС
pl	pułk łączności	полк зв'язку	ПЗ
płk	pułkownik	полковник	П-К
PR	pocisk rakietowy	реактивний снаряд	РС
pm	pistolet maszynowy	автомат	авт.
PM	pole minowe	мінне поле	МП
PM	punkt medyczny	медичний пункт	МП
pmK	pistolet maszynowy Kalasznikowa	автомат Калашникова	АК
PM Ppanc	pole minowe przeciwpancerne	протитанкове мінне поле	ПТМП
p.o.	pełniący obowiązki	виконувач обов'язків	В.О.
POd	punkt odkażania	пункт дегазації	
Pog	punkt ogniowy	вогнева точка	
por.	porucznik	старший лейтенант	
pp	pułk piechoty	піхотний полк	ПП
ppanc	przeciwpancerny	протитанковий	ПТ
ppanc KPR	przeciwpancerny kierowany pocisk rakietowy	керований реактивний снаряд	КРС
ppłk	podpułkownik	підполковник	ПП-К
P R	pocisk rakietowy	реактивний снаряд	РС
Pr.	prom	паром	
PSO	przedni skraj obrony	передній край оборони	

PstO	posterunek obserwacyjny	пост спостереження	ПС
pz	pułk zmechanizowany	механізований полк	МП
R			
rst	radiostacja	радіостанція	рст
RB	rakieta balistyczna	балістична ракета	БР
R K	rakieta kierowana	керована ракета	КР
RSWP	radiolokacyjny system wykrywania i prowadzenia	радіолокаційна система викриття та наведення	
R	reduktor	редуктор	
RgPpan	ręczny granatnik przeciwpancerny	ручна протитанкова граната	РПГ
RI	rozpoznanie inżynieryjne	інженерна розвідка	
RR	rozpoznanie radiowe	радіорозвідка	РР
	rozpoznanie radiolokacyjne	радіолокаційна розвідка	РЛР
rkm	ręczny karabin maszynowy	ручний кулемет	РК
ROZ	ruchomy ogień zaporowy	рухомий загороджувальний вогонь	РЗВ
Rwyj	rubież wyjściowa	вихідний рубіж	
S			
sb	sprzęt bojowy	бойова техніка	
sbl	samodzielny batalion łączności	окремий батальйон зв'язку	обз
SD	stanowisko dowodzenia	командний пункт	КП
sdplot	samobieźne działo przeciwlotnicze	зенітна самохідна установка	ЗСУ
skd	spadochronowa kompania desantowa	парашутно-десантна рота	пдр

SP	kompania specjalnego przeznaczenia	рота спеціального призначення	
SSz	szeft sztabu	начальник штабу	НШ
strz	szelnicz	стрільбище	
SZ	Siły Zbrojne	Збройні сили	ЗС
Szer.	szeregowiec	шереговець (солдат)	
śm	śmigłowiec	гелікоптер	
ś/r	sieć radiowa	радіомережа	
śt	środki trujące	отруйні речовини	ОР
T			
TDW	teatr działań wojennych	театр воєнних дій	ТВД
TNK	tankowiec	танкер	
TO	transporter opancerzony	бронетранспортер	БТР
U			
UKF	ultrakrytkofalowy	ультракороткохвильовий	УКХ
UMost	ustawiacz mostyw	мостоукладач	МУ
UOP	Urząd Ochrony Państwa	служба безпеки держави	СБД
W			
w	wyrzutnia	пускова установка	ПУ
WL	Wojska Lądowe	Сухопутні війська	СВ
WLot	Wojska Lotnicze	Військово-повітряні сили	ВПС
WLOP	Wojska Lotnicze i Obrony Powietrznej	Військово-повітряні сили та протиповітряна оборона	ВПС та ППО
WOPK	Wojska Obrony Powietrznej Kraju	Війська протиповітряної оборони	війська ППО
WP	Wojsko Polskie	Військо Польське	ВП
Wrak	wojska rakietowe	ракетні війська	РВ

WSI	Wojskowe Służby Informacyjne	військова інформаційна служба	
WSO	Wyższa szkoła oficerska	військове училище	ВУ
W/mech	wojska zmechanizowane	механізовані війська	
Z			
Zca	zastępca	заступник	
ZO	związek operacyjny	об'єднання	
ZT	związek taktyczny	з'єднання	
ZWŁ	zapasowy węzeł łączności	запасний вузол зв'язку	

**ТЕРМІНИ,
що стосуються дійсної військової служби у Війську Польському**

**SŁOWNIK
popularnych hasel i zwrotów dotyczących czynnej służby wojskowej
Autor: Sztab Generalny WP - P1**

Definicje:

Czynna służba wojskowa – forma służby wojskowej, polegająca na ciągłym pełnieniu obowiązków służbowych (zasadnicza służba wojskowa, nadterminowa zasadnicza służba wojskowa, przeszkolenie wojskowe, ćwiczenia wojskowe, okresowa służba wojskowa).

Służba zawodowa – forma służby wojskowej, polegająca na wykonywaniu obowiązków bezterminowo, na podstawie powołania.

Zawodowa służba stała – forma zawodowej służby wojskowej podejmowana na podstawie dobrowolnego zgłoszenia, polegająca na wykonaniu obowiązków służbowych bezterminowo, do osiągnięcia wieku określonego przepisami.

Żołnierz w służbie stałej – żołnierz przyjęty do służby stałej, na podstawie dobrowolnego zgłoszenia i pełniący ją na podstawie decyzji o przyjęciu.

Zawodowa służba kontraktowa – forma zawodowej służby wojskowej podejmowana na podstawie dobrowolnego zgłoszenia, polegająca na wykonaniu obowiązków na podstawie kontraktu terminowego zawartego pomiędzy żołnierzem a uprawnionym organem.

Żołnierz kontraktowy – żołnierz przyjęty do służby kontraktowej, na podstawie dobrowolnego zgłoszenia i pełniący ją na podstawie kontraktu.

Służba kandydacka – forma zawodowej służby wojskowej podejmowana na podstawie dobrowolnego zgłoszenia, polegająca na

przygotowaniu do objęcia pierwszego stopnia służbowego w ramach służby zawodowej.

Kandydat na żołnierza – osoba powołana, na podstawie dobrowolnego zgłoszenia, do służby kandydackiej i pełniąca ją na podstawie decyzji o przyjęciu lub powołaniu.

Okresowa służba wojskowa – rodzaj czynnej służby wojskowej dla żołnierzy rezerwy, pełnionej w ramach Narodowych Sił Rezerwowych przez określony czas, w razie realnego zagrożenia kryzysowego lub potrzeby wykonywania przez jednostkę wojskową zadań poza granicami państwa.

Służba wojenna – forma służby wojskowej, pełniona bezterminowo w razie konfliktu nadużą skalę lub wojny.

Służba wojskowa w rezerwie – pełnienie określonego rodzaju czynnej służby wojskowej przewidzianej dla żołnierzy rezerwy posiadających nadany przydział kryzysowy w ramach Narodowych Sił Rezerwowych, którymi są ćwiczenia wojskowe. Dla żołnierzy rezerwy posiadających nadany przydział kryzysowy służba w rezerwie oznacza również ich gotowość (dyspozycję) do natychmiastowego rozpoczęcia pełnienia czynnej służby wojskowej w przypadku wystąpienia takich potrzeb.

Zasoby osobowe żołnierzy rezerwy – zbiór żołnierzy rezerwy, do wykorzystania na uzupełnienie SZ RP.

Zasoby osobowe Narodowych Sił Rezerwowych – ogół osób podlegających obowiązkowi służby wojskowej, będących żołnierzami rezerwy i zdolnych do czynnej służby wojskowej, w tym do zawodowej służby wojskowej, do końca roku kalendarzowego, w którym kończą pięćdziesiąt lat życia, a posiadający stopień podoficerski lub oficerski – sześćdziesiąt lat życia.

Żołnierz rezerwy – osoba, która złożyła przysięgę wojskową, posiada określony stopień wojskowy oraz została przeniesiona do rezerwy po zwolnieniu z czynnej służby wojskowej, w tym z zawodowej służby wojskowej, ze służby kandydackiej, lub służby przygotowawczej, albo

po odbyciu zajęć wojskowych w czasie trwania studiów, jeżeli w dalszym ciągu podlega obowiązkowi służby wojskowej.

Służba przygotowawcza – rodzaj czynnej służby wojskowej dla ochotników niebędących żołnierzami rezerwy lub niepełniących dotychczas żadnego innego jej rodzaju, na potrzeby gromadzenia zasobów osobowych Narodowych Sił Rezerwowych.

Przydział kryzysowy – wyznaczenie (w drodze karty przydziału kryzysowego) żołnierza rezerwy – ochotnika, na stanowisko służbowe określone w etacie jednostki wojskowej, na podstawie zawartego kontraktu, na którym będzie pełnił czynną służbę wojskową w ramach Narodowych Sił Rezerwowych.

Narodowe Siły Rezerwowe (NSR) – wyselekcjonowany ochotniczy zasób żołnierzy rezerwy, posiadających przydziały kryzysowe na określone stanowiska służbowe w jednostkach wojskowych, nadane w wyniku ochotniczo zawartych kontraktów na pełnienie służby wojskowej w rezerwie i pozostających w dyspozycji do wykorzystania w przypadku realnych zagrożeń militarnych i niemilitarnych, zarówno w kraju, jak i za granicą.

Przydział mobilizacyjny – wyznaczenie żołnierza rezerwy (w drodze karty mobilizacyjnej) lub żołnierza w czynnej służbie wojskowej (w drodze rozkazu lub decyzji personalno-mobilizacyjnej) na stanowisko służbowe w jednostce wojskowej, na którym będzie pełnił czynną służbę wojskową w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny.

Stan średnioroczny – przeciętna liczba żołnierzy odbywających czynną służbę wojskową każdego dnia, przy założeniu równomiernego w skali roku powołania ich na ćwiczenia wojskowe i zwalniania z tych ćwiczeń. Stan średnioroczny żołnierzy rezerwy równoznaczny jest z limitem osobowym żołnierzy rezerwy.

Zasoby osobowe państwa – osoby przydatne na uzupełnienie SZ RP w razie ogłoszenia mobilizacji lub wojny.

Spis treści

Przedmowa	6
Wskazówki metodyczne	9
Wykaz używanych znaków i skrótów	14
Blok tematyczny 1. Ogólne pojęcia o światowym i regionalnym bezpieczeństwie	
Lekcja 1. Ogólne pojęcia bezpieczeństwa i obrony.....	15
Lekcja 2. Historia wojen i działań wojennych	25
Lekcja 3. Bezpieczeństwo narodowe Republiki Polskiej	34
Lekcja 4. Podstawowe zasady regulujące bezpieczeństwo narodowe Polski	45
Lekcja 5. Zapewnienie bezpieczeństwa i pokoju	56
Lekcja 6. Międzynarodowe organizacje wojskowe	66
Blok tematyczny 2. Struktura Sił Zbrojnych RP	
Lekcja 7. Ogólna struktura Sił Zbrojnych Republiki Polskiej	76
Lekcja 8. Ministerstwo Obrony Narodowej RP	88
Lekcja 9. Struktura organizacyjna Sił Zbrojnych RP	99
Lekcja 10. Rodzaje wojsk i służb występujących w SZ RP	109
Blok tematyczny 3. Skład osobowy Sił Zbrojnych RP	
Lekcja 11. Ukompletowanie Wojska Polskiego, zasady odbywania służby wojskowej	121
Lekcja 12. Stopnie wojskowe w Siłach Zbrojnych RP	132
Lekcja 13. Umundurowanie żołnierzy Wojska Polskiego	144
Lekcja 14. Odbywanie służby wojskowej, porządek dnia w jednostce wojskowej	153
Blok tematyczny 4. System edukacji wojskowej w Polsce i innych państwach Europy zachodniej	
Lekcja 15. Przygotowanie kadr oficerskich na potrzeby SZ RP	165

Lekcja 16. Reforma systemu edukacji wojskowej w Polsce	173
Lekcja 17. System kształcenia kadry wojskowej w państwach Europy zachodniej	181
Blok tematyczny 5. Specjalistyczne szkolenie wojskowe	
Lekcja 18. Rozpoznanie (wywiad), środki i sposoby jego prowadzenia	188
Lekcja 19. Walka radioelektroniczna	198
Lekcja 20. Walka informacyjno-psychologiczna	208
Lekcja 21. Obrona przed bronią masowego rażenia	219
Lekcja 22. Przygotowanie topograficzne	229
Lekcja 23. Rola sztabu w jednostce wojskowej, dokumenty bojowe	239
Blok tematyczny 6. Wyposażenie i uzbrojenie Sił Zbrojnych	
Lekcja 24. Broń strzelecka	249
Lekcja 25. Uzbrojenie raketowo-artyleryjskie	257
Lekcja 26. Wojska Pancerne i ich przeznaczenie	266
Lekcja 27. Wojska powietrzno-desantowe	276
Lekcja 28. Siły Morskie, wyposażenie i uzbrojenie	285
Lekcja 29. Siły Powietrzne, przeznaczenie i zadania	297
Blok tematyczny 7. Wykorzystanie pododdziałów wojskowych (oddziałów, związków taktycznych i operacyjnych) na polu walki	
Lekcja 30. Natarcie	307
Lekcja 31. Ugrupowania i zadania wojsk w natarciu	317
Lekcja 32. Prowadzenie działań obronnych	327
Źródła	337
Załącznik A. Polsko-ukraiński słownik podstawowej terminologii wojskowej	339
Załącznik B. Polsko-ukraiński słownik skrótów wojskowych	411
Załącznik C. Słownik popularnych haseł i zwrotów dotyczących czynnej służby wojskowej	422
Spis treści	425

Навчальне видання

ОНИЩУК Михайло Іванович

**ОСНОВИ
ВІЙСЬКОВОГО ПЕРЕКЛАДУ
ПОЛЬСЬКА МОВА**

**Навчальний посібник
для курсантів і студентів третього–п'ятого курсів**

Редактор О. Грицаюк

Оригінал-макет виготовлено Видавничо-поліграфічним центром "Київський університет"

Формат 60x84^{1/16}. Ум. друк. арк. 20,5. Наклад 150. Зам. № 213-6549.
Гарнітура Time* New Roman. Папір офсетний. Друк офсетний. Вид. № В6.
Підписано до друку 30.04.13

Видавець і виготовлювач
Видавничо-поліграфічний центр Київський університет"
01601, Київ, б-р Т. Шевченка, 14, кімн. 43
((38044) 239 32 22; (38044) 239 31 72; тел./факс (38044) 239 31 28
e-mail: vpc_dlv.chief@univ.kiev.ua
[http: vpc.univ.kiev.ua](http://vpc.univ.kiev.ua)
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №1103 від 31.10.02

М.І. Онищук

**ОСНОВИ ВІЙСЬКОВОГО ПЕРЕКЛАДУ
ПОЛЬСЬКА МОВА**

*Аудіювання базових текстів, активної лексики –
полковник Війська Польського*

Вальдемар Ярушевський